2025/2370

16.12.2025

ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2025/2370

ze dne 21. února 2025

o opatření státní podpory SA.106107 (2024/N), které Belgie plánuje provést v souvislosti s prodloužením životnosti dvou jaderných reaktorů (Doel 4 a Tihange 3)

(oznámeno pod číslem C(2025)1070)

(Pouze anglické znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 108 odst. 2 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této dohody,

poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek v souladu s výše uvedenými ustanoveními ([1]), a s ohledem na tyto připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

1. POSTUP

(1) Dopisem ze dne 21. června 2024 oznámila Belgie Komisi opatření na podporu prodloužení životnosti dvou jaderných reaktorů v Belgii (Doel 4 (dále jen „D4“) a Tihange 3 (dále jen „T3“) (společně dále jen „bloky v dlouhodobém provozu“). Další informace poskytla Komisi dopisy ze dne 9. a 10. července 2024, a to na základě žádosti Komise o informace ze dne 4. července 2024.

(2) Dopisem ze dne 22. července 2024 oznámila Komise Belgii své rozhodnutí zahájit ve věci tohoto opatření řízení podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) (dále jen „rozhodnutí o zahájení řízení“).

(3) Belgie zaslala své připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení dne 22. srpna 2024.

(4) Rozhodnutí Komise o zahájení řízení bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ([2]). Komise vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek.

(5) Komise obdržela připomínky od zúčastněných stran. Tyto připomínky předala Belgii a dala jí příležitost se k nim vyjádřit. Připomínky Belgie byly obdrženy dopisem ze dne 30. října 2024.

(6) Další informace Belgie poskytla 2. září 2024, 23., 27. a 30. října 2024, 8., 14., 18., 22., 25., 27. a 30. listopadu 2024, 2., 4., 5., 12., 13., 17. a 20. prosince 2024, 7., 9., 17., 18., 20., 27., 29., 30. a 31. ledna 2025, 1. února 2025 ([3]).

(7) Dopisem ze dne 24. října 2024 Belgie souhlasila, že se výjimečně vzdá svých práv vyplývajících z článku 342 Smlouvy o fungování EU ve spojení s článkem 3 nařízení 1/1958 ([4]) a že nechá toto rozhodnutí přijmout a oznámit v angličtině.

([1]) Státní Podpora – Belgie – Státní podpora SA.106107 (2024/N) – Prodloužení životnosti dvou jaderných reaktorů (Doel 4 a Tihange 3) – Výzva k podání připomínek podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. C, C/2024/4921, 8.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4921/oj).
([2]) Viz poznámka pod čarou 1.
([3]) Některé vstupní informace technické, finanční, ekonomické nebo provozní povahy byly vypracovány na základě údajů poskytnutých společností Electrabel.
([4]) Nařízení č. 1 o užívání jazyků v Evropském hospodářském společenství (Úř. věst. 17, 6.10.1958, s. 385, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1958/1(1)/oj).

2. PODROBNÝ POPIS SOUVISLOSTÍ

2.1 Jaderný park v Belgii

(8) Do roku 2022 belgický jaderný park sestával ze sedmi jaderných reaktorů, z nichž čtyři se nacházely ve Vlámsku (Doel) a tři ve Valonsku (Tihange). Všechny reaktory byly uvedeny do provozu v letech 1975 až 1985 ([5]) a byly vybudovány podniky veřejných služeb (Ebes, Intercom a Unerg), které se nakonec v roce 1990 sloučily a vznikla společnost Electrabel SA (ve většinovém vlastnictví společnosti Tractebel) (dále jen „Electrabel“). V roce 1996 se majoritním akcionářem společnosti Tractebel stala Société Générale de Belgique (dále jen „SGB“) a v roce 1999 získala ve společnosti SGB podíl téměř 100 % společnost Suez. Po spojení společnosti Suez se společností Gaz de France (dále jen „GDF“) v roce 2008 se konečným vlastníkem společnosti Electrabel stala společnost Engie S.A. (dále jen „Engie“).

(9) Provozovatelem a většinovým vlastníkem sedmi belgických jaderných reaktorů od zahájení jejich provozu je Electrabel, dceřiná společnost plně vlastněná společností Engie. V současné době má vlastnictví belgických jaderných reaktorů takovouto podobu:

— společnost Electrabel je 100% vlastníkem jaderných reaktorů Doel 1 a Doel 2, vlastníkem podílu ve výši 89,807 % v jaderných reaktorech Doel 3, Doel 4, Tihange 2 a Tihange 3 a 50% vlastníkem jaderného reaktoru Tihange 1;

— Luminus, dceřiná společnost společnosti EDF Belgium, je vlastníkem podílu ve výši 10,193 % v jaderných reaktorech Tihange 2, Tihange 3, Doel 3 a Doel 4;

— zbývající 50% podíl v jaderném reaktoru Tihange 1 vlastní společnost EDF Belgium ([6]).

(10) Pokud jde o kapacity bloků v dlouhodobém provozu (viz tabulka 2),

— stávající jmenovitý výkon jaderného reaktoru Doel 4 v roce 2022 dosáhl 1 038 MW (1 026 MW v roce 2023) a v roce 2022 v něm bylo vyrobeno 8,940 TWh elektřiny ([7]), což představuje podíl přibližně 11 % na celkové poptávce po elektřině v Belgii v roce 2022 (82,9 TWh ([8])).

— Stávající jmenovitý výkon jaderného reaktoru Tihange 3 v roce 2022 dosáhl 1 038 MW (1 030 MW v roce 2023) a v roce 2022 v něm bylo vyrobeno 7,366 TWh elektřiny ([9]), což představuje podíl přibližně 9 % na celkové poptávce po elektřině v Belgii v roce 2022 (82,9 TWh ([10])).

(11) Belgie vysvětluje, že všechny belgické jaderné reaktory, včetně bloků v dlouhodobém provozu, byly navrženy a provozovány jako bloky pro základní zatížení založené na technologii tlakovodních reaktorů (dále jen „PWR“). Konstrukce pochází ze 70. let minulého století a je typickou konstrukcí bloků pro základní zatížení, jako jsou starší jaderné reaktory po celém světě. Na rozdíl od novějších technologií (generace III), které jsou schopny flexibilního provozu, včetně provádění změny výkonu v čase (tzv. zvyšování výkonu nebo sledování zatížení) a zajištění regulace frekvence a provozních rezerv, jsou tyto bloky běžně provozovány na maximální jmenovitý výkon, kdykoli jsou v provozu ([11]). Při provozu v základním zatížení se výkon obvykle snižuje nebo vypíná pouze tehdy, je-li to nutné pro plánované doplnění paliva a/nebo pravidelnou údržbu, neplánovanou naléhavou údržbu za účelem odstranění problémů se zařízením závodu nebo neočekávaných konstrukčních a/nebo bezpečnostních omezení. Snižování výkonu se tedy řídí spíše potřebami provozovatele jaderných zařízení nebo provozovatele přenosové soustavy než tržními signály.

([5]) Doel 1, Doel 2 a Tihange 1 v roce 1975; Doel 3 v roce 1982 a Tihange 2 v roce 1983; Doel 4 a Tihange 3 v roce 1985.
([6]) Společnost EDF Belgium a společnost Luminus jsou samostatné právní subjekty. Obě společnosti jsou součástí skupiny EDF. Společnost EDF Belgium má účast ve společnosti Luminus ve výši 68,6 %. Dalšími akcionáři společnosti Luminus jsou společnosti Ethias, Publilec, Socofe a Nethys.
([7]) Zdroj: Světová jaderná asociace (https://www.world-nuclear.org/country/default.aspx/Belgium).
([8]) Studie přiměřenosti a flexibility zdrojů týkající se Belgie (2024–2034) vypracovaná skupinou Elia – Issuu (s. 42).
([9]) Zdroj: Světová jaderná asociace (https://www.world-nuclear.org/country/default.aspx/Belgium).
([10]) Studie přiměřenosti a flexibility zdrojů týkající se Belgie (2024–2034) vypracovaná skupinou Elia – Issuu (s. 42).
([11]) Zdroj: J. D. Jenkins, Z. Zhou, R. Ponciroli, R. B. Vilim, F. Ganda, F. de Sisternes, A. Botterud, „The benefits of nuclear flexibility in power system operations with renewable energy“ (Přínosy jaderné flexibility v provozu přenosové soustavy s využitím obnovitelných zdrojů energie), *Applied Energy*, svazek 222, 2018, s. 872–884.

(12) Belgie vysvětluje, že belgické jaderné reaktory jsou technicky omezeny svou konstrukcí, což výrazně omezuje možnosti modulace výkonu, která byla po dlouhou dobu omezena na regulaci soustavy. Důvodem je skutečnost, že belgické jaderné reaktory jsou vybaveny výhradně černými regulačními tyčemi, které na rozdíl od šedých značně omezují možnost modulace ([12]). Naproti tomu například některé z nejnovějších francouzských jaderných reaktorů jsou vybaveny jak černými, tak šedými regulačními tyčemi, a jsou tedy navrženy a vybudovány tak, aby mohly provádět modulaci a sledování zatížení. V důsledku konstrukce založené na černých regulačních tyčích v belgických jaderných reaktorech byla až donedávna modulace z ekonomických důvodů zakázána ze strany Belgické agentury pro jadernou bezpečnost (dále jen „AFCN/FANC“) ([13]). Modulace byla přípustná pouze z technických důvodů nebo na žádost belgického provozovatele přenosové soustavy (společnosti Elia), aby se předešlo výpadku ([14]).

(13) Belgie však uvádí, že v reakci na obecný vývoj trhů s elektřinou a na potřebu zavést do jejich fungování flexibilitu byly provedeny studie týkající se povolení některých případů modulace z ekonomických důvodů (dále jen „ekonomická modulace“). V roce 2015 společnosti Engie, Electrabel a belgické regulační orgány zahájily bezpečnostní studie ([15]), aby analyzovaly, jaké podmínky by musely být splněny, aby bylo možné povolit určité modulace z ekonomických důvodů, přičemž se mimo jiné zabývaly dopadem takových modulací na jaderné palivo. Studie dospěla k závěru, že pro jaderné reaktory Tihange 3 a Doel 4 by mohlo být přijatelných nejvýše 30 ekonomických modulací na jeden palivový cyklus za předpokladu, že bude dodržena řada technických podmínek, které se týkají především zahřívání a ochlazování palivového článku:

— rychlost snižování a zvyšování výkonu je omezena na 1 % za minutu,

— minimální výkon na úrovni 50 % jmenovitého výkonu ([16]),

— nejméně dvě hodiny (tři hodiny, pokud je modulace spuštěna v rámci jednoho dne) a nejvýše 72 hodin na jednu modulaci a

— nejméně 72 hodin mezi dvěma modulacemi na stejném reaktoru za účelem stabilizace.

(14) Modulace by navíc nebyla možná v určitých obdobích ([17]), například:

a) na konci palivového cyklu, a to během posledních dvou měsíců, kdy je koncentrace boru v primárním okruhu nízká (méně než 200 ppm kyseliny borité), a

b) když provozovatel reaktoru požádá, aby nedošlo k modulaci, s cílem zabránit přechodnému jevu v určité situaci (např. testy neutronového toku prováděné jednou za měsíc, potenciální netěsnost ventilů, odstávka budovy reaktoru atd.) nebo z technických důvodů.

([12]) „Černé“ regulační tyče reaktoru (vyrobené z karbidu boru) pohlcují všechny dopadající neutrony. Jsou určeny k odstavení reaktoru, a mohou proto během modulace vést ke vzniku vysokého tepelného gradientu a napětí v palivových článcích. „Šedé“ regulační tyče (vyrobené ze stříbra, indium a kadmia) pohlcují pouze část dopadajících neutronů a jsou určeny k zajištění flexibilního výkonu reaktoru, a to vzhledem k tomu, že způsobují mnohem menší klesání neutronového toku a rozložení výkonu v okolí tyčí, a nezpůsobují tudíž tytéž problémy s přehříváním paliva.

([13]) Agence Fédérale de Contrôle Nucléaire (AFCN) / Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC).

([14]) Tyto žádosti o modulaci ze strany společnosti Elia lze rozdělit do dvou kategorií v závislosti na kritičnosti situace: „stav pohotovosti“: modulace, o kterou požádala společnost Elia s týdenním předstihem, jelikož očekává kritickou situaci v soustavě; „fáze mimořádné situace“: modulace vyžádaná společností Elia, předaná přímo do řídicího střediska jaderných bloků, aby se okamžitě odlehčilo soustavě.

([15]) Zdroj: Femke Flachet, Jinzhao Zhang, Ruben Van Parys, Daniel Vantroyen, Christophe Schneidesch, „Core and fuel feasibility study for improved flexibility on the Belgian Nuclear Power Plants“ (Vhodnost zavedení jádra a pohonných hmot za účelem zlepšení flexibility belgických jaderných elektráren), in *Proceedings of WRFPM*, 2014, studie č. 100136, Sendai, Japonsko, 14.–17. září.

([16]) V praxi je pro ekonomické modulace na žádost provozovatelů elektráren obvykle nabízen výkon do 400 MW, nikoliv výkon 500 MW (50 % jmenovitého výkonu), který vyžaduje více manuálních operací, a tím zvyšuje riziko automatického odstavení.

([17]) Viz *Operational procedure, Fleet procedure nuclear modulation* (Provozní postup, Jaderná modulace v rámci parku), ZST.10010883175.000_06, příloha Q1, oddíly 3.1 a 3.2, s. 4–6.

(15) Na základě těchto studií agentura AFNC/FANC povolila provozovateli provádět až 30 modulací za jeden cyklus ([18]), což odpovídá maximálnímu počtu modulací, které lze provádět v rámci platného povolení k provozu. Vzhledem k těmto omezením společnost Engie zdůraznila, že každé rozhodnutí o modulaci je provozovatelem posuzováno obezřetně, neboť s sebou nese řadu rizik (např. produkci kapalných odpadních látek v důsledku modulace, rychlejší stárnutí zařízení, riziko spuštění automatického odstavení, potenciální poškození, které by znemožnilo opětovné spuštění reaktoru, atd.), která jsou široce zdokumentována v odborné literatuře ([19]).

(16) Podle Belgie (na základě informací od společnosti Electrabel) nejsou za současného stavu znalostí k dispozici žádná technologická řešení, která by umožnila zvýšit flexibilitu za rozumnou cenu a v rozumném časovém horizontu. Technická modernizace, která by reaktor pro základní zatížení přeměnila v elektrárnu sledující zatížení a umožnila větší flexibilitu, by vyžadovala celkovou změnu konstrukce, zejména výměnu hlavy tlakové nádoby reaktoru, což je velmi zdlouhavá a složitá operace. Kromě toho by byly zapotřebí nové studie ke zprávě o analýze bezpečnosti a významné změny jejich povolení k provozu, která by musela být vydána belgickými úřady pro jadernou bezpečnost.

(17) Belgie (na základě informací od společnosti Electrabel) dále vysvětluje, že flexibilita reaktorů je rovněž omezena specifičností jejich paliva a řízením odstávek:

a) Palivo je přizpůsobeno určité délce cyklu a určitému počtu možných modulací. Zvýšení flexibility reaktorů by vyžadovalo změnu v obohacování paliva, která není možná, protože palivo již bylo objednáno na celou dobu trvání projektu. Pokud by došlo k „modernizaci“ bloků v dlouhodobém provozu za účelem zvýšení počtu dostupných modulací, bylo by nutné znovu objednat palivo a to by bylo nepřiměřeně nákladné.

b) Provozovatel jaderných zařízení má v důsledku technických a právních omezení uložených agenturou AFNC/FANC ([20]) velmi omezený manévrovací prostor k tomu, aby naplánoval odstávky pro účely údržby, prací a doplňování paliva. Plánované odstávky je velmi složité provést a je nutné je připravovat měsíce nebo dokonce roky dopředu. Podle nařízení REMIT ([21]) musí účastník trhu včas zveřejnit data odstávek, například prostřednictvím platformy NordPool pro naléhavé zprávy o trhu ([22]), v praxi zpravidla tři roky předem. Termíny odstávek po jejich oznámení lze navíc jen velmi obtížně měnit (s ohledem na provozní omezení, jako je dostupnost dílů a dodavatelů) a tyto změny může provozovatel přenosové soustavy napadnout, a pokud se domnívá, že odchylka vede k narušení sítě, může od provozovatele jaderných zařízení požadovat náhradu. Bez předchozího souhlasu provozovatele přenosové soustavy nelze v žádném případě měnit termíny odstávek od druhé poloviny července předchozího roku.

c) Z provozního hlediska budou bloky v dlouhodobém provozu provozovány v rámci dvanáctiměsíčních palivových cyklů (namísto současných osmnáctiměsíčních). Toto rozhodnutí je výsledkem ekonomické rovnováhy:

— Za prvé maximalizovat dobu výroby bloků v dlouhodobém provozu během příštích zimních období, kdy je poptávka po elektřině (stejně tak jako ceny) nejvyšší a kdy je výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů na nižší úrovni. Bylo proto dohodnuto, že bloky v dlouhodobém provozu budou provozovány ve dvanáctiměsíčním palivovém cyklu, aby bylo možné synchronizovat pravidelné odstávky z důvodu doplňování paliva, ke kterým bude docházet každý rok během léta.

([18]) Belgie předložila povolení generálního ředitele BelV, dceřiné organizace agentury AFNC/FANC, k provádění ekonomických modulací až třicetkrát za cyklus:
v případě jaderného reaktoru Doel 4 viz BelV, 3078/2739/POI.851, „Kerncentrale Doel – Eenheid Doel 4 – Gedeeltelijke keuring voor ontvangst van wijziging aan de vergunde installaties“, 26. července 2017,
v případě jaderného reaktoru Tihange 3 viz BelV, 2018-0330, „Approbation MNI O3/14/03, Modulations de puissance étendues“, 28. srpna 2018.

([19]) Viz například i) SFEN/RGN, „9. Parc nucléaire: la manoeuvrabilité au détriment de la performance?“, 25 juillet 2023; ii) C. Cany, C. Mansilla, G. Mathonnière, P. da Costa, „Nuclear power supply: Going against the misconceptions. Evidence of nuclear flexibility from the French experience“ (Dodávky jaderné energie: Vyvrácení mýtů. Důkazy o jaderné flexibilitě vyplývající ze zkušenosti Francie), *Energy*, volume 151, 2018, s. 289–296; iii) Alexej Lokhov, „Suovi de charge dans les centrales nucléaires“, *AEN Infos*, 2011, č. 29.2.

([20]) Viz poznámku pod čarou 18.

([21]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1227/2011 ze dne 25. října 2011 o integritě a transparentnosti velkoobchodního trhu s energií, (Úř. věst. L 326, 8.12.2011, s. 1) čl. 2 bod 1 písm. b).

([22]) V následujícím odkazu jsou uvedeny všechny budoucí naléhavé zprávy z trhu týkající se jaderných reaktorů Tihange 3 a Doel 4: https://umm.nordpoolgroup.com/#/messages?publicationDate=all&eventDate=custom&eventDateStart=2024-01-01&eventDateStop=2124-08-01&units=22WTIHANG000242R&units=22WDOELX40000793.

— Za druhé, aby se zohlednily střednědobé a dlouhodobé tržní signály, je v jaderném průmyslu běžnou praxí plánovat odstávky v měsících, kdy jsou nižší ceny. Proto bylo celkové plánování odstávek v jaderných reaktorech Doel 4 a Tihange 3 díky přechodu z osmnáctiměsíčního na dvanáctiměsíční palivový cyklus (jak je vysvětleno v bodě – výše) od počátku optimalizováno tak, aby se co nejvíce omezil dopad na tržní cenu.

2.2 **Postupné vyřazování jaderných zařízení v Belgii**

(18) Jak je popsáno v oddíle 2.1 rozhodnutí o zahájení řízení, belgický federální parlament přijal v roce 2003 zákon, který v Belgii zakázal výstavbu nových jaderných bloků zaměřených na průmyslovou výrobu elektřiny pomocí jaderného štěpení a omezil provoz již existujících reaktorů na 40 let, a stanovil tak postupné vyřazování jaderných zařízení v období 2015 až 2025 (dále jen „zákon z roku 2003“ nebo „zákon o postupném vyřazení jaderných zařízení“) ([23]). Jak se původně předpokládalo v zákoně o postupném vyřazení jaderných zařízení, jaderné reaktory Doel 3 a Tihange 2 byly trvale odpojeny od sítě dne 23. září 2022 a 31. ledna 2023. Zákon o postupném vyřazení jaderných zařízení byl změněn zákony ze dne 18. prosince 2013 a 28. června 2015 ([24]) a životnost tří nejstarších jaderných reaktorů, Tihange 1, Doel 1 a Doel 2, byla prodloužena o deset let, tj. do dne 30. září 2025, 14. února 2025 a 30. listopadu 2025 (prodloužení životnosti o deset let) ([25]).

(19) Podle zákona o postupném vyřazování jaderných zařízení měly být jaderné reaktory Doel 4 a Tihange 3 uzavřeny do roku 2025. V důsledku toho byly od roku 2020 strategické cíle společnosti Engie týkající se jaderných činností následující: i) ukončit činnosti v oblasti výroby jaderné energie v Belgii s cílem snížit riziko, že bude jako provozovatel jaderných zařízení vystavena kolísání tržních cen, a ii) nepokládat již výrobu jaderné energie za součást hlavní činnosti společnosti Engie. Od roku 2020 mělo toto ukončení činností za následek zastavení všech studií týkajících se rozšíření jejích jaderných elektráren (všechny jsou umístěny v Belgii). Komunikace společnosti Engie od roku 2020 po finanční stránce je v souladu s tímto strategickým cílem ukončení činností a byla zohledněna v účetních předpokladech použitých při přípravě konsolidované účetní závěrky, zejména při testech na snížení hodnoty ([26]).

(20) Tabulka 1 poskytuje stručné údaje o sedmi belgických jaderných reaktorech, včetně jejich vlastnické struktury, čisté kapacity a původních dat deaktivace podle zákona o postupném vyřazení jaderných zařízení a následných revizí.

Tabulka 1

Přehled jaderných elektráren v Belgii

Jaderný reaktor	Vlastnictví	Čistá kapacita v roce 2023 (v MWe)	Datum deaktivace (zákon o postupném vyřazení jaderných zařízení z provozu)	Datum deaktivace (revidované)
Doel 1	Electrabel (100 %)	445	15. února 2015	14. února 2025
Doel 2	Electrabel (100 %)	433	1. prosince 2015	30. listopadu 2025

([23]) Viz 31. ledna 2003, Wet houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie/Loi sur la sortie progressive de l'énergie nucléaire à des fins de production industrielle d'électricité. Podle zákona o postupném vyřazení jaderných zařízení by byly daty uzavření jaderných elektráren v Belgii 15. únor 2015 (Doel 1), 1. prosinec 2015 (Doel 2), 1. říjen 2022 (Doel 3), 1. červenec 2025 (Doel 4), 1. říjen 2015 (Tihange 1), 1. únor 2023 (Tihange 2) a 1. září 2025 (Tihange 3).

([24]) Dne 5. března 2020 byl zákon ze dne 28. června 2015 zrušen Ústavním soudem (věc 34/2020), a to po rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o předběžné otázce (věc C-411/17), z důvodu nedodržení povinností týkajících se posouzení vlivů na životní prostředí, přičemž účinky zákona zůstaly zachovány do dne 31. prosince 2022. Dne 11. října 2022 byl po posouzení dopadů na životní prostředí přijat „zákon o opravě“, který mění data deaktivace. Zákon o opravě odložil deaktivaci jaderných reaktorů Doel 1, Doel 2 a Tihange 1 na rok 2025.

([25]) Viz rozhodnutí Komise ze dne 17. března 2017, SA.39487 (2016/NN), Belgie, Prodloužení životnosti jaderných elektráren (Tihange 1, Doel 1 a Doel 2) (Úř. věst. C/2017/142, 5.5.2017, s. 1).

([26]) Viz důkazy v poznámce pod čarou 7 a 8 rozhodnutí o zahájení řízení.

Jaderný reaktor	Vlastnictví	Čistá kapacita v roce 2023 (v MWe)	Datum deaktivace (zákon o postupném vyřazení jaderných zařízení z provozu)	Datum deaktivace (revidované)
Doel 3	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 006	1. října 2022	*Deaktivace dne 23. září 2022*
Doel 4	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 026	1. července 2025	31. října 2035 (*)
Tihange 1	Electrabel (50 %) EDF Belgium (50 %)	962	1. října 2015	30. září 2025
Tihange 2	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 008	1. února 2023	*Deaktivace dne 31. ledna 2023*
Tihange 3	Electrabel (89,807 %) Luminus (10,193 %)	1 030	1. září 2025	31. října 2035 (*)

Zdroj: *belgické orgány – odkazuje se na internetové stránky Veřejné federální služby (dále jen „FPS“) pro hospodářství týkající se výroby jaderné energie v Belgii, naposledy navštíveno dne 18. června 2024: Parc de production de centrales nucléaires en Belgique | SPF Economie. Jak bylo uvedeno, jaderné reaktory Doel 3 a Tihange 2 byly deaktivovány. Jejich dřívější čistou kapacitu uvádí následující zpráva: Mezinárodní agentura pro atomovou energii, Operating Experience with Nuclear Power Stations in Member States (Provozní zkušenosti s jadernými elektrárnami v členských státech), MAAE, Vídeň (2022) (přístupné prostřednictvím internetových stránek FPS pro hospodářství).*

(*) *Revidované datum deaktivace v době, kdy byly jaderné reaktory v provozu, tj. 1. listopadu 2025; poslední možné datum deaktivace je 31. prosince 2037.*

2.3 Rozhodnutí Belgie pokračovat v jaderné energetice

(21) Dne 18. března 2022 se belgická federální vláda (dále také jen „belgická vláda“) rozhodla přehodnotit postupné vyřazování jaderných zařízení a povolila prodloužení provozní životnosti (dlouhodobého provozu) dvou nejmladších jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3 na dobu deseti let (dále jen „projekt dlouhodobého provozu“). Rozhodnutí Belgie bylo učiněno v souvislosti s evropskou reakcí na ruskou válku proti Ukrajině (včetně potřeby členských států EU snížit spotřebu plynu a závislost na plynu) a s následnou plynovou krizí i v souvislosti s již existujícími obavami o bezpečnost dodávek v Belgii (viz také oddíl 2.4 níže) danými zvýšenými potřebami v oblasti elektrifikace (s cílem umožnit energetickou transformaci) a nízkou dostupností francouzského jaderného parku v letech 2021–2022 (kvůli nepředvídaným problémům s korozí a rozsáhlé údržbě za účelem prodloužení jeho provozní životnost) ([27]).

(22) Následně v roce 2022 belgická vláda zahájila jednání s belgickým provozovatelem jaderných zařízení, společností Electrabel, o prodloužení životnosti. Důvody pro neuspořádání nabídkového řízení, které uvedla Belgie a u nichž Komise v rozhodnutí o zahájení řízení nevyslovila pochybnosti, jsou uvedeny v 38. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a patří k nim:

a) Vlastnictví potřebného know-how a povolení: přístup ke kapacitám pro výrobu jaderné energie vyžaduje zvláštní know-how, včetně know-how specifického pro danou zemi, které není dostupné všem účastníkům trhu, což Komise již dříve uznala zejména v případě společnosti Electrabel (viz poznámka pod čarou 30 v rozhodnutí o zahájení řízení) a provozovatelů jaderných zařízení obecně (viz poznámka pod čarou 31 v rozhodnutí o zahájení řízení); know-how, duševní vlastnictví a příslušná povolení týkající se jaderných zařízení v Belgii jsou jedinečná a v současné době je vlastní pouze společnost Electrabel.

([27]) Viz rozhodnutí Komise ze dne 29. září 2023, SA.104336 (2023/N), Belgie, Změny kapacitního mechanismu (Úř. věst. C/2023/265, 18.10.2023, s. 1).

b) Harmonogram: doba mezi rozhodnutím belgické vlády o projektu dlouhodobého provozu a plánovaným datem opětovného spuštění bloků v dlouhodobém provozu je velmi krátká a opětovné spuštění do září (v případě jaderného reaktoru Tihange 3) a listopadu (v případě jaderného reaktoru Doel 4) 2025 vyžaduje, aby před vlastním zahájením prací byly provedeny určité přípravné práce a studie proveditelnosti (dále jen „činnosti v oblasti rozvoje“ (viz poznámka pod čarou 32 rozhodnutí o zahájení řízení)). Společnost Electrabel jako jediný provozovatel jaderných zařízení v Belgii byla jediným podnikem, který měl jedinečné znalosti, zdroje a nástroje k rychlému a efektivnímu provedení těchto činností. Prostřednictvím nabídkového řízení tudíž nemohl být vybrán jiný provozovatel než společnost Electrabel a zahájení nabídkového řízení na výběr provozovatelů bloků v dlouhodobém provozu by vzhledem ke specifikům a omezením projektu dlouhodobého provozu nevedlo ke smysluplnému výsledku.

(23) Engie, mateřská společnost společnosti Electrabel, zpočátku váhala, zda zahájit jednání s Belgií o projektu dlouhodobého provozu, a tvrdila, že jaderná technologie je příliš drahá a riskantní, přičemž se odvolávala na záměr společnosti Engie ukončit po roce 2025 provoz jaderných zařízení v Belgii (viz 19. bod odůvodnění). Belgický stát se proto dohodl se společností Engie na vytvoření mechanismu, pomocí kterého se vyváženým a transparentním způsobem sdílí rizika a výhody v souvislosti s prodloužením životnosti obou reaktorů. Podle Belgie dala společnost Engie od počátku jasně najevo, že bez mechanismu sdílení rizik a bez dohody o jaderném odpadu pocházejícím z provozu sedmi jaderných elektráren v Belgii se nebude prodloužením životnosti dvou jaderných reaktorů zabývat, a společnost Engie je tak nucena k tomu, aby zásadním způsobem upravila strategii společnosti a expozici vůči rizikům ([28]).

(24) Proces vyjednávání byl podrobně popsán v oddíle 3.1 rozhodnutí o zahájení řízení a vedl k uzavření prováděcí dohody dne 13. prosince 2023 s cílem obnovit provoz bloků v dlouhodobém provozu před začátkem zimního období 2025–2026. Jak je uvedeno v 36. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, prováděcí dohoda sestává ze tří hlavních částí, které mají stejný účel, a to podpořit realizaci projektu dlouhodobého provozu:

a) „složka 1“: soubor dílčích opatření souvisejících s odměňováním a finančními ujednáními umožňujícími stabilní příjmy pro oba jaderné reaktory, ale i změny ve struktuře akcionářů prostřednictvím vytvoření společnosti BE-NUC (viz oddíl 3.3.1);

b) „složka 2“: soubor dílčích opatření souvisejících s vyřazováním jaderných elektráren z provozu a dlouhodobým skladováním a konečným uložením přemístěného jaderného odpadu a vyhořelého paliva (včetně změny bezpečnostního balíčku pro sledování finanční situace provozovatele jaderné elektrárny s ohledem na rizikový profil změněný v důsledku dohodnutého stropu) (viz oddíl 3.3.2);

c) „složka 3“: dohody o sdílení rizik a náhradě škody v případě konkrétních legislativních změn (viz oddíl 3.3.3).

(25) Prováděcí dohoda byla v průběhu roku 2024 dvakrát změněna ([29]). Její obsah je podrobněji popsán v oddíle 3.

(26) Některé důležité milníky projektu dlouhodobého provozu jsou tyto:

a) Po uzavření dohody proběhnou další přípravy, aby k obnovení výroby došlo nejpozději dne 1. září 2025 (v případě jaderného reaktoru Tihange 3) a dne 1. listopadu 2025 (v případě jaderného reaktoru Doel 4).

b) Období mezi původním datem deaktivace reaktorů (stanoveným v zákoně o postupném vyřazení jaderných zařízení z roku 2003, tj. 1. červencem 2025 v případě jaderného reaktoru Doel 4 a 1. zářím 2025 v případě jaderného reaktoru Tihange 3, viz tabulka 1) a datem opětovného spuštění bude využito k přípravě bloků v dlouhodobém provozu na opětovné spuštění a označuje se jako „období odstavení“.

([28]) Viz důkazy v poznámce pod čarou 10 rozhodnutí o zahájení řízení.

([29]) Dne 10. května 2024 byla uzavřena první dohoda o změně, která se týkala těchto oblastí: úprava některých podmínek výzvy k předkládání návrhů týkajících se výběru znalce, posunutí cílového data uzavření, určitá potvrzení, technické úpravy, oprava chyby v dohodě o koupi akcií II, delší lhůta pro uzavření dohody o poskytování správních služeb a dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. Dne 15. července 2024 byla uzavřena druhá dohoda o změně, která se týkala těchto oblastí: posunutí data zastavení provozu na 21. února 2025, dohoda o podmínkách nabídkového řízení týkajícího se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, určitá potvrzení, technická úprava dohody o koupi akcií I.

c) Tříleté období od září 2025 do 31. prosince 2028 (dále jen „datum úpravy podle skutečnosti“ ([30])) je „fází opětovného spuštění“ a bude sloužit k uvedení bloků v dlouhodobém provozu do souladu s požadavky belgického úřadu pro jadernou bezpečnost.

d) Očekává se, že od 1. ledna 2029 budou bloky v dlouhodobém provozu během „fáze provozu“ fungovat na plný výkon, a to až do 1. listopadu 2035.

(27) V důsledku toho bude výroba elektřiny v období 2026–2028 relativně nízká, a to z důvodu většího než obvyklého množství plánovaných odstávek obou reaktorů během fáze opětovného spuštění (dále jen „plánované odstávky dlouhodobého provozu“ ([31])). Očekává se, že nedostupnost bloků v dlouhodobém provozu během plánovaných odstávek dlouhodobého provozu dosáhne 24 týdnů ročně, a to během prvních tří let po datu opětovného spuštění dlouhodobého provozu.

(28) Kromě plánovaných odstávek dlouhodobého provozu se očekává každoroční běžná odstávka jaderných elektráren (dále jen „plánované odstávky mimo dlouhodobý provoz“ ([32])) po celou dobu prodloužení životnosti (tj. během fáze opětovného spuštění a fáze provozu), a to až do jednoho roku před ukončením provozu v případě jaderného reaktoru Doel 4 a do posledního roku provozu v případě jaderného reaktoru Tihange 3. Očekává se, že každá plánovaná odstávka mimo dlouhodobý provoz bude trvat 6 týdnů. V důsledku toho se očekává, že během prvních tří let po opětovném spuštění dlouhodobého provozu budou oba jaderné reaktory odstaveny na 30 týdnů za rok.

(29) Kromě plánovaných odstávek (dlouhodobého provozu a mimo dlouhodobý provoz) se mohou vyskytnout neplánované a nepředvídané problémy, které si vyžádají další odstávky bloků v dlouhodobém provozu. Ve finančním modelu k podpisu, z něhož vychází dohoda o odměně, se předpokládá míra nucených odstávek ve výši 10 % ([33]). Z toho vyplývá, že jaderné reaktory Doel 4 a Tihange 3 mají na dobu deseti let cílovou míru dostupnosti 90 %, neberou-li se v úvahu plánované odstávky dlouhodobého provozu a mimo dlouhodobý provoz.

(30) Při započtení všech plánovaných a neplánovaných odstávek dosahují jaderné reaktory Doel 4 a Tihange 3 cílové míry dostupnosti přibližně 68,4 % a 67,4 %.

(31) Jmenovitou kapacitu výroby elektřiny, roční výrobu elektřiny a podíl na vnitrostátní poptávce po elektřině v Belgii v případě jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3 před prodloužením životnosti a po něm shrnuje tabulka 2. Jak z tabulky 2 vyplývá, očekává se, že odhadovaná roční výroba elektřiny z bloků v dlouhodobém provozu se po fázi opětovného spuštění zdvojnásobí.

Tabulka 2

Klíčové rysy jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3 (před dlouhodobým provozem a po něm)

	Doel 4	Tihange 3
Před prodloužením životnosti		
Jmenovitý výkon (*údaje za rok 2022*)	1 038 MWe	1 038 MWe
Roční výroba elektřiny (*údaje za rok 2022*)	8 940 GWh	7 366 GWh
Podíl belgické poptávky po elektřině (*údaje za rok 2022*)	11 %	9 %

([30]) „Úprava podle skutečnosti“ je postup, který se používá pro zajištění, že jsou všechny účetní a evidenční záznamy přesné a vyvážené. Jedná se o porovnání odhadovaných nebo počátečních údajů se skutečnými, konečnými údaji a provedení potřebných úprav.

([31]) „Plánované odstávky dlouhodobého provozu“ jsou plánované odstávky, které jsou potřebné k uvedení bloků v dlouhodobém provozu do souladu s požadavky úřadu pro bezpečnost.

([32]) „Plánované odstávky mimo dlouhodobý provoz“ jsou běžné roční odstávky (zejména pro účely doplňování paliva), které se předpokládají již od prvního, druhého a třetího roku po datu opětovného spuštění dlouhodobého provozu v případě jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3, až do jednoho roku před ukončením provozu v případě jaderného reaktoru Doel 4 a do posledního roku provozu v případě jaderného reaktoru Tihange 3.

([33]) Finanční model k podpisu je finanční model, z něhož vychází dohoda o odměně podepsaná dne 13. prosince 2023.

	Doel 4	Tihange 3
Po prodloužení životnosti		
Jmenovitý výkon (*údaje za rok 2023*)	1 026 MWe	1 030 MWe
Roční výroba elektřiny (*odhady*)	2026–2028: 3 435 GWh Po roce 2029: 7 158 GWh	2026–2028: 3 435 GWh Po roce 2029: 7 186 GWh
Podíl belgické poptávky po elektřině (*odhady*)	2026–2028: 3 % – 4 % Po roce 2029: 6 % – 8 %	2026–2028: 3 % – 4 % Po roce 2029: 6 % – 8 %

Zdroj: IAEA PRIS, Světová jaderná asociace; Studie přiměřenosti a flexibility společnosti Elia týkající se Belgie (2024–2034)

2.4 Obavy o přiměřenost zdrojů v Belgii

(32) Jak je uvedeno v 17. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, belgický provozovatel přenosové soustavy, společnost Elia, provedl od roku 2019 tři vnitrostátní studie přiměřenosti zdrojů (dále jen „studie přiměřenosti zdrojů z roku 2019“, „studie přiměřenosti zdrojů z roku 2021“ a „studie přiměřenosti zdrojů z roku 2023“) a všechny tyto studie zjistily potřebu nové kapacity do zimního období 2025–2026, a to v důsledku (částečného) vyřazování jaderných zařízení v Belgii, který začal vyřazením jaderných reaktorů Doel 3 a Tihange 2 z provozu v letech 2022 a 2023 (viz tabulka 1) a který byl umocněn vyřazováním tepelných výrobních kapacit v sousedních zemích z provozu a problémy s francouzskými jadernými zařízeními.

(33) Aby bylo možné řešit tyto problémy s přiměřeností zdrojů, Belgie zavedla kapacitní mechanismus, který Komise schválila v roce 2021 a od té doby provedla dvakrát jeho změnu ([34]). Kapacitní mechanismus je tržní opatření, které poskytuje náhradu za připravenost elektráren dodávat elektřinu v předem definovaných obdobích bez ohledu na to, zda vyrábějí, či nikoli. Cílem kapacitního mechanismu je řešit problémy s přiměřeností zdrojů v oblasti elektřiny a zároveň podpořit energetickou transformaci a tento mechanismus začne platit od zimy 2025, kdy se očekává i opětovné spuštění dvou bloků v dlouhodobém provozu (viz 26. bod odůvodnění).

2.5 Trh s elektřinou v Belgii

(34) Ve skladbě zdrojů energie v Belgii má v současné době převahu výroba elektřiny z plynu a jaderných zdrojů, ačkoli v posledních letech neustále roste podíl obnovitelných zdrojů. V roce 2023 činil podíl jaderné energetiky na skladbě zdrojů pro výrobu energie 39,9 %, plynu 21,4 % a obnovitelných zdrojů 32,7 % ([35]).

(35) Podle Belgie jsou hlavními hráči na trhu výroby elektřiny z hlediska instalovaného výkonu připojeného na úrovni přenosové soustavy společnosti Electrabel (9,3 GW v roce 2023 – 65 %), Luminus (2,2 GW v roce 2023 – 15 %), RWE (0,7 GW v roce 2023 – 5 %), Eneco (0,7 GW v roce 2023 – 5 %) a TotalEnergies (0,6 GW v roce 2023 – 4 %). Belgie uvádí, že ukazatel koncentrace trhu v podobě indexu HHI ([36]) poklesl z 5 510 v roce 2016 na 4 431 v roce 2023, což lze částečně vysvětlit zvýšeným rozvojem obnovitelných zdrojů energie (solární a větrná energie) ze strany nezavedených subjektů na trhu ([37]).

([34]) Viz rozhodnutí Komise ze dne 27. srpna 2021, SA.54915 (2020/C) (ex 2019/N), Belgie, Kapacitní mechanismus (Úř. věst. L/2022/117, 19.4.2022, s. 40). Rozhodnutí o první změně: rozhodnutí Komise ze dne 29. září 2023, SA.104336 (2023/N), Belgie, Změny kapacitního mechanismu (Úř. věst. C/2023/265, 18.10.2023, s. 1). Rozhodnutí o druhé změně: rozhodnutí Komise ze dne 17. září 2024, SA.114003 (2024/N), Belgie, Druhý soubor změn kapacitního mechanismu (Úř. věst. C/2024/6138, 14.10.2024, s. 1).

([35]) Přehled energetických údajů týkajících se Belgie (SPF Economie 2024). Podrobnější informace o velkoobchodním a maloobchodním trhu s elektřinou v Belgii a o postavení hlavních účastníků na trhu (na základě údajů z roku 2022) jsou uvedeny v oddílech 2.2.1 a 2.2.2 rozhodnutí o zahájení řízení.

([36]) Herfindahl-Hirschmanův index je měřítkem koncentrace trhu, který se vypočítá tak, že se umocní na druhou podíl každé konkurenční firmy na trhu a výsledná čísla se sečtou. Trhy s HHI nad 2 500 jsou obecně považovány za vysoce koncentrované trhy. Hodnoty HHI jsou převzaty z výročních zpráv komise CREG a vycházejí z instalovaného výkonu a výroby ze zařízení připojených na úrovni přenosové soustavy.

([37]) Výroční zpráva komise CREG (2024).

(36) Podle belgických údajů jsou hlavními hráči z hlediska výroby elektřiny ze zařízení připojených k přenosové soustavě v Belgii společnosti Electrabel (39,1 TWh v roce 2023 – 70 %), Luminus (6,8 TWh v roce 2023 – 12 %), Eneco (2,5 TWh v roce 2023 – 4 %), TotalEnergies (2,4 TWh v roce 2023 – 4 %) a RWE (2 TWh v roce 2023 – 4 %). Belgie uvádí, že ukazatel koncentrace trhu v podobě indexu HHI pokles z 6 372 v roce 2016 na 5 143 v roce 2023, a to z důvodu vyšší výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie ([38]).

(37) Podle Belgie bylo v roce 2023 na maloobchodní úrovni v Belgii přítomno celkem 16 dodavatelů elektřiny. Hlavními dodavateli z hlediska dodávané elektřiny jsou společnosti Electrabel (47 % v roce 2023), Luminus (18,2 % v roce 2023), TotalEnergies (5,5 % v roce 2023) a Eneco (5,3 % v roce 2023), přičemž mnohé subjekty jsou velmi malé ([39]).

3. PODROBNÝ POPIS OPATŘENÍ

3.1 Cíle opatření a selhání trhu

(38) Prodloužení životnosti dvou bloků v dlouhodobém provozu usnadní rozvoj hospodářské činnosti a přispěje k řešení problémů s přiměřeností zdrojů v Belgii (viz oddíl 2.4). Mimoto Belgie uvádí, že prodloužení životnosti jaderných reaktorů má rovněž za cíl obecně snížit závislost na dovozu, a zejména na dovozu fosilních paliv (v souladu s cíli programu REPowerEU), a tím přispět k dekarbonizaci belgického elektroenergetického systému a rovněž k zajištění dodávek pokrývajících základní zatížení v souvislosti se zvýšenými potřebami Belgie v oblasti elektrifikace, které bude mít v blízké budoucnosti.

(39) Belgie tvrdí, že cílem opatření podpory je překonat řadu selhání trhu, která společnosti Electrabel brání v tom, aby v Belgii pokračovala v provozování jaderných reaktorů bez dalšího přispění belgické vlády ([40]).

a) Za prvé Belgie tvrdí, že existuje řada dobře doložených selhání trhu s elektřinou, která obecně brání trhům v tom, aby poskytovaly dostatečné pobídky k investování do výrobních kapacit potřebných k dosažení úrovní přiměřenosti zdrojů, jak je podrobněji popsáno v rozhodnutích Komise týkajících se belgického kapacitního mechanismu (viz poznámka pod čarou 34).

b) Za druhé Belgie tvrdí, že trhy s elektřinou a uhlíkem vykazují další selhání trhu, která ovlivňují zejména pobídky k investicím do nízkouhlíkových technologií, jako je nedostatek možností dlouhodobého zajištění (to se týká zejména čistých technologií, které jsou kapitálově náročné kvůli jejich vystavení proměnlivým tokům příjmů), nedostatečné pokrytí negativních externalit skleníkových plynů (např. prostřednictvím ceny uhlíku v evropském systému obchodování s emisemi (dále jen „ETS“), která je nižší než společenské náklady související s uhlíkem, a neexistence dlouhodobě předvídatelného signálu o ceně uhlíku v důsledku strukturální nestálosti systému EU ETS) a nedostatek pobídek k investicím do rozmanité skladby zdrojů energie vzhledem k tomu, že cenu určují fosilní (plynové) elektrárny na trzích s elektřinou, které poskytují přirozené zajištění.

c) Za třetí Belgie tvrdí, že investice do jaderné energetiky jsou vystaveny řadě specifických rizik, která je pro investory z řad obchodníků obzvláště obtížné zajistit nebo řídit a jimiž jsou například: i) technická rizika a rizika řízení projektu, ii) rizika spojená s nakládáním s odpady a vyřazováním z provozu a iii) regulační a politická rizika.

(40) Belgie tvrdí, že vzhledem k těmto obecným selháním trhu souvisejícím s nízkouhlíkovými investicemi na trzích s elektřinou a rovněž k dodatečným rizikům, kterým provozovatel jaderných zařízení čelí, je třeba, aby se belgická vláda zavázala k podpoře prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu. Belgie proto tvrdí, že cílem oznámeného opatření je tato selhání trhu překonat.

([38]) Výroční zpráva komise CREG (2024).
([39]) Rapport Commun sur l'évolution des marchés de l'électricité et du gaz naturel en Belgique (CREG, CWaPE, Brugel, VREG 2024).
([40]) Podrobnější popis selhání trhu lze nalézt ve 23. a 24. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

3.2 Změny opatření provedené Belgií v návaznosti na rozhodnutí o zahájení řízení

(41) V reakci na pochybnosti, které Komise vyjádřila ve svém rozhodnutí o zahájení řízení (viz oddíl 3.8), Belgie některé části opatření změnila.

(42) Tyto změny se týkají zejména:

a) Převedení rozhodovací pravomoci týkající se ekonomických modulací ze společného podniku belgického státu a společnosti Electrabel s názvem BE-NUC (subjekt, který bude vlastnit 89,807 % bloků v dlouhodobém provozu a který byl původně smluvně zavázán provést modulaci vždy, když byly splněny podmínky stanovené ve smlouvách) na partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií (prodávajícího jadernou elektřinu na trhu) a zavedení finančních pobídek do odměny partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií s cílem dále zaručit účinné využití počtu modulací (viz oddíl 3.3.1.5). V důsledku toho byla odstraněna pevná předem stanovená prahová hodnota modulace ve výši −20 EUR/MWh, vzhledem k tomu, že partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude mít vhodné pobídky k tomu, aby rozhodl, kdy je modulace jaderného reaktoru nejúčinnější. Upravená struktura odměny byla rovněž zohledněna v revidované strategii nabídek a odchylek.

b) Zintenzivnění mechanismu sdílení výhod a nevýhod (dále jen „úprava o riziko tržních cen“) tak, aby finanční podpora více odpovídala změnám tržních cen (prostřednictvím úpravy skutečné míry návratnosti projektu) (viz 3.3.1.3.2).

c) Zastropování částky minimální platby na provozní náklady a kapitál s cílem zabránit tomu, že náklady na tuto platbu budou pro belgický stát příliš vysoké (viz bod 3.3.1.3.3).

(43) Výše uvedené změny jsou podrobně popsány v oddíle 3.3 tohoto rozhodnutí.

3.3 Podrobný popis složek opatření

(44) Tento dílčí oddíl popisuje jednotlivé složky podpůrného balíčku pro projekt dlouhodobého provozu, včetně změn, které Belgie provedla v návaznosti na pochybnosti Komise vznesené v rozhodnutí o zahájení řízení (viz oddíly 3.3.1, 3.3.2 a 3.3.3), a dále alternativní možnosti financování, které Belgie zvažovala (viz oddíl 3.3.4).

3.3.1 *Složka 1: Finanční a strukturální uspořádání*

(45) Je plánován soubor mechanismů finanční podpory, které umožní financovat včasné a bezpečné prodloužení životnosti obou jaderných reaktorů. Všechna dílčí opatření složky 1 jsou podrobně popsána ve zbývající části tohoto oddílu.

(46) Během formálního šetření Belgie předložila odůvodnění všech částí finanční podpory:

a) Belgie připomíná, že investice do jaderné energetiky jsou rozsáhlými investicemi do infrastruktury, které se vyznačují významnými počátečními kapitálovými náklady a dobou výstavby se značnými riziky a nejistotami, jakož i dlouhou dobou návratnosti ([41]). Vzhledem k tomu, že obchodní investice do jaderných zařízení jsou vystaveny nekontrolovatelným rizikům s potenciálně velkým dopadem, která souvisejí s politikou, právními předpisy a technologií, a mají převážně strukturu s fixními náklady, je jejich finanční výkonnost obzvláště citlivá na uskutečnitelnou dostupnost a potenciální překročení nákladů. Proto byly jaderné reaktory v minulosti financovány buď v rámci veřejného vlastnictví, nebo podpůrného regulačního rámce, který snižoval rizika a zajišťoval dlouhodobý vládní závazek.

([41]) Viz World Nuclear Association, „Financing Nuclear Energy“ (Financování jaderné energie), 2. května 2024, https://world-nuclear.org/information-library/economic-aspects/financing-nuclear-energy.

b) Ve většině nedávných případů investic do jaderných zařízení bylo financování podpořeno souborem regulačních opatření ke zmírnění potenciálního vlivu tržních rizik a specializovaných mechanismů omezujících expozici vůči technologickým, politickým a regulačním rizikům specifickým pro jadernou oblast. Některé projekty byly například rozvíjeny v rámci modelu regulační báze aktiv ([42]), který Belgie považuje za vysoce protektivní. Belgie zvolila formu dvousměrné rozdílové smlouvy. S cílem zajistit ekonomickou životaschopnost projektu byl soubor opatření projektu dlouhodobého provozu přizpůsoben potřebám dané jaderné investice.

c) Belgie vysvětluje, že prostřednictvím opatření plánovaných v dohodě o odměně zamýšlí poskytnout dodatečnou ochranu ve srovnání se samostatným systémem rozdílové smlouvy s cílem zabránit případné platební neschopnosti nebo úpadku. Belgie však upřesňuje, že

— dohoda o odměně nezajišťuje finanční výkonnost společného podniku, zejména v případě delších problémů s dostupností nebo významného překročení nákladů, např. v důsledku určitých regulačních rizik, a

— akcionáři jsou nadále vystaveni významným rizikům a finančním pobídkám podporujícím výkonnost a chování v souladu s trhem, což se liší od typických modelů regulační báze aktiv, které obvykle poskytují silné záruky, pokud jde o návratnost nákladů a návratnost investic, navíc s dostatečným financováním a likviditou.

d) Belgie dále uvádí, že investice do jaderné energetiky jsou finančními institucemi přísně kontrolovány, přičemž jsou kladeny rozsáhlé požadavky na zajištění náležité péče, aby bylo možné posoudit potenciální dopad různých typů rizik a nejistot, ale i důležité zaměření na celkové strukturování projektu. Ze zkušeností z Evropy zejména vyplývá, že bez odpovídajících ochranných mechanismů je získání finančních prostředků na investice do jaderné energetiky obzvláště náročné ([43]).

3.3.1.1 Společná dohoda o rozvoji

(47) Jak je uvedeno v 22. bodě odůvodnění, vzhledem k přísným lhůtám pro opětovné spuštění dlouhodobého provozu provozovatel jaderných zařízení, společnost Electrabel, stanovil a odsouhlasil s Belgií, že před uzavřením konečné transakce provede určité činnosti v oblasti rozvoje, které jsou nezbytné pro včasné opětovné spuštění dlouhodobého provozu a které jsou zapotřebí pro splnění požadavků a očekávání úřadu pro bezpečnost. Tyto činnosti v oblasti rozvoje byly stanoveny ve společné dohodě o rozvoji, která byla naposledy pozměněna dne 18. července 2024 (společná dohoda o rozvoji++) ([44]).

(48) Společná dohoda o rozvoji++ stanoví podmínky, za kterých Belgie poskytne předfinancování nákladů a výdajů společnosti Electrabel na činnosti v oblasti rozvoje ([45]), dokud nebudou přijaty a nevstoupí v platnost všechny požadované legislativní změny (dále jen „legislativní podmínka“). Krátce po splnění legislativní podmínky (dne 15. července 2024) začala společnost Electrabel financovat své vlastní náklady a výdaje na činnosti v oblasti rozvoje a bude tak činit až do doby, kdy se výše finančních prostředků společnosti Electrabel vyrovná částce předfinancované belgickým státem (očekává se, že k tomu dojde počátkem roku 2025), a poté budou společnost Electrabel a belgický stát financovat náklady a výdaje na činnosti v oblasti rozvoje v poměru 50/50.

([42]) Modely regulační báze aktiv byly v literatuře podrobně popsány. Viz například Meshkat, Mustafa. „Building and Upgrading of Nuclear Power Plant Projects: Evaluation of Engineering, Procurement, Construction (EPC) and Regulated Asset Base (RAB) Models“ (Výstavba a modernizace projektů jaderných elektráren: Hodnocení modelů pro inženýrské činnosti, nákup a stavební práce a modelů regulační báze aktiv), *Comparative Law Review*, 14.2 (2023): s. 1001–1022; Thomas, Steve, & al. „The proposed RAB financing method“ (Navrhovaná metoda financování regulační báze aktiv), *Nuclear Consult* (2019).

([43]) Belgie tvrdí, že pokud jde o získání expozice vůči jaderným zařízením, tj. převzetí rizika spojeného s velkými investicemi do jaderného odvětví v prostředí nejisté politiky a předpisů a technologických rizik, komerční banky nevykazují ochotu a investoři se v tomto ohledu často zdráhají, a to i v případech, kdy existují dohody o sdílení rizik se státem.

([44]) Činnosti v oblasti rozvoje, popsané v příloze 1 společné dohody o rozvoji++, se týkají technických studií zejména v souvislosti s koncepcí a stárnutím zařízení, zlepšováním projektů, kompetencemi vedení, programy testování a kontroly, posuzováním vlivů na životní prostředí (včetně přípravy potřebných dokladů k udělení licencí a povolení) a pravidelnými bezpečnostními revizemi bloků v dlouhodobém provozu.

([45]) To odpovídá 89,807 % (tj. procentuálně vyjádřenému podílu vlastnictví bloků v dlouhodobém provozu) celkových nákladů a společnost Luminus zodpovídá za zbývajících 10,193 %.

(49) Belgie tvrdí, že předfinancování nákladů a výdajů na činnosti v oblasti rozvoje belgickým státem je omezeno na veškeré náklady a výdaje, které skutečně ponese (má nést) společnost Electrabel, což odpovídá 89,807 % celkových nákladů na rozvojové činnosti. Je zaveden kontrolní mechanismus a na konci smluvního období se rovněž provádí „úprava podle skutečnosti“. Belgie rovněž tvrdí, že ujednání o financování v rámci společné dohody o rozvoji++ jsou v souladu se zásadou tržního odstupu a nejlepšího poměru ceny a kvality.

3.3.1.2 Společný podnik (dále jen „JV“) a financování akcionářů

(50) Belgický stát společně s provozovatelem jaderných zařízení, společností Electrabel, vloží prostředky do společného podniku (dále jen „JV“) s názvem BE-NUC, který bude vlastnit 89,807 % bloků v dlouhodobém provozu (jako v současné době vlastní společnost Electrabel). Zbývajících 10,193 % bloků v dlouhodobém provozu zůstane v rukou společnosti Luminus. Společnost Electrabel a belgický stát budou jednotlivě vlastnit 50 % podniku BE-NUC a budou v pozici rovnocenných akcionářů, pokud jde o finanční účast (poskytnutí vlastního kapitálu a akcionářské půjčky) a podíl na zisku z prodeje elektřiny. Podnik BE-NUC jakožto spoluvlastník uhradí 89,807 % investic potřebných k prodloužení provozu, a belgický stát tedy nepřímo uhradí 44,9035 % investičních nákladů souvisejících s projektem dlouhodobého provozu. Zbývajících 10,193 % uhradí společnost Luminus.

(51) Společnost Electrabel je a zůstane jediným provozovatelem obou jaderných reaktorů na základě dohody o provozu a údržbě (viz oddíl 3.3.1.4). Podnik BE-NUC se nestane provozovatelem jaderných zařízení, bude mít ale právo kontroly nad provozními náklady prostřednictvím dohody o provozování a údržbě.

(52) Belgie uvedla, že nepředpokládá, že by bylo možné získat financování projektu dlouhodobého provozu z vnějších zdrojů. Projekt dlouhodobého provozu bude plně financován jeho akcionáři prostřednictvím vlastního kapitálu a akcionářských půjček (viz oddíl 3.3.1.2.2 níže).

3.3.1.2.1 Společný podnik

(53) Belgický stát neuskuteční žádné nákupy spoluvlastnických podílů na blocích v dlouhodobém provozu, nýbrž provede převod (částečné rozdělení příslušných aktiv) ze společnosti Electrabel na společný podnik v souladu s kroky popsanými ve 49. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(54) Společnost Electrabel převede svá vlastnická práva týkající se bloků v dlouhodobém provozu ve výši 89,807 % (a rovněž související povolení a veškerá další potřebná aktiva) na podnik BE-NUC výměnou za přidělení podílů v podniku BE-NUC společnosti Engie (v té době jediný akcionář společnosti Electrabel). Vklad společnosti Electrabel do podniku BE-NUC bude oceněn s ohledem na zůstatkovou hodnotu budovy, hodnotu pozemku a hodnotu nemovitých zařízení, jak je popsáno v 51. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(55) Toto ocenění vkladu společnosti Electrabel odráží kupní cena ve výši 24,7 milionu EUR (s výhradou úpravy), kterou má zaplatit belgický stát za získání nových podílů a zachování 50% podílu v podniku BE-NUC. Představenstvo podniku BE-NUC požádá (statutárního) auditora nebo certifikovaného účetního o vypracování zprávy o nepeněžitém vkladu, ve které posoudí zejména uplatněné ocenění a metody ocenění použité pro tento účel.

(56) Belgie tvrdí, že ocenění aktiv nemá žádný dopad na analýzu hypotetického srovnávacího scénáře, a předložila důkazy, že převod aktiv (budov a pozemků) v rámci projektu dlouhodobého provozu je neutrální. Podle Belgie použití konzervativních metod oceňování aktiv (na základě zůstatkové nebo reálné hodnoty) zajišťuje, že společnost Engie nezíská z převodu aktiv žádnou výhodu.

(57) Nemovitá zařízení navíc odpovídají zařízením dlouhodobého provozu, která jsou pořizována v rámci služeb dlouhodobého provozu, služeb v oblasti provozu a údržby a služeb v rámci společné dohody o rozvoji a která byla instalována a začleněna do bloků v dlouhodobém provozu před částečným rozdělením. Z důvodů souvisejících s belgickým majetkovým právem a s cílem zabránit dvojímu započtení není úhrada za tato specifická zařízení dlouhodobého provozu provedena přímo, ale je zohledněna při částečném rozdělení společně s pozemky a budovami. Belgie navíc potvrzuje, že související peněžní toky pro tato zařízení dlouhodobého provozu jsou již zohledněny ve finančním modelu k podpisu.

(58) Byla uzavřena akcionářská dohoda mezi společností Electrabel, belgickou vládou a podnikem BE-NUC, která stanoví správu řízení podniku BE-NUC a práva jednotlivých akcionářů. Podle této dohody představenstvo podniku BE-NUC sestává ze čtyř členů, z nichž dva jsou jmenováni na návrh belgické vlády a dva na návrh společnosti Electrabel. Předsedou a finančním ředitelem podniku BE-NUC budou vždy ředitelé jmenovaní belgickou vládou. Představenstvo je usnášeníschopné prostou většinou a jeho usnesení se přijímají prostou většinou. Byla zavedena ustanovení o střetu zájmů.

(59) Jak je uvedeno v 55. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, mimoevropská aktiva, která v současnosti vlastní společnost Electrabel, budou převedena na společnost Engie. Engie jako mateřská společnost společnosti Electrabel zaručuje, že v době uzavření transakce zůstanou ve společnosti Electrabel aktiva v hodnotě nejméně 4 miliard EUR (na základě hodnoty vlastního kapitálu vypočtené k 30. červnu 2023). Po uzavření navíc platí další záruky, jako je pokračující a posílené monitorování finanční situace provozovatele jaderných zařízení ze strany agentury CPN/CNV a neomezená a nezrušitelná záruka mateřské společnosti poskytnutá společností Engie za určité závazky provozovatele jaderných zařízení.

(60) Belgie tvrdí, že společný podnik představuje rovnocennou investici (*pari passu*), protože oba akcionáři vstoupili do společného podniku za stejných podmínek a se stejnou mírou rizika a odměny.

3.3.1.2.2 Financování akcionářů: kapitálová injekce a akcionářské půjčky

(61) Úloha belgického státu jakožto akcionáře předpokládá mimo jiné financování kapitálových výdajů a provozních nákladů podniku BE-NUC, správu podílových účastí a výkon akcionářských práv (např. hlasovacích práv) a podporu dvou ředitelů podniku BE-NUC jmenovaných na návrh belgického státu (viz 58. bod odůvodnění).

(62) Vklad do základního kapitálu tvoří:

a) kapitálová injekce: belgická vláda a společnost Electrabel jako akcionáři podniku BE-NUC poskytnou podniku BE-NUC vlastní kapitál prostřednictvím navýšení základního kapitálu k financování veškerých výdajů předpokládaných v akcionářské dohodě a

b) akcionářské půjčky: společnost Electrabel i belgická vláda poskytnou podniku BE-NUC akcionářské půjčky (dále jen „akcionářská půjčka společnosti Electrabel“ a „akcionářská půjčka belgické vlády“) k financování veškerých výdajů podle akcionářské dohody.

(63) Belgie vysvětluje, že podmínky akcionářské půjčky společnosti Electrabel a akcionářské půjčky belgické vlády jsou totožné. Obě akcionářské půjčky budou poskytnuty za tržních podmínek a s úrokovými sazbami, které zatím nebyly stanoveny, budou však stanoveny podle smluv o akcionářských půjčkách představenstvem podniku BE-NUC v souladu s akcionářskou smlouvou, a to s odkazem na aktuální tržní sazby a případné srovnatelné dluhové financování od třetích stran, které může být v daném okamžiku k dispozici. V rámci postupu dohodnutého mezi belgickou vládou a společností Engie připravila společnost Engie soubor podmínek, který stanoví podmínky obou akcionářských půjček. Tento soubor podmínek popisuje metodu stanovení úrokové sazby. Belgie tvrdí, že tato metoda je v souladu s politikou společnosti Engie v oblasti převodních cen úvěrů a je v souladu se zásadou OECD v oblasti eroze základu daně a přesouvání zisku (BEPS) ([46]), která zajišťuje, aby úroková sazba byla stanovena na úrovni tržních cen. V souladu se souborem podmínek se očekává, že úroková sazba bude pohyblivá a bude stanovena na úrovni šestiměsíční sazby EURIBOR (s minimální úrovní 0 %) navýšené o očekávanou marži ve výši přibližně [0–3] %.

(64) Belgie tvrdí, že zavedení akcionářské půjčky mimo kapitálový vklad vyplývá z finančních a transakčních důvodů. Na jedné straně poskytuje akcionářská půjčka větší flexibilitu při přípravě harmonogramu čerpání a splácení. Ustanovení o splácení půjček mohou být zejména dohodnuta s menšími regulačními omezeními než výplaty dividend nebo splátky vlastního kapitálu. Na druhou stranu by půjčka mohla optimalizovat finanční strukturu s ohledem na zdanitelný příjem (na odpočet úroků lze využít až 30 % EBITDA).

([46]) BEPS je zkratka pro erozi základu daně (snižování zdanitelného příjmu (nebo daňového základu) v dané zemi) a přesouvání zisku (přesouvání zisků do zemí, kde jsou daně mnohem nižší nebo neexistují). Zásady OECD v oblasti eroze základu daně a přesouvání zisku odkazují na soubor mezinárodních pokynů, které mají řešit vyhýbání se daňovým povinnostem ze strany nadnárodních společností. Zajišťují, aby společnosti platily daně tam, kde skutečně vytvářejí zisky a vykonávají své skutečné podnikatelské činnosti, a nepřesouvaly je do zemí s nízkými daněmi.

(65) Na základě předběžných výpočtů ve finančním modelu k podpisu činí celkový vklad do základního kapitálu (kapitálový vklad a akcionářské půjčky) [2 000 – 2 500] milionů EUR ([47]), který poskytne ve výši 89,807 % belgická vláda i společnost Electrabel za rovnocenných podmínek ve […] splátkách v době od […] do […] za účelem financování mimo jiné kapitálových výdajů projektu dlouhodobého provozu (zbývajících 10,193 % financuje společnost Luminus). Vklad do základního kapitálu má být akcionářům podniku BE-NUC vyplacen zpět prostřednictvím řady snížení základního kapitálu a splátek půjčky akcionářů a má být uhrazen prostřednictvím výplaty dividend a úroků z akcionářské půjčky. O rozdělení vkladu do základního kapitálu ([2 000 – 2 500] milionů EUR) na kapitálový vklad a akcionářské půjčky nebylo dosud rozhodnuto.

(66) Belgie tvrdí, že povinnosti financování akcionářů a akcionářskou půjčku lze považovat za financování *pari passu* a že akcionářská půjčka bude poskytnuta za tržních podmínek, a proto financování akcionářů neposkytuje příjemcům selektivní výhodu.

3.3.1.3 Dohoda o odměně

(67) Mezi podnikem BE-NUC, společností Luminus a protistranou dohody o odměně, kterou bude samostatný, účetně nezávislý útvar v rámci belgického státu (dále jen „BE-WATT“), byla uzavřena dohoda o odměně. Cílem dohody o odměně je řešit nejistotu tržních cen a snížit riziko u příjmů z projektu dlouhodobého provozu pro vlastníky bloků v dlouhodobém provozu, podnik BE-NUC a společnost Luminus. Podnik BE-NUC a společnost Luminus by tak měly z provozu bloků v dlouhodobém provozu získávat dostatečné příjmy, aby mohly zajistit jejich bezpečný a spolehlivý provoz a ekonomickou životaschopnost a zároveň umožnily akcionářům zvážit požadovanou finanční návratnost odpovídající tržním podmínkám.

(68) Belgie zejména objasňuje, že zásady financování transakce jsou následující:

a) Požadavky na kapitálové výdaje projektu dlouhodobého provozu jsou financovány především akcionáři podniku BE-NUC na rovnocenném základě (a společností Luminus v poměru k jejímu spoluvlastnictví), a to buď prostřednictvím vlastního kapitálu, nebo prostřednictvím akcionářských půjček (viz oddíl 3.3.1.2).

b) Náklady na provoz a údržbu projektu dlouhodobého provozu jsou financovány především z provozních příjmů z dlouhodobého provozu, přičemž tok provozních příjmů je zajištěn prostřednictvím rozdílové smlouvy (v rozsahu, v jakém jsou bloky v dlouhodobém provozu k dispozici) (viz oddíl 3.3.1.3.2). Realizační cena rozdílové smlouvy je odhadována ve výši, která umožňuje, aby očekávané vnitřní míra návratnosti (IRR) peněžních toků projektu dlouhodobého provozu dosáhla cílové IRR 7 % (nominální a po zdanění), v rámci prahové hodnoty 6–8 % (viz oddíl 3.3.1.3.1).

c) Minimální platba na provozní náklady a kapitál a půjčky na „náklady na dobu odstávky“ doplňují provozní příjmy z dlouhodobého provozu a sestávají z ochranných opatření, která mají zajistit, aby měl vždy podnik BE-NUC dostatečnou likviditu k úhradě svých provozních nákladů, nákladů na údržbu a nákladů na palivo, s cílem umožnit bezpečný a spolehlivý provoz bloků v dlouhodobém provozu.

— Půjčky na náklady na dobu odstávky jsou určeny k financování nákladů před opětovným spuštěním bloků v dlouhodobém provozu a k zajištění dostatečné hotovosti během tříletého období spuštění (do 31. prosince 2028), kdy je ještě třeba provádět intenzivní práce a bloky v dlouhodobém provozu nemohou pracovat na plný výkon.

— K minimální platbě na provozní náklady a kapitál dochází pouze v případě (výrazně) snížené dostupnosti bloků v dlouhodobém provozu, čímž se zajistí dlouhodobá finanční stabilita po celou dobu prodloužení životnosti. Nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu slouží jako překlenovací prostředek pro přechod na roční minimální platbu na provozní náklady a kapitál v průběhu roku.

(69) Mechanismy finanční podpory (rozdílová smlouva, minimální platba na provozní náklady a kapitál a půjčky na náklady na dobu odstávky) jsou podrobněji vysvětleny v oddílech 3.3.1.3.2, 3.3.1.3.3 a 3.3.1.3.4 níže.

([47]) Bez DPH. Údaje ve finančním modelu k podpisu nezahrnují DPH.

3.3.1.3.1 Míra návratnosti projektu dlouhodobého provozu

(70) Obecně lze říci, že (cílová) vnitřní míra návratnosti je minimální úroveň výnosu, kterou investoři akceptují jako kompenzaci za určitou úroveň rizika investičního projektu. Cílová vnitřní míra návratnosti se často označuje jako „minimální návratnost“, což je prahová hodnota, které se musí vnitřní míra návratnosti projektu rovnat nebo kterou musí překročit, aby byl projekt realizován. Teoreticky se minimální návratnost rovná součtu nákladů kapitálu (např. vážených průměrných nákladů kapitálu neboli „WACC“) a minimální prémie. Jinými slovy, jedná se o kombinaci měr návratnosti u srovnatelných projektů/aktiv a úprav provedených za účelem sladění s konkrétním rizikovým profilem, včetně prémií specifických pro projekt na pokrytí dodatečných nediverzifikovatelných rizik.

(71) V projednávané věci odpovídají vyrovnané náklady na elektřinu minimální úrovni průměrné ceny elektřiny (nebo realizační ceny v návrhu rozdílové smlouvy), které je třeba dosáhnout, aby projekt dlouhodobého provozu dosáhl cílové vnitřní míry návratnosti. Jak je uvedeno v 72. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, předběžná realizační cena ve finančním modelu k podpisu, založená na předpokladu nákladů na modernizaci bloků v dlouhodobém provozu ve výši přibližně [2–2,5] miliardy EUR, byla stanovena na [80–90] EUR za MWh (v hodnotách z roku 2022). Belgie tvrdí, že při zvážení uplatnění (zintenzivněného) mechanismu sdílení výhod a nevýhod se může realizační cena na základě finančního modelu k podpisu pohybovat od [80–90] EUR za MWh do [80–90] EUR za MWh (v hodnotách z roku 2022).

(72) Belgie tvrdí, že cílová vnitřní míra návratnosti je vzhledem k rizikovosti projektu dlouhodobého provozu konzervativní mírou návratnosti, která vychází: i) z referenčního srovnání měr návratnosti jiných investic do jaderné energetiky ve světě a jiných aktiv v energetickém odvětví v Belgii (viz oddíl 3.3.1.3.1.1), ii) z posouzení nákladů kapitálu podniku BE-NUC (WACC i náklady vlastního kapitálu) na základě modelu oceňování kapitálových aktiv (CAPM) (viz oddíl 3.3.1.3.1.2), a iii) ze simulace očekávané vnitřní míry návratnosti upravené o riziko tržních cen s ohledem na aktualizované tržní podmínky, z níž vyplývá, že očekávaná vnitřní míra návratnosti projektu dlouhodobého provozu se ve srovnání s dobou projednávání prováděcí dohody snížila (viz oddíl 3.3.1.3.1.3).

3.3.1.3.1.1 Referenční srovnání

(73) Belgie poskytla mezinárodní referenční hodnotu cílových měr návratnosti a nákladů kapitálu společností provozujících jaderné elektrárny v různých zeměpisných oblastech i plynových elektráren odměňovaných na základě belgického kapacitního mechanismu a společností provozujících jiné typy infrastruktury pro přenos a skladování energie v Belgii. Referenční srovnání bylo po přijetí rozhodnutí o zahájení řízení upřesněno, zejména pokud jde o podrobnější popis povahy regulačních rámců a možných dalších režimů ovlivňujících rozložení rizik s ohledem na posuzované společnosti a projekty. Tabulka 3 uvádí přehled veřejně dostupných odhadů cílové míry návratnosti nebo WACC srovnávaných projektů a společností.

Tabulka 3

Veřejně dostupné odhady WACC pro srovnávané projekty/společnosti

Posuzovaná společnost / posuzovaný projekt a vlastnictví	Právní rámec a příslušné období	Cílová míra návratnosti po zdanění / WACC a rok rozhodnutí ([1])	Prémie nad bezrizikovou míru ([2])
Americké vertikálně integrované podniky veřejných služeb (Georgia Power a Duke Energy), většinou v soukromém vlastnictví	Model regulační báze aktiv (tříleté období 2023–2025 v případě společnosti Georgia Power, od roku 2023 v případě společnosti Duke Energy v Jižní Karolíně, od roku 2024 v případě společnosti Duke Energy v Severní Karolíně (konečný rok podléhá přezkumu))	6,36 % – 7,06 % (2022 a 2023)	2,8 % – 4,2 %

Posuzovaná společnost / posuzovaný projekt a vlastnictví	Právní rámec a příslušné období	Cílová míra návratnosti po zdanění / WACC a rok rozhodnutí ([1])	Prémie nad bezrizikovou míru ([2])
Kanadská státem vlastněná společnost OPG (výrobní portfolio zahrnující mimo jiné jaderné a vodní elektrárny)	Model regulační báze aktiv (pětileté období 2022–2026)	5,6 % (2021)	3,5 % – 4,3 %
Kanadská modernizovaná jaderná elektrárna Bruce A, v soukromém vlastnictví	Dvoustranná rozdílová smlouva s realizační cenou založenou na cílové vnitřní míře návratnosti (smlouva na dobu 25 let, od opětovného uvedení do provozu)	10,6 % – 13,8 % (2007)	6,0 % – 9,7 %
Nová jaderná elektrárna Hinkley Point C (Spojené království), vlastníkem není Spojené království	Dvoustranná rozdílová smlouva s realizační cenou založenou na cílové vnitřní míře návratnosti (smlouva na dobu 35 let, od uvedení do provozu)	9,25 % – 9,75 % (2014)	5,8 % – 7,5 %
Nová maďarská jaderná elektrárna Paks II, výstavba 100% financovaná státem	Tržní odměna, státní podpora na financování kapitálových výdajů ve výši 100 %	7,38 % – 8,4 % (2017)	3,9 % – 5,2 %
Stávající francouzská jaderná zařízení společnosti EDF, společnost EDF ve 100% vlastnictví státu	Částečná regulace cen (ARENH – v procesu revize); do roku 2026 převážně vystaveny tržnímu riziku, poté není známo	7,6 % (2022)	4,9 % – 6,2 %
Prodloužení provozu belgického jaderného reaktoru Tihange 1, vlastníkem není belgický stát	Tržní odměna s daní z neočekávaných zisků (do roku 2025)	9,3 % (2013)	5,9 % – 6,9 %
Belgický kapacitní mechanismu (plynové elektrárny)	Smlouva o kapacitě (až na dobu 15 let u nově vybudovaných kapacit)	7,6 % – 8,6 % (2023) ([3])	5,5 % – 6,5 %

Zdroj: Memo Compass Lexecon, 29. listopadu 2024, „SA.106107 BE – Prolongation of two nuclear reactors – Assessment of Aid Proportionality: Analysis of risk allocation and return on investment" (SA.106107 BE – Prodloužení provozu dvou jaderných reaktorů – posouzení přiměřenosti podpory: Analýza rozdělení rizik a návratnosti investic)

([1]) V některých případech se regulační rozhodnutí dotčené společnosti / dotčeného projektu vztahuje na cílovou míru návratnosti (např. pro účely stanovení realizační ceny rozdílové smlouvy) nebo na WACC (např. jak předpokládá model regulační báze aktiv ke stanovení povolených výnosů). Pro každou posuzovanou společnost / provozovaný projekt je uvedena buď míra návratnosti, nebo WACC zvažovaná v příslušném regulačním režimu. Rok v závorce znamená rok, kdy bylo provedeno posouzení/rozhodnutí týkající se cílové míry návratnosti / WACC.

([2]) Pro účely srovnatelnosti výsledků se zaměřujeme na prémii nad bezrizikovou sazbu, tj. na rozdíl mezi posuzovanou cílovou mírou návratnosti po zdanění / WACC a současnou bezrizikovou sazbou (prémie nad bezrizikovou míru v době posouzení/ rozhodnutí regulátora týkajícího se posuzovaného aktiva / posuzované společnosti).

([3]) WACC po zdanění byly vypočteny na základě skutečných WACC před zdaněním specifických pro danou technologii (navržených komisí CREG a provozovatelem Elia a stanovených ministrem energetiky), které byly použity pro stanovení parametrů aukce v rámci kapacitního mechanismu.

(74) Tabulka 4 uvádí přehled prvků při řešení rizik ve srovnávaných projektech nebo společnostech.

Tabulka 4

Prvky při řešení rizik u srovnávaných projektů/společností

	Bruce A	Tihange 1	Hinkley Point-C	Belgický kapacitní mechanismus	Stávající francouzská jaderná zařízení společnosti EDF	Paks II	Bloky v dlouhodobém provozu	(*) OPG	(*) Georgia Power, Duke Energy South a North Carolina
Portfolio/ rizika	4 modernizované jaderné bloky	1 modernizovaný jaderný blok	1 nová jaderná elektrárna (2 bloky)	/	Jaderný park (57 bloků)	1 nová jaderná elektrárna (2 bloky)	2 modernizované jaderné bloky	Modernizované jaderné bloky a vodní elektrárny	Vertikálně integrované, včetně sítí, jaderných a dalších technologií
Výstavba	Úprava realizační ceny	—	—	—	—	100% financováno státem + paušální platba týkající se inženýrských činností, nákupu a stavebních prací	Úprava realizační ceny	Regulační báze aktiv	Regulační báze aktiv
Trh	Dvoustranná rozdílová smlouva	—	Dvoustranná rozdílová smlouva	Smlouva o kapacitě	ARENH (částečná regulace ceny)	—	Dvoustranná rozdílová smlouva	Regulační báze aktiv	Regulační báze aktiv
Provoz	Indexace/ úprava realizační ceny; přenesení nákladů na palivo	—	Indexace/ úprava realizační ceny	—	—	—	Úprava indexace realizační ceny + minimální platba na provozní náklady a kapitál	Regulační báze aktiv	Regulační báze aktiv
Financování	—	—	Úvěrová záruka	Smlouva o kapacitě	Ve vlastnictví státu	100% financováno státem	Minimální platba na provozní náklady a kapitál / půjčky na náklady na dobu odstávky	Regulační báze aktiv	Regulační báze aktiv
Politika	—	Právní ochrana	Právní ochrana	—	Ve vlastnictví státu	100% financováno státem	Právní ochrana	Regulační báze aktiv	Regulační báze aktiv

Zdroj: Memo Compass Lexecon, 29. listopadu 2024, „SA.106107 BE – Prolongation of two nuclear reactors – Assessment of Aid Proportionality: Analysis of risk allocation and return on investment" (SA.106107 BE – Prodloužení provozu dvou jaderných reaktorů – posouzení přiměřenosti podpory: Analýza rozdělení rizik a návratnosti investic)

(*) Společnost Compass Lexecon uvádí, že nemůže provést posouzení přesného rizikového profilu na základě regulačního rámce pro americké a kanadské podniky veřejných služeb, jelikož pro ně nemá k dispozici podrobné údaje.

(75) Podle Belgie toto referenční srovnání upozorňuje na tři prvky:

a) Regulované společnosti a projekty zahrnuté do této referenční hodnoty nejsou přímo srovnatelné s podnikem BE-NUC, protože se liší buď z hlediska regulačního rámce / schématu financování a výsledného rozdělení rizik, a/nebo proto, že zahrnují jiné druhy aktiv (což diverzifikuje a rozmělňuje rizika související s jadernou energetikou). Žádná přímo srovnatelná společnost neexistuje, referenční hodnota se ale skládá z výběru společností a projektů s příslušnými individuálními charakteristikami, jako je zeměpisná poloha, technologie aktiv, stávající/nová aktiva, trh a regulační/podpůrný rámec. Tyto srovnatelné společnosti a projekty se však podniku BE-NUC ve všech ohledech nepodobají. Navzdory těmto omezením referenční hodnota nadále poskytuje relevantní informace pro posouzení parametrů odměny (cílová míra návratnosti / WACC) s ohledem na specifika každé společnosti nebo projektu a související rizikové profily. Udávanou referenční hodnotu je proto nutné chápat jako relevantní pro posouzení přiměřených tržních rozpětí parametrů odměny a jejich zasazení do kontextu.

b) Referenční srovnání zdůrazňuje, že prémie přesahující bezrizikovou míru klesají s diverzifikací portfolia, nižší rizikovou expozicí (rizika spojená s výstavbou, trhem, provozem, financováním a politikou) a případně s povahou vlastníka/provozovatele, přičemž dominantní, státem vlastněné nebo státem financované podniky veřejných služeb mohou těžit z nižších nákladů na financování (viz tabulka 3 a tabulka 4).

— Na horním konci severoamerické podniky veřejných služeb (OPG, Georgia Power a Duke Energy), které mají diverzifikovaná portfolia aktiv a řídí se modelem regulační báze aktiv zajišťujícím komplexní zajištění rizik, vykazují relativně nízké prémie přesahující bezrizikovou míru (přibližně 2,8 % – 4,3 %).

— Jaderný projekt Paks II a stávající jaderný park společnosti EDF vykazují prémie na vyšší úrovni (přibližně 3,9 % – 6,2 %). Jejich odměna je přinejmenším zčásti obchodní povahy a za aktiva se považují pouze jaderné elektrárny. Náklady na financování však může do určité míry snížit státní vlastnictví nebo státní financování.

— Nové plynové elektrárny v rámci belgického kapacitního mechanismu vykazují poměrně vysokou rizikovou prémii (5,5 % – 6,5 %). Tyto nově postavené tepelné elektrárny jsou vystaveny stavebním, provozním a politickým rizikům, přičemž tržní rizika bývají nižší, a to díky víceletým smlouvám o kapacitě a kapacitním platbám.

— Na dolním konci vykazuje vysokou prémii (5,9 % – 6,9 %) jediný jaderný blok, Tihange 1, jelikož investiční a provozní rizika nesou vlastníci, přičemž příjmy z trhu jsou nejisté a tržní výkyvy směrem nahoru jsou omezené. Relativně vysokou prémii (5,8 % – 7,5 %) vykazuje rovněž jaderná elektrárna Hinkley Point C, což lze vysvětlit povahou zařízení (nová jediná jaderná elektrárna) a významnými riziky týkajícími se výstavby/provozu, která navzdory rozdílové smlouvě a dalším ochranným opatřením nesou akcionáři. Také riziková prémie aktéra působícího čistě v oblasti jaderné energie, Bruce Power, který je soukromou společností využívající rozdílovou smlouvu (včetně dalších programů sdílení rizik), je poměrně vysoká (6,0 % – 9,7 %). Odměna pro tuto elektrárnu byla stanovena v roce 2007, tedy za odlišných finančních a tržních podmínek.

c) Celkově Belgie zdůrazňuje, že riziková expozice podniku BE-NUC v rámci různých dimenzí se pohybuje mezi rizikovou expozicí zařízení a podniků veřejných služeb, které využívají model regulační báze aktiv, a zařízení a podniků veřejných služeb, které využívají rozdílovou smlouvu a/nebo jiné typy tržních odměn. Cílová nominální vnitřní míra návratnosti podniku BE-NUC po zdanění (dále jen „vnitřní míra návratnosti projektu“) ve výši 7 % (a její interval prahových hodnot 6 % – 8 %) vykazuje prémii 3 % – 5 % při průměrné bezrizikové míře přibližně 3 %. Na základě empirických důkazů se implikovaná prémie vnitřní míry návratnosti projektu v dohodě o odměně nachází na dolním konci požadavků investorů na srovnávané projekty/společnosti a blíží se prémiím odhadovaným pro diverzifikovaná aktiva podniků veřejných služeb v rámci programů regulační báze aktiv, které jsou méně vystaveny specifickým rizikům spojeným s jadernou energetikou a pochopitelně i menším rizikům ztráty jejich investice a návratnosti.

(76) Belgie se tudíž domnívá, že cílová vnitřní míra návratnosti projektu ve výši 6 % – 8 % se pohybuje v pravděpodobném rozpětí tržních výnosů, které nepovedou k nadměrné náhradě.

3.3.1.3.1.2 Srovnání cílové vnitřní míry návratnosti s náklady kapitálu podniku BE-NUC

(77) Kromě referenčního srovnání, které mělo potvrdit, zda cílová vnitřní míra návratnosti ve výši 7 % leží v pravděpodobném rozpětí tržních výnosů, Belgie poskytla posouzení nákladů kapitálu pomocí dvou parametrů, WACC a nákladů vlastního kapitálu bez finanční páky, což je dáno tím, že podnik BE-NUC není financován dluhem.

(78) Belgie získala odhady WACC a nákladů vlastního kapitálu bez finanční páky v rozmezí od 6,2 % do 7,4 % (což představuje rizikovou prémii projektu ve výši 3,1 % až 4,3 % nad bezrizikovou míru). Podle Belgie to dokazuje a dále potvrzuje, že cílová vnitřní míra návratnosti ve výši 7 % je přiměřená a nevede k nadměrné náhradě. V následujících oddílech je podrobněji vysvětleno, jak byly odhadnuty WACC a rozpětí nákladů vlastního kapitálu.

3.3.1.3.1.2.1 Odhad WACC projektu dlouhodobého provozu

(79) Prvním parametrem pro odhad nákladů kapitálu je WACC, které představují minimální míru návratnosti, již musí projekt nabídnout, aby přilákal kapitál. Tato minimální návratnost představuje návratnost, které by potenciální investoři mohli dosáhnout, kdyby se rozhodli investovat do jiného projektu s rovnocennými vlastnostmi z hlediska peněžních toků, načasování a rizika. WACC po zdanění se vypočítá podle níže uvedeného vzorce:

WACC = w_E * (bezriziková míra + β_E * riziková prémie vlastního kapitálu) + (1– w_E) * náklady kapitálu po zdanění

w_E:	podíl financování vlastním kapitálem
B_E:	beta vlastního kapitálu včetně finanční páky, tj. expozice společnosti vůči systematickým rizikům

(80) WACC je tedy součtem i) nákladů vlastního kapitálu vážených v poměru k tržní hodnotě vlastního kapitálu na celkovém kapitálu (w_E) a ii) nákladů dluhu (po zdanění) vážených podílem tržní hodnoty dluhu na celkovém kapitálu ($1–w_E$). Náklady vlastního kapitálu se vypočítávají na základě modelu oceňování kapitálových aktiv (CAPM), který je standardním modelem pro měření návratnosti, již investor požaduje k pokrytí nákladů ušlých příležitostí u hodnoty peněz ve stanoveném investičním horizontu (bezriziková míra), a pro expozici vůči tržnímu riziku ([48]). Expozice vůči tržnímu riziku je zachycena hodnotou beta vlastního kapitálu včetně finanční páky (β_E). Vzhledem k volatilitě parametrů byly vstupní údaje pro model CAPM vypočteny jako rozmezí.

(81) Pokud jde o výpočet beta vlastního kapitálu včetně finanční páky, Belgie tvrdí, že vzhledem k tomu, že společný podnik je novou společností v soukromém vlastnictví, která vlastní dva stávající jaderné bloky v dlouhodobém provozu s očekávanou výrobou po dobu deseti let, nelze jeho beta vypočítat z tržních nebo historických údajů, a proto je třeba tuto hodnotu odhadnout prostřednictvím skupiny srovnatelných společností kotovaných na burze. Avšak vzhledem k tomu, že neexistují žádné srovnatelné podniky veřejných služeb, které by se stoprocentně věnovaly výrobě jaderné energie, Belgie posuzovala vzorek pěti kotovaných evropských podniků veřejných služeb, které se v maximální míře věnují jaderným činnostem, tj. srovnatelné projekty, které v rámci diverzifikovaného portfolia vyrábějí 15–65 % energie pomocí jaderných elektráren (viz tabulka 5).

([48]) Model CAPM je v akademické literatuře i mezi odborníky z praxe široce uznáván a přijímán jako spolehlivý přístup k odhadu nákladů vlastního kapitálu.

Tabulka 5

Hodnoty beta aktiv pro srovnatelné společnosti poskytující veřejné služby s různou mírou působení v oblasti jaderné energie

Společnost	% jaderného mixu 2022/2023	Hodnoty beta aktiv (bez finanční páky)
Skupina ČEZ	[60–70] %	[0,40–1,00]
Fortum Oyj	[50–60] %	[0,40–1,00]
UPM-Kymmene Oyj	[40–50] %	[0,40–1,00]
Endesa, S.A.	[40–50] %	[0,40–1,00]
Iberdrola, S.A.	[10–20] %	[0,40–1,00]
Prostý průměr	—	[0,40–1,00]
Medián	—	[0,40–1,00]

Zdroj: Posouzení přiměřenosti podpory: Aktualizovaná analýza rozdělení rizik a návratnosti investic, Compass Lexecon, 29. listopadu 2024

(82) Belgie vysvětlila, že každý z podniků veřejných služeb je diverzifikovanou veřejně obchodovanou společností poskytující veřejné služby s určitou významnou expozicí vůči aktivům tvořícím síť regulovaným programem RAB a/nebo podporovaným aktivům v oblasti obnovitelné energie, na rozdíl od společného podniku, který je soukromým subjektem 100% se věnujícím výrobě jaderné energie podléhající dohodě o odměně. Systémová rizika odhadovaná na základě těchto srovnatelných společností by tudíž pravděpodobně podhodnotila systémové riziko podniku BE-NUC.

(83) Belgie použila parametry uvedené v tabulce 6, které dosadila do vzorce pro výpočet WACC, a na základě těchto a dalších vstupních údajů sledovaných v průběhu roku 2023 získala teoretické WACC, které se pohybují v rozmezí od 6,2 % do 7,4 %, včetně prémie ve výši 3,1 % až 4,3 % nad bezrizikovou míru.

Tabulka 6

Odhad WACC podniku BE-NUC a klíčové základní parametry

Parametr	Předpoklad/přístup	Odhad (*)
Bezriziková míra	Rozpětí výnosů desetiletých belgických státních dluhopisů (dále jen „OLO“) v roce 2023	2,5 % – 3,6 %
Riziková prémie kapitálového trhu	Odborné odhady pro vyspělé trhy	4,6 % – 6,0 %
Koeficient beta (bez finanční páky)	Medián a průměr srovnatelných údajů	[0,40–1,00]–[0,40–1,00]
Cílová finanční páka	Medián a průměr srovnatelných údajů	53,0 % – 54,4 %
Koeficient beta (včetně finanční páky)	Hamadův vzorec s cílovou finanční pákou	[0,40–1,00]–[1,00–1,60]
Náklady vlastního kapitálu (včetně finanční páky)	CAPM	7,4 % –9,3 %
Náklady dluhu před zdaněním	Bezriziková míra + riziková prémie energetického odvětví	5,3 % – 5,5 %
Podíl dluhu na celkovém kapitálu	Odvozeno od cílové finanční páky	34,6 % – 35,2 %

Parametr	Předpoklad/přístup	Odhad (*)
Daňová sazba	Sazba daně z příjmů právnických osob v Belgii	25 %
WACC před zdaněním	S použitím nákladů vlastního kapitálu včetně finanční páky a nákladů dluhu před zdaněním	6,7 % –7,9 %
WACC po zdanění	S použitím nákladů vlastního kapitálu včetně finanční páky a nákladů dluhu po zdanění	**6,2 % –7,4 %**

Zdroj: Posouzení přiměřenosti podpory: Aktualizovaná analýza rozdělení rizik a návratnosti investic, Compass Lexecon, 29. listopadu 2024

(*) Rozpětí odpovídá historickému vývoji od počátku do konce roku 2023.

3.3.1.3.1.2.2 Odhad nákladů vlastního kapitálu projektu dlouhodobého provozu

(84) Druhá metoda je založena na nákladech vlastního kapitálu, které měří požadovanou návratnost projektu pro akcionáře za předpokladu, že neexistuje žádné dluhové financování, jako je tomu v případě projektu dlouhodobého provozu. Přestože přístup založený na nákladech vlastního kapitálu využívá rovněž model CAPM, vychází z nákladů vlastního kapitálu bez finanční páky (tj. bez zadlužení) ([49]). Náklady vlastního kapitálu bez finanční páky se vypočítají následovně:

Náklady vlastního kapitálu (bez finanční páky) = bezriziková míra + β_A × riziková prémie vlastního kapitálu

β_A: beta bez finanční páky nebo „beta aktiv“

(85) K odhadu jednotlivých parametrů rovnice pro výpočet nákladů vlastního kapitálu byl použit následující postup (viz tabulka 7):

a) Bezriziková míra je odhadnuta na základě výnosů desetiletých belgických státních dluhopisů (dále jen „OLO“ ([50])), které se v průběhu roku 2023 pohybovaly v rozmezí 2,5 % a 3,6 %. Pro odhad rizikové prémie vlastního kapitálu (trhu) byly zvažovány různé externí zdroje, z nichž bylo odvozeno rozpětí 4,6 % až 6 %:

— Podle odhadů Damodarana: 5,9 % v lednu 2023 a 4,6 % v lednu 2024.

— Odhady společnosti Kroll se za rok 2023 pohybují v rozmezí 5,5 % až 6 %.

b) Odhad beta aktiv bez finanční páky byl založen na stejných předpokladech jako výše uvedený výpočet WACC a výsledkem byl medián a průměrné hodnoty [0,40–1,00] a [0,40–1,00] pro pět obchodovaných společností poskytujících veřejné služby, které se v určitém rozsahu věnují výrobě jaderné energie (viz tabulka 5).

(86) Dosazením výše uvedených odhadů do rovnice pro výpočet nákladů vlastního kapitálu získáme odhad nákladů vlastního kapitálu bez finanční páky v rozmezí 6,2 % až 7,5 % (viz tabulka 7), včetně prémie 3,1 % až 4,3 % nad bezrizikovou míru, což je v souladu s výsledky získanými v případě WACC.

([49]) Na rozdíl od „koeficientu beta bez finanční páky“, označovaného také jen jako „beta“, který porovnává volatilitu návratnosti dluhu a vlastního kapitálu společnosti s návratností dluhu a vlastního kapitálu na širším trhu (například společnost s beta 1,4 má návratnost o 140 % volatilnější než trh, s nímž je porovnávána), „koeficient beta bez finanční páky“, označovaný také jako „beta aktiv“, měří tržní riziko společnosti bez vlivu dluhu, aby se izolovalo riziko způsobené výhradně aktivy společnosti.
Náklady vlastního kapitálu bez finanční páky se obecně používají k posouzení projektů nebo investic, které jsou financovány výhradně vlastním kapitálem. Srovnání WACC a nákladů kapitálu bez finanční páky tak poskytuje informace o dopadu dluhu na náklady kapitálu společnosti.

([50]) OLO znamená „Obligation Linéaire/Lineaire Obligatie“.

Tabulka 7

Odhady nákladů vlastního kapitálu podniku BE-NUC bez finanční páky a základní parametry (celé rozpětí)

Parametr	Předpoklad/přístup	Odhad
Bezriziková míra	Rozpětí výnosů desetiletých dluhopisů OLO v roce 2023	2,5 % – 3,6 %
Riziková prémie kapitálového trhu	Odborné odhady pro vyspělé trhy	4,6 % – 6,0 %
Koeficient beta (bez finanční páky)	Medián a průměr srovnatelných údajů	[0,40–1,00]–[0,40–1,00]
Náklady vlastního kapitálu (bez finanční páky)	CAPM	6,2 % – 7,5 %

Zdroj: Posouzení přiměřenosti podpory: Aktualizovaná analýza rozdělení rizik a návratnosti investic, Compass Lexecon, 29. listopadu 2024

(87) S přihlédnutím k výše odhadnutým parametrům (pro možná rozpětí v průběhu roku 2023) Belgie odhaduje tři pravděpodobné scénáře nákladů vlastního kapitálu bez finanční páky v době dohody mezi stranami v roce 2023, odpovídající rozpětí 6,8 % až 7,3 % (viz tabulka 8).

Tabulka 8

Tři scénáře nákladů vlastního kapitálu podniku BE-NUC bez finanční páky (omezené rozpětí)

	Dolní hranice	Základní scénář	Horní hranice
Bezriziková míra (průměr za rok 2023)	3,11 %		
Riziková prémie vlastního kapitálu (průměr za rok 2023)	5,27 % Damodaran – průměr za rok 2023)	5,51 % Damodaran a Kroll – průměr)	5,75 % Kroll – průměr za rok 2023)
Beta bez finanční páky (srovnatelný průměr)	[0,40–1,00] prostý průměr, bez společnosti Iberdrola)	[0,40–1,00] medián pěti společností)	[0,40–1,00] prostý průměr společností Fortum a ČEZ)
Finanční páka	0 %		
Náklady vlastního kapitálu (bez finanční páky)	**6,8 %**	**7,1 %**	**7,3 %**

Zdroj: SA.106107 Doplňující poznámka Další vysvětlení k rozpětí odhadů nákladů kapitálu, Compass Lexecon, 5. prosince 2024

3.3.1.3.1.2.3 Omezení týkající se odhadů nákladů kapitálu podniku BE-NUC založených na modelu CAPM

(88) Belgie uznává omezení týkající se přístupu k odhadu nákladů kapitálu podniku BE-NUC založeném na modelu CAPM, která jsou dána neexistencí přímo srovnatelných veřejně obchodovaných společností a zvláštnostmi rizikového profilu a přístupu k financování projektu ([51]). Belgie poukazuje zejména na specifičnost jaderného odvětví a omezenou srovnatelnost s jinými skupinami aktiv.

([51]) Není vždy možné vyjádřit všechna možná tržní rizika v jednom parametru, zejména u soukromých investic, jejichž beta může být odhadnut pouze na základě srovnatelné skupiny aktiv s omezenou srovnatelností.

(89) Belgie se dále zabývá různými prémiemi, které investoři obvykle požadují k tomu, aby v praxi investovali do srovnatelných dlouhodobých investičních projektů, nad rámec odhadovaných WACC odvozených pomocí metody CAPM. Belgie uvádí jedno z možných odůvodnění potřeby zohlednit tuto prémii nad rámec odhadovaných WACC, související s rizikem „uzamčení" kapitálu u dlouhodobých investičních projektů, které nelze diverzifikovat a za které není podle modelu CAPM poskytována odměna ([52]). Další argument, který se uvádí na odůvodnění potřeby zohlednit prémii, se mimoto týká nedostatku kapitálu pro dosažení cílů energetické politiky v Evropě, protože mezi dostupnými projekty existuje značná konkurence v oblasti investic, což zvyšuje požadovanou míru návratnosti, která má přilákat kapitál. Belgie tvrdí, že u společností poskytujících veřejné služby je běžnou praxí připočítávat prémii v rozmezí 1,5 % až 4 % a uvádí několik příkladů, které to dokazují ([53]). V neposlední řadě Belgie rovněž uvádí, že dalším důvodem pro započtení finanční prémie nad rámec odhadovaných WACC je prémie za nelikviditu ([54]) vzhledem k povaze této investice, kterou podporují jak akademické studie (které uvádějí konkrétní rozpětí od 0,7 % do 7,3 %) ([55]) , tak odborníci z praxe ([56]). Tyto prémie lze připočíst k odhadovaným WACC nebo nákladům vlastního kapitálu odvozeným pomocí metody CAPM, jak bylo vysvětleno v předchozích oddílech, a odůvodňují argument Belgie, že cílová vnitřní míra návratnosti je vzhledem k rizikovosti projektu konzervativní mírou návratnosti.

3.3.1.3.1.3 Očekávaná vnitřní míra návratnosti upravená o riziko tržních cen na základě současných očekávání tržních cen

(90) Belgie vysvětluje, že úprava o riziko tržních cen má za následek, že cílová vnitřní míra návratnosti po úpravě o riziko tržních cen se dynamicky pohybuje v rozmezí od 6 % do 8 %. Belgie tvrdí, že i když je cílová vnitřní míra návratnosti před úpravou o riziko tržních cen stanovena na 7 %, lze za současných tržních podmínek (s nižšími očekávanými tržními cenami než v době finančního modelu k podpisu) očekávat nižší vnitřní míru návratnosti, než jaká byla odhadnuta v době projednávání dohody o odměně.

(91) K doložení tohoto tvrzení Belgie předložila analýzu vývoje tržních očekávání pro období 2025–2035 od projednání dohody o odměně, která vycházela z různých zdrojů, a dopad těchto revidovaných prognóz na očekávanou vnitřní míru návratnosti projektu dlouhodobého provozu (uplatněním úpravy o riziko tržních cen).

(92) Obrázek 1 uvádí původní cenové křivky na konci roku 2023 (tj. v době podpisu smluv). U jednotlivých projekcí cen začínají tržní ceny, v základním scénáři znázorněném souvislými čarami, na hodnotě 120 EUR za MWh v roce 2025 a v období do roku 2033 klesají na průměrnou hodnotu 87 EUR za MWh.

([52]) Podle Belgie odhadovaná návratnost z analýzy založené na modelu CAPM z daného souboru srovnávacích ukazatelů neposkytne odměnu za: i) soukromou povahu investice do společného podniku; ii) rizika specifická pro výrobu jaderné energie a iii) rizikový profil stanovený dohodou o odměně.

([53]) Viz např. CEER, 2017: s. 115–119: „*Prémie k nákladům kapitálu pro energetické sítě se pohybovaly v rozmezí 0,6 % až 3,5 % v závislosti na stáří investice (tj. nové investice) a kvalitě dodávek.*". Elia, Studie přiměřenosti a flexibility týkající se Belgie v období 2024–2034, s. 382: Ve studii přiměřenosti a flexibility týkající se Belgie bylo chování investorů modelováno s přístupem založeným na averzi k riziku tak, že k WACC byla připočtena minimální prémie 3–8 %, která měla kompenzovat dodatečná rizika. U jaderných projektů konkrétně společnost Oxera odhadla dodatečnou prémii ve výši 2,0–4,0 %, z čehož polovinu lze přičíst nákladům vlastního kapitálu pro každého výrobce „vzhledem k liberalizovaným trhům s elektřinou" a druhou polovinu „technologickým a stavebním rizikům" (Oxera, 2005:4). Společnost Engie požaduje průměrnou realizovanou vnitřní míru návratnosti bez finanční páky ve výši [0–5] % nad úroveň WACC. Společnost Fortum požaduje prémii ve výši [0–5]–[0–5] % v závislosti na technologii. Cílové rozpětí společnosti Iberdrola nad rámec WACC je stanoveno na [0–5] %.

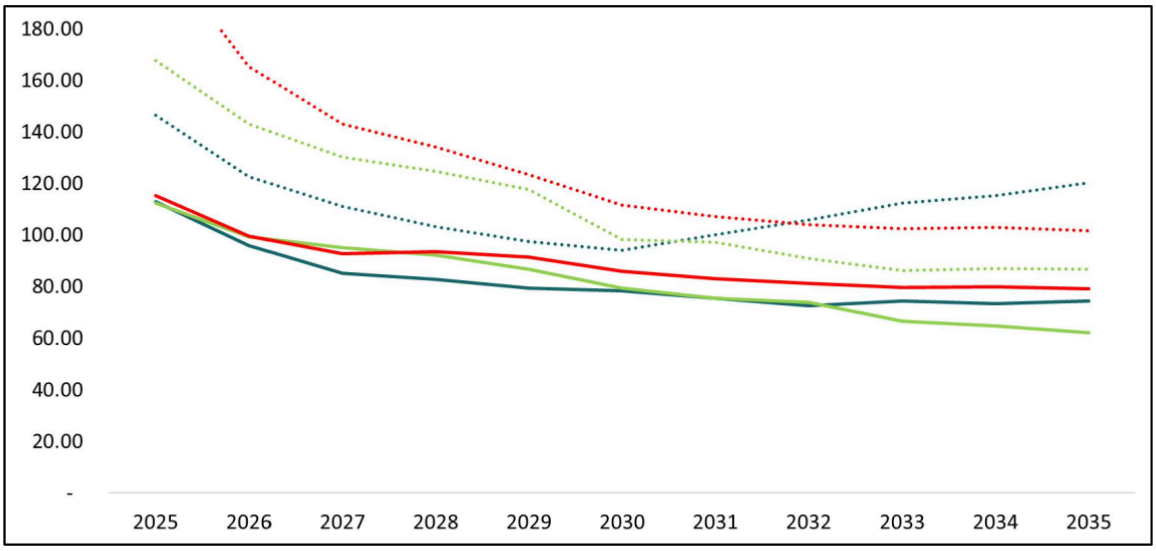
([54]) Obchodovatelnost nebo likvidita aktiva znamená, do jaké míry může být aktivum rychle přeměněno na hotovost bez velkých transakčních nákladů nebo cenových ústupků. Podle Belgie je nedostatečná likvidita pro investory důležitá, jelikož požadují u méně likvidních aktiv vyšší výnosy než u likvidnějších aktiv, která jsou jim jinak podobná. Jinými slovy, vyšší výnosy jsou požadovány jako kompenzace za náklady ušlých příležitostí spojených s neprovedením investice do obchodovatelného aktiva a za nesení rizika ztráty z nelikvidní investice.

([55]) Z důkazů z akademických studií vyplývá, že investoři vyžadují výnosy za nedostatečnou likviditu investice. Belgický stát poskytl k této problematice rozsáhlé odkazy na akademické práce, mezi něž patří Nair a Radcliffe (1998), Damodaran (2005), Ibbotson (2013), Pemberton (2017), Torchio a Surata (2014), Ilmanen, Chandra a McQuinn (2020), BNP Paribas (2023).

([56]) Belgické regulační orgány při stanovení výnosu z regulovaných plynárenských aktiv připočetly prémii za nelikviditu. V nedávné době komise CREG uplatnila vzhledem k nedostatečné likviditě a neexistenci kotace provozovatele zařízení LNG na bezrizikovou míru a rizikovou prémii pro regulační období 2020–2023 koeficient 1,2.

Obrázek 1

Výchozí cenové křivky základního zatížení ve finančním modelu k podpisu (EUR/MWh) (hodnoty pro rok 2022)

Zdroj: Posouzení přiměřenosti podpory: Doplňující poznámka – Aktualizované projekce tržních cen a dopad vnitřní míry návratnosti prostřednictvím úpravy o riziko tržních cen, Compass Lexecon, 11. prosince 2024

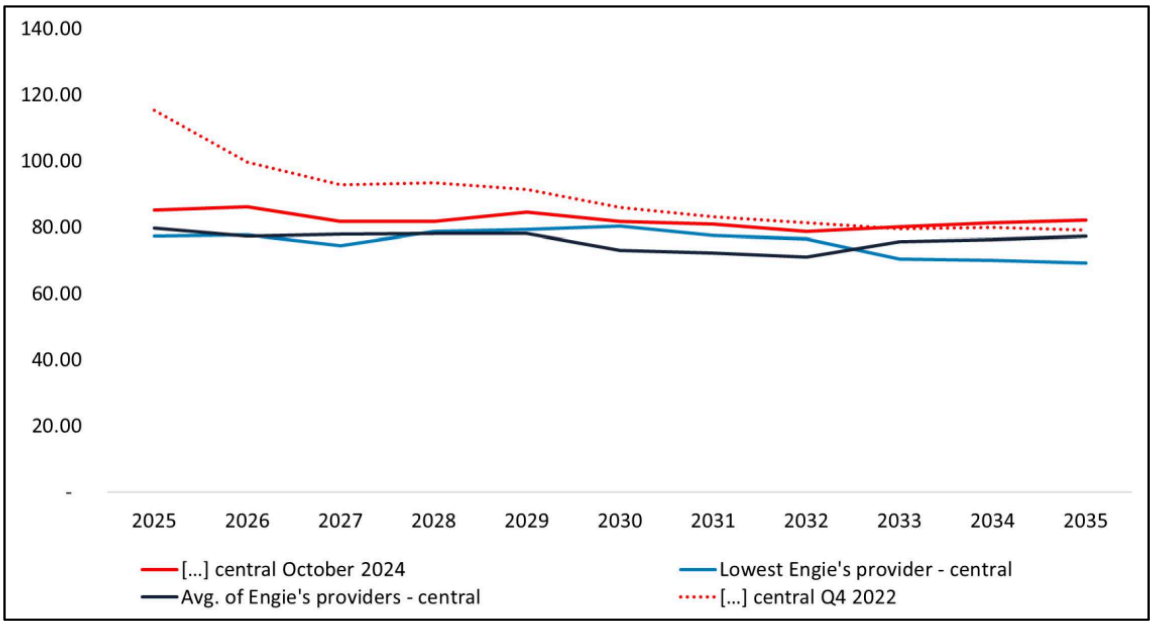
Pozn.: Z důvodu důvěrnosti nelze zobrazit jména jednotlivých poskytovatelů služeb. Souvislé čáry představují projekce cen různých poskytovatelů v základním scénáři a přerušované čáry odpovídají pozitivnímu scénáři. Oblast vyznačená šedou barvou [odstraněno z důvodu důvěrnosti] představuje cenový koridor pro úpravy realizační ceny o riziko tržních cen, tj. rozpětí tržních cen, v němž je provedena úprava realizační ceny, původně předpokládaná v dohodě o odměně, bez přihlédnutí k aktualizaci uvedené v oddíle 3.3.1.3.2. Nad (pod) tímto rozmezím se provede úprava realizační ceny na horní (dolní) mez.

(93) Obrázek 2 uvádí, že současné projekce cen elektřiny podle základního scénáře ([57]), zobrazené souvislými čarami, se oproti projekcím použitým v době finančního modelu k podpisu snížily. […] Projekce cen v základním scénáři ve 4. čtvrtletí 2022, která se mimo jiné používá jako referenční křivka ve finančním modelu k podpisu, je v tomto grafu znázorněna například červenou přerušovanou čarou. I když se na konci roku 2022 předpokládalo, že ceny v roce 2025 dosáhnou 120 EUR za MWh, v současnosti se předpokládá, že v roce 2025 budou na úrovni 85 EUR za MWh nebo dokonce ještě nižší. Vývoj na trhu od roku 2022 způsobil pokles předpokládané velkoobchodní ceny elektřiny v příštím desetiletí, a to zejména v důsledku klesajících prognóz cen komodit (mimo jiné plynu a CO_2). Obrázek 2 rovněž uvádí, že současné projekce základního scénáře předpokládají v období 2025–2035 relativně stabilní ceny v rozmezí od 69 EUR za MWh do 86 EUR za MWh.

([57]) Ze 3. a 4. čtvrtletí 2022 v závislosti na poskytovateli.

Obrázek 2

Cenové křivky základního zatížení aktualizované na podzim 2024 (EUR/MWh) (hodnoty pro rok 2022)

Zdroj: Posouzení přiměřenosti podpory: Doplňující poznámka – Aktualizované projekce tržních cen a dopad vnitřní míry návratnosti prostřednictvím úpravy o riziko tržních cen, Compass Lexecon, 11. prosince 2024

Pozn.: *Souvislé čáry představují projekce cen v základním scénáři na podzim 2024. Pro srovnání, přerušovaná čára odpovídá projekci cen […] ve 4. čtvrtletí roku 2022, která byla použita ve finančním modelu k podpisu. Oblast vyznačená šedou barvou* [odstraněno z důvodu důvěrnosti] *představuje cenový koridor pro úpravy realizační ceny o riziko tržních cen, tj. rozpětí tržních cen, v němž je provedena úprava realizační ceny, původně předpokládaná v dohodě o odměně, bez přihlédnutí k aktualizaci uvedené v oddíle 3.3.1.3.2. Nad (pod) tímto rozmezím se provede úprava realizační ceny na horní (dolní) mez.*

(94) Belgie na základě výše uvedených údajů dospěla k závěru, že se očekávané tržní ceny snížily.

(95) Belgie uvádí, že oblast vyznačená šedou barvou na výše uvedených obrázcích představuje cenový koridor (původně předpokládaný v dohodě o odměně) pro úpravy cílové vnitřní míry návratnosti o riziko tržních cen, tj. rozpětí tržních cen, v němž se provádí úprava cílové vnitřní míry návratnosti ([58]). Nižší očekávané tržní ceny pak naznačují pokles očekávané vnitřní míry návratnosti upravené o riziko tržních cen. Podle parametrů úpravy o riziko tržních cen původně předpokládaných ve smlouvě by očekávaná vnitřní míra návratnosti projektu dlouhodobého provozu ve třetím čtvrtletí roku 2024 dosahovala 6,7 % (pokud budou splněny všechny předpoklady finančního modelu k podpisu). V případě aktualizovaných parametrů úpravy o riziko tržních cen (viz oddíl 3.3.1.3.2), díky nimž jsou výnosy a vnitřní míra návratnosti podniku BE-NUC citlivější na podmínky tržních cen, by se očekávaná vnitřní míra návratnosti snížila na 6,5 % (pokud budou splněny všechny předpoklady finančního modelu k podpisu), jsou-li zvažovány tytéž projekce cen (viz tabulka 9).

([58]) Ceny mimo koridor znamenají, že bude provedena tatáž úprava směrem k nejbližší vnější hranici koridoru. Tato úprava je v souladu s cílovou vnitřní návratností, přičemž horní hranice koridoru je stanovena na 8 % a dolní hranice na 6 %.

Tabulka 9

Očekávaná vnitřní míra návratnosti (s původní a aktualizovanou úpravou o riziko tržních cen) ve srovnání s cílovou vnitřní mírou návratnosti (3. čtvrtletí 2024)

Cílová vnitřní míra návratnosti před úpravou o riziko tržních cen	Výhled	Průměrná tržní cena (EUR/MWh) (hodnoty pro rok 2022)	Předběžná realizační cena (EUR/MWh) (hodnoty pro rok 2022)	Očekávaná vnitřní míra návratnosti s původními parametry úpravy o riziko tržních cen (+/– 30 %)	Očekávaná vnitřní míra návratnosti s aktualizovanými parametry úpravy o riziko tržních cen (+/– 20 %)
7 %	Průměr poskytovatelů, základní scénář, 3. čtvrtletí 2024	[70–80]	[80–90]	6,7 %	6,5 %

Zdroj: Posouzení přiměřenosti podpory: Doplňující poznámka – Aktualizované projekce tržních cen a dopad vnitřní míry návratnosti prostřednictvím úpravy o riziko tržních cen, Compass Lexecon, 11. prosince 2024

3.3.1.3.2 Dvousměrná rozdílová smlouva

(96) Rozdílová smlouva se uplatní mezi belgickým státem a podnikem BE-NUC a rovněž mezi belgickým státem a společností Luminus, která je dalším spoluvlastníkem obou jaderných reaktorů. To znamená, že belgický stát bude garantovat předem stanovenou cílovou cenu (dále jen „realizační cena“), která bude indexována po celou dobu platnosti dohody o odměně, za celou vyměřenou produkci elektrické energie bloků v dlouhodobém provozu. Pokud je tržní referenční cena vyšší než realizační cena, podnik BE-NUC a společnost Luminus uhradí belgickému státu kladný rozdíl vynásobený skutečnou vyměřenou produkcí. Pokud je tržní referenční cena nižší, uhradí záporný rozdíl vynásobený skutečnou vyměřenou produkcí podniku BE-NUC a společnosti Luminus belgický stát. Rozdílové platby jsou splatné v den první dodávky elektřiny (den, kdy příslušný blok v dlouhodobém provozu poprvé dodá elektřinu do vysokonapěťové rozvodné sítě po svém původním právně závazném datu ukončení provozu) a budou provedeny v poměru k podílu, který mají podnik BE-NUC a společnost Luminus na výrobě energie bloky v dlouhodobém provozu.

(97) Hlavními parametry rozdílové smlouvy jsou:

a) tržní referenční cena, která se vztahuje k okamžité ceně na denním trhu v belgické nabídkové zóně;

b) realizační cena, kterou podnik BE-NUC stanoví na základě finančního modelu, který schválí protistrana dohody o odměně s ohledem na skutečné provozní, kapitálové a finanční náklady podniku BE-NUC v souvislosti s prodloužením dlouhodobého provozu ke dni 21. července 2022 (tudíž odhadované jako vyrovnané náklady na výrobu elektrické energie). Realizační cena bude zpočátku stanovena tak, aby bylo dosaženo průměrné cílové vnitřní míry návratnosti (dále jen „IRR“) ve výši 7 % (nominální a po zdanění) (viz oddíl 3.3.1.3.1).

(98) Podle Belgie je na základě nezávislé analýzy společnosti Compass Lexecon ([59]) prvotní volba ceny na denním trhu jako tržní referenční ceny v rozdílové smlouvě v souvislosti s projektem dlouhodobého provozu vhodná, zejména v období činností souvisejících s dlouhodobým provozem (fáze opětovného spuštění do dne 31. prosince 2028). Belgie navíc tvrdí, že flexibilita obsažená v dohodě o odměně otevírá prostor pro alternativní možnosti výběru tržní referenční ceny během doby trvání smlouvy, a to v závislosti na vývoji situace a potřeb belgického trhu, přičemž je zachována vyváženost mezi rizikem a ziskem původního návrhu rozdílové smlouvy. Belgie dále odůvodňuje použití ceny na denním trhu na základě následujících skutečností:

a) Denní trh je v Belgii vhodnou referencí, protože je transparentní, spolehlivý a v porovnání s ostatními belgickými trhy relativně likvidní. Belgie dále připomíná, že denní trh neposkytuje kupujícím žádný prostor pro uvážení, protože objem je nabízen v anonymní aukci. Mimoto aukce na denním trhu koncentruje nabídku a poptávku do jednoho období, což maximalizuje hloubku trhu.

([59]) Compass Lexecon, poznámka ze dne 28. května 2024, *„Analysis of the market reference price and balancing cost allocation, and comment on CREG's advice“* (Analýza tržní referenční ceny a vyvážení rozdělení nákladů a komentář ke stanovisku komise CREG).

b) Zvolená tržní referenční cena v kombinaci s některými specifickými ujednáními rozdílové smlouvy, jako je úprava o riziko tržních cen a pobídky k modulaci, motivuje k účinnému působení na trhu s elektrickou energií a účasti na něm tím, že v nejvyšší možné míře podporuje výrobu v době vysokých tržních cen a modulaci v době nízkých cen, pokud je to možné.

c) Prvotní volba ceny na denním trhu jako tržní referenční ceny spolu s tržními opatřeními stanovenými ve strategii nabídek a odchylek (viz oddíl 3.3.1.5) umožňuje vhodné řízení tržního rizika hrozícího podniku BE-NUC, protože je podrobná a umožňuje uvést tržní referenční cenu do souladu s cenami na denním trhu. V tomto ohledu je cena na denním trhu jako tržní referenční cena zvláště vhodná v počátečním období činností souvisejících s dlouhodobým provozem, zejména ve srovnání s dlouhodobými produkty. Podle Belgie prodej na denním trhu oproti používání futures snižuje tržní riziko podniku BE-NUC, jelikož umožňuje lépe přizpůsobit specifický model dostupnosti během počátečního období činností souvisejících s dlouhodobým provozem. Používání futures by mohlo pro podnik BE-NUC představovat další tržní rizika, a to kvůli vyššímu riziku neplánovaných odstávek v počátečním období činností souvisejících s dlouhodobým provozem (tj. v případě, že elektrickou energii, která byla prodaná předem, nelze dodat a musí dojít k jejímu odkupu, pokud možno za vyšší tržní cenu, např. na denním trhu).

(99) Veřejná federální služba (dále jen „FPS“) pro hospodářství zadala studii o strategii řízení tržního rizika podniku BE-WATT (protistrany rozdílové smlouvy). Probíhající studie má za cíl podniknout přípravné kroky pro zprovoznění podniku BE-WATT, zejména pokud jde o úkoly tohoto subjektu v oblasti řízení rizik. Zejména se jedná o následující:

a) Studie identifikuje a analyzuje klíčová tržní rizika, kterým je podnik BE-WATT vystaven v souvislosti s chystanými rozdílovými smlouvami týkajícími se jaderné energie a větrné energie na moři, se zaměřením na objemová a cenová rizika.

b) Studie identifikuje a analyzuje řadu potenciálních strategií řízení rizik hrozících podniku BE-WATT (portfolio zajišťovacích nástrojů/produktů, podíl, doba trvání, načasování zajištění, možnosti návrhu), zejména s ohledem na i) jejich potenciální úlohu při řízení tržních rizik vyplývajících z otevřené pozice podniku BE-WATT v důsledku rozdílové smlouvy a ii) jejich potenciální přínos k likviditě trhu a rozvoji trhu. Studie se zabývá především dvěma typy zajišťovacích produktů: i) smlouvy o prodeji a ii) termínované smlouvy, které mají převážně podobu standardizovaných nástrojů obchodovaných v organizovaných systémech, obvykle nazývaných „futures“. V obou případech jsou předpokládány finanční smlouvy.

c) Zajišťovací strategie založené na termínovaných smlouvách přispějí k likviditě belgického termínovaného trhu s různou dobou splatnosti smluv (týdny, měsíce, roky), a to vzhledem k významným objemům, o něž se jedná (několik gigawattů jaderné kapacity a kapacity větrných elektráren na moři v rámci rozdílové smlouvy). Přesný dopad na likviditu termínovaného trhu bude záviset na objemu smluv prodaných podnikem BE-WATT s různými splatnostmi.

(100) Prvotní volba tržní referenční ceny může belgická vláda jako protistrana dohody o odměně v průběhu trvání smlouvy na základě souhlasu podniku BE-NUC a společnosti Luminus po skončení počátečního období činností souvisejících s dlouhodobým provozem až třikrát změnit, a to např. v závislosti na vývoji podmínek a potřeb belgického trhu, při současném zachování rovnováhy mezi rizikem a výnosem v původním návrhu rozdílové smlouvy.

(101) Realizační cena bude každoročně upravována podle indexu s odkazem na výpočet indexace na základě váženého indexu a může být v určitých obdobích revidována:

a) „Předběžná realizační cena“: V základním scénáři Belgie předpokládá, že náklady na modernizaci bloků v dlouhodobém provozu budou činit přibližně [2–2,5] miliardy EUR, což spolu s dalšími náklady souvisejícími s projektem dlouhodobého provozu (např. náklady na provoz a údržbu během období dlouhodobého provozu) vede k předběžné realizační ceně ve výši [80–90] EUR za MWh.

b) „Počáteční realizační cena“: Skutečnou hodnotu realizační ceny stanoví podnik BE-NUC na základě finančního modelu schváleného protistranou dohody o odměně v průběhu roku 2025 před datem opětovného spuštění dlouhodobého provozu na základě nákladů na prodloužení provozu v souladu s požadavky na jadernou bezpečnost (rozsah těchto požadavků definuje belgická agentura pro jadernou bezpečnost) a dále na základě nákladů nesouvisejících s bezpečností, které jsou odhadovány na základě předložených nabídek dodavatelů nebo posouzeny technickými týmy provozovatele jaderných zařízení.

c) „Revidovaná realizační cena“: Počáteční realizační cena bude přepočítána co nejdříve po dni 31. prosince 2028 (dále jen „datum úpravy podle skutečnosti“), aby odrážela skutečné načasování opětovného spuštění, odstávky dlouhodobého provozu, doposud vzniklé provozní, kapitálové a finanční náklady (na základě skutečných faktur) a revidované projekce těchto nákladů pro zbývající desetileté období prodloužení), a to prostřednictvím písemné dohody mezi podnikem BE-NUC a protistranou dohody o odměně.

d) „Události spojené s opětovným uvedením do provozu“: Po datu úpravy podle skutečnosti bude realizační cena v zásadě pevně stanovena a nebude přepočítávána, s výjimkou konkrétních událostí zakládajících nárok, tj. událostí spojených s opětovným uvedením do provozu.

(102) Realizační cena se vypočítá na základě informací pocházejících z podrobného finančního modelu, který vypracuje a aktualizuje podnik BE-NUC v rámci parametrů oznámených Belgií. Finanční model (a jeho případné aktualizace) podléhá schválení protistrany dohody o odměně. Pokud je tento souhlas odepřen, podnik BE-NUC a protistrana dohody o odměně mohou předložit otázku finančního modelu k rozhodnutí nezávislému odborníkovi v souladu se stanoveným postupem pro určení odborníka.

(103) Belgie tvrdí, že rozdílová smlouva snižuje expozici podniku BE-NUC vůči tržnímu riziku a výkyvům tržních cen.

a) K platbám prováděným protistranou dohody o odměně podniku BE-NUC dochází, je-li tržní referenční cena nižší než realizační cena, přičemž podnik BE-NUC je povinen provést platby protistraně dohody o odměně v případě, že je tržní referenční cena vyšší než realizační cena.

b) Vzorová dohoda o odměně stanoví přiměřenou cílovou míru návratnosti projektu dlouhodobého provozu: realizační cena je stanovena tak, aby bylo dosaženo cílové vnitřní míry návratnosti v rozmezí 6–8 %, což je v souladu s referenčními hodnotami odvětví (viz tabulka 3) a rovněž v souladu s odhady prostých vážených průměrných nákladů na kapitál projektu dlouhodobého provozu (viz tabulka 6) a nákladů vlastního kapitálu (viz tabulka 7).

(104) Belgie tvrdí, že ačkoli rozdílová smlouva snižuje expozici podniku BE-NUC vůči tržnímu riziku a výkyvům tržních cen, zahrnuje mechanismy sdílení rizik, které by měly zajistit, aby byl podnik BE-NUC nadále vystaven určitému tržnímu riziku a pobídkám. Dohoda o odměně zejména zahrnuje mechanismus sdílení výhod a nevýhod, ukáže-li se, že tržní ceny jsou nižší nebo vyšší než realizační cena.

a) V případě, že se tržní referenční cena pohybuje mezi realizační cenou a stanovenou minimální cenou, dojde ke snížení cílového výnosu (v podobě nižší realizační ceny), kdy vnitřní míra návratnosti ve výši 7 % klesne na minimální vnitřní míru návratnosti ve výši 6 %.

b) V případě, že se tržní referenční cena pohybuje mezi realizační cenou a stanovenou maximální cenou, cílová návratnost (v podobě vyšší realizační ceny) se zvýší na maximální vnitřní míru návratnosti ve výši 8 %.

(105) Cílem úpravy o riziko tržních cen je motivovat podnik BE-NUC k tomu, aby optimalizoval svou nákladovou strukturu před stanovením a revizí realizační ceny (2025/2029), maximalizoval výkon reaktorů v době, kdy se očekávají vysoké ceny a kdy elektroenergetickému systému hrozí nedostatek, a zmírnil neočekávané zisky.

(106) Úprava o riziko tržních cen se odvozuje a vypočítává takto:

a) Nejprve se vypočítá realizační cena s cílovou nominální vnitřní mírou návratnosti (IRR) po zdanění ve výši 7 %, hypotetická nižší realizační cena s cílovou IRR ve výši 6 % (nižší prahová hodnota) a hypotetická vyšší realizační cena s cílovou IRR ve výši 8 % (horní prahová hodnota).

b) Pásmo mezi realizační cenou a horní (resp. dolní) prahovou hodnotou se poté rozdělí na dvacet kladných (resp. záporných) hodnot (dále jen „hodnoty úprava o riziko tržních cen“). Tyto hodnoty se používají k úpravě realizační ceny pro vypořádání rozdílové platby na základě rozdílové smlouvy.

c) Úprava realizační ceny závisí na poměru mezi tržní referenční cenou a realizační cenou (poměr tržní referenční ceny):

— pokud je poměr 1,20 nebo vyšší, realizační cena úpravy o riziko tržních cen se zvýší na horní prahovou hodnotu tím, že se k realizační ceně přičte dvacet kladných hodnot pásma pro úpravu o riziko tržních cen,

— pokud je poměr 0,80 nebo nižší, dojde k jejímu snížení na dolní prahovou hodnotu,

— pohybuje-li se mezi těmito prahovými hodnotami, realizační cena upravená na základě úpravy o riziko tržních cen se upraví podle vypočteného rozmezí. Například poměr ve výši 1,19 povede k úpravě směrem nahoru o 19 hodnot pásma pro úpravu o riziko tržních cen a poměr ve výši 1,10 povede k úpravě o deset těchto hodnot.

d) Výsledkem je, že pokud je tržní referenční cena vyšší než realizační cena, realizační cena upravená na základě úpravy o riziko tržních cen povede k vyšší vnitřní míře návratnosti projektu, a to až na úrovni 8 %, při stejných základních předpokladech.

e) Pokud je naopak tržní referenční cena nižší než realizační cena, realizační cena upravená na základě úpravy o riziko tržních cen povede k nižší vnitřní míře návratnosti projektu, a to až na úrovni 6 %.

(107) V původním návrhu úpravy o riziko tržních cen (dále jen „původní úprava o riziko tržních cen“) bylo pásmo mezi realizační cenou a horní (resp. dolní) prahovou hodnotou rozděleno na třicet kladných (resp. záporných) „hodnot úpravy o riziko tržních cen“. V porovnání s „původní úpravou o riziko tržních cen“ se „aktualizovaná úprava o riziko tržních cen“ aktivuje rychleji, tj. mechanismus sdílení výhod a nevýhod odpovídá tržnímu cenovému rozpětí v intervalech +/–20 % namísto +/–30 %.

(108) V důsledku toho Belgie tvrdí, že (aktualizovaná) úprava o riziko tržních cen poskytuje podniku BE-NUC silnou (silnější) pobídku k tomu, aby:

a) optimalizoval strukturu nákladů před stanovením a revizí realizační ceny. Revize realizační ceny proběhne před datem opětovného spuštění dlouhodobého provozu (2025) a po datu úpravy podle skutečnosti (2028). Belgie tvrdí, že nižší náklady vedou k nižší realizační ceně a vyšší pravděpodobnosti, že tržní cena bude vyšší než realizační cena, čímž zajišťují vyšší vnitřní míru návratnosti investice (a snižují částku, kterou má případně zaplatit belgický stát v rámci rozdílových plateb);

b) plánoval údržbu během období, kdy jsou očekávány nejnižší ceny;

c) zmírnil potenciální neočekávané zisky. Jak vysvětlila Belgie, úprava o riziko tržních cen je stanovena v předem určeném rozsahu (poměr tržní referenční ceny v rozmezí od 0,80 do 1,20). Tržní referenční cena nad rámec tohoto rozmezí nevede k další úpravě realizační ceny, a stává se tudíž v plném rozsahu součástí rozdílové platby. V případě vysokých tržních cen tak nemůže být dosaženo neočekávaných zisků.

(109) Belgie dále uvádí, že v upraveném návrhu rozdílové smlouvy je pravomoc rozhodovat o tom, kdy má být přijato rozhodnutí o ekonomické modulaci, přenesena na partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií (viz oddíl 3.3.1.5). Odměna v dohodě o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií nebude pouze pevně stanovenou odměnou, jak se původně plánovalo, ale kromě pevné složky bude mít i složku pohyblivou, a bude tudíž motivovat k co nejlepšímu využití omezeného počtu modulací, jichž je 30 na jeden palivový cyklus (viz 13. bod odůvodnění). Ve srovnání s původním návrhem rozdílové smlouvy, kdy se rozhodnutí o modulaci přijímala na základě pevně stanovené prahové hodnoty modulace, upravený návrh rozdílové smlouvy již není založen na pevně stanovené prahové hodnotě modulace, ale motivuje k tomu, aby se modulace prováděly v době, kdy se nejvíce vyplatí (tj. když se očekává, že ceny budou po dostatečně dlouhou dobu vysoce záporné). Odměna v rámci dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií je podrobně popsána v oddíle 3.3.1.5.2.

(110) V neposlední řadě Belgie tvrdí, že z důvodů uvedených v 80. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení je rozdílová smlouva vhodným a přiměřeným nástrojem k řešení zjištěných selhání trhu a konkrétních jaderných rizik, a umožňuje tak dosáhnout cílů opatření při současném zachování účinných tržních signálů. Belgie objasňuje, že veškeré příjmy plynoucí z rozdílové smlouvy poplynou do souhrnného státního rozpočtu, bude však o nich účtováno odděleně. Použijí se především k financování plateb protistrany dohody o odměně na základě rozdílové smlouvy. Pokud by příjmy plynoucí z rozdílové smlouvy přesáhly částky potřebné k financování nákladů na rozdílovou smlouvu, mohly by být použity k financování nákladů spojených s další rozdílovou smlouvou. Belgie se zavazuje, že případné zbývající příjmy plynoucí z rozdílové smlouvy budou použity pro účely jejich rozdělení mezi podniky. Belgie se dále zavazuje informovat Komisi o případném rozdělení příjmů plynoucích z rozdílové smlouvy mezi podniky a v případě potřeby toto opatření oznámí. Belgie rovněž potvrzuje, že byla zahrnuta sankční ustanovení pro případ neoprávněného jednostranného předčasného ukončení rozdílové smlouvy.

3.3.1.3.3 Minimální platba na provozní náklady a kapitál a nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu

(111) Pokud příjmy podniku BE-NUC nepostačují k pokrytí nákladů splatných v kterémkoli měsíci podle dohody o provozování a údržbě, jakož i jakýchkoli jiných kapitálových výdajů na provoz, palivo a údržbu potřebných pro činnost bloků v dlouhodobém provozu, protistrana dohody o odměně má povinnost uhradit vzniklý schodek podniku BE-NUC k zajištění dostatečného peněžního toku pro pokrytí těchto nákladů s cílem zajistit dlouhodobou ekonomickou životaschopnost společného podniku ([60]).

([60]) Podnik BE-NUC v této souvislosti předloží roční zprávu o sesouhlasení. Pokud je částka v této zprávě nižší než souhrnné částky minimálních provozních nákladů, protistrana dohody o odměně uhradí podniku BE-NUC částku rovnající se absolutní hodnotě příslušného schodku. Shodná částka bude vyplacena společnosti Luminus.

(112) Minimální platba na provozní náklady a kapitál sestává ze dvou částí: Minimální provozní náklady: i) platba na úhradu schodku příjmů, která má zajistit dostatečné peněžní toky pro pokrytí nákladů potřebných pro činnost bloků v dlouhodobém provozu a zajistit dlouhodobou ekonomickou životaschopnost společného podniku, a ii) ochrany kapitálu ve výši 50 %, pokud jde o investovaný kapitál v souvislosti s amortizovanými kapitálovými náklady na prodloužení dlouhodobého provozu (každé tři roky).

(113) Belgie tvrdí, že každá jednotlivá událost, která by snížila dostupnost bloků v dlouhodobém provozu po významně dlouhou dobu během roku, a/nebo opakované odstávky v průběhu několika let mohou vést k významným ztrátám pro podnik BE-NUC.

(114) Belgie požádala společnost Electrabel, aby na základě historických údajů vyhodnotila riziko závažných neočekávaných událostí během doby životnosti bloků v dlouhodobém provozu. Společnost Electrabel tvrdí, že existuje vysoká pravděpodobnost vzniku významné neplánované události během desetiletého období prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu ([61]). Aby toto tvrzení dokázala, uvedla společnost Electrabel případy nedostupnosti z minulosti pro každý ze sedmi jaderných reaktorů za dobu jedenácti let mezi roky 2012 a 2022 (viz tabulka 10). Společnost Electrabel tvrdí, že takovýto historický přístup přináší užitečné poznatky z těchto důvodů:

a) neexistuje žádná jednotná definice/metodika pro odhad nebo výpočet pravděpodobnosti neplánovaných událostí nedostupnosti ani pro odhad trvání doby nedostupnosti spojené s takovými událostmi;

b) homogenní údaje jsou k dispozici pouze za období 2012–2022; belgický jaderný park se však od zahájení provozu vždy potýkal s významnými událostmi / obdobími nedostupnosti;

c) belgické právní předpisy stanoví, že posouzení bezpečnosti musí být provedeno každých deset let od okamžiku, kdy jaderná elektrárna získá povolení k provozu na plný výkon. Toto posouzení je známé jako „pravidelná bezpečnostní prověrka“ nebo „desetiletá prověrka“ ([62]). Poslední pravidelné bezpečnostní prověrky jaderných reaktorů Tihange 3 a Doel 4 byly provedeny v roce 2015, tedy v období, které je pro zahrnuto do analýzy rizik (2012–2022). Vzhledem k tomu, že období jedenácti let mezi roky 2012 a 2022, během něhož byla provedena bezpečnostní prověrka pro každý reaktor, víceméně odpovídá době prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu, toto období se považuje za vhodné pro účely srovnání.

Tabulka 10

Neočekávané události nedostupnosti v sedmi belgických jaderných blocích (2012–2022)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
D1	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[10–15] %	[0–5] %	[60–70] %	[0–5] %	[5–10] %	[0–5] %	[0–5] %
D2	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[10–15] %	[0–5] %	[0–5] %
D3	[40–50] %	[40–50] %	[60–70] %	[90–100] %	[0–5] %	[10–20] %	[50–60] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %
D4	[0–5] %	[5–10] %	[30–40] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[30–40] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %
T1	[10–20] %	[0–5] %	[0–5] %	[5–10] %	[40–50] %	[50–60] %	[0–5] %	[0–5] %	[40–50] %	[0–5] %	[30–40] %
T2	[20–30] %	[40–50] %	[60–70] %	[90–100] %	[0–5] %	[5–10] %	[10–20] %	[60–70] %	[0–5] %	[10–20] %	[0–5] %
T3	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[60–70] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %	[0–5] %

Zdroj: SA.106107 – Technické setkání s Evropskou komisí, Nezbytnost, vhodnost a přiměřenost půjčky na náklady na dobu odstávky a minimální platby na provozní náklady a kapitál, 8. října 2024

([61]) „Významná neplánovaná událost nedostupnosti“ je definována jako jakákoli neplánovaná událost, která má za následek nedostupnost elektrárny po více než 30 % za rok, což odpovídá době 3,6 měsíce.

([62]) Podrobné informace o komplexní pravidelné bezpečnostní prověrce, která se provádí každých deset let, jsou k dispozici na internetových stránkách agentury FANC/AFCN: https://afcn.be/fr/dossiers/centrales-nucleaires-en-belgique/surete/revisions-decennales.

(115) Z údajů uvedených v tabulce 10 vyplývá, že v období 2012–2022 došlo ve všech sedmi jaderných blocích k významným neplánovaným odstávkám, které provozovatel jaderných nařízení nemohl ovlivnit, což vedlo k průměrné nedostupnosti připadající na jeden blok ve výši 59 % (kromě plánovaných odstávek), odpovídající v případě jedné události průměrné nedostupnosti po dobu sedmi měsíců. U sedmi jaderných bloků v Belgii došlo v období 2012–2022 celkově k jedenácti případům významných neplánovaných odstávek. Mezi příčinami neočekávaných případů nedostupnosti byly vločky vodíku v tlakové nádobě reaktoru, narušení betonu (vyžadující důležité opravy), poruchy zařízení, netěsnosti a sabotáž. Belgie tudíž tvrdí, že v průměru došlo k přibližně 1,6 (11 : 7) významným neplánovaným událostem nedostupnosti připadajícím na jeden reaktor za dobu deseti let.

(116) Belgie tvrdí, že pokud je v provozu více jaderných bloků (nebo jaderný park), může být ztráta příjmů v době poruchy jednoho nebo více bloků částečně kompenzována příjmy vytvářenými jinými bloky. V případě projektu dlouhodobého provozu se však očekává, že tato systémová rizika (nedostupnost většiny bloků ve stejnou dobu) budou intenzivnější, jelikož belgický jaderný park se od roku 2025 zmenšuje a stává se méně diverzifikovaným, k čemuž přispívá i to, že oba bloky v dlouhodobém provozu mají stejnou technologii. Nepovažuje se tudíž za pravděpodobné, že by nastala událost, která by ovlivnila oba bloky v dlouhodobém provozu po podstatnou část roku.

(117) Pravděpodobnost nedostupnosti bloku na úrovni 59 %, což odpovídá době přibližně sedmi měsíců, je úměrná průměrné době trvání jedné významné neplánované události nedostupnosti. Společnost Electrabel považuje tuto dobu trvání na základě svých zkušeností s provozem bloků v dlouhodobém provozu v Belgii za realistický odhad, a to vzhledem k tomu, že předtím, než lze jaderné reaktory znovu uvést do provozu, musí být z důvodu významné události provedeny důležité technické práce, nákup náhradních dílů, analýza dopadu na bezpečnost a rozsáhlá jednání s agenturou pro jadernou bezpečnost.

(118) Belgie dále vysvětluje, že pravidelné bezpečnostní prověrky, vycházející z pokynů MAAE SSG-25 ([63]), které se provádějí každých deset let od zahájení provozu, vedly k významným modernizacím konstrukce a investicím, které se snaží vypořádat se se stárnutím a zastaráváním jaderných bloků a pomáhají zachovávat jejich bezpečnost a spolehlivost. I přes tyto pravidelné prověrky však provozovatel jaderných zařízení nemůže vyloučit, že se vyskytnou nové problémy, které způsobí, že jsou jaderné doby po významnou dobu nedostupné.

(119) S cílem odhadnout dopad vzniku významné neplánované události nedostupnosti na podniku BE-NUC v období prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu a vliv minimální platby na provozní náklady a kapitál Belgie zvažovala pravděpodobné scénáře významných událostí nedostupnosti (viz tabulka 11), které vycházejí z údajů v tabulce 10. Stejně jako v případě jiných posouzení vycházela Belgie při ilustrativních výpočtech z finančního modelu k podpisu ze dne 13. prosince 2023.

a) Scénář 1 předpokládá v různých letech (2030 a 2033) průměrnou nedostupnost 59 %, kromě plánovaných odstávek, jak v případě jaderného reaktoru Doel 4, tak jaderného reaktoru Tihange 3. V takovém případě by k minimální platbě na provozní náklady a kapitál nedošlo. Projekt dlouhodobého provozu by nadále generoval přebytek ročních příjmů (nad náklady) ve výši [0–200] milionů EUR v případě jaderného reaktoru Doel 4 a [0–200] milionů EUR v případě jaderného reaktoru Tihange 3, vnitřní míra návratnosti projektu by však nepřesáhla [0–5] %.

b) Scénář 2 je scénářem, kdy jsou oba bloky v dlouhodobém provozu současně nedostupné po celý rok během období 2029–2035 (tj. plná výroba po ukončení činností souvisejících s dlouhodobým provozem). V takovém případě dojde k minimální platbě na provozní náklady a kapitál a podnik BE-NUC obdrží každý rok částky ve výši [700 – 1 000] milionů EUR až [1 000 – 1 300] milionů EUR, a to v závislosti na roce nedostupnosti. Belgie uvedla dva konkrétní příklady (více či méně nepříznivý scénář) s cílem simulovat dopad na projekt dlouhodobého provozu:

— V roce 2029 (více příznivý scénář) by projekt dlouhodobého provozu přinesl zápornou čistou současnou hodnotu (dále jen „NPV“) ve výši [0–200] milionů EUR, v důsledku čehož by dosáhla vnitřní míra návratnosti [0–5] %.

— V roce 2034 (méně příznivý scénář) by byl dopad významné neplánované události nedostupnosti na akcionáře společného podniku a na podnik BE-NUC relativně nižší, jelikož projekt dlouhodobého provozu dospěl ke konci desetiletého období. Projekt dlouhodobého provozu by přinesl zápornou čistou současnou hodnotu ve výši [0–200] milionů EUR, v důsledku čehož by dosáhla vnitřní míra návratnosti [5–10] %.

([63]) Bezpečnostní standardy MAAE, *Pravidelná bezpečnostní prověrka jaderných elektráren*, STI/PUB/1588.

c) Scénář 3 představuje scénář, kdy jsou oba bloky v dlouhodobém provozu současně nedostupné po celý rok během fáze opětovného spuštění, jíž je období 2026–2028, které je charakterizováno omezenou výrobou během činností souvisejících s dlouhodobým provozem. V tomto období by podle plánu bloky v dlouhodobém provozu měly fungovat méně než 50 % své kapacity a je více pravděpodobné (než ve fázi provozu), že případná další neplánovaná nedostupnost způsobí, že budou bloky v dlouhodobém provozu nedostupné po celý rok, kdy případné ztráty budou kryty v první řadě půjčkou na náklady na dobu odstávky. V tomto případě dojde k minimální platbě na provozní náklady a kapitál, ale neočekává se, že by podnik BE-NUC nebo společnost Luminus během fáze opětovného spuštění vytvořily zisk; neplánované události by neměly mít žádný další dopad na jejich ziskovost.

Tabulka 11

Ilustrativní dopad tří možných scénářů významných neplánovaných událostí nedostupnosti na podnik BE-NUC a protistranu dohody o odměně na základě finančního modelu k podpisu

	Dopad na podnik BE-NUC		Dopad na úhradu minimální platby na provozní náklady a kapitál protistranou dohody o odměně
	Výkonnost dlouhodobého provozu	Vnitřní míra návratnosti	
Scénář 1 Nedostupnost T3 v roce 2030 a D4 v roce 2033 na úrovni 59 %	2030: Přebytek příjmů nad náklady ve výši [0–200] milionů EUR 2033: Přebytek příjmů nad náklady ve výši [0–200] milionů EUR (NPV minus [100–300] milionů EUR)	[0–5] %	Nevzniká
Scénář 2 Krizová situace postihující oba bloky najednou po celý rok během fáze provozu	**2029**		
	Nulové příjmy z trhu v roce 2029 (NPV minus [0–200] milionů EUR)	[0–5] %	Aktivováno: [700 – 1 000] milionů EUR Neexistence minimální platby na provozní náklady a kapitál: úpadek podniku BE-NUC
	2034		
	Nulové příjmy z trhu v roce 2034 (NPV minus [0–200] milionů EUR)	[5–10] %	Aktivováno: [1 000 – 1 300] milionů EUR Neexistence minimální platby na provozní náklady a kapitál: úpadek podniku BE-NUC
Scénář 3 Krizová situace postihující oba bloky najednou po celý rok (2028) během fáze spuštění	Příjmy z trhu v roce 2028 (NPV ve výši 0 milionu EUR)	[5–10] %	Aktivováno: [600–800] milionů EUR Neexistence minimální platby na provozní náklady a kapitál: úpadek podniku BE-NUC

Zdroj: SA.106107 – Technické setkání s Evropskou komisí, Nezbytnost, vhodnost a přiměřenost půjčky na náklady na dobu odstávky a minimální platby na provozní náklady a kapitál, 8. října 2024; SA.106107 – Odpověď Belgie na žádost o informace ze dne 1. října 2024, 1. listopadu 2024 (aktualizovaná verze)

(120) Belgie tvrdí, že z výše uvedené analýzy vyplývá, že částka minimální platby na provozní náklady a kapitál je navržena tak, aby pokryla dopady případných závažných událostí ohrožujících ekonomickou životaschopnost společného podniku, a nechává jej nést četná rizika nedostupnosti: ve scénáři 1 v případě, že průměrně významná událost nenastane, k minimální platbě na provozní náklady a kapitál nedojde a nejsou zaručeny výnosy akcionářů, kteří i nadále nesou riziko, že své investice nezískají zpět.

(121) Minimální platba na provozní náklady a kapitál může potenciálně vést v některých scénářích k poměrně značným nákladům pro belgický stát, jelikož k těmto nákladů dojde proto, aby bylo možné řešit události nedostupnosti s vysokým dopadem, jak je vidět výše. K odstranění této obavy Belgie zavedla strop pro minimální platbu na provozní náklady a kapitál. Protistrana dohody o odměně (belgický stát) tudíž uplatní své právo na ukončení plynoucí z dohody o odměně ([64]) v případě, že vyplacená částka minimální platby na provozní náklady a kapitál dosáhne výše 2 miliardy EUR (dále jen „důvod pro úhradu minimální platby na provozní náklady a kapitál“), pokud se zdá, že je to vhodné mimo jiné s ohledem na

— důvod pro úhradu minimální platby na provozní náklady a kapitál,

— jejich možný dopad v krátkodobém i dlouhodobém horizontu,

— předpokládaný vývoj úhrad minimální platby na provozní náklady a kapitál v souladu s dohodou o odměně (pokud nedojde k ukončení),

— (předpokládanou) výši splatných plateb za ukončení a

— důsledky pro bezpečnost dodávek.

(122) Belgie tvrdí, že existují okolnosti, za kterých by ukončení nebylo vhodné:

— pokud je v závislosti na tom, které právo na ukončení by se uplatnilo, příslušná platba za ukončení vyšší než očekávané budoucí úhrady minimální platby na provozní náklady a kapitál,

— pokud zátěž a náklady, mimo jiné pro belgický stát, spojené s náhradní kapacitou převýší očekávané úhrady minimální platby na provozní náklady a kapitál a

— pokud není k dispozici náhradní kapacita.

(123) V případě, že se protistrana dohody o odměně rozhodne nevyužít svého práva na ukončení, Belgie předloží své odůvodnění Komisi za účelem posouzení.

(124) Výše úhrady minimální platby na provozní náklady a kapitál odpovídá horní hranici úhrad minimální platby na provozní náklady a kapitál ve scénáři, kdy jsou oba bloky v dlouhodobém provozu současně nedostupné po dobu dvou po sobě jdoucích let. Očekávané úhrady minimální platby na provozní náklady a kapitál plynoucí z dvouleté doby odstávky budou ve skutečnosti záviset na roce, ve kterém k těmto odstávkám dojde. Belgie poskytla výpočty ročních úhrad minimální platby na provozní náklady a kapitál pro jednotlivé roky a celkové částky za dva po sobě jdoucí roky (viz tabulka 12), které vycházejí z předběžných prognóz ve finančním modelu k podpisu ze dne 13. prosince 2023.

Tabulka 12

Simulace úhrad minimální platby na provozní náklady a kapitál

Doba nedostupnosti 100 %	Náklady na minimální platbu na provozní náklady a kapitál v roce 1 (v milionech EUR)	Náklady na minimální platbu na provozní náklady a kapitál v roce 2 (v milionech EUR)	Celkové náklady na minimální platbu na provozní náklady a kapitál (v milionech EUR)
2026–2027	[600–800]	[600–800]	[1 100 – 1 300]
2027–2028	[600–800]	[600–800]	[1 200 – 1 400]
2028–2029	[600–800]	[800 – 1 000]	[1 400 – 1 600]
2029–2030	[800 – 1 000]	[800 – 1 000]	[1 600 – 1 800]
2030–2031	[800 – 1 000]	[1 000 – 1 100]	[1 800 – 2 000]
2031–2032	[900 – 1 100]	[800 – 1 000]	[1 800 – 2 000]
2032–2033	[800 – 1 000]	[800 – 1 000]	[1 800 – 2 000]
2033–2034	[800 – 1 000]	[1 000 – 1 200]	[1 900 – 2 100]
2034–2035	[1 000 – 1 200]	[600–800]	[1 700 – 1 900]

Zdroj: belgické orgány

([64]) Belgie poskytla podrobný přehled o právech na ukončení plynoucích z dohody o odměně a uvedla, že dohoda o odměně kromě práv na ukončení zahrnuje také „protokol o konkrétním bloku v dlouhodobém provozu“, který v mnoha ohledech zohledňuje režim práv na ukončení, vztahuje se však výlučně na vyjmutí konkrétního bloku v dlouhodobém provozu z působnosti dohody o odměně před datem opětovného spuštění dlouhodobého provozu.

(125) S cílem odhadnout dvouleté referenční období použité pro výpočet navrhovaného stropu pro minimální platbu na provozní náklady a kapitál ve výši 2 miliard EUR uvádí Belgie několik příkladů jaderných reaktorů, které byly z technických důvodů trvale odstaveny ve Spojených státech (vzhledem k tomu, že v Evropě k takovým případům dosud nikdy nedošlo) ([65]). Podle Belgie tyto příklady dokládají, že dvouleté referenční období je v souladu s realitou v odvětví, neboť období dvou let od zjištění problému vyžadujícího odstavení obou bloků v dlouhodobém provozu lze zpravidla považovat za přiměřený práh pro zpochybnění pokračování oprav nebo pro zvážení konečného odstavení.

(126) Pro uskutečnění minimální platby na provozní náklady a kapitál podnik BE-NUC nejpozději k prvnímu datu opětovného spuštění bloků v dlouhodobém provozu získá od svých akcionářů nebo externí strany nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu. Nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu slouží k financování potřeby provozního kapitálu plynoucí z činnosti bloků v dlouhodobém provozu. Podnik BE-NUC bude moci čerpat prostředky z nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu v případě, že rozdíl mezi jejími peněžními příjmy a peněžními výdaji bude menší než odhadované provozní výdaje na nadcházející výdajové období stanovené v dohodě o odměně. Částka nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu se musí přinejmenším rovnat průměrné celkové odhadované částce provozních výdajů na období tří měsíců. Nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu v podstatě slouží jako překlenovací prostředek pro přechod na roční minimální platbu na provozní náklady a kapitál v průběhu roku a funguje jako revolvingový úvěr, který by byl v případě čerpání každoročně splácen z minimální platby na provozní náklady a kapitál provedené Belgií.

(127) Podmínky nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu, který bude získán za tržních podmínek nejpozději k prvnímu datu opětovného spuštění bloku v dlouhodobém provozu, zatím nejsou známy. Belgie však dále upřesnila, že úroková sazba nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu bude stanovena podle stejné metodiky, jaká byla dohodnuta pro půjčky akcionářů (viz 63. bod odůvodnění).

3.3.1.3.4 Půjčky na náklady na dobu odstávky

(128) Kromě minimální platby na provozní náklady a kapitál, která zajišťuje finanční stabilitu po celé desetileté období prodloužení životnosti, poskytne belgická vláda podniku BE-NUC a společnosti Luminus během prvních tří let projektu dlouhodobého provozu (fáze opětovného spuštění) půjčku, a to za stejných podmínek. Výše půjček bude stanovena podle jejich poměrného podílu na blocích v dlouhodobém provozu, a tedy i podle jejich podílu na odstavení a provozních nákladech k 1. červenci 2025. Jak uvedla Belgie, půjčky na náklady na dobu odstávky jsou poskytovány za účelem zajištění likvidity do roku 2028, jelikož provozní náklady z důvodu činností souvisejících s dlouhodobým provozem nelze financovat z peněžních toků.

(129) Půjčky na náklady na dobu odstávky, které jsou poskytovány se zastropovanou úrokovou sazbou a jsou splatné podle stanoveného splátkového kalendáře, se skládají ze dvou různých nástrojů (tj. jednoho pro každý blok v dlouhodobém provozu) a každý z nich je tvořen dvěma tranšemi:

a) Tranše týkající se nákladů na odstavení příslušného bloku, které vznikly podniku BE-NUC a společnosti Luminus od právně závazného data odstavení do data opětovného spuštění příslušného bloku: z této tranše se financují a hradí náklady potřebné na údržbu bloků v dlouhodobém provozu do data opětovného spuštění. Pokud by náklady na období odstavení byly vyšší, než se předpokládalo, protistrana dohody o odměně zajistí, aby byla velikost tranše zvýšena.

b) Tranše související s pokrytím provozních nákladů a části kapitálových výdajů vynaložených v souvislosti s příslušným blokem do data úpravy podle skutečnosti, kterým je 31. prosinec 2028: tato tranše bude použita na pokrytí výpadků provozních peněžních toků, které se vyskytnou do 31. prosince 2028. Nicméně případné další ztráty způsobené neplánovanými odstávkami budou hrazeny z minimální platby na provozní náklady a kapitál.

(130) Podmínky půjček na náklady na dobu odstávky jsou uvedeny v 96. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a nebyly pozměněny. Půjčky na náklady na dobu odstávky jsou splatné s úrokem do výše 6 % a jsou rovnocenné výnosům pro akcionáře. Pokud jde o metodiku použitou pro stanovení úrokové sazby, Belgie vysvětluje, že tato sazba byla výsledkem jednání mezi stranami dohody o odměně a že maximální sazba ve výši 6 % odpovídá dolní hranici cílového rozpětí vnitřní míry návratnosti 6 % až 8 % (se zvážením úpravy o riziko tržních cen).

([65]) Například elektrárna Crystal River 3 byla trvale odstavena v roce 2013, tedy 3,5 roku po zjištění závažného problému. Podobně byly odstaveny i elektrárny San Onofre 2 a 3 v roce 2013, tedy 1,5 roku po zjištění závažného problému.

(131) Jak je uvedeno v 97. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, očekává se, že půjčky na náklady na dobu odstávky budou čerpány v celkové výši [500–700] milionů EUR ve […] splátkách v době od […] do […] a budou splaceny ve třech splátkách v období od […] do […] včetně kapitalizovaných úroků. Tyto výpočty a částky budou aktualizovány ve finančním modelu schváleném protistranou dohody o odměně v průběhu roku 2025 před datem opětovného spuštění dlouhodobého provozu na základě nákladů na prodloužení provozu v souladu s požadavky na jadernou bezpečnost stanovenými belgickou agenturou pro jadernou bezpečnost, odhadnutých na základě předložených nabídek dodavatelů.

(132) Belgie tvrdí, že půjčky na náklady na dobu odstávky nepřinášejí akcionářům nepřiměřený prospěch: rizika nedosažení očekávaných výnosů jsou poměrným dílem sdílena akcionáři společného podniku s protistranou dohody o odměně, jelikož s nižšími zisky poklesne vnitřní míra návratnosti projektu dlouhodobého provozu i půjček na náklady na dobu odstávky. Půjčky na náklady na dobu odstávky navíc nebudou (vůbec) splaceny pouze v případě, že projekt dlouhodobého provozu nebude vytvářet dostatečné zisky, aby mohly být vyplaceny případné výnosy z investic akcionářů ([66]). Belgie proto tvrdí, že půjčky na náklady na dobu odstávky nepřinášejí poskytovateli dohody o odměně žádná další rizika nad rámec rizik spojených s výkonností a ziskovostí projektu dlouhodobého provozu, jelikož nástroj není použit k financování kapitálových výdajů (ale pouze amortizovaných kapitálových nákladů na prodloužení dlouhodobého provozu během fáze opětovného spuštění).

3.3.1.4 Dohoda o provozování a údržbě

(133) Podle dohody o provozování a údržbě má společnost Electrabel podniku BE-NUC poskytovat:

a) „služby v oblasti dlouhodobého provozu“: od data uzavření transakce činnosti a služby potřebné k prodloužení provozní životnosti každého bloku v dlouhodobém provozu o deset let a

b) „služby v oblasti provozu a údržby“: od konce počáteční právní doby životnosti každého bloku v dlouhodobém provozu služby za účelem provozu a údržby bloků v dlouhodobém provozu, společných systémů a společného majetku v rozsahu, v jakém jsou používány v souvislosti s bloky v dlouhodobém provozu (včetně služeb nakládání s odpady).

(134) Některé služby jsou z dohody o provozování a údržbě výslovně vyloučeny, včetně služeb, prací nebo činností souvisejících s vyřazením bloků v dlouhodobém provozu z provozu a jejich demontáží, za které nadále zodpovídá společnost Electrabel (viz oddíl 3.3.2.4).

(135) Podle článku 12.1 dohody o provozování a údržbě a s výhradou určitých úprav a výjimek zaplatí podnik BE-NUC společnosti Electrabel 89,807 % (což odráží vlastnický podíl společnosti Luminus na blocích v dlouhodobém provozu ve výši 10,193 %) všech nákladů vynaložených na poskytování služeb v oblasti dlouhodobého provozu a služeb v oblasti provozování a údržby navýšených o příslušnou marži, která činí:

— [0–5] % v případě nákladů na pojištění a daně,

— [0–5] % v případě zboží a služeb dodávaných členy skupiny Engie a

— [10–20] % v případě všech ostatních nákladů.

(136) Belgie tvrdí, že výše marží je v souladu s maržemi uplatňovanými v rámci dohody o partnerství týkajícím se dlouhodobého provozu se společností Luminus (která sama o sobě zahrnuje širokou škálu služeb, mimo jiné v oblasti provozu a údržby). Původní smlouva o poskytování podobných služeb třetí straně, společnosti Luminus, uzavřená dne 26. června 2003 a opětovně potvrzená dne 13. prosince 2023, je relevantním odkazem, který má podpořit stanovisko, že dohoda o provozování a údržbě odráží náklady na jaderný provoz za obvyklých tržních podmínek. Belgie dále tvrdí, že finanční rizika, která nese společnost Electrabel, jsou větší než v rámci dohody o partnerství se společností Luminus, jelikož podle dohody o provozování a údržbě se marže společnosti Electrabel sníží v případě (neomluvitelného) překročení nákladů (tj. nákladů, které nebyly zahrnuty do rozpočtu navrženého společností Electrabel a schváleného stranami) a v případě nedostupnosti elektrárny nad rámec stanoveného cíle.

(137) Kromě toho Belgie tvrdí, že dohoda o provozování a údržbě zahrnuje určité kontroly nákladů, včetně práva podniku BE-NUC provést ověření výpočtu poplatků a provádění služeb společností Electrabel a požadovat srovnávací přezkum cen účtovaných společností Electrabel za technické služby přidružených subjektů.

([66]) To by platilo pouze v případě, že by došlo k závažné nedostupnosti po dobu několika let, např. na úrovni nižší než 60 % v každém roce v období 2029 až 2035.

(138) V neposlední řadě bude společnost Electrabel jakožto (jediný) provozovatel bloků v dlouhodobém provozu a poskytovatel služeb podniku BE-NUC na základě dohody o provozování a údržbě motivována k tomu, aby bylo dosaženo technické a ekonomické výkonnosti bloků v dlouhodobém provozu. Konkrétně podle dohody o provozování a údržbě:

a) společnost Electrabel bude mít povinnost zaplatit smluvní náhradu škody, pokud bude dostupnost bloků v dlouhodobém provozu během roku trvání smlouvy nižší než [90–100] % (s výjimkou odstávek bloků v dlouhodobém provozu, běžných odstávek a omluvených událostí). V důsledku zaplacení těchto smluvních náhrad škody marže společnosti Electrabel pro daný rok trvání smlouvy sestupně klesá z [10–20] % na [0–5] %;

b) v případě překročení nákladů nemá společnost Electrabel nárok získat jakoukoli příslušnou marži v souvislosti s překročením nákladů a v rozsahu tohoto překročení, s výjimkou omluveného překročení nákladů, a

c) v případě překročení nákladů pouze ve fázi opětovného spuštění se budou postihy vztahovat na marži společnosti Electrabel (až do výše [50–60] % marže u služeb v oblasti provozu a údržby a až do výše [70–80] % marže u služeb v oblasti dlouhodobého provozu).

(139) V důsledku toho Belgie dospěla k závěru, že dohoda o provozování a údržbě je omezena na pokrytí vzniklých nákladů a že finanční podmínky dohody o provozování a údržbě jsou stanoveny tak, aby odrážely tržní podmínky.

3.3.1.5 Dohoda o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií

(140) Přestože podnik BE-NUC bude z technického hlediska vlastníkem 89,807 % elektřiny vyrobené bloky v dlouhodobém provozu (zbývajících 10,193 % vlastní společnost Luminus), převede vlastnictví této elektřiny na správce energie, který ji bude prodávat ([67]). Za tímto účelem uzavře podnik BE-NUC dohodu o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií s partnerem, který bude elektřinu od podniku BE-NUC nakupovat a bude ji dále prodávat.

(141) Dohoda o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií stanoví klíčové podmínky a rozvržení rizik a následně v rámci stanovených parametrů podrobně vymezí strategii nabídek a odchylek a úlohu manažera prodeje energie (dále jen „partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií“), která je s ní spojena. Partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií jmenovaný na základě dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude kupujícím a vlastníkem podílu elektřiny vyrobené bloky v dlouhodobém provozu náležícím podniku BE-NUC a řídí se předem stanovenou strategií nabídek a odchylek. Strategie nabídek a odchylek může být příležitostně přezkoumána a pozměněna postupem podrobně popsaným v dohodě o odměně. Belgická vláda (podnik BE-WATT) může jako protistrana dohody o odměně prosazovat strategii nabídek a odchylek v rozsahu, ve kterém odráží podmínky strategie nabídek a odchylek stanovené v dohodě o odměně. Partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií má v této záležitosti poradní úlohu.

(142) Aby bylo možné uvést vyrobenou elektřinu na velkoobchodní trh s elektřinou konkurenceschopným a transparentním způsobem, společnost Electrabel a belgický stát se dohodly, že na tyto služby vyhlásí nabídkové řízení, které zajistí transparentnost a hospodářskou soutěž (viz oddíl 3.3.1.5.1). Na nabídkové řízení se vztahuje zákon o zadávání veřejných zakázek a všechny související nezbytné záruky.

3.3.1.5.1 Nabídkové řízení

(143) Belgie uvádí, že nabídkové řízení probíhá dobrovolně v souladu s belgickým zákonem o zadávání veřejných zakázek ze dne 17. června 2016 a královským výnosem ze dne 18. června 2017 o zadávání veřejných zakázek v odvětví veřejných služeb ([68]).

([67]) Společnost Luminus je vlastníkem podílu na výrobě elektřiny bloky v dlouhodobém provozu ve výši 10,193 %. Prodej elektřiny řídí společnost Luminus samostatně a tento prodej není spojen s dohodou o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, jejímž účelem je prodej podílu elektřiny vyrobené bloky v dlouhodobém provozu náležícího podniku BE-NUC.

([68]) Loi relative aux marches publics. K dispozici na adrese: https://etaamb.openjustice.be/fr/loi-du-17-juin-2016_n2016021053.html Zákon ze dne 17. června 2016 o zadávání veřejných zakázek provádí směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES.

(144) Zakázka týkající se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude zadána v rámci vyjednávacího řízení s předchozí výzvou k účasti v soutěži ([69]), což je v odvětví veřejných služeb standardní postup. Výzva k předkládání nabídek byla zveřejněna na příslušných platformách v Belgii ([70]) a EU ([71]), čímž bylo umožněno všem potenciálním uchazečům, aby se účastnili nabídkového řízení.

(145) Vzhledem k významu služby, která je předmětem nabídkového řízení, a citlivosti z hlediska hospodářské soutěže Belgie zavedla dodatečná ustanovení a záruky s cílem zajistit, že bude dosaženo cílů dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a že budou odpovídajícím způsobem poskytovány očekávané služby:

a) Před vypracováním zadávací dokumentace byla dne 3. září 2024 (do dne 2. října 2024) zveřejněna žádost o informace týkající se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, jejímž cílem bylo získat stanoviska tržních subjektů ohledně několika témat souvisejících s dohodou o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií ([72]). Žádost o informace sledovala dva hlavní cíle: i) s předstihem informovat trh o nadcházejícím nabídkovém řízení, čímž se zajistí, aby měli uchazeči dostatek času na přípravu jejich účasti ([73]), a zajistí se větší transparentnost; ii) v případě potřeby zohlednit výsledky průzkumu veřejného mínění při přípravě zadávací dokumentace, a tím podniku BE-NUC pomoci navrhnout nabídkové řízení, které je přesnější a je ověřeno trhem, a dále zlepšit srozumitelnost kritérií a zajistit, aby stanovené podmínky nebo kritéria byly nediskriminační. Z žádosti o informace například vyplynulo, že by se neměla pořádat samostatná nabídková řízení pro jednotlivé bloky v dlouhodobém provozu, ale že je lze vypsat jako jeden balík.

b) Dne 11. prosince 2024 byla zveřejněna výzva k vyjádření zájmu o účast v nabídkovém řízení, v níž byly zúčastněné strany vyzvány, aby svůj zájem o účast v nabídkovém řízení oznámily do dne 13. ledna 2025. Na žádost několika stran byla lhůta pro podání nabídek posunuta na 3. února 2025, aby byla zajištěna dostatečná hospodářská soutěž v nabídkovém řízení. Poté budou zájemci vyzváni, aby na základě budoucí smluvní dokumentace (včetně upravené struktury odměn, jak je vysvětleno na obrázku 3) předložili své nabídky. Belgie tvrdí, že podrobný popis nabízených služeb jí umožňuje, aby bylo použito jedno kritérium pro zadání zakázky, a to cena. Vzhledem k tomu, že zakázka bude zadána v rámci vyjednávacího řízení, veřejný zadavatel může poté, co zájemci předloží své nabídky v reakci na žádost o nabídky (včetně návrhu dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a všech doplňujících dokumentů), vyzvat uchazeče k předložení lepší nabídky, která zajistí co nejkonkurenceschopnější výsledek.

(146) Belgie dále uvádí, že nabídkové řízení obsahuje soubor kritérií výběru, která mají zajistit, aby každý uchazeč o zakázku splňoval podmínky v oblasti profesionality a požadované infrastruktury pro zajištění řádného provádění dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. Tato kvalifikační kritéria jsou však omezena na nejmenší možnou míru a každé z nich se vztahuje k nezbytnému požadavku na zamýšlené služby, aby byla zaručena maximální hospodářská soutěž během nabídkového řízení.

(147) V porovnání s informacemi, které měla Komise k dispozici v době rozhodnutí o zahájení řízení, poskytla Belgie více podrobností o kvalifikačních kritériích. Uchazeč (nebo v případě prvních čtyř níže popsaných kritérií prostřednictvím využití kapacit jiného subjektu) musí:

a) předložit alespoň dvě reference dokládající jeho zkušenosti (s alespoň jedním rokem provozu) v oblasti energetického řízení portfolia tepelných nebo jaderných výrobních zařízení o celkovém výkonu nejméně 1 000 MW (tj. při zohlednění všech uvedených zkušeností), která se nacházejí v zemích Evropské unie, ve Spojeném království nebo v zemích ESVO ([74]);

([69]) V souladu s článkem 120 belgického zákona o zadávání veřejných zakázek ze dne 17. června 2016.
([70]) Bulletin der Aanbestedingen / Bulletin des Adjudications.
([71]) Dodatek k *Úřednímu věstníku Evropské unie*.
([72]) Mezi tato témata patří mimo jiné rizikový profil, záruky ve vztahu k protistraně a riziko protistrany, cenový mechanismus, platební podmínky, četnost fakturace a úroky z prodlení, strategie nabídek a odchylek, interní rezervy sloužící k vyvážení portfolia, rozdělení nabídkového řízení na dvě části (jedna pro každé energetické aktivum), úvěrová a související záruční struktura a sdružování subjektů zúčtování.
([73]) Belgický stát aktivně určil příslušné účastníky trhu, které chce kontaktovat a povzbudit k tomu, aby se zúčastnili žádosti o informace i následného nabídkového řízení.
([74]) Kritérium 1 000 MW zajišťuje, že kvalifikovaní/vybraní účastníci jsou finančně schopni zvládnout požadavky, které budou přiděleny a které se budou pohybovat mezi 1 000 a 2 000 MW.

b) předložit alespoň dvě reference v oblasti energetického řízení (s alespoň jedním rokem provozu) tepelných nebo jaderných výrobních zařízení. Jednotlivé reference se týkají vždy jednoho zařízení o výkonu nejméně 350 MW, které se nachází v zemích Evropské unie, ve Spojeném království nebo v zemích ESVO ([75]);

c) předložit alespoň jednu referenci týkající se energetického řízení (s alespoň jedním rokem provozu) pro třetí stranu s výrobní kapacitou jednoho výrobního zařízení o výkonu nejméně 350 MW, nacházejícího se v zemích Evropské unie, ve Spojeném království nebo v zemích ESVO ([76]);

d) mít úvěrový rating na úrovni investičního stupně, což představuje níže uvedený úvěrový rating u jedné z následujících ratingových agentur (nebo jeho ekvivalent): i) agentura Fitch: alespoň BBB–, ii) agentura S&P: alespoň BBB–, iii) agentura Moody's: alespoň Baa3 ([77]) a

e) mít aktivní členství pro obchodování s elektřinou alespoň u jednoho nominovaného organizátora trhu s elektřinou působícího v Belgii ([78]).

(148) Po dobu platnosti dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií platí pro partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií mimo jiné tyto podmínky:

a) má se společností Elia v Belgii uzavřenou smlouvu se subjektem zúčtování;

b) má úvěrový rating na úrovni investičního stupně, což představuje níže uvedený úvěrový rating u jedné z následujících ratingových agentur (nebo jeho ekvivalent): i) agentura Fitch: alespoň BBB–, ii) agentura S&P: alespoň BBB–, iii) agentura Moody's: alespoň Baa3;

c) má aktivní členství pro obchodování s elektřinou u alespoň jednoho nominovaného organizátora trhu s elektřinou působícího v Belgii.

(149) Pokud jde o načasování nabídkového řízení, Belgie uvádí, že jejím cílem je uzavřít nabídkové řízení ve stanovené lhůtě, nejpozději do 15. května 2025, aby měl partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií dostatek času na provedení nezbytných příprav před opětovným spuštěním bloků v dlouhodobém provozu.

(150) Služby, které jsou předmětem nabídkového řízení, zahrnují v souvislosti s energetickými aktivy mimo jiné i) „služby zastupování v souvislosti s dlouhodobými a realizovanými energetickými aktivy", ii) „služby optimalizace a provozu na jeden den dopředu a v průběhu dne", iii) služby související s regulačními povinnostmi na trhu, iv) služby uzavírání smluv s belgickými provozovateli přenosové soustavy a v) obchodování, přístup na trh a analýzu trhu. Vzhledem k vzájemné provázanosti uvedených jednotlivých úkolů a běžné tržní praxi sdružovat tyto služby v jedné obchodní smlouvě, aby se zajistila provozní účinnost, budou tyto služby začleněny do jediné definice služby na základě dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií.

3.3.1.5.2 Prodej elektřiny z dlouhodobého provozu a odměna partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií

(151) Belgie objasnila, že partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií neobchoduje jako zástupce podniku BE-NUC nebo jeho jménem, ale prodává nakoupenou elektřinu, protože je jejím vlastníkem. Podle upraveného návrhu rozdílové smlouvy navíc partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií získává rozhodovací pravomoc týkající se ekonomických modulací s cílem motivovat k účinnému využívání omezeného počtu modulací a lépe reagovat na tržní signály (viz 153. a následující body odůvodnění).

([75]) Řízení významných jednotlivých bodů selhání na trhu vyžaduje specifickou provozní strukturu se specializovaným školením zaměstnanců. Zatímco při standardním přístupu k decentralizovaným zařízením menší velikosti je dispečerovi v případě výskytu problému jednoduše nařízeno, aby chybějící objem co nejdříve zajistil na vnitrodenním trhu, pro zařízení větší velikosti je takový přístup nevhodný.

([76]) Toto kritérium zajišťuje, že protistrana je schopna provádět operace pro třetí stranu a má zaveden robustní smluvní rámec.

([77]) Toto kritérium se zavádí, aby se zajistila přiměřeně silná schopnost partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií splácet jeho finanční závazky.

([78]) Členství u nominovaného organizátora trhu s elektřinou (v Belgii Epexspot a Nord Pool), tj. u organizace pověřené řízením integrovaných denních a vnitrodenních trhů s elektřinou, zajišťuje přístup na trhy s elektřinou. Toto kritérium zajišťuje, že mají uchazeči včasný přístup na obchodní trhy a dostatečné a aktuální zkušenosti s fungováním evropského trhu.

(152) Belgie tvrdí, že vypořádání mezi partnerem dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a podnikem BE-NUC je založeno na denním trhu, aby se snížilo základní riziko pro podnik BE-NUC, jelikož to znamená, že v kombinaci s rozdílovou platbou podniku BE-NUC prostřednictvím rozdílové smlouvy, kde tržní referenční cenou je cena na denním trhu, podnik BE-NUC obdrží realizační cenu (viz oddíl 3.3.1.3.2) ([79]). Belgie potvrzuje, že partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude moci volně obchodovat na trhu podle vlastního výběru a není povinen podávat nabídky na denním trhu.

(153) Jak je vysvětleno v oddíle 2.1 a ve 109. bodě odůvodnění, vzhledem k tomu, že bloky v dlouhodobém provozu mají stanoveno omezení na 30 modulací za cyklus, a tudíž nemají technickou a regulační možnost v kterémkoli okamžiku změnit svůj výkon, byla odměna partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií upravena tak, aby motivovala k co nejlepšímu využití omezeného množství povolených modulací. Do upraveného vzorce pro výpočet odměny nevstupuje jen pevně stanovený poplatek (určený prostřednictvím nabídkového řízení), ale vstupuje do něj i variabilní poplatek (na základě předem stanoveného vzorce a v závislosti na platbě za modulaci a opravné zúčtování). Taková odměna přenáší na partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií část potenciálních příjmů z modulace v době záporných cen (a také část potenciálních příjmů z modulací v době případných kladných cen) a současně partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií přímo vystavuje nákladům na odchylky a vnitrodenním nákladům, jak je uvedeno níže. Variabilní poplatek se proto bude skládat z pevně stanoveného procentního podílu (dále jen „alfa“) zvýšení příjmů, které vyvolá modulaci v denní ceně, a z diferencovaného procentního podílu (dále jen „beta“) vnitrodenních nákladů a nákladů na odchylky a příjmů. tj. plateb za opravné zúčtování (které mohou zahrnovat zvýšení příjmů plynoucích z vyvolání modulace v průběhu dne), kdy:

a) parametr alfa je stanoven *ex ante* na úrovni 20 %. Parametr alfa je stanoven v takové výši, aby dostatečně motivoval k optimálním rozhodnutím o modulaci a zároveň nebyl příliš vysoký, a neodradil tak účastníky nabídkového řízení, kteří nejsou ochotni podstupovat riziko;

b) zvýšení příjmů plynoucích z modulace se vypočítá *ex post* jako součin odkoupeného objemu na denním trhu pro modulaci a rozdílu mezi nulou a cenou na denním trhu;

c) parametr beta je různorodý, ale je rovněž stanoven *ex ante* a odráží finanční odpovědnost partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií jakožto subjektu zúčtování v případě odchylek. V tomto ohledu Belgie tvrdí, že reaktory jsou relativně staré a že práce nezbytné pro projekt dlouhodobého provozu a modulaci potenciálně zvyšují riziko neplánovaných odstavení, která způsobují odchylky. Na elektrárny se navíc vztahují obzvláště vysoké bezpečnostní požadavky, které dále zvyšují rizika odstavení. A ačkoli jsou belgické vnitrodenní trhy a trhy pro zajišťování výkonové rovnováhy stále více integrovány se sousedními trhy, zůstávají ve srovnání s velikostí obou reaktorů poměrně malé. V důsledku toho případné odstavení sníží šanci subjektu zúčtování najít protistrany, které by zmírnily dopady odstávky, a neúměrně zvýší riziko prudkého nárůstu cen v důsledku tohoto odstavení. Belgie proto tvrdí, že parametr beta by měl mít různé hodnoty v závislosti na povaze a dopadu události, která vede k odchylce, a zároveň by měl zachovat vhodné pobídky pro partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií (jakožto subjektu zúčtování) k omezování odchylek ([80]). Partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií však zůstává po finanční stránce plně vystaven riziku všech odchylek, které vznikají zejména v důsledku odchylek ve výkonu oproti předpokládanému výkonu nebo chyb při obchodování;

d) opravné zúčtování je součtem vnitrodenních plateb a plateb spojených s odchylkami a parametr beta platí pro obojí. Pro konkrétní hodinu může mít kladnou a/nebo zápornou hodnotu.

([79]) Energetičtí manažeři využívají systémy pro evidenci obchodů a řízení pozic k zefektivnění pracovních postupů, což zahrnuje předpovědi, optimalizaci, podávání nabídek do aukcí, nasazení v reálném čase a vypořádání transakcí. Tyto systémy konkrétně zaznamenávají všechny transakce mezi podnikem BE-NUC a partnerem dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a dále prodeje a výměny týkající se trhu prováděné s provozovatelem přenosové soustavy. Zaznamenaná data se zpracovávají prostřednictvím modulu pro vypořádání, který převádí objemy transakcí do podoby finančního vypořádání pomocí předem stanovených smluvních vzorců. Výkazy vygenerované systémem se elektronicky předkládají podniku BE-NUC ke kontrole. Podnik BE-NUC může provést křížovou kontrolu a v případě potřeby požádat o úpravu.

([80]) Parametr beta bude konkrétně činit 100 % v situacích „výroby pokrývající základní zatížení“, 20 % v situacích „ekonomické modulace“, tj. až třicetkrát za rok, a 8 % v případech neplánovaných odstavení, tj. v případě výjimečných událostí s velkým dopadem, ke kterým zpravidla dochází méně než jednou za rok u jednoho bloku.

Obrázek 3

Upravený vzorec pro výpočet odměny na základě dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií

Odměna partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií = fixní poplatek + variabilní poplatek

Variabilní poplatek = alfa * zvýšení příjmů + beta * opravné zúčtování
Zvýšení příjmů = objem odkupů * (0 – cena na denním trhu)
Opravné vyúčtování = vnitrodenní náklady a náklady na odchylky nebo příjmy

(154) Vzorec uvedený na obrázku 3 se vztahuje na celý objem během modulací, včetně případů, kdy k modulaci dochází v období kladných cen (například během období snižování/zvyšování výkonu), a nikoli pouze během období záporných cen ([81]). Variabilní poplatek hradí podnik BE-NUC podle dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, ale tyto náklady a/nebo příjmy budou na základě dohody o odměně převedeny na podnik BE-WATT.

(155) Podle Belgie je partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií prostřednictvím upraveného vzorce pro výpočet odměny motivován mimo jiné k optimálnímu využívání ekonomických modulací v celém časovém rámci denního a vnitrodenního trhu a ke snižování vnitrodenních nákladů a nákladů na odchylky. Belgie tvrdí, že parametry alfa a beta jsou zvoleny tak, aby bylo zachováno efektivní fungování trhu a zároveň to neodradilo účastníky nabídkového řízení, kteří nejsou ochotni podstupovat riziko.

(156) Upravený vzorec pro výpočet odměny ovlivní chování účastníků nabídkového řízení při podávání nabídek s pevnou částkou. Uchazeči ve svých nabídkách zohlední očekávané přínosy z modulace (hodnota opce), ale i náklady a potenciální příjmy spojené s vnitrodenními platbami a platbami spojenými s odchylkami. Belgie uvádí, že v zadávací dokumentaci bude vysvětlena struktura odměn (pobídek), aby byl potenciál upraveného vzorce pro výpočet odměny pro uchazeče transparentní. Belgie vyhodnotí vhodnost (upraveného) vzorce pro výpočet odměny partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, účinnost pobídek, které poskytuje na různých trzích, a jejich soulad s trhem. Hodnocení bude provedeno nejpozději dva roky po zahájení činnosti, aby bylo možné včas provést revizi smlouvy nebo uspořádat nové nabídkové řízení, což je možné za 3,5 roku ([82]). Aby však byly zachovány odpovídající pobídky pro partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, je možná pouze úprava parametrů alfa a beta směrem nahoru ([83]).

(157) Belgie tvrdí, že úprava odměny na základě dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií uvádí pobídky partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, který má pravomoc rozhodovat o ekonomické modulaci (s výhradou konečného rozhodnutí provozovatele, např. v případě bezpečnostních nebo regulačních otázek), do souladu s tržními signály, čímž řeší obavy Komise v tomto ohledu. Partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií má zároveň vhodné pobídky k tomu, aby plnil svůj úkol jakožto subjekt zúčtování, aniž by byl v plné míře vystaven riziku odchylek, nad kterými nemá kontrolu. Belgie dále uvádí, že mezi podnikem BE-NUC, provozovatelem jaderných zařízení a partnerem dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude docházet k nepřetržitému sdílení přesných informací (včetně pravidelných aktualizací o dostupnosti, technických možnostech atd.), které umožní partnerovi dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií přijímat informovaná rozhodnutí o ekonomické modulaci, a ten tak bude připraven přijímat účinná rozhodnutí.

([81]) To je spojeno s technickými omezeními v souvislosti s modulacemi (viz 13. bod odůvodnění).

([82]) Podnik BE-NUC může dohodu o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií jednostranně vypovědět po uplynutí 3,5 roku (42 měsíců) od data opětovného spuštění prvního jaderného bloku. Podnik BE-NUC může následně uzavřít novou smlouvu na základě nového nabídkového řízení za jiných podmínek.

([83]) Hodnocení parametrů alfa a beta bude vycházet z následujícího: i) posouzení účasti a výsledku nabídkového řízení (ukazateli mohou být: počet a typ uchazečů, výsledek nabídkového řízení z hlediska ceny/nákladů atd.), posouzení rozhodnutí o provedení (neprovedení) modulací, včetně jejich (finančních) důsledků pro zúčastněné strany s ohledem na (očekávané a realizované) tržní podmínky a provozní/modulační omezení, a iii) posouzení obchodních rozhodnutí na denním a vnitrodenním trhu a rovněž výsledných odchylek na straně subjektu zúčtování. Podkladové informace pro toto hodnocení budou vycházet z údajů získaných od partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií během trvání dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a dále z údajů od provozovatele, společnosti Electrabel, získaných prostřednictvím podniku BE-NUC a dohody o provozování a údržbě, a z veškerých relevantních veřejných/tržních informací týkajících se výše uvedeného.

(158) Belgie rovněž potvrzuje, že protistrana rozdílové smlouvy (podnik BE-WATT) vypracuje strategii řízení rizik pro svou otevřenou pozici, jak je právně stanoveno, a že její provádění přispěje k likviditě termínovaných trhů s elektřinou (viz 99. bod odůvodnění). Přijetí strategie závisí na stanovisku regulačního orgánu, které bude zahrnovat posouzení dopadu strategie na příslušné trhy s elektřinou.

3.3.1.5.3 Dodatečné záruky týkající se energetického manažera

(159) Partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude obecně vybrán na základě transparentního, otevřeného a konkurenčního nabídkového řízení (viz oddíl 3.3.1.5.1). Nabídkového řízení se může zúčastnit také obchodní jednotka společnosti Engie s názvem GEMS (Global Energy Management & Sales – Globální energetické řízení a prodej), která je z hlediska řízení nezávislá na obchodní jednotce Nuclear (Jádro). Pro případ, že se GEMS zúčastní nabídkového řízení, byla stanovena zvláštní ustanovení a opatření s cílem zajistit spravedlivý průběh.

(160) Belgie tvrdí, že jsou a budou přijata a zavedena dostatečná opatření k účinnému odhalení a předcházení případným střetům zájmů. Tato opatření lze shrnout takto:

a) Žádost o informace umožňovala ověření trhem a každá zúčastněná strana mohla v této souvislosti předložit různé podmínky a návrhy, čímž se zajistilo, že nabídkové řízení nebude zahrnovat překážky, které by znevýhodňovaly některého ze zúčastněných účastníků oproti GEMS (nebo kterékoli společnosti ze skupiny Engie). Společnost Electrabel (ani žádná jiná společnost ze skupiny Engie) se nepodílí a nebude podílet na procesu vypracování zadávací dokumentace (dále jen „rozsáhlá zadávací dokumentace“) v návaznosti na (výsledky) žádosti o informace.

b) Během nabídkového řízení, v případě, že by se ho GEMS účastnila, a to i jako subdodavatel nebo v jakékoli jiné funkci, jsou společnost Electrabel (nebo jakákoli jiná společnost ze skupiny Engie) a její ředitelé nebo zástupci vyloučeni z účasti na jakémkoli rozhodnutí podniku BE-NUC nebo jednání o nabídce (např. rozhodnutí o výběru a rozhodnutí o zadání zakázky).

c) Celkově lze říci, že v rámci organizace společnosti Electrabel byly a nadále budou zavedeny přísné informační překážky a etické hranice mezi osobami odpovědnými za podávání nabídek v GEMS a osobami podílejícími se na řízení podniku BE-NUC. Stejné záruky budou zavedeny i v případě, že bude GEMS na základě úspěšného nabídkového řízení nakonec vybrána jako partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií.

d) Pokud bude GEMS vybrána jako partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, budou se na ni vztahovat stejné povinnosti jako na smluvního partnera subjektu zúčtování a dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a stejný soubor tržních pobídek jako na kteréhokoli jiného uchazeče. Jakožto partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude zejména dostávat pevně stanovenou i pohyblivou odměnu, která bude motivovat k optimalizaci počtu modulací v souladu s tržními podmínkami a k příjmům z prodeje elektřiny. GEMS bude navíc jednat jako strana na základě přesného pověření stanoveného strategií nabídek a odchylek, od kterého se nesmí odchýlit. Tyto záruky zajišťují, že GEMS bude v případě vítězství v nabídkovém řízení týkajícím se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií jednat jako kterýkoli jiný účastník nabídkového řízení týkajícího se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a že bude prostřednictvím nastavení dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a upraveného vzorce pro výpočet odměny motivována k tomu, aby jednala v souladu s tržními signály.

(161) Pokud se v rámci nabídkového řízení nepodaří vybrat vhodného uchazeče, bude v případě, že nebude do stanovené lhůty, tj. nejpozději do 15. května 2025, uzavřena dohoda o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, dočasně vykonávat služby v rámci dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií GEMS. Tyto služby budou poskytovány v souladu s podmínkami, na kterých se strany dohodnou, po omezenou dobu, aby mohl podnik BE-NUC zadat zakázku na dohodu o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií prostřednictvím dalšího nabídkového řízení. V případě úspěšného nabídkového řízení vybraný uchazeč od GEMS převezme poskytování služeb na základě dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií po uplynutí příslušného období, během něhož tyto služby poskytovala GEMS. Počet opakovaných nabídkových řízení není omezen.

(162) Belgie tvrdí, že toto ujednání je nezbytné a přiměřené k zajištění kontinuity veřejné služby (tj. prodeje elektřiny vyrobené jadernými bloky), ale je přísně omezeno z hlediska času a na nezbytné minimum.

(163) Závěrem Belgie tvrdí, že zajistí, aby podnik BE-NUC důsledně dodržoval právní předpisy a zásady pro zadávání veřejných zakázek. Rozsáhlý konzultační proces poskytuje dodatečné záruky, které zajišťují, že nákup služeb probíhá prostřednictvím konkurenčního, transparentního a nediskriminačního nabídkového řízení bez podmínek. Belgie se proto domnívá, že je vyloučeno jakékoli riziko uzavření trhu a dalších možných protisoutěžních praktik ze strany společnosti Engie a že byla přijata veškerá opatření a záruky, které zajistí, aby byl ustanoven nezávislý partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. GEMS by tyto služby poskytovala dočasně pouze jako nouzové řešení, což je nezbytné a přiměřené pro zajištění kontinuity veřejné služby.

3.3.1.6 Další dílčí opatření

(164) Další dvě dílčí opatření, která jsou součástí transakce, představují dohodu o poskytování správních služeb mezi společností Electrabel a podnikem BE-NUC a dohodu stanovující ujednání o náhradě ztrát z pokrytí nákladů v případě, že k uzavření smlouvy nedojde. Tato dílčí opatření byla vysvětlena v oddílech 3.3.10 a 3.3.11 rozhodnutí o zahájení řízení.

3.3.2 *Složka 2: Omezení odpovědnosti provozovatele jaderných zařízení za dlouhodobé skladování a konečné uložení jaderného odpadu a vyhořelého paliva*

3.3.2.1 Obecné zásady nakládání s jaderným odpadem

(165) Jak je vysvětleno ve 121. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, právní rámec použitelný pro radioaktivní odpad a vyhořelé palivo v EU je založen na těchto dvou základních zásadách: i) zásadě „znečišťovatel platí“ ([84]) a ii) konečné odpovědnosti členských států (včetně finanční odpovědnosti) za odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem (včetně jejich ukládání) ([85]).

(166) Jak je vysvětleno v oddíle 3.4.2 rozhodnutí o zahájení řízení, podle platných belgických předpisů je provozovatel jaderných zařízení finančně (prostřednictvím společnosti Synatom, která zajišťuje jadernou energii, a společně se společnostmi EDF Belgium a Luminus (dále jen „přispívající společnosti“)) a provozně odpovědný za vyřazení sedmi jaderných elektráren z provozu a rovněž za úpravu a nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem a za jeho dlouhodobé skladování po jeho převzetí agenturou ONDRAF/NIRAS až do jeho konečného uložení. Jaderné rezervy na vyhořelé palivo a odpad při vyřazování z provozu financuje společnost Electrabel a přispívajícími společnostmi, spravuje je společnost Synatom a podléhají obezřetnostní kontrole nezávislého veřejného orgánu, jímž je Komise pro jaderné rezervy (CPN/CNV). Jak je uvedeno ve 123. až 125. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Belgie tvrdí, že společnost Electrabel si jakožto jediný provozovatel bloků v dlouhodobém provozu ponechá určité povinnosti vyplývající z i) evropských a belgických právních předpisů a ii) smluvních závazků vyplývajících z prováděcí dohody, přičemž dodrží zásadu „znečišťovatel platí“.

(167) Orgány dozoru v Belgii jsou agentury CPN/CNV a ONDRAF/NIRAS:

a) agentura ONDRAF/NIRAS vypracovává komplexní inventarizační zprávu pro všechny producenty radioaktivního odpadu v Belgii (každých pět let) a vyhodnocuje prostředky na vypořádání příslušných jaderných závazků;

b) agentura CPN/CNV přezkoumává (každé tři roky) metody používané pro výpočet jaderných rezerv a rovněž jejich přiměřenost a čistou současnou hodnotu budoucích závazků v účetnictví společnosti Synatom (audit metodiky, referenčního scénáře atd.).

([84]) Ustanovení čl. 4 odst. 3 písm. e) směrnice Rady 2011/70/Euratom ze dne 19. července 2011, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem (Úř. věst. L 199, 2.8.2011, s. 48), který vyžaduje, že „*náklady spojené s nakládáním s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem nesou ti, kteří tyto materiály vytvořili*“.

([85]) Ustanovení čl. 4 odst. 1 a článek 9 směrnice 2011/70/Euratom.

(168) Jak je uvedeno ve 129. bodě odůvodnění a v tabulce 4 rozhodnutí o zahájení řízení, na základě poslední tříleté revize CPN/CNV z července 2023 činí současná celková výše rezerv souvisejících s jadernými závazky 18 225 milionů EUR, které se skládají z rezerv na demontážní činnosti (8 122 milionů EUR), nakládání s vyhořelým palivem (9 070 milionů EUR) a provozní odpad (1 033 milionů EUR) ([86]).

3.3.2.2 Dohoda o „zastropování odpadu“

(169) V rámci jednání o projektu dlouhodobého provozu se společnost Engie a belgický stát dohodly na omezení dlouhodobé odpovědnosti producentů radioaktivního odpadu vytvořeného při výrobě elektřiny z jaderné energie (dohoda o „zastropování odpadu“) s cílem snížit nejistotu v tomto ohledu (viz oddíl 3.4.3 rozhodnutí o zahájení řízení). Dohoda o „zastropování odpadu“ stanoví, že budou finanční závazky v souvislosti s vytvářením, zadržováním nebo vlastnictvím upraveného radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva ze všech sedmi belgických jaderných bloků, s výhradou příslušných smluvních kritérií převodu a po jejich splnění, převedeny z provozovatele jaderných zařízení (společnost Electrabel) na belgický stát za paušální částku ([87]).

(170) Tato paušální částka byla stanovena pro každou kategorii jaderného odpadu. Jak je vysvětleno ve 131. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, radioaktivní jaderný odpad lze v souladu s historickou radiologickou klasifikací agentury ONDRAF/NIRAS a klasifikací Mezinárodní agentury pro atomovou energii (dále jen „MAAE“) rozdělit do tří kategorií: odpad kategorie A (krátkodobý odpad s nízkou nebo střední úrovní radioaktivity), odpad kategorie B (dlouhodobý odpad s nízkou nebo střední úrovní radioaktivity) a odpad kategorie C (krátkodobý a dlouhodobý odpad s vysokou úrovní radioaktivity) a vyhořelé palivo.

(171) Tabulka 13 níže uvádí rozdělení stávajících rezerv ve výši 18 225 milionů EUR mezi společnost Electrabel (8 410 milionů EUR) a belgickou vládu (9 815 milionů EUR) podle dohody o zastropování odpadu a obsahuje rozdělení podle kategorií odpadu.

Tabulka 13

Členění dohody o zastropování odpadu

Částka (v milionech EUR)	Odpovědnost belgického státu (po převodu)				Odpovědnost společnosti Engie	Rezervy (rok 2022)
	Kategorie A	Kategorie B	Kategorie C	Celkem		
Základní odhad nákladů *(bez nepředvídaných událostí)*	1 465	496	4 797	6 758	7 171	13 929
Nepředvídané události	145	179	2 732	3 056	1 240	4 296
Základní výše	**1 611**	**675**	**7 528**	**9 815**	**8 410**	**18 225**
Riziková prémie	1 889	325	2 972	5 185		5 185
Zastropovaná částka	**3 500**	**1 000**	**10 500**	**15 000**	**8 410**	**23 411**

Zdroj: odpověď belgických orgánů na žádost Komise o informace ze dne 1. října 2024

([86]) Rezervy na provozní odpad jsou ověřovány externími auditory společnosti Engie (Deloitte) v rámci jejich každoročního auditu.

([87]) V tomto rozhodnutí se „dohodou o zastropování odpadu“ rozumí omezení dlouhodobé odpovědnosti producentů radioaktivního odpadu vznikajícího při výrobě elektřiny z jaderné energie, zatímco „dohodou o odpadech“ se rozumí kombinace všech dílčích opatření v rámci složky 2, tj. včetně dohody o demontáži a vyřazení z provozu atd.

(172) Zásady dohody o zastropování odpadu nebyly pozměněny a jsou popsány ve 133. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení. Lze je shrnout takto:

a) „zastropované částky“: Pro každou kategorii radioaktivního odpadu, která splňuje smluvní kritéria převodu, byla stanovena paušální platba, včetně rizikové prémie, indexovaná od 31. prosince 2022 sazbou 3 % ročně, v celkové výši 15 miliard EUR (3,5 miliardy EUR pro kategorii A, 1 miliarda EUR pro kategorii B a 10,5 miliardy EUR pro kategorii C – viz tabulka 13). Jak se uvádí ve 134. a 135. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a jak je vidět v tabulce 13, Belgie tvrdí, že:

— objemy, na nichž jsou založeny zastropované částky, vycházejí z evidence odpadů použité pro revizi ustanovení o jaderném odpadu provedenou agenturou CPN/CNV v roce 2022 a z odvětvového referenčního scénáře agentury ONDRAF/NIRAS a provozovatele jaderných zařízení (které jsou aktuálně nejlepším odhadem objemu upraveného jaderného odpadu a vyhořelého paliva, které vytváří (a bude vytvářet) sedm jaderných elektráren ve scénáři bez dlouhodobého provozu), a

— hodnota zastropovaných částek je výsledkem uplatnění rizikové prémie na stávající jaderné rezervy;

b) „objemové kredity“: zastropované (paušální) množství pro každou kategorii odpadu odpovídá objemovému kreditu pro předem stanovené objemy, což provozovatele jaderných zařízení motivuje k minimalizaci produkce jaderného odpadu;

c) „poplatky za úpravu objemu“: Po úplném vyčerpání objemového kreditu dané kategorie odpadu je třeba uhradit dodatečnou částku za každý další potřebný objemový kredit. Částky se stanoví jako aritmetický průměr i) „zastropované částky“ pro danou kategorii odpadu vydělené počtem „objemových kreditů“ této kategorie a ii) mezních nákladů na jeden dodatečný objemový kredit;

d) „smluvní kritéria převodu“: Pro každý typ souboru jaderného odpadu byla stanovena smluvní kritéria převodu, která definují kritéria, jež musí každý soubor odpadu a vyhořelé palivo splňovat, aby mohla být finanční odpovědnost převedena na veřejný subjekt Hedera (viz 178. bod odůvodnění níže). Odpovědnost (a související náklady) za uvedení radioaktivního odpadu do souladu se smluvními kritérii převodu nadále nese provozovatel jaderných zařízení.

(173) Jak je uvedeno ve 107. bodě odůvodnění písm. a) a podrobně vysvětleno v oddílech 3.4.5.1 a 3.4.5.2 rozhodnutí o zahájení řízení, stanovení zastropovaných částek ve výši 15 miliard EUR vychází ze současné výše rezerv provozovatele jaderných zařízení (základní částka) a rizikové prémie. Belgie upřesnila, že základní částka již zahrnuje rezervy na nepředvídané události, nejistoty a další rizika, která mohou vzniknout v souvislosti s demontáží, nakládáním s radioaktivním odpadem a nakládáním s vyhořelým palivem. Ustanovení týkající se úhrady zastropovaných částek jsou vysvětlena v oddíle 3.4.5.3 rozhodnutí o zahájení řízení a nebyla změněna.

(174) Belgie upřesnila, že zastropované částky, které mají být převedeny na belgický stát, již zahrnují veškeré historické a odhadované budoucí závazky v oblasti jaderného odpadu (až do původního právně závazného data ukončení provozu všech belgických jaderných elektráren v roce 2025). Veškerý jaderný odpad a vyhořelé palivo, které belgické elektrárny vyprodukovaly nebo vyprodukují během své zákonem stanovené doby provozní životnosti, jsou již proto zohledněny v zastropovaných částkách.

(175) Belgie rovněž upřesňuje, že skutečný objem odpadu bude znám až poté, co bude odpad upraven a fyzicky předán belgickému státu. Paušální částka ve výši 15 miliard EUR proto pokrývá pouze předem stanovené objemy dotčených odpadů (objemové kredity) dohodnuté v prováděcí dohodě. Pokud je skutečný objem dotčeného odpadu vyšší než objemové kredity, společnost Engie uhradí poplatek za úpravu objemu za každý další objemový kredit (viz 133. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení).

(176) Podobně bude s ohledem na veškerý provozní odpad (dále jen „odpad z dlouhodobého provozu“) a vyhořelé palivo (dále jen „vyhořelé palivo z dlouhodobého provozu“), které vzniknou v důsledku prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu, každé přírůstkové množství odpadu financovat podnik BE-NUC a společnost Luminus. Pro každé přírůstkové množství odpadu z dlouhodobého provozu a vyhořelého paliva z dlouhodobého provozu budou vyžadovány dva soubory plateb:

a) Odpad z dlouhodobého provozu: provozní náklady na odpad z dlouhodobého provozu, definované v dohodě o provozování a údržbě, zahrnují dva typy nákladů:

— úhradu nákladů na nakládání s odpadem z dlouhodobého provozu, které je společnost Electrabel povinna uhradit za nakládání s odpadem z dlouhodobého provozu, jeho zpracování a úpravu (dále jen „služby nakládání s odpadem z dlouhodobého provozu“) za účelem přípravy souboru odpadu z dlouhodobého provozu, a

— poplatky za úpravu objemu odpadu z dlouhodobého provozu, které pokrývají úhradu nákladů vzniklých po převodu závazků v oblasti na podnik Hedera ([88]).

b) Služby nakládání s vyhořelým palivem z dlouhodobého provozu: koncové náklady na vyhořelé palivo budou hrazeny na základě indexovaného poplatku za veškeré přírůstky vyhořelého paliva v důsledku projektu dlouhodobého provozu ([89]).

(177) Belgie dále upřesňuje, že ve finančním modelu k podpisu jsou zohledněny náklady na nakládání s odpadem z dlouhodobého provozu a vyhořelým palivem z dlouhodobého provozu nebo koncové náklady, které se odhadují na přibližně 0,9 milionu EUR na jeden celek (v hodnotách z roku 2022), z toho přibližně 0,3 milionu EUR za celek v případě skladování na místě a přibližně 0,6 milionu EUR za celek v případě poplatku za vyhořelé palivo při úpravě objemu odpadu z dlouhodobého provozu.

(178) Jak je vysvětleno v oddíle 3.4.4 rozhodnutí o zahájení řízení, Belgie vytvořila novou veřejnou instituci *sui generis*, podnik Hedera, který má dvojí úlohu:

a) správu a zajištění majetku určeného k financování dlouhodobých závazků belgického státu v oblasti jaderného odpadu a vyhořelého paliva a

b) sledování a kontrolu nákladů na řízení závazků souvisejících s převedeným jaderným odpadem a vyhořelým palivem, a to pod kontrolou nezávislého veřejného orgánu (agentura CPN/CNV).

(179) Částky týkající se zastropovaného odpadu, které podnik Hedera obdržel, musí být zajištěny a investovány, aby generovaly potřebný výnos na úhradu nákladů na nakládání s předaným odpadem při jejich splatnosti. Hedera je samostatný fond pod dohledem agentury CPN/CNV, specializovaného vnitrostátního orgánu, který hraje klíčovou roli při zajišťování a zabezpečení řádné správy, kontroly a využívání fondů ([90]). Z toho vyplývá dvojí úloha podniku

([88]) Tyto indexované poplatky za úpravu objemu odpadu z dlouhodobého provozu jsou splatné společnosti Electrabel, jakmile je soubor odpadu z dlouhodobého provozu vytvořen nebo jakmile se jeho vytvoření stane jisté. Tento poplatek pokryje skladování odpadu z dlouhodobého provozu. Poplatek za úpravu odpadu z dlouhodobého provozu pro jednotlivé kategorie odpadů je již stanoven v článcích 16 až 18 zákona o programu Phoenix.

([89]) Tento poplatek zahrnuje: i) veškeré náklady na skladování na místě, které vzniknou společnosti Electrabel do roku 2050, než bude areál převeden na belgický stát, a ii) veškeré náklady spojené s agenturou ONDRAF/NIRAS po převodu, splatné společnosti Hedera. Náklady na skladování na místě již byly odhadnuty, a to pro jednotlivé celky, a byl stanoven poplatek za úpravu objemu vyhořelého paliva, který je uveden v článcích 16 až 18 zákona o programu Phoenix.

([90]) Uplatňování doporučení Komise 2006/851/Euratom ze dne 24. října 2006 o správě finančních zdrojů na vyřazování jaderných zařízení z provozu a nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivními odpady a Společné úmluvy o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a o bezpečnosti nakládání s radioaktivními odpady.

Hedera, který zajišťuje, že: i) přijaté částky jsou zajištěny a přinášejí potřebné výnosy ([91]) a ii) náklady na nakládání s odpadem a vyhořelým palivem a na převedené závazky jsou dostatečným způsobem kontrolovány ([92]). Finanční zdroje musí být navíc dostatečně odděleny od obecného rozpočtu belgického státu (jak je stanoveno v zákoně o podniku Hedera), aby byly použity pouze na úhradu nákladů na dlouhodobé skladování a konečné uložení a nemohly být použity k jiným účelům nebo na pokrytí případných budoucích rozpočtových schodků.

(180) Belgie uvádí, že dohoda o zastropování odpadu zahrnuje další opatření ke zmírnění rizik a je těmito opatřeními doprovázena, přičemž tato opatření obsahují mimo jiné:

a) zahrnutí přísných smluvních kritérií převodu: Převod závazků v oblasti jaderného odpadu je podmíněn dodržováním smluvních kritérií převodu. K paušální platbě za zastropování odpadu dojde před skutečným převodem budoucích souborů jaderného odpadu na belgický stát a je podmíněna dodržováním smluvních kritérií převodu ze strany provozovatele jaderných zařízení. To znamená, že provozovatel jaderných zařízení zůstává odpovědným za veškeré náklady na jaderný odpad související s nedodržením smluvních kritérií převodu.

b) Smluvní kritéria převodu jsou stanovena na úrovni toku odpadu pro odpady kategorie A, kategorie B a kategorie C: Ačkoli jsou pro jednotlivé kategorie odpadu stanoveny objemové kredity, dodržování smluvních kritérií převodu je zajištěno na úrovni toku odpadu. Tím se snižuje riziko belgického státu, že bude muset v budoucnu nakládat s nepředvídanými toky odpadu, a zároveň poskytuje provozovateli jaderných zařízení jistotu v příštích desetiletích.

c) Odpad kategorie X: Jak je uvedeno v poznámce pod čarou 69 v rozhodnutí o zahájení řízení, v zájmu další ochrany belgického státu před nepředvídanými toky odpadu, které mohou vzniknout během vyřazování jaderných reaktorů z provozu, stanoví dohoda o odpadech rovněž mechanismus pro nakládání s veškerým jaderným odpadem, který nebyl identifikován ke dni 31. prosince 2022. Tento odpad se označuje jako „odpad kategorie X“. Je stanoven mechanismus, který umožní předání odpadu kategorie X po uzavření dohody o finančních a technických podmínkách předání.

d) Uchovávání znalostí a budování kapacit vnitrostátních subjektů: Důležitým tématem dohody o odpadech byl přenos znalostí mezi provozovatelem jaderných zařízení a belgickou agenturou pro nakládání s jaderným odpadem (ONDRAF/NIRAS). Zachycení a uchování znalostí provozovatele jaderných zařízení před definitivním ukončením její výroby elektřiny v roce 2035 a provozu SF2 v roce 2050 bylo pro belgický stát prioritou ([93]). Převod odpadu vytvořeného v minulosti je spojen s předáním veškerých dostupných informací o již vytvořených souborech odpadu a všech informací souvisejících s jejich produkcí, mimo jiné včetně technických zpráv, technických výkresů a modelu použitého pro počítačové výpočty. Je dohodnuto, že rámec pro takový převod bude muset být dohodnut mezi agenturou ONDRAF/NIRAS a provozovatelem již při uzavření. Sdílení know-how a školení pracovníků agentury ONDRAF/NIRAS je považováno za společný cíl, pokud jde o bezpečné dlouhodobé nakládání s jaderným odpadem a vyhořelým palivem ze strany provozovatele jaderných zařízení a belgického státu. Dlouhodobé uchovávání jaderných znalostí a budování kapacit vnitrostátních subjektů bude mít zásadní význam pro dosažení souladu nákladů na dlouhodobé nakládání s jaderným odpadem a vyhořelým palivem s předpoklady uvedenými v dohodě o odpadech.

([91]) Aby bylo zajištěno, že paušální částka bude v průběhu času dostatečně růst, je v rámci podniku Hedera zřízen investiční výbor (ve kterém jsou tři nezávislí finanční odborníci, předseda řídícího výboru FPS pro hospodářství, investiční ředitel podniku Hedera, zástupce belgické dluhové agentury a zástupce SPFIM), který poskytuje poradenství řídícímu výboru podniku Hedera mimo jiné v oblasti investiční strategie a řízení rizik.

([92]) Agentura ONDRAF/NITRAS musí každých pět let předložit podniku Hedera ke schválení plán, ve kterém uvede služby, za které podnik Hedera převzal finanční odpovědnost, zdroje a investice, které potřebuje k tomu, aby mohl tento plán realizovat, a to spolu s doprovodnými výpočty nákladů. Podnik Hedera plán analyzuje, požádá agenturu CPN/CNV o stanovisko a pětiletý plán schválí (nebo neschválí). Každý rok (po dobu trvání tohoto pětiletého plánu) předkládá agentura ONDRAF/NIRAS podniku Hedera ke schválení podrobný roční plán na následující kalendářní rok. Podnik Hedera plán schvaluje, opět po vyžádání stanoviska od CPN/CNV. Podnik Hedera dále uhradí faktury, které jí zasílá agentura ONDRAF/NIRAS, pouze za těchto podmínek: i) požadované částky jsou v souladu s příslušným pětiletým plánem a podrobným ročním plánem, ii) požadované částky jsou odůvodněny skutečným plněním a iii) požadované částky se vztahují ke skutečným nákladům na prováděné činnosti.

([93]) Podle požadavků směrnice 2011/70/Euratom. Tato směrnice vyžaduje, aby členské státy plánovaly vzdělávání a odbornou přípravu a rovněž činnosti v oblasti výzkumu a vývoje, které pokryjí potřeby vnitrostátního programu pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, s cílem získat, udržet a dále rozvíjet potřebné odborné znalosti a dovednosti, a tím umožnit bezpečné a spolehlivé dlouhodobé nakládání s jaderným odpadem a vyhořelým palivem.

e) Obezřetnostní kontrola převedených prostředků: Úhrada zastropovaných částek je paušální platbou, která má pokrýt všechny převedené jaderné závazky až do uzavření konečného úložiště jaderného odpadu v Belgii po roce 2100. Pro zajištění existence, dostupnosti a dostatečnosti finančních zdrojů potřebných k pokrytí všech příslušných finančních závazků je tudíž důležitá kontrola výdajů a příjmů z investic u převedené částky. Belgický stát se v tomto ohledu řídil stanoviskem agentury CPN/CNV vycházejícím z doporučení Komise 2006/851/Euratom (viz poznámka pod čarou 93):

— Hedera, veřejný fond, který spravuje rezervy na jaderný odpad, je nezávislým veřejným orgánem, který je přímo podřízen belgickému parlamentu, čímž je zajištěna transparentnost a nezávislost,

— finanční zdroje podniku Hedera jsou účelově vázány: mohou být použity pouze k účelu, pro který byly vytvořeny a spravovány (viz 179. bod odůvodnění),

— rozpočtové plánování podniku Hedera podléhá kontrole a dohledu agentury CPN/CNV,

— podnik Hedera uplatňuje diverzifikovanou investiční politiku, která se vyhýbá riziku a která zajišťuje kladný výnos po dlouhou dobu, a

— podnik Hedera předkládá agentuře CPN/CNV své kalkulace nákladů, aby bylo zajištěno, že agentura ONDRAF/NIRAS bude mít včas k dispozici odpovídající finanční zdroje.

f) Bezpečnostní balíček pro nezastropované jaderné závazky: viz oddíl 3.3.2.4.

(181) Jak je uvedeno ve 172. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Belgie uznává, že dohoda týkající se jaderného odpadu má pozitivní dopad na rizikový profil provozovatele jaderných zařízení, neboť významná část jeho jaderných závazků bude kryta zastropovanými částkami, a že tento odlišný rizikový profil odůvodňuje a vyžaduje revizi souboru opatření k zajištění bezpečnosti a dohledu nad finanční situací provozovatele jaderných zařízení: paušální platba ve výši 15 miliard EUR ve prospěch podniku Hedera odůvodňuje vynětí mimoevropských aktiv ze společnosti Electrabel (a doprovodné monitorování agenturou CPN/CNV). Společnost Engie jakožto francouzská mateřská společnost společnosti Electrabel zajistí, že v okamžiku uzavření dohody mezi belgickým státem a společností Electrabel zůstanou ve společnosti Electrabel aktiva ve výši nejméně 4 miliard EUR (kapitálová hodnota ke dni 30. června 2023). Společnost Engie navíc na první požádání poskytuje neomezenou a nezrušitelnou záruku mateřské společnosti za i) závazky společnosti Electrabel týkající se vyřazení z provozu (což zahrnuje i riziko, že je hodnota rezerv nedostatečná), ii) objemové riziko v rámci stropu a iii) splacení (současných nebo budoucích) půjček u společnosti Synatom.

(182) Belgie se domnívá, že převedené závazky týkající se jaderného odpadu a dodatečné závazky vyřazení z provozu vyplývající z projektu dlouhodobého provozu neposkytují společnosti Electrabel a přispívajícím společnostem hospodářskou výhodu, neboť adekvátně odrážejí riziko následných výkyvů nákladů, které převzal stát, a že nastavení převodu rizika je takové, že by soukromý investor souhlasil s jeho převzetím.

3.3.2.3 Další odůvodnění týkající se diskontního faktoru a rizikové prémie

3.3.2.3.1 Diskontní faktor

(183) Belgie uvádí, že jaderné rezervy, které provozovatel jaderných zařízení / společnost Synatom shromáždila před uzavřením dohody o zastropování odpadu, byly vypočteny s použitím diskontního faktoru ve výši 2,5 %, pokud jde o demontážní činnosti (včetně odpadu z demontáže), a diskontního faktoru ve výši 3 %, pokud jde o veškeré činnosti týkající se vyhořelého paliva (jak rozhodla agentura CPN/CNV během tříletého přezkumu na konci roku 2022).

(184) Belgie upřesňuje, že použití dvou různých diskontních sazeb pro výpočet rezerv (demontáž versus závazky týkající se vyhořelého paliva) je odůvodněno rozdílnou dobou trvání a odráží časovou hodnotu peněz ([94]).

([94]) Vzhledem k jejich kratšímu časovému horizontu (doba trvání 11,4 roku) jsou rezervy na demontáž diskontovány diskontní sazbou ve výši 2,5 %. Na rezervy na vyhořelé palivo se naopak vztahuje vyšší diskontní sazba ve výši 3 %, aby se zohlednil delší časový horizont (30 let).

(185) Jak je uvedeno ve 198. bodě odůvodnění, dohoda o zastropování odpadu zahrnuje pouze převod převedených závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva na belgický stát, zatímco závazky vyřazení z provozu a demontáže zůstávají na provozovateli jaderných zařízení (s výjimkou dyssynergií způsobených projektem dlouhodobého provozu, viz 199. bod odůvodnění). Belgie proto tvrdí, že pro výpočet současné hodnoty převedených závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva byl zvolen jedinečný diskontní faktor ve výši 3 % (reálná sazba 1 % + inflace 2 %), aby se zohlednila skutečnost, že závazky týkající se jaderného odpadu a vyhořelého paliva mají delší dobu trvání než závazky vyřazení z provozu (viz 148. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení).

(186) Belgie požádala agenturu CPN/CNV o stanovisko k nejvhodnějšímu diskontnímu faktoru, který by se měl použít pro výpočet stropu pro odpady ([95]). Jak je uvedeno ve 149. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, agentura CPN/CNV navrhla, aby byl diskontní faktor pro závazky týkající se jaderného odpadu / vyřazování z provozu a vyhořelého paliva upraven dvoufázovým přístupem, který spočívá v použití diskontního faktoru založeného na skutečné třicetileté sazbě lineárních odpisů ve výši 3,17 % pro prvních třicet let a použití diskontního faktoru ve výši 2,17 % na základě odhadu bezrizikové sazby založeného na sazbě lineárních odpisů pro následujících 30 let.

(187) Belgie připomíná, že období vyjednávání bylo dlouhé (1,5 roku) a že volba jediného diskontního faktoru ve výši 3 % byla motivována potřebou mít určitou míru předvídatelnosti, pokud jde o diskontní faktor použitý při jednáních se společností Engie. Důvodem je skutečnost, že diskontní faktor má přímý dopad na výpočet paušální částky, která má být převedena. Belgie vysvětluje, že metodika, kterou agentura CPN/CNV použila ve svém stanovisku z roku 2023, byla později použita spolu s konečnou forwardovou sazbou Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (dále jen „EIOPA“) ([96]) jako následné potvrzení, že diskontní faktor ve výši 3 % je obezřetnou dlouhodobou sazbou.

(188) Belgie nejprve požádala nezávislého konzultanta o výpočet „jediného“ diskontního faktoru, který by odpovídal dvoufázovému přístupu agentury CPN/CNV, s použitím bezrizikových sazeb navržených agenturou CPN/CNV a rovněž za použití různých jiných údajů o sazbách lineárních odpisů ([97]). Z analýzy vyplývá, že přístup navržený agenturou CPN/CNV je obzvláště citlivý na období zvolené pro výpočet. Například dvoufázový přístup vede k ekvivalentnímu diskontnímu faktoru ve výši 2,8 % s použitím bezrizikových sazeb navržených agenturou CPN/CNV, k ekvivalentní sazbě ve výši 3,1 % při použití metodiky agentury CPN/CNV s údaji o sazbách lineárních odpisů, které byly k dispozici v době rozhodnutí o zahájení řízení, a k ekvivalentní sazbě ve výši 3,2 % v době podpisu prováděcí dohody. Jak vyplývá z tabulky 14, dvoufázový přístup navržený agenturou CPN/CNV zahrnuje dvě rovnocenné diskontní sazby s rozdílem 40 bazických bodů, pokud se uvažují dvě různá časová období, která jsou od sebe vzdálena pouze devět měsíců.

(189) Za druhé je v tabulce 14 uvedeno rovněž srovnání s konečnou forwardovou sazbou orgánu EIOPA, jelikož odkaz na orgán EIOPA byl použit také v německém případě precedenční povahy (SA.45296 ([98])), kde byl diskontní faktor ve výši 4,58 % považován za přiměřený.

([95]) Stanovisko agentury CPN/CNV pro ministra energetiky ze dne 7. března 2023, s. 4–6 („*Advies van de Commissie voor Nucleaire Voorzieningen aan de Minister van Energie betreffende de overdracht van de financiële verantwoordelijkheid van ENGIE aan de Belgische staat van het beheer van het radioactief afval en de verbruikte splijtstof van de zeven Belgische kerncentrales*“).

([96]) Orgán EIOPA každý měsíc zveřejňuje časovou strukturu bezrizikových úrokových sazeb. Tu používají pojišťovny v EHP k oceňování svých závazků podle regulačního rámce Solventnost II. Křivka orgánu EIOPA je výnosová křivka bezrizikové úrokové sazby pro splatnosti až 150 let pro země EHP. Sazby pro splatnosti až 20 let jsou vypočteny na základě swapových sazeb (tj. pevných sazeb, za které jsou účastníci trhu ochotni vyměnit závazky s pohyblivou úrokovou sazbou). Sazby pro delší splatnosti jsou extrapolovány a ve velmi dlouhém období se blíží ke konečné forwardové sazbě.

([97]) Viz poznámka vypracovaná společností Compass Lexecon ze dne 28. listopadu 2024 – „*Response to the EC concerns on discount rate – 281124*“ (Reakce na obavy EK ohledně diskontní sazby – 281124).

([98]) Rozhodnutí Komise ze dne 16. června 2017, SA.45296 (2017/N), Německo, Převod radioaktivního odpadu a závazků týkajících se vyhořelého jaderného paliva v Německu (Úř. věst. C/2017/254, 4.8.2017, s. 1).

Tabulka 14

Vývoj ekvivalentní sazby CPN a sazby orgánu EIOPA od stanoviska agentury CPN z března 2023

	Stanovisko agentury CPN/CNV 7. března 2023	Podpis 13. prosince 2023	Oznámení 21. června 2024	Rozhodnutí o zahájení řízení 22. července 2024
Ekvivalentní sazba agentury CPN/CNV	2,82 %	3,23 %	3,04 %	3,08 %
Konečná forwardová sazba	3,45 %	3,45 %	3,30 %	3,30 %

Zdroj: analýza společnosti Compass Lexecon na základě údajů z internetového portálu investing.com

(190) Jak vyplývá z tabulky 14, zvolený diskontní faktor ve výši 3 % se pohybuje mezi

a) návrhem agentury CPN/CNV v době vydání stanoviska agentury CPN pro ministra energetiky (7. března 2023), považovaným za dolní hranici, a

b) konečnou forwardovou sazbou, která je považována za optimističtější referenční hodnotu ([99]).

(191) Kromě toho se sazba ve výši 3 % jeví jako konzervativnější než návrh agentury CPN/CNV a konečná forwardová sazba při podpisu dohody a po něm.

(192) Belgie dále tvrdí, že diskontní faktor ve výši 1 % v reálném vyjádření se jeví ve srovnání s mírou návratnosti, kterou může podnik Hedera očekávat při použití vhodného obezřetného přístupu k řízení aktiv a pasiv, jako konzervativní. Jako příklad pro účely srovnání Belgie uvádí specializované portfolio aktiv společnosti EDF k zajištění bezpečného financování jejích dlouhodobých jaderných závazků, které je popsáno v univerzálním registračním dokumentu společnosti EDF z roku 2023 ([100]). Toto portfolio je řízeno na základě přístupu založeného na poměru aktiv a pasiv a skládá se z portfolia diverzifikovaných aktiv srovnatelných s popisem hypotetického portfolia řízeného podnikem Hedera, u něhož lze proto důvodně předpokládat srovnatelnou návratnost.

(193) Belgie při výpočtu stropu pro odpad vychází z konstantní míry inflace ve výši 2 %, což je explicitní dlouhodobý inflační cíl Evropské centrální banky (dále jen „ECB“). ECB se domnívá, že vhodným měřítkem inflace je index spotřebitelských cen. Jak je uvedeno ve 150. bodě odůvodnění písm. b) rozhodnutí o zahájení řízení, agentura CPN/CNV vyjádřila obavy, že skutečná inflace nákladů na výstavbu jaderných zařízení (na základě indexu ABEX) může být vyšší než inflace vyjádřená indexem spotřebitelských cen. Belgie tvrdí, že inflační cíl ECB ve výši 2 % je adekvátním zástupným ukazatelem inflace pro výpočet stropu pro odpad, a to z následujících důvodů:

a) Za prvé Belgie tvrdí, že index ABEX zahrnuje náklady na výstavbu rodinných domů a obytných budov v Belgii, a proto je jen slabým zástupným ukazatelem nákladů na výstavbu jaderných zařízení, což je dáno podstatnými rozdíly mezi výstavbou jaderného projektu a domů. Belgie mimoto dodává, že rizika nárůstu nákladů na budoucí jaderná zařízení pro nakládání s jaderným odpadem jsou zahrnuta v nepředvídaných událostech odvětvového scénáře agentury ONDRAF/NIRAS, a jsou proto obsažena v základní částce.

b) Za druhé Belgie tvrdí, že historický vývoj indexu ABEX se podstatným způsobem neliší od inflace měřené indexem spotřebitelských cen a že rozdíly mezi oběma sazbami jsou dány řadou faktorů, jako jsou náklady na energie a suroviny, náklady na pracovní sílu a poptávka po stavebních pracích. Belgie tvrdí, že tyto rozdíly jsou situační, nikoli strukturální.

(194) Z výše uvedených důvodů se Belgie domnívá, že diskontní faktor ve výši 3 % je vhodnou a konzervativní sazbou pro diskontování dlouhodobých závazků.

([99]) Přístup orgánu EIOPA zajišťuje tržní podmínky pouze pro krátké splatnosti (do 20 let). Po této splatnosti metodika není založena na swapových sazbách, ale na historických průměrech, které nemusí nutně odrážet současnou ekonomickou situaci, což může vést k výraznému podhodnocení dlouhodobých závazků. Konečná forwardová sazba je tedy zástupným ukazatelem velmi dlouhodobé bezrizikové sazby v nominálním vyjádření vhodným pro penzijní fondy. Vzhledem k délce trvání jaderných závazků a ke skutečnosti, že je placeno počáteční pojistné na krytí těchto závazků, aniž by se očekávaly další příspěvky (na rozdíl od penzijních fondů), to však nemusí být v daném případě relevantní.

([100]) V univerzálním registračním dokumentu z roku 2023 (s. 354) společnost EDF uvádí, že očekávaná míra návratnosti tohoto portfolia pro dalších dvacet let je vyšší než sazba 4,5 %, kterou společnost EDF používá pro diskontování svých jaderných závazků, a která je o 1,5 procentního bodu vyšší než diskontní sazba, kterou zvolila Belgie.

3.3.2.3.2 Riziková prémie

(195) Jak je uvedeno ve 153. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Belgie tvrdí, že k základní částce 9 815 milionů EUR byla připočtena významná dodatečná riziková prémie ve výši 5 185 milionů EUR na pokrytí zbývajících nejistot. Jak je uvedeno ve 154. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, riziková přirážka vychází z technické poznámky agentury ONDRAF/NIRAS ([101]), v níž jsou analyzovány nejistoty a rizika spojená s převodem finanční odpovědnosti za nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem ze sedmi belgických jaderných elektráren na belgický stát (viz poznámka pod čarou 80 rozhodnutí o zahájení řízení). Jak je uvedeno ve 156. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Belgie tvrdí, že riziková prémie ve výši 52,83 % je přiměřená a převyšuje rizikovou prémii ve výši 35,47 % použitou v německém případě (SA.45296 (viz poznámka pod čarou 101)).

(196) Kromě vysvětlení týkajících se rizikové prémie uvedených ve 154. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení Belgie během formálního šetření podrobněji objasnila způsob, jakým byla riziková prémie vypočtena na základě technické poznámky agentury ONDRAF/NIRAS. Tabulka 15 uvádí podrobná vysvětlení a složení rizikové prémie, které vedlo k částkám 5 033 milionů EUR v případě dolní hranice a 5 133 milionů EUR v případě horní hranice. V rámci jednání týkajících se dohody o zastropování odpadu byla riziková prémie stanovena na mírně vyšší částku 5 185 milionů EUR, aby bylo dosaženo paušální platby ve výši 15 miliard EUR (viz tabulka 13).

Tabulka 15

Podrobné složení a výpočet rizikové prémie

Riziková prémie složek (částky v milionech EUR)	Kat. A	Kat. B	Kat. C	Popis
Přijatelnost odpadu kat. A	900			Veškerý odpad, který spadá do kat. A smluvních kritérií převodu, lze převést jako odpad kat. A na belgický stát a bude pravděpodobně uložen v úložišti kat. A. Aby však bylo pokryto riziko, že by část tohoto odpadu nesplňovala kritéria přijetí pro odpad kat. A, belgický stát se řídil doporučením agentury ONDRAF/NIRAS. aby správně zohlednil toto riziko, které nebylo původně zahrnuto v jaderných rezervách pro rok 2022, což zahrnuje celou řadu kroků, jako je následná úprava odpadu, další výzkum a vývoj, úprava umělých bariér pro povrchové ukládání s cílem uzpůsobit uložení zvláštním charakteristikám problematického odpdadu a úprava odpadu s cílem uzpůsobit jej úložišti. Tato část rizikové prémie je spojena s částkou týkající se složky rizikové prémie "Převod regulatorního rizika z kat. A na kat. B".
Rizika týkající se úložišť	500			Rozdíl mezi referenčním scénářem a částkou, která představuje zbytková rizika a nejistoty.
Regulační riziko – převod Kat. A -> Kat. B	500	-500		Odpad, který spadá do kat. A smluvních kritérií převodu, lze převést jako odpad kat. A na belgický stát k likvidaci v úložišti kat. A. S cílem pokrýt riziko, že část tohoto odpadu není v souladu s kat. A kritérií přijetí a bude předána ke geologickému ukládání, však riziková prémie kat. A zahrnuje složku k pokrytí těchto rizik. To je spojeno s částou rizikové prémie týkající se „Přijatelnosti odpadu kat. A“.
Úložiště vyhořelého paliva (suchá varianta oproti budově pro vyřazení z provozu)			-367	S cílem snížit riziko převedení vyhořelého paliva na belgický stát v zařízeních na konci životnosti společnost Electrabel nahradí „Budovu k vyřazení z provozu“ (tj. úložiště vyhořelého paliva v Tihange) a převede odpad ve stabilní formě. Příslušnou rezervu na nahrazení této budovy, včetně rezerv na její provoz do roku 2050 a na její následné vyřazení z provozu, lze z převodu na belgický stát vyloučit.
Budova pro skladování odpadu kat. B		-100		Budovu pro skladování TSC lze vyloučit ze stropu pro odpad vzhledem k nejistotám týkajícím se požadavků na její konstrukci. Náklady na tuto budovu dosud nebyly zahrnuty do jaderných rezerv pro rok 2022.
Kombinovaná překročení nákladů a alternativní scénáře při 600 m (odpad kat. B a kat. C)				Odhad agentury ONDRAF/NIRAS, pokud jde o rizika spojená s alternativním scénářem při 600 m, vycházel z odborného posudku [x1.21] a nebyl založen na pravděpodobnostním modelu. Belgický stát proto použil odborný posudek k tomu, aby zohlednil jak pravděpodobnost na úrovni 70. percentilu („P70“), tak překročení nákladů souvisejících s alternativním scénářem při 600 m, pro který nebyl žádný výpočet P70 k dispozici, aby mohl stanovit nákladový scénář P70, a diskontoval jej s použitím sazby 3 % (při přihlédnutí ke skutečnosti, že scénář při 400 m byl schálen agenturou ONDRAF/NIRAS a agenturou CPN/CNV, a skutečnosti, že rozdělení pravděpodobnosti nákladů alternativního scénáře při 600 m není známo a že byl tento scénář oběma institucemi považován „méně pravděpodobný než nepravděpodobný“. To vedlo k odhadu horní a dolní hranice rizikové prémie. Tato částka zahrnuje rezervu na výzkum a vývoj ve výši 10 %.
dolní hranice		4100		
horní hranice		4200		
Celková riziková přirážka				
dolní hranice		**5033**		
horní hranice		**5133**		

Zdroj: odpověď belgických orgánů na žádost Komise o informace ze dne 1. října 2024

([101]) NIRAS/ONDRAF, Technická poznámka (důvěrná) z března 2023, „*Note technique documentant une analyse des incertitudes et des risques associés au transfert de la responsabilité financière de la gestion des déchets radioactifs et du combustible usé des sept centrales nucléaires belges d'Engie à l'État*“.

(197) Belgie uvádí, že stanovisko agentury ONDRAF/NIRAS uvádí v technické poznámce přehled rizik spojených s převodem jaderných závazků na belgický stát, která byla s pomocí odborníků agentury ONDRAF/NIRAS doplněna do dokumentace k rezervě na rok 2022, aby bylo možné odhadnout, jaká minimální riziková prémie je zapotřebí k pokrytí všech známých rizik. Belgie tudíž tvrdí, že riziková přirážka v dohodě o zastropování odpadu má pokrýt veškerá rizika, která jsou „méně pravděpodobná než nepravděpodobná" a která byla identifikována ve zprávě agentury ONDRAF/NIRAS, a další rizika identifikovaná během jednání, která vyplynula z interakcí se společností Electrabel a z posudků odborníků. Závěrem Belgie připomíná, že odborníci z agentury ONDRAF/NIRAS byli zapojeni do jednání týkajících se dohody o zastropování odpadu s cílem pomáhat belgické vládě, pokud jde o způsob, jakým zohlednit jejich doporučení v technické poznámce z března 2023.

3.3.2.4 Závazky vyřazení z provozu a demontáže

(198) Jak je uvedeno ve 163. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, na rozdíl od převedených závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého jaderného paliva zůstává provozovatel jaderných zařízení výlučně odpovědný za vyřazení celého jaderného parku z provozu a jeho demontáž (přičemž přispívající společnosti se finančně podílejí na nákladech na vyřazení z provozu a demontáž). Závazky vyřazení z provozu a demontáže jsou tedy „neomezené".

(199) V rámci transakce však belgický stát převzal finanční odpovědnost za „dodatečné závazky vyřazení z provozu vyplývající z projektu dlouhodobého provozu" nebo „dyssynergie vyřazení z provozu". Dvěma hlavními zvažovanými kategoriemi jsou zvýšení nákladů po ukončení provozní fáze (provozní a projektové náklady) a nákladů na vyřazení z provozu a demontáž (náklady na provoz, projekt a investice) způsobené projektem dlouhodobého provozu. Příklady toho, v čem konkrétně spočívají tyto dyssynergie vyřazování z provozu, byly uvedeny v poznámkách pod čarou 85 a 86 rozhodnutí o zahájení řízení. Konečná částka týkající se „dyssynergií vyřazování z provozu" je výsledkem hodnocení dopadu projektu dlouhodobého provozu a nepokrývá žádné provozní náklady související s každodenním řízením nebo běžnými činnostmi. Konečná výše „dyssynergií vyřazování z provozu" je výsledkem hodnocení dopadu projektu dlouhodobého provozu na různé dílčí kategorie nákladů, jelikož posun ve vyřazování dvou reaktorů z provozu ovlivňuje plánování, organizaci, načasování a potřebu určitých investic v daném čase ([102]). Podnik BE-NUC ani belgický stát nenesou žádnou jinou odpovědnost za závazky vyřazení z provozu.

(200) Jak je vysvětleno ve 168. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, vzhledem k tomu, že mezi společností Electrabel a belgickým státem došlo k neshodě ohledně výše částky týkající se dyssynergií vyřazení z provozu, byla rozhodnutím pověřena agentura CPN/CNV, přičemž v době vydání rozhodnutí o zahájení řízení nebyla konečná částka dosud známa. Dne 24. června 2024 agentura CPN/CNV schválila částku ve výši [100–500] milionů EUR (v nominálním vyjádření) a dne 16. října 2024 agentura CPN/CNV informovala Belgii a společnost Engie, že konečná částka, která má být vyplacena, činí ke konci roku 2024 [100–500] milionů EUR ([103]). Částka týkající se dyssynergií vyřazování z provozu, kterou má zaplatit belgická vláda, je pevně stanovená paušální částka, kterou nelze zvýšit v případě, že jsou dodatečné náklady vyšší, než se předpokládalo; pokud však projekt dlouhodobého provozu neproběhne podle očekávání, bude belgickému státu částka vrácena.

(201) Belgie uvádí, že dohoda o odpadech rovněž předpokládá rozsáhlý bezpečnostní balíček, který má zaručit, že „neomezené jaderné závazky" ponese ekonomicky životaschopný provozovatel jaderných zařízení:

a) Zvýšení závazků vyřazení z provozu (bloků v dlouhodobém provozu i jiných bloků) vyplývající z projektu dlouhodobého provozu, za které je nadále odpovědný belgický stát, představuje paušální konečnou platbu, která zaručuje, že veškerá rizika vyřazování z provozu a demontáže zůstávají na provozovateli jaderných zařízení (viz 200. bod odůvodnění).

b) Nezastropované jaderné závazky podléhají i nadále obezřetnostní kontrole ze strany agentury CPN/CNV, podobně jako před uzavřením dohody o odpadech (tj. revize nákladů na vyřazení z provozu, investic atd. prováděná jednou za tři roky).

([102]) Belgie tvrdí, že dopad projektu dlouhodobého provozu na stávající program vyřazování z provozu může být negativní (dyssynergie) nebo pozitivní (synergie). Celková částka byla vypočtena jako záporná (dyssynergie), ačkoli byly zvažovány i pozitivní dopady.

([103]) Pokud k uzavření transakce dojde později než 31. prosince 2024, částka se zvýší o [0–0,5] milionu EUR měsíčně s cílem zohlednit odpovídající každoroční nárůst ve výši [0–5] %.

c) K zajištění ekonomické životaschopnosti provozovatele jaderných zařízení se mimo jiné přijímají tato opatření:

— zajištěný rozsah aktiv, která zůstávají ve společnosti Electrabel (viz 181. bod odůvodnění),

— snížené prahové hodnoty kapitálových rozhodnutí, která podléhají schválení agentury CPN/CNV (viz 175. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení),

— podmínky pro vnitroskupinové úvěry,

— záruka mateřské společnosti (viz 57. a 174. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení) a

— rozšířené oznamovací povinnosti.

3.3.2.5 Dopad dohody o odpadech na finanční opatření složky 1

(202) Belgie tvrdí, že dohodu o odpadech lze posuzovat odděleně od ostatních částí opatření.

(203) Za prvé Belgie tvrdí, že dohoda o odpadech se netýká pouze bloků v dlouhodobém provozu, ale všech sedmi jaderných reaktorů v Belgii. Jaderné rezervy, z nichž vycházejí zastropované částky, zohledňují všechny jaderné rezervy, které mají být vytvořeny do původních právně závazných dat ukončení provozu sedmi jaderných reaktorů (viz tabulka 1).

(204) Za druhé, jak je uvedeno v 170. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, náklady spojené s provozním odpadem a vyhořelým palivem vyprodukovaným bloky v dlouhodobém provozu během období dlouhodobého provozu budou hradit spoluvlastníci bloků v dlouhodobém provozu (podnik BE-NUC a společnost Luminus), což zahrnuje náklady na uvedení provozního odpadu do souladu se smluvními kritérii převodu a poplatek za úpravu objemu těchto dodatečných objemů. Společnost Electrabel a přispívající společnosti vytvoří rezervy na radioaktivní provozní odpad v souladu s platnými účetními předpisy. Tyto dodatečné náklady jsou zohledněny ve finančním modelu k podpisu, z něhož vycházejí opatření finanční podpory v rámci složky 1 projektu dlouhodobého provozu, a jsou proto zohledněny při nastavení dílčích opatření v rámci složky 1.

(205) Za třetí, provozovatel jaderných zařízení je i nadále odpovědný za vyřazení všech sedmi jaderných reaktorů v Belgii z provozu a jejich demontáž. Tyto náklady nejsou zohledněny ani v dohodě o odpadech, ani ve finančním modelu k podpisu. Existuje však jedna výjimka týkající se zvýšení závazků vyřazení z provozu (bloků v dlouhodobém provozu i jiných bloků), která vyplývá z projektu dlouhodobého provozu a pro kterou agentura CPN/CNV stanovila a schválila pevnou paušální částku, kterou jednorázově uhradí belgické orgány. Výše těchto dyssynergií byla zohledněna ve finančním modelu k podpisu.

3.3.3 *Složka 3: Právní ochrana*

(206) Jak je uvedeno v oddíle 3.5 rozhodnutí o zahájení řízení, dohoda mezi belgickým státem a společností Engie obsahuje rovněž ustanovení o právní ochraně, která vymezují sdílení rizik v případě určitých budoucích legislativních změn. Kapitola 4 zákona o programu Phoenix stanoví právní základ pro ochranu společnosti Engie před určitými změnami zákona. Vztahy mezi stranami týkající se náhrady škody v případě dotčených změn právních předpisů se však budou řídit výhradně ustanoveními prováděcí dohody.

(207) Tato ustanovení uzavřená se společnostmi Engie a Electrabel stanoví, že pokud belgická federální vláda nebo belgický federální parlament přijmou nové předpisy týkající se konkrétně provozovatelů jaderných zařízení v Belgii nebo jaderných činností společnosti Electrabel, které budou mít negativní dopad na podstatné podmínky transakce, belgický stát odškodní společnost Engie (nebo jednu z dotčených společností skupiny Engie) za přímé ztráty, které jí v důsledku toho skutečně vzniknou. To zahrnuje i platby, které musí společnost Engie v rámci této náhrady škody uhradit společnosti Luminus. V souladu s belgickým právem musí žalobce svůj nárok prokázat a o výši náhrady škody rozhodne soud nebo rozhodčí řízení. Příslušnými jsou belgické soudy, existuje ale možnost reciproční arbitráže pro rozhodčí řízení podle rozhodčích pravidel UNCITRAL.

(208) Toto ustanovení se nepoužije v případě, že je právní změna výsledkem provádění evropského nebo mezinárodního práva, pokud belgická federální vláda nebo belgický federální parlament nevyvolaly nebo aktivně nepodpořily existenci a obsah takových právních předpisů na jiné úrovni (mezinárodní, nadnárodní, evropské regionální, obecní atd.) nebo nevyvolaly nebo aktivně nepodpořily soudní rozhodnutí.

(209) Jak je uvedeno ve 180. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Belgie tvrdí, že z rozhodovací praxe Komise vyplývá, že ochrana proti změně právních předpisů může představovat státní podporu. Belgie v této souvislosti odkazuje na rozhodnutí Komise týkající se prodloužení životnosti tří dalších jaderných reaktorů v Belgii, v němž Komise přezkoumala ustanovení o náhradě škody obsažená v dohodách uzavřených mezi belgickým státem a vlastníky jaderných elektráren. V důsledku toho Belgie dospěla k závěru, že dohoda o právní ochraně mezi belgickým státem a společností Engie by mohla znamenat poskytnutí selektivní hospodářské výhody společnosti Engie.

3.3.4 *Alternativní možnosti financování*

(210) Belgie tvrdí, že prodloužení životnosti obou jaderných reaktorů vyžaduje zvláštní podpůrný balíček, a to vzhledem ke konkrétní hospodářské situaci a konkrétnímu rizikovému profilu jaderné energie.

(211) Jak je uvedeno ve 22. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, společnost Electrabel neprovedla žádná opatření týkající se dlouhodobého provozu, jelikož až do března 2022 bylo plánováno, že veškerá belgická jaderná zařízení budou v souladu se zákonem o postupném vyřazování jaderných zařízení uzavřena nejpozději do roku 2025. V návaznosti na rozhodnutí o prodloužení životnosti jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3 bylo naléhavě nutné provést modernizaci bloků v dlouhodobém provozu. Vzhledem k napjatému časovému harmonogramu a zvýšeným nákladům na palivo a další nezbytné součásti v posledních letech jsou nejistoty ohledně investičních nákladů projektu dlouhodobého provozu značné.

(212) Belgické orgány zkoumaly alternativní mechanismy podpory, jako je účast jaderné technologie v belgickém kapacitním mechanismu, pevná výkupní cena, jednosměrná rozdílová smlouva nebo model regulační báze aktiv.

(213) Podle belgických orgánů byly vzhledem k selhání trhu uvedenému v oddíle 3.1 tyto alternativy považovány za méně vhodné k podpoře projektu dlouhodobého provozu, a to z následujících důvodů:

a) Potenciální mezeru ve financování a specifický rizikový profil bloků v dlouhodobém provozu nelze adekvátně řešit účastí v kapacitním mechanismu vzhledem k tomu, že: i) kapacitní mechanismus sestává z konkurenčního řízení s každoročními aukcemi, které mají pro účastníky z definice nejistý výsledek, což je neslučitelné s rozhodnutím Belgie mít zastoupenu jadernou energii ve svém energetickém mixu, ii) odměna prostřednictvím aukcí kapacitního mechanismu není slučitelná s načasováním prodloužení životnosti, kdy je třeba zahájit investice co nejdříve, aby byly bloky v dlouhodobém provozu opět k dispozici do listopadu 2025, a iii) kapacitní mechanismus řeší pouze mezeru ve financování investičního projektu a neřeší konkrétní rizika, kterým je provozovatel jaderných zařízení vystaven.

b) Pevná výkupní cena by znamenala stejnou částku za každou jednotku elektřiny (bez ohledu na výši velkoobchodní ceny), což by vedlo k možné nadměrné nebo nedostatečné náhradě a k nadměrnému zbytkovému tržnímu riziku pro provozovatele.

c) Jednosměrná rozdílová smlouva by nevyžadovala, aby výrobci vraceli příjmy z trhu nad rámec realizační ceny, čímž by byla umožněna možná nadměrná náhrada.

d) Model regulační báze aktiv pro jaderné bloky je vhodnější pro nové investice do jaderných kapacit ke snížení rizika vyplývajícího z doby výstavby a velkých kapitálových výdajů.

(214) Belgie tvrdí, že dvousměrná rozdílová smlouva v kombinaci s ostatními dílčími opatřeními podpůrného balíčku poskytuje ve srovnání s jinou podporou odměňování požadovanou podporu s nižšími náklady pro spotřebitele.

3.4 **Příjemci**

(215) Jak je uvedeno ve 181. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, konečnými příjemci oznámeného opatření jsou i) společnost Engie jako mateřská společnost společnosti Electrabel, která je jediným provozovatelem a spoluvlastníkem bloků v dlouhodobém provozu (89,807 %) a přímou stranou prováděcí dohody uzavřené s belgickou vládou, a ii) společnost EDF S.A. (dále jen „EDF“), která je nejvyšší mateřskou společností společnosti Luminus, jež je spoluvlastníkem bloků v dlouhodobém provozu (10,193 %) a patří mezi přispívající společnosti, a která je mateřskou společností společnosti EDF Belgium, jež patří mezi přispívající společnosti. Komise v průběhu formálního šetření nezjistila žádné důvody ke změně svého hodnocení hlavních příjemců.

(216) Komise však souhlasí s názorem Belgie, pokud jde o určení příjemců složky 1 opatření. Belgie ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení zejména uvedla, že přímými příjemci, pokud jde o rozdílovou smlouvu, půjčky na náklady na dobu odstávky, minimální platbu na provozní náklady a kapitál a nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu, jsou podnik BE-NUC (společný podnik belgického státu a společnosti Electrabel) a společnost Luminus, nikoli společnost Electrabel a společnost Luminus. Společnost Electrabel jakožto akcionář podniku BE-NUC a současný spoluvlastník bloků v dlouhodobém provozu však může být považována za významného příjemce těchto dílčích opatření složky 1. Pokud jde o další dílčí opatření v rámci složky 1, která poskytují podporu na provoz a údržbu bloků v dlouhodobém provozu, společnost Electrabel je jakožto provozovatel jaderných zařízení a akcionář podniku BE-NUC s belgickým státem přímým příjemcem, zatímco společnost Luminus je jakožto spolumajitel bloků v dlouhodobém provozu nepřímým příjemcem. Podle bodů 115 a 116 sdělení Komise o pojmu státní podpora mohou být zvýhodněny i jiné podniky než ty, na něž jsou přímo převedeny státní prostředky (nepřímá výhoda). Společnost Luminus má z kombinace dílčích opatření v rámci složky 1 užitek prostřednictvím snížení provozního rizika a rizik platební neschopnosti, která přinášejí projektu dlouhodobého provozu, aniž by se na těchto dílčích opatřeních sama přímo podílela. Lze se tedy domnívat, že společnost Luminus získává z těchto dílčích opatření nepřímou výhodu. Tato nepřímá výhoda se nevztahuje na dohodu o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, jelikož společnost Luminus je vlastníkem svého podílu elektřiny vyrobené bloky v dlouhodobém provozu a bude samostatně řídit prodej elektřiny, ani na dohodu o poskytování správních služeb, která bude uzavřena mezi společností Electrabel a podnikem BE-NUC.

(217) Pokud jde o složku 2 oznámeného opatření, z převodu závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva a z dohody o závazcích vyřazení z provozu mají prospěch provozovatel jaderných zařízení, společnost Electrabel, i společnosti Luminus a EDF Belgium jakožto přispívající společnosti, které jsou spolu s provozovatelem jaderných zařízení finančně odpovědné za závazky týkající se jaderného odpadu a vyřazování z provozu.

(218) Pokud jde o složku 3 oznámeného opatření, právní ochrana stanoví, že jednostranná opatření přijatá belgickým státem, která se konkrétně týkají provozovatele jaderných bloků v Belgii nebo se na něj vztahují a která nežádoucím způsobem mění podstatné podmínky transakce, by vedla k právu na náhradu škody. Přímými příjemci jsou tedy společnost Engie jakožto mateřská společnost společnosti Electrabel, provozovatel (a spolumajitel) jaderných reaktorů v Belgii, a podnik BE-NUC. Podobně jako v případě některých dílčích opatření v rámci složky 1, přestože se společnost Luminus přímo nepodílí na opatřeních právní ochrany v rámci složky 3, nepřímou výhodu získává společnost Luminus, která bude rovněž odškodněna v případě právních změn, které mají vliv na projekt dlouhodobého provozu (viz oddíl 3.3.3). Společnost Luminus je proto nepřímým příjemcem složky 3 opatření.

3.5 **Právní základ a transparentnost**

(219) Jak je vysvětleno v oddíle 3.7 rozhodnutí o zahájení řízení, projekt dlouhodobého provozu vyžaduje řadu legislativních změn, které jsou shrnuty v tomto oddíle.

3.5.1 *Změna zákona o postupném vyřazování jaderných zařízení*

(220) Zákon o postupném vyřazení jaderných zařízení upravuje od roku 2003 postupné ukončování výroby elektřiny z jaderných elektráren v Belgii a byl již třikrát novelizován, aby umožnil prodloužení životnosti jaderných reaktorů Tihange 1, Doel 1 a Doel 2.

(221) Desetileté prodloužení životnosti jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3 vyžaduje další změnu zákona o postupném vyřazení jaderných zařízení. Změny byly provedeny „zákonem, kterým se mění zákon o postupném vyřazení jaderných zařízení“, který byl schválen parlamentem na plenárním zasedání dne 18. dubna 2024, podepsán králem dne 26. dubna 2024 a zveřejněn v belgickém úředním věstníku dne 5. června 2024.

(222) V souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ([104]), směrnicí Rady 92/43/EHS ([105]) a směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ([106]) Belgie tvrdí, že posouzení vlivů na životní prostředí s přeshraničními konzultacemi ([107]) je nutné a bylo provedeno.

3.5.2 *„Zákon o programu Phoenix"*

(223) Jednotlivé prvky projektu dlouhodobého provozu jsou prováděny prostřednictvím samostatného „zákona o zajištění bezpečnosti dodávek v odvětví energetiky a reformě jaderné energetiky", označovaného také jako „zákon o programu Phoenix". Podrobný popis jednotlivých kapitol zákona o programu Phoenix je uveden v 191. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení. Zákon o programu Phoenix schválil parlament na plenárním zasedání dne 18. dubna 2024 a král jej podepsal dne 26. dubna 2024. Dne 5. června 2024 byl zveřejněn v belgickém úředním věstníku.

3.5.3 *Zákony o struktuře belgické vlády*

(224) Jak je uvedeno ve 193. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, belgický stát zřídil dva nové veřejné subjekty, které převezmou určité odpovědnosti v souvislosti s projektem dlouhodobého provozu:

a) „BE-WATT": samostatný účetně nezávislý útvar, zřízený „zákonem o podniku BE-WATT", který se stane akcionářem podniku BE-NUC za belgickou vládu a protistranou dohody o odměně, a

b) „Hedera": novou veřejnou instituci *sui generis* s právní subjektivitou, zřízenou zákonem o podniku Hedera, která převezme finanční odpovědnost za převedený jaderný odpad a vyhořelé palivo a bude spravovat zastropované částky.

(225) Zákon o podniku BE-WATT a zákon o podniku Hedera byly schváleny parlamentem na plenárním zasedání dne 18. dubna 2024 a podepsány králem dne 26. dubna 2024. Dne 5. června 2024 byly zveřejněny v belgickém úředním věstníku.

3.5.4 *Královské dekrety*

(226) Za prvé, královský dekret o povolení upravuje povolení zařízení, která upravují jaderný odpad. Tento královský dekret byl pozměněn tak, aby umožňoval povolovat zařízení na úpravu jaderného odpadu v souladu s kritérii pro smluvní převod. Bude zavedena samostatná kategorie pro povolení pro zařízení provádějící úpravu, která provádějí úpravu v souladu se smluvními kritérii převodu. Byl přijat dne 11. července 2024 a dne 15. července 2024 byl zveřejněn v belgickém úředním věstníku.

(227) Za druhé, královský dekret o kritériích smluvního převodu vymezuje kritéria smluvního převodu a kategorizaci souboru odpadu a rovněž způsob, jakým je využíván objemový kredit. Byl přijat dne 11. července 2024 a dne 15. července 2024 byl zveřejněn v belgickém úředním věstníku.

3.6 **Rozpočet a financování**

(228) Belgie bude financovat celkový požadavek na financování projektu dlouhodobého provozu ze státního rozpočtu, včetně případných splátek z dvousměrné rozdílové smlouvy.

([104]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

([105]) Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

([106]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 20, 26.1.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

([107]) Další informace o těchto přeshraničních oznámeních adresovaných ostatním členským státům EU v souladu s článkem 7 směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí (včetně všech obdržených reakcí) lze nalézt na příslušné stránce FPS pro hospodářství.

(229) Jak je uvedeno v 200. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Belgie odhaduje, že kapitálové výdaje projektu dlouhodobého provozu činí [2–2,5] miliardy EUR a celkové provozní náklady po dobu životnosti dosahují [7 000 – 8 000] milionů EUR.

(230) Čistý dopad na belgický státní rozpočet je dvojí: za prvé prostřednictvím kapitálového vkladu ve výši 24,7 milionu EUR do společného podniku a za druhé prostřednictvím čistých nákladů na opatření, které nese protistrana dohody o odměně. Belgie uvádí, že očekávané rozpočtové výdaje závisí nejen na prognózách nákladů, ale také na prognózách cen/příjmů na trhu s energií, jelikož projekt dlouhodobého provozu bude financován kombinací tržních příjmů, rozdílových plateb na základě rozdílové smlouvy, minimální platby na provozní náklady a kapitál a půjček na náklady na dobu odstávky.

(231) Podle základní projekce finančního modelu k podpisu obdrží protistrana dohody o odměně za dobu trvání projektu celkovou čistou nominální částku ve výši [0–500] milionů EUR.

(232) Pokud by se však ceny elektřiny vyvíjely podle nižší projekce, náklady belgické vlády na opatření by vzrostly v důsledku vyšších plateb na základě rozdílové smlouvy o [4 000 – 4 500] milionů EUR. V případě neočekávané události, v jejímž důsledku by byly obě jaderné elektrárny nedostupné, by byla protistrana dohody o odměně rovněž vystavena povinnosti poskytnout dodatečnou podporu ve výši [500 – 1 000] milionů EUR za každý rok nedostupnosti. V případě negativního scénáře nízkých cen elektřiny a nedostupnosti po dobu dvanácti měsíců by protistrana dohody o odměně musela poskytnout celkovou čistou (nominální) částku ve výši [4 000 – 4 500] milionů EUR za dobu trvání projektu, tj. rozpočet pro opatření by se blížil [40–50] % celkových investičních a provozních nákladů.

3.7 Kumulace

(233) Belgie potvrzuje, že opatření nelze kumulovat s jinými podporami, které byly poskytnuty na pokrytí stejných nákladů, jež mají vzniknout v rámci projektu dlouhodobého provozu. Belgie uvádí, že se nepředpokládá, že by financování projektu dlouhodobého provozu zahrnovalo jiné prostředky než státní rozpočet, a potvrzuje, že nebude zahrnovat žádné finanční prostředky Unie.

3.8 Důvody pro zahájení formálního vyšetřovacího řízení

(234) Komise přijala rozhodnutí o zahájení řízení dne 22. července 2024. Komise dospěla k předběžnému názoru, že opatření představuje státní podporu, a vyjádřila pochybnosti ohledně slučitelnosti opatření s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU. V rozhodnutí o zahájení řízení Komise vyjádřila pochybnosti ohledně nezbytnosti, vhodnosti a přiměřenosti podpory, ohledně neporušení práva Unie a ohledně možného nepřiměřeného narušení hospodářské soutěže a obchodu.

(235) Za prvé, pokud jde o nezbytnost podpory, Komise vyjádřila pochybnosti ohledně opatření finanční podpory v rámci složky 1. Ačkoli Komise uznává, že vzhledem k nejistotám spojeným s budoucí cenou elektřiny na trhu může být nutné, aby provozovatel jaderných zařízení a vlastníci jaderných reaktorů měli stabilní zdroj příjmů, měla pochybnosti o tom, zda jsou veškerá další opatření finanční podpory nad rámec dvousměrné rozdílové smlouvy nezbytná. Komise měla zejména pochybnosti ohledně vytvoření společného podniku, jehož akcionářem bude belgická vláda, minimální platby na provozní náklady a kapitál a půjček na náklady na dobu odstávky.

(236) Za druhé, pokud jde o vhodnost podpory, Komise znovu vyjádřila pochybnosti ohledně opatřeních finanční podpory v rámci složky 1. Komise se chtěla dále zabývat návrhem dvousměrné rozdílové smlouvy předloženým Belgií, jelikož se zdálo, že postrádá vhodné pobídky k reakci na tržní podmínky a k co nejúčinnějšímu plánování údržby (včetně použití ceny na denním trhu, která se použije jako referenční tržní cena v návrhu rozdílové smlouvy). Komise má kromě toho pochybnosti, zda kombinace opatření týkajících se odměny nezbavuje příjemce příliš velké části tržních a provozních rizik.

(237) Za třetí, pokud jde o přiměřenost podpory, Komise vyjádřila pochybnosti o přiměřenosti několika opatření týkajících se odměny (včetně půjček na náklady na dobu odstávky a minimální platby na provozní náklady a kapitál). Komise se domnívá, že tato opatření jsou kombinována s rozdílovou smlouvou a mají ze své podstaty dosáhnout cílové míry návratnosti ve výši 7 %, což lze posoudit pouze ve vztahu k opatřením samotným a ke snížení rizik, které umožňují. Komise se proto domnívala, že v době rozhodnutí o zahájení řízení nemohla abstraktně posoudit přiměřenost této cílové míry návratnosti, a dospěla k závěru, že posouzení přiměřenosti může následovat až po posouzení vhodnosti opatření. Kromě toho měla Komise pochybnosti ohledně stanovení výše paušální platby ve výši 15 miliard EUR za převod závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva (zejména ohledně použité diskontní sazby a výše rizikové prémie) a rovněž ohledně výše dodatečných závazků vyřazení z provozu v důsledku projektu dlouhodobého provozu (která v době rozhodnutí o zahájení řízení nebyla dosud známa).

(238) V neposlední řadě Komise měla pochybnosti o tom, zda nevhodný návrh rozdílové smlouvy a kumulace všech opatření finanční podpory nemohou vést k nepřiměřenému narušení trhu. Komise navíc potřebovala další záruky ohledně totožnosti a nezávislosti subjektu, který na trhu prodává produkci bloků v dlouhodobém provozu podle dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií.

4. **POSTOJ BELGIE**

(239) Belgie zaslala svou odpověď na rozhodnutí o zahájení řízení dne 22. srpna 2024. Belgie ve svém podání předložila další nezávislé analýzy vypracované společností Compass Lexecon týkající se návrhu rozdílové smlouvy, půjček na náklady na dobu odstávky a minimální platby na provozní náklady a kapitál (předložené dne 22. srpna) a rovněž stropu pro odpad (předložené dne 30. srpna 2024), a to v reakci na pochybnosti Komise uvedené v rozhodnutí o zahájení řízení ohledně jejich nezbytnosti, vhodnosti a přiměřenosti balíčku opatření finanční podpory (složka 1 opatření podpory), ohledně přiměřenosti dohody o odpadech (složka 2 opatření podpory), ohledně souladu návrhu rozdílové smlouvy s právem Unie a ohledně možného nepřiměřeného narušení hospodářské soutěže a obchodu.

(240) Odpověď Belgie na rozhodnutí o zahájení řízení se zabývá původním opatřením (projekt dlouhodobého provozu) popsaným v rozhodnutí o zahájení řízení. Stávající opatření obsahuje změny (zavedené s cílem řešit pochybnosti, které Komise vyjádřila v rozhodnutí o zahájení řízení) oproti původnímu opatření a je podrobně popsáno v oddíle 3 tohoto rozhodnutí.

(241) Argumenty předložené Belgií jsou podrobněji popsány níže.

4.1 **Postoj Belgie k balíčku finančních opatření (složka 1)**

4.1.1 *Vhodnost návrhu rozdílové smlouvy*

(242) Belgie souhlasila s Komisí, že zásadní význam pro návrh podpůrných mechanismů má podpora pobídek v souladu s trhem a minimalizace možných nepřiměřených narušení.

(243) Podle Belgie, která se opírá o nezávislou dodatečnou ekonomickou analýzu vypracovanou společností Compass Lexecon ([108]), určují proveditelnost a vhodnost návrhu rozdílové smlouvy technická, regulační a ekonomická omezení bloků v dlouhodobém provozu (viz také oddíl 2.1). Belgie zejména tvrdila, že poskytování ekonomických pobídek provozovateli jaderných zařízení k tomu, aby reagoval na tržní podmínky v situacích, kdy je jeho schopnost reagovat omezena, může vést k neoptimálnímu rozdělení rizik a zvýšit nejistotu budoucích příjmů bez možnosti jejího zmírnění. Vyšší rizika pro příjemce, na která nelze reagovat prostřednictvím provozních poplatků, se proto mohou projevit v podobě zhoršeného profilu rizik a návratnosti investice a ekonomické nerovnováhy systému (např. požadavek na vyšší cílovou vnitřní míru návratnosti). Výsledný očekávaný dopad na náklady na podporu je proto třeba vyvážit s náklady protistrany dohody o odměně, která toto riziko přímo nese.

([108]) Compass Lexecon, Memorandum k návrhu rozdílové smlouvy, 22. srpna 2024.

(244) Belgie dále tvrdí, že obchodní provoz bloků v dlouhodobém provozu a související rozhodnutí o podávání nabídek jsou ekonomickým měřítkem pro návrh rozdílové smlouvy, který podporuje chování v souladu s trhem.

(245) V tomto případě Belgie připomíná, že různá technická a provozní omezení výrazně omezují prostor pro úpravu plánu údržby a provádění modulací, a tím i potenciál pro vytváření hodnot spojený se zvýšením ekonomickým pobídek:

a) Bloky v dlouhodobém provozu čelí provozním omezením s cílem zajistit bezpečnost dodávek v zimních obdobích, a také technickým a právním požadavkům na (upravený) harmonogram odstávek.

b) Technický návrh bloků v dlouhodobém provozu je optimalizován pro provoz v režimu základního zatížení, který má významné důsledky pro regulaci bezpečnosti a omezuje možnosti modulace (např. nejvýše 30 modulací za každý palivový cyklus s možným rizikem automatického odstavení).

c) Provozní a modulační omezení a související rizika se promítají do nákladů ušlých příležitostí pro provozovatele jaderných zařízení (např. riziko ušlých příjmů v případě automatického odstavení, nevyužití možností modulace v důsledku dosažení stropu pro modulace před koncem cyklu).

(246) Belgie tvrdila, že vzhledem k provozním a bezpečnostním omezením bloků v dlouhodobém provozu by některé jiné návrhy rozdílové smlouvy, které jsou podrobně popsány níže, nevedly k rozdělení rizika a nemotivovaly k chování v souladu s trhem způsobem, který je účinnější než v případě předloženého návrhu. Belgie zejména uvedla, že v některých případech může použití dlouhodobých referenčních cen a referenčního množství podpořit účinná rozhodnutí o nasazení nebo provozu vzhledem k tomu, že odděluje platby na základě rozdílové smlouvy od získané tržní ceny. To však v daném případě nemusí být vhodné vzhledem k provozním omezením bloků v dlouhodobém provozu a jedinečnému modelu dostupnosti v období činností souvisejících s dlouhodobým provozem, jak je vysvětleno níže:

a) Za prvé, použití ceny dlouhodobých produktů jako alternativní tržní referenční ceny (např. futures, roční průměry na denním trhu) namísto ceny na denním trhu nebere v úvahu jedinečnou strukturu dostupnosti v období činností souvisejících s dlouhodobým provozem, protože to může znamenat značné riziko nesouladu mezi referenční cenou a získanými cenami, které by podnik BE-NUC nemohl účinně zajišťovat nebo řídit prostřednictvím provozních poplatků (viz 98. bod odůvodnění). Různé souvislosti a provozní omezení však mohou odůvodňovat alternativní tržní referenční cenu.

b) Za druhé, výpočet výše odměny na základě referenčního množství, a nikoli na základě skutečné produkce, může přinášet další tržní rizika, která by podnik BE-NUC nemohl účinně zajišťovat nebo řídit. V různých souvislostech a při různých technologických a provozních omezeních může být opět vhodné použití referenčních množství.

c) Zároveň, jak již bylo vysvětleno v 11. a 12. bodě odůvodnění, by byl vzhledem k přísným provozním a modulačním omezením, která se vztahují na bloky v dlouhodobém provozu, potenciál vytvoření přírůstkové hodnoty spojený se zvýšenými tržními pobídkami z alternativních prvků rozdílové smlouvy ve srovnání se zvoleným návrhem rozdílové smlouvy omezený (viz níže).

(247) Podle Belgie se zvolený návrh rozdílové smlouvy v kombinaci s jejími konkrétními ujednáními (úprava o riziko tržních cen a ujednání o modulaci) zaměřil na vyvážení expozice vůči tržnímu riziku s provozními pobídkami na podporu investic i krátkodobé efektivity trhu. Návrh podporuje včasnou reakci na tržní signály, aniž by způsoboval zbytečnou složitost, a je v souladu s technickými a regulačními omezeními bloků v dlouhodobém provozu. Belgie v této souvislosti odkazuje na:

a) úpravu o riziko tržních cen, která poskytuje vhodnou pobídku pro výrobu v době vysokých tržních cen vzhledem k (omezenému) dostupnému prostoru pro úpravu plánů údržby, a

b) ujednání o modulaci, které bylo navrženo tak, aby prakticky vyhovovalo technickým a regulačním omezením bloků v dlouhodobém provozu a tržním transakcím. Pevně stanovená prahová hodnota modulace měla na základě jednoduchého mechanismu vyvážit potenciální přínosy modulace a související náklady ušlých příležitostí.

(248) Z výše uvedených důvodů dospěla Belgie k závěru, že obavy Komise ohledně vhodnosti návrhu rozdílové smlouvy v rozhodnutí o zahájení řízení jsou neopodstatněné.

(249) Během formálního šetření se však Belgie rozhodla pozměnit návrh rozdílové smlouvy a mechanismus úpravy o riziko tržních cen s cílem posílit pobídky v souladu s trhem a zohlednit vývoj na trhu.

a) Za prvé, Belgie se rozhodla upravit návrh rozdílové smlouvy tím, že udělila rozhodovací pravomoc týkající se ekonomických modulací partnerovi dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií (a odstranila tím ujednání o modulaci v původním návrhu) a nahradila pevnou odměnu partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií kombinací pevného a pohyblivého poplatku, čímž poskytla pobídky k dynamické modulaci zohledňující vývoj trhu a zároveň zohlednila technická omezení (a potenciální rizika automatického odstavení) bloků v dlouhodobém provozu. Podrobný popis upraveného vzorce pro výpočet odměny viz oddíl 3.3.1.5.2.

b) Za druhé, Belgie zintenzivnila mechanismus úpravy o riziko tržních cen tak, aby očekávaná a realizovaná vnitřní míra návratnosti lépe odrážela měnící se tržní podmínky. Podrobný popis této úpravy naleznete v oddíle 3.3.1.3.2.

4.1.2 *Struktura společného podniku*

(250) Společnost Electrabel a belgický stát plánují vytvoření společného podniku s účastí 50/50, který bude mít v držbě příslušná aktiva umožňující pokračující provoz bloků v dlouhodobém provozu.

(251) Belgie uvedla, že tento přístup umožňuje belgickému státu společně ovládat projektovou společnost, neboť oba akcionáři vstupují do společného podniku za stejných podmínek a se stejnou mírou rizika (odpovídající riziku a financování běžných akcionářů) a odměn (zejména dividend). Zároveň umožní belgickému státu, aby si zachoval určitou míru vlastnictví kritické infrastruktury.

4.1.3 *Minimální platba na provozní náklady a kapitál a půjčky na náklady na dobu odstávky*

(252) Belgie vysvětlila, že pokud příjmy podniku BE-NUC nebudou postačovat k pokrytí nákladů potřebných na provoz bloků v dlouhodobém provozu (náklady na dohodu o provozování a údržbě a další kapitálové výdaje na provoz, palivo a údržbu), je belgický stát jako protistrana dohody o odměně povinen uhradit podniku BE-NUC (a společnosti Luminus) chybějící částku. Podnik BE-NUC v této souvislosti předloží roční zprávu o sesouhlasení. Tato minimální platba na provozní náklady má zajistit dostatek hotovosti na pokrytí těchto nákladů s cílem zabezpečit dlouhodobou životaschopnost a platební schopnost podniku BE-NUC. Protistrana dohody o odměně navíc provede platbu na kapitál, která se skládá z ochrany nákladů ve výši 50 %, pokud jde o investovaný kapitál ve vztahu k amortizovaným kapitálovým nákladům na prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu. Minimální platba na provozní náklady a minimální platba na kapitál se označují jako minimální platba na provozní náklady a kapitál a použijí se od data opětovného spuštění dlouhodobého provozu.

(253) Belgie vysvětlila, že s účinností od 1. července 2025 poskytne podniku BE-NUC i společnosti Luminus rovněž nástroje čerpání za účelem financování nákladů na provoz a údržbu vzniklých během určitých období odstávky podle bodu 3.2(A) („Obstarání půjček na náklady na dobu odstavení“) dohody o odměně. Belgický stát konkrétně poskytne podniku BE-NUC a společnosti Luminus namísto dalšího kapitálu půjčky na náklady na dobu odstávky se zastropovanou úrokovou sazbou, splatné podle stanoveného splátkového kalendáře, které budou poskytnuty ve dvou tranších:

a) náklady během odstavení jaderných elektráren (1. července 2025 v případě Doel 4 a 1. září 2025 v případě Tihange 3) a do data opětovného spuštění dlouhodobého provozu a

b) náklady během plánovaných činností souvisejících s dlouhodobým provozem v období od data opětovného spuštění dlouhodobého provozu do 31. prosince 2028 (aby se předešlo pochybnostem, veškeré další ztráty způsobené neplánovanými odstávkami budou hrazeny z minimální platby na provozní náklady a kapitál).

(254) Belgie vysvětlila, že minimální provozní náklady a kapitálová platba se zaměřuje na rizika s velkým dopadem, která vedou ke ztrátám během provozní fáze. Spolu s půjčkami na náklady na dobu odstávky ve fázi před opětovným spuštěním jsou tato opatření zásadní pro zajištění, aby projekt vytvářel dostatečné peněžní toky na provedení úhrady provozovateli jaderných zařízení a zachování dlouhodobé provozní životaschopnosti. Belgie tvrdí, že bez těchto opatření by jaderné elektrárně v případě dlouhodobých odstávek nebo regulačních (politických) změn, které vedou k nedostupnosti, hrozil úpadek.

(255) Aby Belgie tato tvrzení dále doložila, předložila následující připomínky podpořené nezávislou analýzou vypracovanou společností Compass Lexecon ([109]):

a) Obchodní investice do jaderných zařízení jsou vystaveny nekontrolovatelným rizikům s velkým dopadem, která souvisejí s regulací/politikou a technologiemi a která mohou ovlivnit dostupnost elektráren. Jaderné projekty mají převážně fixní strukturu nákladů, a jejich finanční výkonnost je tudíž na období nedostupnosti zvlášť citlivá. Na rozdíl od modelu regulační báze aktiv samotný mechanismus rozdílové smlouvy není dostatečný k řešení těchto rizik nedostupnosti s velkým dopadem a vyžaduje další mechanismus řízení rizik.

b) Minimální provozní náklady a kapitálová platba jsou nutné k částečnému zajištění proti scénářům zahrnujícím značné ztráty, které by mohly ohrozit hospodářskou a finanční životaschopnost (a solventnost) bloků v dlouhodobém provozu. Půjčky na náklady na dobu odstávky jsou nutné k financování fixních provozních nákladů potřebných k údržbě bloků v dlouhodobém provozu před jejich opětovným spuštěním a během plánovaných činností souvisejících s prodloužením dlouhodobého provozu.

c) Vzhledem k dosavadní výkonnosti belgických a zahraničních jaderných elektráren je významná událost nedostupnosti obou jaderných bloků po podstatnou část roku nepravděpodobná. Do budoucna se očekává, že tato systémová rizika porostou spolu s tím, jak se bude od roku 2025 zmenšovat belgický jaderný park. Kromě toho by se mohly vyskytnout častější, méně závažné události, které by stále byly příčinou ztrát projektu dlouhodobého provozu, což dále odůvodňuje potřebu mechanismu minimální platby na provozní náklady a kapitál.

(256) Belgie tudíž dospěla k závěru, že minimální platba na provozní náklady a kapitál a půjčky na náklady na dobu odstávky jsou vhodné a přiměřené:

a) Minimální platba na provozní náklady a kapitál nechrání projekt dlouhodobého provozu před veškerými provozními riziky, a je tudíž vhodné, aby se toto opatření zabývalo pouze významnými událostmi nedostupnosti a zabránilo úpadku podniku BE-NUC. Ostatní provozní rizika zůstávají na akcionářích, což vede k řadě scénářů, kdy ziskovost klesá a kdy ani při zavedení opatření podpory není dosaženo vnitřní míry návratnosti projektu ve výši 7 %.

b) Minimální platba na provozní náklady a kapitál je přiměřená, jelikož je omezena na platby chybějící částky potřebné k zamezení ztrát (složka minimální platby na provozní náklady) a v případě investičních ztrát (tj. záporné vnitřní míry návratnosti projektu) pokrývá pouze 50 % příspěvků na vlastní kapitál (složka platby na kapitál). Jinými slovy, i v případě minimální platby na provozní náklady a kapitál mohou akcionáři přijít až o 50 % své investice.

c) Půjčka na náklady na dobu odstávky poskytuje likviditu ve formě financování, které je omezeno na snížení příjmů, a tudíž je podpora přiměřená.

d) Půjčka na náklady na dobu odstávky je přiměřená, jelikož je minimalizovaná s cílem zmírnit ztráty, a vzhledem k tomu, že má být splatná spolu s úroky, je spojena s dalšími náklady.

(257) V návaznosti na formální vyšetřovací řízení se Belgie rozhodla zavést strop pro potenciální úhrady minimální platby na provozní náklady a kapitál ve výši maximálně 2 miliardy EUR tím, že uplatnila své právo na ukončení podle dohody o odměně, s výjimkou případů, kdy analýza provedená belgickým státem prokáže, že by takové ukončení smlouvy mohlo nepříznivě ovlivnit bezpečnost dodávek v Belgii a/nebo že by ukončení smlouvy nebylo z finančního hlediska vhodné. Viz podrobnější údaje v oddíle 3.3.1.3.3.

4.1.4 *Akcionářské půjčky a nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu*

(258) Podle Belgie se belgický stát a společnost Electrabel jako akcionáři zavazují financovat svůj poměrný podíl na požadavcích na financování podniku BE-NUC nebo na neočekávaných výpadcích financování (pokud se jedná o náklady a výdaje, které nejsou financovány z jiných mechanismů, jako jsou příjmy podniku BE-NUC, rozdílové platby ve prospěch podniku BE-NUC v rámci dohody o odměně, půjčka na náklady na dobu odstávky atd., které zajišťují, že náklady nejsou pokryty dvakrát).

([109]) Compass Lexecon, Memo – Doplňující poznámka k půjčkám na náklady na dobu odstávky a k minimální platbě na provozní náklady a kapitál, 22. srpna 2024.

(259) Belgie vysvětlila, že společnost Electrabel a belgický stát uzavřely s podnikem BE-NUC individuální, zcela stejné dohody týkající se akcionářských půjček. Úrokové sazby nebyly pevně stanoveny, dohody o akcionářských půjčkách však stanoví, že úroková sazba každé akcionářské půjčky bude odpovídat obvyklé úrokové sazbě stanovené představenstvem podniku BE-NUC v souladu s dohodou akcionářů podle převládajících tržních sazeb a srovnatelného dluhového financování třetích stran, které může být v daném okamžiku k dispozici. Podmínky splácení částek a úrokových sazeb jsou stejné.

(260) Belgie vysvětlila, že nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu slouží k financování potřeby provozního kapitálu plynoucí z činnosti bloků v dlouhodobém provozu. Podnik BE-NUC bude moci čerpat prostředky z nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu v případě, že rozdíl mezi jejími peněžními příjmy a peněžními výdaji bude menší než odhadované provozní výdaje na nadcházející výdajové období stanovené v dohodě o odměně. Částka nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu se bude přinejmenším rovnat průměrné celkové odhadované částce provozních výdajů na období tří měsíců. Belgie objasnila, že nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu v podstatě slouží jako překlenovací prostředek pro přechod na roční minimální platbu na provozní náklady a kapitál v průběhu roku a funguje jako revolvingový úvěr, který by byl v případě čerpání každoročně splácen z minimální platby na provozní náklady a kapitál provedené belgickým státem.

(261) Belgie upřesnila, že společnost Electrabel navrhne metodiku pro akcionářskou půjčku společnosti Electrabel, popsanou v souboru podmínek, která bude sdělena představenstvu podniku BE-NUC a následně znovu použita pro účely belgické státní půjčky a také nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu. Podmínky splácení částek a úrokových sazeb jsou stejné. Belgie uvedla, že o metodice se stále jedná a že bude sdělena později.

4.2 Postoj Belgie k dohodě o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií

4.2.1 *Zadání zakázky týkající se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií na základě konkurenčního nabídkového řízení*

(262) Pokud jde o nákup služeb energetického manažera v rámci dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, Belgie uvedla, že nákup těchto služeb probíhá prostřednictvím konkurenčního, transparentního a nediskriminačního nabídkového řízení bez podmínek. Zakázka týkající se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude konkrétně zadána v rámci vyjednávacího řízení s předchozí výzvou k účasti v soutěži (článek 120 belgického zákona o zadávání veřejných zakázek ze dne 17. června 2016), což je v odvětví veřejných služeb standardní postup. Belgie proto dospěla k závěru, že dohoda o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií nezvýhodňuje energetického manažera (partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií) a že partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií nevyužívá státní podporu.

(263) Belgie uvedla, že ačkoli uplatňování směrnic o zadávání veřejných zakázek již poskytuje celou řadu záruk, vzhledem k významu nabízených služeb a citlivosti z hlediska hospodářské soutěže byla zavedena dodatečná ustanovení a záruky, aby se zajistilo, že v nabídkovém řízení bude dostatečná hospodářská soutěž.

(264) Belgie konkrétně vysvětlila, že před vypracováním zadávací dokumentace byla zveřejněna žádost o informace, pokud jde o dohodu o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, s cílem získat stanoviska od tržních subjektů, což zahrnovalo velké množství témat souvisejících s obsahem dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. Nabídkové řízení navíc ukládá zvláštní kritéria výběru, která zajišťují, že kvalifikovaní/vybraní účastníci jsou s ohledem na důležitost a citlivost nabízené služby vhodní pro daný účel. Další informace o nabídkovém řízení a kritériích výběru jsou uvedeny v oddíle 3.3.1.5.1.

(265) Jak je uvedeno v oddíle 3.3.1.5.2, Belgie se po formálním vyšetřovacím řízení rozhodla udělit rozhodovací pravomoc týkající se ekonomických modulací partnerovi dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a nahradit pevnou odměnu partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií kombinací pevného a pohyblivého poplatku, a poskytla tak silnější pobídky k modulaci podle tržních signálů a zároveň zohlednila technická omezení (a potenciální rizika automatického odstavení) bloků v dlouhodobém provozu.

4.2.2 *Dodatečné záruky týkající se energetického manažera*

(266) Belgie uvedla, že se počítá se zvláštními opatřeními týkajícími se případné účasti GEMS, která je obchodním subjektem společnosti Engie (obchodní jednotka skupiny Engie, která je z hlediska řízení nezávislá na obchodní jednotce Nuclear), v nabídkovém řízení.

(267) Belgie dále upřesnila, že jsou a budou přijata a zavedena dostatečná opatření k účinnému odhalení a předcházení případným střetům zájmů. Tato opatření lze shrnout takto:

a) Žádost o informace umožňuje ověření trhem a jednotlivé zúčastněné strany by mohly v této souvislosti navrhnout odlišné podmínky a návrhy, které by se promítly v žádosti o informace, čímž se zajistí, že nabídkové řízení nebude zahrnovat překážky, které by znevýhodňovaly některého ze zúčastněných účastníků oproti GEMS (nebo kterékoli společnosti skupiny Engie). Společnost Electrabel (ani žádná jiná společnost ze skupiny Engie) se nebude podílet na procesu vypracování zadávací dokumentace v návaznosti na (výsledky) žádosti o informace.

b) Během nabídkového řízení, v případě, že by se ho GEMS účastnila, a to i jako subdodavatel nebo v jakékoli jiné funkci, jsou společnost Electrabel (nebo jakákoli jiná společnost ze skupiny Engie) a její ředitelé nebo zástupci vyloučeni z účasti na jakémkoli rozhodnutí podniku BE-NUC nebo jednání o nabídce (např. rozhodnutí o výběru a rozhodnutí o zadání zakázky).

c) V rámci organizace společnosti Electrabel byly a nadále budou zavedeny přísné informační překážky a etické hranice mezi osobami odpovědnými za podávání nabídek v GEMS a osobami podílejícími se na řízení podniku BE-NUC. Stejné záruky budou zavedeny i v případě, že bude GEMS na základě úspěšného nabídkového řízení nakonec vybrána jako energetický manažer.

(268) Belgie rovněž upřesnila, že pokud nebude včas uzavřena dohoda o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, bude GEMS pro zajištění kontinuity dočasně poskytovat služby na základě dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. Belgie tvrdila, že toto ujednání je nezbytné a přiměřené k zajištění kontinuity veřejné služby (prodeje elektřiny vyrobené bloky v dlouhodobém provozu), ale je přísně omezeno z hlediska času a na nezbytné minimum.

4.2.3 *Závěr Belgie týkající se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií*

(269) Belgie dospěla k závěru, že nabídkové řízení týkající se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií vylučuje jakoukoli možnou státní podporu vzhledem k tomu, že: i) belgický stát zajistí, aby podnik BE-NUC důsledně dodržoval právní předpisy a zásady pro zadávání veřejných zakázek, a ii) rozsáhlý konzultační proces před zahájením samotného nabídkového řízení poskytuje další záruky, které zajistí, že nákup služeb proběhne prostřednictvím konkurenčního, transparentního a nediskriminačního nabídkového řízení bez podmínek.

(270) Belgie navíc dospěla k závěru, že je vyloučeno jakékoli riziko uzavření trhu a dalších možných protisoutěžních praktik ze strany společnosti Engie a že byla přijata veškerá opatření a záruky, které zajistí, aby byl ustanoven nezávislý partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. GEMS by tyto služby poskytovala dočasně pouze jako nouzové řešení, což je nezbytné a přiměřené pro zajištění kontinuity veřejné služby.

4.3 **Postoj Belgie k dohodě o odpadech**

4.3.1 *Závazky vyřazení z provozu*

(271) Belgie upřesnila, že závazky vyřazení z provozu a demontáže vyplývající z projektu dlouhodobého provozu (dále jen „dyssynergie“), pokud je společnost Electrabel prokáže, budou uhrazeny belgickým státem formou jednorázové (úplné a konečné) paušální platby ke dni uzavření transakce. Belgie vysvětlila, že prováděcí dohoda stanoví, že belgický stát a společnost Electrabel by se měly na částce dohodnout ve stanovené lhůtě, a pokud tak neučiní, bude záležitost předložena k rozhodnutí agentuře CPN/CNV.

(272) Belgie připomněla, že vzhledem k tomu, že v době vydání rozhodnutí o zahájení řízení byla tato otázka projednávána na úrovni agentury CPN/CNV, nebyla v rozhodnutí o zahájení řízení posouzena její přiměřenost.

(273) Belgie vysvětlila, že belgický stát a společnost Electrabel se na částce ve stanovené lhůtě nedohodly, a proto byla záležitost předložena k rozhodnutí agentuře CPN/CNV. Belgie upřesnila, že:

a) Dne 12. prosince 2023 zaslala společnost Electrabel belgickému státu svou navrhovanou revizi: Společnost Electrabel tvrdila, že závazky vyřazení z provozu a demontáže týkající se dlouhodobého provozu budou činit 689,9 milionu EUR (hodnoty pro rok 2021) a 580 milionů EUR (hodnoty pro rok 2023).

b) Dne 25. ledna 2024 belgický stát odpověděl na navrhovanou revizi. Belgický stát se ve své odpovědi domníval, že společnost Electrabel nepředložila dostatečné důkazy o jednotlivých dopadech a že náklady předložené společností Electrabel nebyly dostatečně přesně vypočteny, a proto se závazky vyřazení z provozu a demontáže týkající se dlouhodobého provozu rovnají nule.

c) Jelikož další jednání mezi společností Electrabel a belgickým státem nevedla ke vzájemné dohodě o výši závazků vyřazení z provozu a demontáže týkajících se dlouhodobého provozu, byla záležitost předložena agentuře CNV/CPN.

d) Agentura CNV/CPN požádala o stanovisko agentury ONDRAF/NIRAS a FANC/AFCN, které předložily svá stanoviska dne 25. března 2024 a dne 27. března 2024. Agentura ONDRAF/NIRAS předložila dne 6. června 2024 další písemné připomínky.

e) Dne 24. června 2024 vydala agentura CPN/CNV své stanovisko k závazkům vyřazení z provozu a demontáže týkajícím se dlouhodobého provozu a dospěla k závěru, že dopad projektu dlouhodobého provozu na náklady na vyřazení z provozu představuje zvýšení nákladů na vyřazení z provozu (jednodenních nákladů) o [100–500] milionů EUR (hodnoty pro rok 2021). Vypočtené jednodenní náklady musí být diskontovány pomocí diskontní sazby a míry inflace stanovené v době tříletého přezkumu v roce 2022. Na tomto základě dosahuje zvýšení nákladů na vyřazení z provozu a demontáž částky [100–500] milionů EUR (hodnoty pro rok 2023).

(274) Belgie proto dospěla k závěru, že částka za převod dodatečných závazků vyřazení z provozu vyplývajících z projektu dlouhodobého provozu, kterou uvedla agentura CPN/CNV ve svém stanovisku ze dne 24. června 2024, je přiměřená.

4.3.2 *Postoj Belgie k přiměřenosti stropu pro odpad*

(275) Belgie mimoto předložila dne 30. srpna 2024 další nezávislou analýzu společnosti Compass Lexecon, která obsahovala ekonomickou analýzu navrhovaného stropu pro odpady, včetně analýzy diskontní sazby ve výši 3 % a dalšího vysvětlení toho, jak jsou dodatečná rizika zjištěná agenturou CPN/CNV již pokryta rizikovou prémií vypočtenou belgickým státem, nebo jak je omezena jejich pravděpodobnost/dopad.

4.3.2.1 Obavy související s diskontním faktorem

(276) Belgie uvedla, že obavy Komise týkající se diskontní sazby vycházejí z analýzy agentury CPN/CNV obsažené v jejím stanovisku ze dne 7. března 2023 pro ministra energetiky ([110]), v níž se agentura CPN/CNV domnívá, že diskontní sazba, která by měla být použita pro výdaje na vyhořelé palivo, se musí postupně přibližovat dlouhodobé bezrizikové míře návratnosti (vypočtené ve výši 2,17 %), a navrhuje použití dvoufázové diskontní sazby (3,17 % pro období prvních třiceti let a 2,17 % po uplynutí prvního období třiceti let).

([110]) CPN/CNV, *„Advice to the Minister of Energy concerning the transfer of financial responsibility from ENGIE to the Belgian State of the management of radioactive waste and spent fuel from Belgium's seven nuclear power plants"* (Stanovisko pro ministra energetiky k převodu finanční odpovědnosti za nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem ze sedmi belgických jaderných elektráren ze společnosti ENGIE na belgický stát), 7. března 2023.

(277) Belgie odkázala na nezávislou analýzu vypracovanou společností Compass Lexecon ([111]), která prokázala, že diskontní sazba ve výši 3 % zvolená belgickým státem je přiměřená, na základě: i) ekonomické analýzy doporučeného přístupu agentury CPN/CNV, ii) dalších relevantních přístupů a iii) v německém případě precedenční povahy ve věci SA.45296.

a) Za prvé, nezávislá analýza diskontní sazby ukázala, že dvoufázový přístup navržený agenturou CPN/CNV pro stanovení diskontní sazby odpovídá diskontování toků plateb s jedinečnou diskontní sazbou ve výši 2,9 % ([112]). Analýza dále ukázala, že sazby navržené agenturou CPN/CNV byly vypočteny za specifické období trvale nízkých úrokových sazeb a že při aktualizaci výpočtu na základě údajů o sazbách OLO dostupných v době vydání rozhodnutí o zahájení řízení ze dne 22. července 2024 vede dvoufázový přístup k ekvivalentní diskontní sazbě ve výši 3,2 % ([113]), což je o 24 bazických bodů více než diskontní sazba, kterou zvolil belgický stát.

b) Za druhé, nezávislá analýza naznačila, že dvoufázový přístup navrhovaný agenturou CPN/CNV není jediným řešením pro stanovení diskontní sazby, která by se postupně blížila dlouhodobé bezrizikové míře výnosnosti. Diskontní sazba by měla ve skutečnosti představovat výnos, kterého může podnik Hedera dosáhnout v případě, že v dnešní době investuje jednorázovou částku do bezrizikových aktiv. Tato analýza potvrzuje, že investováním do portfolia určitých cenných papírů s pevným výnosem, včetně belgických státních dluhopisů s různou dobou splatnosti, by si belgický stát mohl zajistit sazbu vyšší než 3 % ([114]).

c) Nezávislá analýza v neposlední řadě ukázala, že v německém případě precedenční povahy týkajícím se převodu závazků z jaderných elektráren na německý stát (věc SA.45296) dosahovala diskontní sazba výše 4,58 %, a to na základě očekávané třicetileté míry návratnosti Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA), která v době rozhodnutí Komise v červnu 2017 činila 1,994 %. Komise považovala pro německé závazky z radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva diskontní faktor 4,58 % za přijatelný. V souvislosti s výrazně zvýšenou sazbou orgánu EIOPA se mnohem nižší diskontní sazba ve výši 3 %, kterou navrhuje belgický stát, zdá být v souladu se současnou úrovní úrokových sazeb.

4.3.2.2 Obavy související s riziky zvažovanými v dohodě zastropování odpadu

(278) Belgie uvedla, že obavy Komise týkající se rizik zvažovaných v dohodě o zastropování odpadu vycházejí rovněž ze stanoviska agentury CPN/CNV pro ministra energetiky (viz poznámka pod čarou 113), v němž se uvádí, že je třeba posoudit tři rizika:

a) Překročení nákladů: Riziko, že předpokládané jednodenní náklady by mohly být podhodnoceny, a tudíž by rezerva na nepředvídané události nemusela postačovat.

b) Podhodnocení inflace ve stavebnictví: Riziko, že skutečná inflace ve stavebnictví bude vyšší než 2% inflační cíl Evropské centrální banky předpokládaný v diskontní sazbě agentury CPN/CNV.

c) Investiční riziko: Riziko, že podnik Hedera nedosáhne očekávaného výnosu v důsledku změn úrokových sazeb. Podle agentury CPN/CNV se jedná o málo pravděpodobný scénář.

([111]) Compass Lexecon, Memo – Analýza obav Komise EU týkajících se navrhovaného stropu pro jaderný odpad, 30. srpna 2024.

([112]) Tato hodnota byla nahrazena analýzou společnosti Compass Lexecon provedenou na základě podrobnějších údajů v dokumentu „CL – Response to the EC concerns on discount rate – 291124“ (CL – Reakce na obavy EK ohledně diskontní sazby – 291124), předloženém dne 30. listopadu 2024, která uvádí ekvivalentní sazbu ve výši 2,8 %.

([113]) Tato hodnota byla nahrazena analýzou společnosti Compass Lexecon provedenou na základě podrobnějších údajů v dokumentu „CL – Response to the EC concerns on discount rate – 291124“ (CL – Reakce na obavy EK ohledně diskontní sazby – 291124), předloženém dne 30. listopadu 2024, která uvádí ekvivalentní sazbu ve výši 3,1 %.

([114]) To bylo doplněno odpovědí na otázku 5.4 v žádosti o informace ze dne 1. října. V praxi se podnik Hedera při zajišťování proti inflačnímu riziku zaměří na dynamické řízení aktiv a pasiv založené na diverzifikovaném portfoliu, které zahrnuje aktiva umožňující fondu, aby se zajistil proti inflaci. Podnik Hedera by například mohl sestavit portfolio založené mimo jiné na dluhopisech a dluhových nástrojích, akciích, nemovitostech a derivátech s dlouhodobým cílem dosáhnout reálného výnosu 1 %, a zároveň tak minimalizovat riziko volatility.

(279) Nezávislá analýza provedená společností Compass Lexecon ukázala, že tato rizika byla vzata v potaz, a prokázala, že přístup belgického státu je obezřetný a zahrnuje dostatečné rezervy na nepředvídané události k pokrytí těchto rizik.

a) Pokud jde o riziko překročení nákladů, analýza konstatovala, že náklady na nakládání s jaderným odpadem jsou v Belgii často auditovány a aktualizovány a že strop pro odpad vychází z nejnovějších dostupných údajů. Samotný strop pro odpad navíc sestává ze základní částky a rizikové prémie. Základní částka vychází z evidence odpadů a z odvětvového referenčního scénáře agentury ONDRAF/NIRAS, který představuje „více pravděpodobnou než nepravděpodobnou“ situaci (tj. 50. percentil rizikového scénáře), což znamená, že zvolené rezervy na nepředvídané události budou postačovat k pokrytí překročení nákladů s pravděpodobností 50 %. Riziková přirážka, která se připočítává k základní částce, vychází z poznámky agentury ONDRAF/NIRAS, která vychází z přístupu k identifikaci a kvantifikaci některých dalších rizik zdola nahoru, přičemž tato rizika zahrnují: i) riziko překročení dodatečných nákladů na zařízení pro geologické ukládání, které již nejsou pokryty rezervami na nepředvídané události v rámci základní částky, ii) riziko, že bude zvoleno jiné technické řešení než zařízení pro geologické ukládání v hloubce 400 m, iii) riziko překročení dodatečných nákladů na provoz a údržbu úložišť v areálu Belgoprocess, na provoz skladů vyhořelého paliva po roce 2050 a na výstavbu dalších zařízení, které již nejsou pokryty rezervami na nepředvídané události v rámci základní částky, a iv) regulační riziko, že některé odpady nemusí být způsobilé pro povrchové ukládání. Analýza dále uvádí, že riziková prémie představuje 5 185 milionů EUR, tj. 53 % základní částky (9 815 milionů EUR), což je podstatně více než riziková prémie 35 %, která byla obsažena v metodice vypracované pro převod závazků v oblasti jaderného odpadu na německý stát v podobné věci SA.45296. Metodika použitá v německém případě precedenční povahy byla podobná, referenční scénář belgického případu však využívá novější údaje, mimo jiné zpětnou vazbu z projektů ve Švýcarsku a Finsku, a je tudíž založen na aktuálnějším souboru údajů.

b) Pokud jde o riziko podhodnocení inflace stavebních nákladů, analýza ukázala, že vývoj stavebních nákladů měřený organizací Association Belge des Experts (dále jen „ABEX“) se podstatně neliší od inflace měřené indexem spotřebitelských cen. Podle analýzy byla obava agentury CPN/CNV podnícena vyšší než obvyklou inflací stavebních nákladů v roce 2022 a tento inflační skok je zohledněn v rizikové prémii. Analýza rovněž uvádí, že dlouhodobá inflace, která byla zvolena v Německu v podobné věci SA.45296, činila 1,60 %, zatímco v této věci je dlouhodobá inflace stanovena na 2 %, což je cíl ECB.

c) Pokud jde o investiční riziko a obavu agentury CPN/CNV, že by mohl být podnik Hedera, který je za rezervy odpovědný, vystaven riziku, že výnos nebude postačovat k pokrytí výdajů, analýza ukázala, že pokud v dnešní době fond investuje do portfolia dluhopisů s různou dobou splatnosti a drží je až do splatnosti, budou mu vypláceny kupony s úrokovou sazbou, která se nemění, a fond tedy nebude vystaven riziku změny úrokové sazby (s využitím technik řízení aktiv a pasiv, které umožňují sladit aktiva se závazky v době jejich splatnosti). Analýza však zmiňuje dvě zbytková rizika, kterým by byl fond při tomto přístupu vystaven:

— Za prvé, aby fond mohl získat při výplatě kuponů složené úroky, bude muset často reinvestovat do nově vydaných dluhopisů. Toto riziko lze zajistit, a to vzhledem k tomu, že fond má relativně jistý tok plateb za nakládání s odpadem, a je tedy možné navrhnout portfolio cenných papírů s pevným výnosem, které odpovídá požadavkům výdajů.

— Za druhé, nejdelší doba splatnosti belgických dluhopisů je 50 let, zatímco výdaje na vyhořelé palivo pokračují až do roku 2135. Výdaje, které vznikají po uplynutí 50 let, jsou však omezené, neboť představují pouze 13 % celkových nediskontovaných výdajů, a k dispozici jsou některé cenné papíry s pevným výnosem s delší splatností, například stoleté rakouské dluhopisy.

(280) Tato analýza byla doplněna odpovědí na otázku 5.4 v žádosti o informace ze dne 1. října 2024. Belgie uvedla, že v praxi by portfolio podniku Hedera mělo být navrženo tak, aby bylo schopno čelit všem možným hospodářským scénářům pro dané období, zejména pokud jde o úroveň inflace. Cílem podniku Hedera je dosáhnout reálného výnosu ve výši 1 % (tj. 1 % nad úrovní inflace). Za tímto účelem podnik Hedera vypracuje strategii, která zohlední riziko, že takového výnosu nemusí být za určitých hospodářských režimů (například v případě déletrvajícího období vysoké inflace) dosaženo s portfoliem složeným pouze z dluhopisů. Podnik Hedera se proto zaměří na dynamické řízení aktiv a pasiv založené na diverzifikovaném portfoliu, které zahrnuje aktiva umožňující fondu, aby se zajistil proti inflaci. Podnik Hedera by například mohl sestavit portfolio založené mimo jiné na dluhopisech a dluhových nástrojích, akciích, nemovitostech a derivátech s dlouhodobým cílem dosáhnout reálného výnosu 1 %, a zároveň tak minimalizovat riziko volatility. V neposlední řadě je třeba uvést, že podnik Hedera omezí svou expozici na belgické akcie, dluhopisy a nemovitosti. To má zajistit diverzifikaci a dostatečné oddělení fondu od belgického hospodářství.

4.4 Postoj Belgie ke kumulativním účinkům dílčích opatření

(281) Belgie uvedla, že různé složky a dílčí opatření projektu dlouhodobého provozu byly součástí žádostí společnosti Engie o souhlas s prodloužením životnosti a všechny byly zahrnuty do globálních transakčních dokumentů podepsaných dne 13. prosince 2023. Belgie však také konstatovala, že jednotlivé složky projektu dlouhodobého provozu se v řadě prvků liší a vzájemně se doplňují, což omezuje výskyt případných kumulativních účinků.

(282) Belgie odkázala na judikaturu, která se zabývá následujícími tématy pro posouzení po sobě jdoucích opatření, mimo jiné:

— předmět, povaha a kontext daných zásahů,

— jejich časový sled,

— jejich účel,

— situace podniku v době těchto zásahů,

— totožnost zadavatelů nebo příjemců (včetně jejich právní povahy a finanční/ekonomické situace) a

— otázka, zda byly různé sporné zásahy v době prvního zásahu plánované nebo předvídatelné.

4.4.1 *Předmět a povaha složek 1, 2 a 3*

(283) Belgie uvedla, že předmět a povaha tří složek projektu dlouhodobého provozu jsou ze své podstaty odlišné, a poznamenala, že Komise ve svém rozhodnutí o zahájení řízení výslovně nezohlednila rozdílnost nebo podobnost předmětu a povahy složek 1, 2 a 3. V tomto ohledu Belgie uvedla následující:

a) Složka 1 sestává z finančních a strukturálních opatření na podporu dlouhodobě životaschopného provozu podniku BE-NUC, včetně podpory příjmů prostřednictvím rozdílové smlouvy, která snižuje expozici riziku tržních cen, a z řady mechanismů odměňování, které pokrývají další nedostatky finančních prostředků, aby byla zajištěna dlouhodobá ekonomická životaschopnost v důsledku vystavení určitému riziku objemu / provozní výkonnosti.

b) Složka 2 sestává z převodu závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva pro celý jaderný park v Belgii, a zahrnuje tudíž velmi dlouhé časové období, které z velké části přesahuje uplatnění složek 1 a 3.

c) Složka 3 sestává z právních záruk na ochranu před budoucími legislativními změnami, a proto má ve srovnání se složkami 1 a 2 zcela odlišný předmět.

4.4.2 *Účel složek 1,2 a 3*

(284) Belgie uvedla, že celkový účel těchto tří složek souvisí s prodloužením životnosti bloků v dlouhodobém provozu. Belgie však uvedla, že relevantním prvkem posouzení je individuálně konkrétní účel každé složky:

a) Hlavním cílem složky 1 je snížit nejistotu příjmů a zajistit dlouhodobou životaschopnost projektu dlouhodobého provozu tím, že zabrání platební neschopnosti a úpadku podniku BE-NUC. Současně se rovněž snaží zabránit nadměrnému odměňování akcionářů a omezit podporu belgického státu jakožto protistrany dohody o odměně. Podkladová finanční opatření složky 1 se zejména přiměřeným způsobem zabývají různými riziky: rozdílová smlouva snižuje riziko spojené s cenami na velkoobchodním trhu, minimální platba na provozní náklady a kapitál řídí rizika náhlé nedostupnosti s velkým dopadem vedoucí ke ztrátám během provozní fáze a půjčky na náklady na dobu odstávky zajišťují dostatečné peněžní toky během odstavení a plánovaných činností souvisejících s dlouhodobým provozem. Belgie uvedla, že Komise tuto skutečnost uznala rovněž v 208. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

b) Složka 2 se zabývá řízením dlouhodobých závazků belgického jaderného parku v oblasti životního prostředí a vyřazení z provozu, které jsou odděleny od provozních a finančních záležitostí podniku BE-NUC, jimiž se zabývá složka 1. Cílem této složky je především převod dotčených budoucích závazků souvisejících s jaderným odpadem, což je jiný cíl než zajištění provozních financí. Belgie uvedla, že se zdá, že Komise potvrdila tento samostatný účel složky 2 v 208. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

c) Složka 3 poskytuje právní záruky na ochranu před některými budoucími legislativními změnami. Tato složka se zabývá regulačním rizikem v důsledku možné změny některých politik a právních předpisů belgického státu a není přímo provázána s finančními a provozními aspekty nebo aspekty týkajícími se odpovědnosti, na které se vztahují ostatní složky.

4.4.3 *Přímí příjemci složek 1, 2 a 3*

(285) Belgie rovněž uvedla, že složky 1, 2 a 3 mají různé přímé příjemce. Belgie uznala, že identifikace příjemců jednotlivých opatření je důležitým bodem při posuzování existence kumulativních účinků. V tomto ohledu belgický stát předložil následující připomínky:

a) Složka 1 se týká souboru mechanismů financování s konkrétními příjemci u každého opatření. Belgie poznamenala, že v rozporu s tím, co je uvedeno ve 182. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, jsou přímými příjemci rozdílové smlouvy, půjček na náklady na dobu odstávky, minimální platby na provozní náklady a kapitál a nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu podnik BE-NUC a společnost Luminus, a nikoli společnosti Electrabel a Luminus (prospěch pro společnost Electrabel by vyplýval nepřímo z jejího postavení akcionáře).

b) Pokud jde o složku 2, z převodu závazků v oblasti jaderného odpadu a z dohody o dodatečných závazcích vyřazení z provozu v důsledku dlouhodobého provozu má prospěch společnost Electrabel jakožto provozovatel jaderných zařízení a rovněž společnosti Luminus a EDF Belgium jakožto přispívající společnosti. Belgie proto dospěla k závěru, že složka 2 nepřináší podniku BE-NUC prospěch.

c) Složka 3 stanoví, že určitá jednostranná opatření přijatá belgickým (federálním) státem by pro společnost Electrabel a nepřímo i pro společnost Luminus znamenala vznik práva na náhradu škody.

4.4.4. Kumulativní účinky složek 1, 2 a 3

(286) Složky 1, 2 a 3 se významně liší, pokud jde o předmět a povahu, účel a příjemce, byly uzavřeny současně a jejich celkovým účelem je prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu. Jak je uvedeno výše, každá složka odpovídá konkrétnímu účelu, a tedy se vzájemně doplňují, což omezuje případné vznikající kumulativní účinky.

(287) Pokud jde o potenciálně změněný rizikový profil společnosti Electrabel díky složkám 2 a 3, tato opatření mohou skutečně přinést společnosti Electrabel jakožto provozovateli jaderných zařízení prospěch a následně celkově zlepšit její rizikový profil. Složky 2 a 3 nemění rizikový profil podniku BE-NUC, který je hlavním příjemcem složky 1. Jak bylo posouzeno v nezávislé analýze provedené společností Compass Lexecon, rizikový profil podniku BE-NUC vzhledem ke specifickým rizikům ovlivňujícím projekt a rozdělení rizik mezi podniky BEGOV a BE-NUC představují relevantní faktor pro posouzení přiměřenosti složky 1.

5. POSTOJ SPOLEČNOSTI ENGIE

(288) Společnost Engie podala své připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení dne 9. září 2024. Společnost Engie ve svém podání předkládá důkazy a analýzu na podporu svého tvrzení, že pochybnosti, které Komise vyjádřila v rozhodnutí o zahájení řízení, nejsou opodstatněné. Odpověď společnosti Engie na rozhodnutí o zahájení řízení se zabývá původním opatřením popsaným v rozhodnutí o zahájení řízení. Stávající opatření obsahuje změny (zavedené s cílem řešit pochybnosti, které Komise vyjádřila v rozhodnutí o zahájení řízení) oproti původnímu opatření a je podrobně popsáno v oddíle 3 tohoto rozhodnutí. Postoj společnosti Engie je v souladu s postojem belgických orgánů.

(289) Společnost Engie tvrdila, že projekt dlouhodobého provozu je všeobecnou dohodou a výsledkem rozsáhlých a trvalých jednání s belgickou vládou, přičemž hlavní zásadou je zachovat závazek vůči Belgii a nadále přispívat k zabezpečení dodávek v zemi přijetím žádosti Belgie o prodloužení životnosti dvou jaderných reaktorů, čímž změní svou veřejnou strategii ukončit po roce 2025 v Belgii provoz jaderných zařízení (viz 23. bod odůvodnění). Společnost Engie dále uvedla, že projekt dlouhodobého provozu má pozitivní účinky na vnitřní trh, a to z následujících důvodů:

a) Za prvé, projekt dlouhodobého provozu je nezbytný pro zajištění bezpečnosti dodávek elektřiny v Belgii v nadcházejících letech a zároveň může snížit náklady na financování belgického kapacitního mechanismu. Tento pozitivní účinek bude nepřímo přínosem i pro sousední členské státy propojené s Belgií, které mohou elektřinu dovážet (přičemž je nutno poznamenat, že tento vývoz nepředstavuje přímý prodej, ale je operacemi pro zajišťování výkonové rovnováhy řízenými provozovateli přenosových soustav).

b) Za druhé, projekt dlouhodobého provozu přispívá k dosažení cílů dekarbonizace v Zelené dohodě pro Evropu.

(290) Společnost Engie rovněž tvrdila, že mezi projektem dlouhodobého provozu (prodloužení životnosti jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3) a prodloužením životnosti jaderných zařízení Doel 1, Doel 2 a Tihange 1 v roce 2015 (dále jen „stávající dlouhodobý provoz“) existuje několik rozdílů:

a) Za prvé, projekt dlouhodobého provozu byl zahájen belgickým státem v roce 2022 poté, co společnost Engie přijala rozhodnutí (od roku 2020) ukončit své jaderné činnosti a přesměrovat své činnosti na zaměření na obnovitelné zdroje energie a energetickou infrastrukturu. Proto musela společnost Engie zcela změnit svou strategii, což samo o sobě zvýšilo náklady na projekt dlouhodobého provozu, zejména vzhledem k tomu, že společnost Electrabel neprovedla žádné předběžné bezpečnostní studie a nepřijala žádná opatření s ohledem na případné nové prodloužení životnosti nebo prodloužení životnosti stávajícího dlouhodobého provozu. Naproti tomu v době stávajícího dlouhodobého provozu společnost Electrabel nadále prováděla předběžné studie týkající se prodloužení provozu belgických jaderných reaktorů, neboť takový scénář byl v té době považován za pravděpodobný.

b) Za druhé, z těsného harmonogramu projektu dlouhodobého provozu plynuly určité náklady. Na žádost belgické vlády bylo opětovné spuštění bloků v dlouhodobém provozu posunuto na 1. listopad 2025 (namísto původně plánovaného data 1. listopadu 2026).

c) Za třetí, kromě nejistoty v oblasti regulace se očekává, že podnik BE-NUC bude vystaven vyššímu kolísání tržních cen (ve srovnání se situací v roce 2015) v důsledku rostoucího podílu obnovitelných zdrojů v energetickém mixu. Tržní podmínky byly navíc výrazně odlišné i v roce 2015, kdy větší část energetického mixu tvořily fosilní a stabilnější zdroje energie a nízké/záporné ceny se vyskytovaly jen zřídka.

d) Za čtvrté, finanční výsledky stávajícího dlouhodobého provozu byly nepříznivě ovlivněny vyšším než očekávaným výskytem událostí nedostupnosti, kapitálovými výdaji a nižší získanou cenou energie. Od roku 2016 bylo v účetnictví společnosti Engie zaznamenáno několik případů snížení hodnoty v souvislosti s jejími jadernými činnostmi, což vedlo ke značným finančním ztrátám skupiny Engie (a tedy k závěru, že tyto činnosti nemůže zvládnout soukromý subjekt na trhu sám a bez vyváženého mechanismu sdílení rizik).

e) V neposlední řadě samotná agentura AFCN/FANC ve svém stanovisku z roku 2021 jasně zdůraznila řadu rozdílů mezi stávajícím dlouhodobým provozem a současným projektem dlouhodobého provozu ([115]). Aby bylo možné obnovit provoz k 1. listopadu 2025, tedy o rok dříve, než se původně plánovalo, udělila agentura AFCN/FANC souhlas s dokončením nezbytných bezpečnostních zlepšení během tří let po opětovném spuštění (do 31. prosince 2028), zatímco v případě stávajícího dlouhodobého provozu agentura AFCN/FANC udělila souhlas s tím, že nezbytné práce mohou být provedeny v období pěti let po opětovném spuštění.

(291) Společnost Engie uvedla, že všechny tyto faktory vedly společnost Engie a belgický stát k uzavření komplexní dohody, která stanoví jak požadované prodloužení životnosti (s podmínkou zmírnění rizikové expozice společnosti Engie), tak nakládání s převedeným vyhořelým palivem a jaderným odpadem, a domnívá se, že stávající dlouhodobý provoz není relevantním odkazem pro posouzení nezbytnosti a vhodnosti různých opatření tohoto projektu dlouhodobého provozu.

(292) Hlavní argumenty společnosti Engie týkající se pochybností Komise uvedených v rozhodnutí o zahájení řízení jsou podrobněji popsány níže.

5.1 Postoj společnosti Engie k hodnocení projektu dlouhodobého provozu jako „jediného stejného zásahu“ a k jeho motivačnímu účinku z hlediska státní podpory

5.1.1 *Jediný zásah*

(293) Komise se domnívá, že všechny tři složky opatření lze posuzovat jako součást jediného zásahu belgického státu, neboť se všechny vztahují ke stejné události, tj. k prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu.

(294) Společnost Engie uvedla, že nemá námitky proti hodnocení jako jediný zásah, pokud to odpovídá kritériím stanoveným v judikatuře Soudního dvora Evropské unie ([116]). Společnost Engie zejména souhlasila s názorem Komise uvedeným v 208. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, že všechny tři složky opatření jsou na sobě závislé a přispívají k plnění dohody o prodloužení životnosti, což umožňuje, aby byly považovány za jediný zásah. Společnost Engie uznala, že měla předpoklady, pokud jde o její rizikovost a nakládání s vyhořelým palivem a jaderným odpadem, což vedlo ke všeobecné a komplexní dohodě, která jde nad rámec pouhého zavedení mechanismu odměňování za prodloužený provoz jaderných bloků. Společnost Engie, aniž by zpochybnila toto navrhované hodnocení jako jediný zásah, poukázala na to, že některá dílčí opatření projektu dlouhodobého provozu nepředstavují státní podporu, neboť neposkytují selektivní výhodu společnosti Electrabel, a to zejména:

a) dohoda o poskytování správních služeb, na jejímž základě může společnost Electrabel poskytovat podniku BE-NUC podpůrné služby (včetně sekretářských, účetních a daňových služeb), která je standardní tržní smlouvou, jež bude uzavřena za obvyklých tržních podmínek;

([115]) AFCN/FANC, 28. listopadu 2021, „*Position de l'AFCN sur le projet LTO pour Doel 4 et Tihange 3*“, s. 5, (pro usnadnění přeloženo), k dispozici na adrese: https://afcn.fgov.be/fr/system/files?file=2021-11-28-afcn-position-lto-final-fr.pdf „*Situaci jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3 nelze srovnávat se situací jaderných reaktorů Doel 1 a 2 (u nichž bylo v roce 2014 rozhodnuto o udělení souhlasu s dlouhodobým provozem až na poslední chvíli). Jaderné reaktory Doel 1 a 2 se podařilo v zimě 2015 poměrně rychle opětovně spustit vzhledem k tomu, že: i) dokumentace k dlouhodobému provozu pro tyto reaktory byla vypracována a schválena již v roce 2012, aby byly úpravy potřebné pro opětovné spuštění (týkající se kvalifikace zařízení a řízení stárnutí) dokonale známy, a ii) článek 30 královského dekretu týkajícího se PSIN dosud nevstoupil v platnost, a proto mohly být úpravy bezpečnostního návrhu rozloženy do různých odstávek plánovaných mezi lety 2015 a 2020. […] Prodloužení bezpečného provozu jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3 vyžaduje rozšířený akční plán, který se zabývá především prvky odpovědnými za zajištění jaderné bezpečnosti. Tento akční plán zahrnuje návrh, kontrolu a konstrukci/výrobu/instalaci potenciálně velkého počtu součástí. Příprava a realizace úprav potřebných ke splnění nových bezpečnostních požadavků proto potrvá roky.*“

([116]) Společnost Engie zde odkazuje na rozsudek Tribunálu ze dne 15. září 1998, BP Chemicals v. Komise, T-11/95: „*Pokud po sobě jdoucí zásahy vykazují zejména z hlediska jejich časového rozvržení, jejich cíle a situace podniku v době těchto zásahů natolik úzké vazby, že je nemožné je od sebe oddělit, lze je považovat za ‚jediný zásah'.*“.

b) outsourcing prodeje elektřiny vyrobené bloky v dlouhodobém provozu podle dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, která bude uzavřena na základě konkurenčního, transparentního a nediskriminačního nabídkového řízení bez podmínek, čímž bude zajištěn soulad s tržními podmínkami, a

c) náhrada škody belgickým státem za ztráty z pokrytí nákladů v případě neuzavření smlouvy, kdy toto odškodnění nepřesahuje rámec závazků za běžných tržních podmínek u srovnatelných transakcí, přičemž každá strana odpovídá za náklady vzniklé v souvislosti s (přípravou) smlouvy v případě neuzavření smlouvy kteroukoli stranou. Společnost Engie nese 100 % těchto nákladů, pokud je odpovědná za to, že k uzavření nedošlo, přičemž se předpokládá, že tyto náklady budou rozděleny v případě, že za neuzavření nenese odpovědnost žádná ze stran.

5.1.2 *Motivační účinek*

(295) Společnost Engie zdůraznila, že motivační účinek, který Komise ve svém posouzení v 229. a 239. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení považovala za pravděpodobný, není hypotetický, ale že není pochyb o tom, že by společnost Electrabel bez projektu dlouhodobého provozu, včetně jeho tří složek, nepokračovala v provozu bloků v dlouhodobém provozu. Společnost Engie v této souvislosti uvedla, že:

a) Společnost Electrabel již zahájila provádění své strategie úplného ukončení jaderných činností a neměla možnost se k tomuto rozhodnutí (zveřejněnému ve veřejném finančním sdělení společnosti Engie ([117])) vrátit podle právního rámce platného v té době.

b) Postoj společnosti Engie se jasně odrážel ve stanoviscích a zprávách agentury AFCN/FANC o proveditelnosti projektu dlouhodobého provozu pro jaderné reaktory Doel 4 a Tihange 3 ([118]).

c) Z komunikace společnosti Engie v souvislosti s jednáním o projektu dlouhodobého provozu s belgickou vládou jasně vyplynulo, že bez mechanismu sdílení rizik a řešení pro náklady na vyhořelé palivo a jaderný odpad, které vzniknou v důsledku provozu sedmi belgických jaderných elektráren, nebude společnost Electrabel uvažovat o prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu ([119]). Tento postoj byl jasně vyjádřen od počátku jednání o projektu dlouhodobého provozu, jak bylo uvedeno ve zprávě agentury AFCN/FANC a ve sdělení generálního ředitele společnosti Engie (jak se uvádí v 6. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení).

(296) Společnost Engie dále zdůraznila, že pobídka pro společnost Electrabel k dalšímu provozování bloků v dlouhodobém provozu vyplývá z celého balíčku podpůrných opatření poskytovaných v rámci projektu dlouhodobého provozu, který byl pro tento účel vhodně nastaven. Dostatečné pobídky by nemohlo poskytnout žádné z dílčích opatření přijímaných izolovaně. Společnost Engie by k odmítnutí pokračovat v projektu dlouhodobého provozu vedlo rovněž odstranění jakéhokoli prvku balíčku. Společnost Engie proto dospěla k závěru, že opatření uvedená v 235. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení by neměla být považována za opatření, která jednotlivě poskytují zvláštní (nebo další) pobídku, ale měla by být posuzována jako celek.

([117]) V důsledku toho společnost Engie v roce 2020 snížila hodnotu svých jaderných zařízení. Engie, univerzální registrační dokument z roku 2020, oddíl 1.4.1, s. 13. K dispozici na adrese: www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2021-03/ENGIE_URD_2020_0.pdf.

([118]) Viz např. AFCN/FANC, 28. listopadu 2021, „*Position de l'AFCN sur le projet LTO pour Doel 4 et Tihange 3*“, s. 5 (pro usnadnění přeloženo), k dispozici na adrese: https://afcn.fgov.be/fr/system/files?file=2021-11-28-afcn-position-lto-final-fr.pdf „*[P]rovozovatel, společnost Electrabel, v listopadu 2020 oznámil, že belgická vláda se ve své vládní dohodě jasně rozhodla pro úplné vyřazení jaderných zařízení do roku 2025. Necelých pět let před tímto datem se provozovatel jaderných reaktorů Doel a Tihange rozhodl, že již není možné připravit se na případné prodloužení provozu bloků Doel 4 a Tihange 3. Společnost Electrabel se proto rozhodla věnovat všechny své zdroje na přípravu konečného odstavení a demontáže všech sedmi jaderných reaktorů v areálech Doel a Tihange. Provozovatel proto projekt ‚Příprava dlouhodobého provozu G2' v tomto okamžiku zastavil.*“

([119]) Viz např. AFCN/FANC ze 17. ledna 2022, „*Résumé et analyse des actions nécessaires pour l'activation du plan B – Long Term Operation Doel 4 & Tihange 3*“, s. 9, (pro usnadnění přeloženo), k dispozici na adrese: https://afcn.fgov.be/fr/system/files?file=20220118-note-afcn-liste-analyse-actions-late-lto-vf.pdf. „*[…] Společnost Electrabel by chtěla mít jistotu, než začne podnikat vlastní kroky. Pokud si vláda přeje aktivovat plán B* [dlouhodobý provoz jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3], *bude muset před pokračováním v přípravě plánu B (úkol 1) přednostně jednat se společností Electrabel o požadovaných podmínkách a jistotách. Agentura AFCN znovu upozorňuje vládu na skutečnost, že prakticky všechny činnosti v plánu B, které spadají do působnosti agentury AFCN (zřízení dokumentace k dlouhodobému provozu), vyžadují spolupráci společnosti Electrabel. Podle společnosti Electrabel je jakákoli diskuse o možném dlouhodobém provozu podmíněna existencí jasného, stabilního a soudržného regulačního rámce pro jadernou bezpečnost. Agentura AFCN tento názor chápe, a proto plánuje v prvním čtvrtletí roku 2022 pokračovat v práci na vyjasnění regulačního rámce týkajícího se jaderné bezpečnosti.*“

5.2 **Postoj společnosti Engie k nezbytnosti, vhodnosti a přiměřenosti několika dílčích opatření složky 1**

5.2.1 *Založení společného podniku*

(297) Společnost Engie se domnívala, že k dosažení cílů projektu dlouhodobého provozu, tj. včasného opětovného spuštění bloků v dlouhodobém provozu do listopadu 2025, je nezbytné vytvoření společné struktury, v níž má belgický stát 50% podíl. Společnost Engie uvedla, že před přijetím dohody o projektu dlouhodobého provozu požádala belgický stát o mechanismus sdílení rizik v poměru 50/50.

(298) Podle společnosti Engie bylo pro tento účel nevhodné, aby byly zavedeny pouze mechanismy odměňování, a to z několika důvodů: i) dohoda o společném podniku nechává nést společnost Engie zbytková rizika, ii) bez společného podniku by společnost Engie musela dočasně nést 100 % ztrát do doby, než by došlo k náhradě škody / kompenzaci, kterou jinak stanoví dohody, a iii) společnost Engie byla v procesu omezování své výroby jaderné energie a nechtěla sama investovat požadované kapitálové výdaje v částce více než [2–2,5] miliardy EUR do projektu dlouhodobého provozu a sama nést všechny potenciální ztráty v důsledku neočekávaných nedostupností a překročení nákladů.

(299) Společnost Engie dále tvrdila, že díky finanční účasti belgického státu na ziscích a ztrátách plynoucích z bloků v dlouhodobém provozu (zejména na dividendách) společnost Engie předpokládala, že belgický stát bude dále motivován k tomu, aby zohlednil bloky v dlouhodobém provozu ve svých budoucích politických rozhodnutích. Společnost Engie proto dospěla k závěru, že vytvoření společné struktury je v souladu se zájmy belgického státu a společnosti Engie.

(300) Společnost Engie rovněž uvedla, že společný podnik je vhodný a přiměřený, jelikož společnost Engie, která je soukromým provozovatelem, bude schopna kompenzovat případné riziko, že bude belgický stát prostřednictvím společné kontroly nad strategickými rozhodnutími týkajícími se podniku BE-NUC jednat nestranně, a belgický stát a společnost Engie budou vykonávat svá práva při správě a řízení podniku BE-NUC za rovných podmínek.

5.2.2 *Postoj společnosti Engie k rozdílové smlouvě*

(301) Pokud jde o potřebu rozdílové smlouvy, společnost Engie uvedla, že vzhledem k selhání trhu souvisejícímu s jaderným průmyslem a vysoké volatilitě trhu s elektřinou v nadcházejících letech je projekt dlouhodobého provozu vystaven značnému riziku mezery ve financování, a proto je rozdílová smlouva nezbytným nástrojem k dosažení cíle společného zájmu. Společnost Engie rovněž poukázala na krátkou dobu trvání prodloužení životnosti (10 let) ve srovnání s průměrnými investicemi v jaderném odvětví, na značné náklady a na skutečnost, že bloky v dlouhodobém provozu nebudou během prvních tří let fungovat na plný výkon, jelikož budou současně dokončovány činnosti související s dlouhodobým provozem.

(302) Společnost Engie uvedla, že návrh rozdílové smlouvy a úprava o riziko tržních cen jsou vhodné a přiměřené k tomu, aby nadále motivovaly bloky v dlouhodobém provozu k účinnému reagování na tržní signály. V tomto ohledu se společnost Engie odvolává na tytéž argumenty belgického státu týkající se technických, regulačních a ekonomických omezení bloků v dlouhodobém provozu (viz oddíl 2.1). Společnost Engie tvrdila, že v případě neexistence rozdílové smlouvy a s jaderným parkem pěti reaktorů umožňujícím strategii větší diverzifikace by měla i dnes velmi omezenou flexibilitu k přizpůsobení výroby jaderné elektřiny v reakci na krátkodobé a střednědobé tržní signály. Podle společnosti Engie byla v rámci tohoto omezeného manévrovacího prostoru rozdílová smlouva navržena tak, aby plně motivovala podnik BE-NUC k tomu, aby reagoval na cenové signály v rozsahu, v jakém je to technicky proveditelné.

a) Za prvé společnost Engie zdůraznila, že na rozdíl od flexibilních zdrojů výroby elektřiny a novějších výrobních bloků a/nebo jiných typů jaderných reaktorů byly bloky v dlouhodobém provozu navrženy pro výrobu pokrývající základní zatížení a mají velmi omezené možnosti modulace, a tudíž pro ně není racionálním chováním provádět modulaci pokaždé, když se ceny dostanou do záporných hodnot nebo jsou nižší než jejich krátkodobé mezní náklady. Společnost Engie upřesnila, že ekonomickou modulaci výkonu jaderných bloků v Belgii povoluje agentura AFCN/FANC teprve od roku 2015, a to za přísných technických omezení, jak je vysvětleno ve 13. až 15. bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí. Vzhledem k těmto omezením (v kombinaci s rizikem automatického odstavení při každé modulaci, rizikem nerovnováhy, které by takové odstavení znamenalo, a absenci úspor paliva během modulace) tedy společnost Engie vysvětlila, že provozovatel jaderných zařízení nemůže volně upravovat výrobu elektřiny v reakci na záporné ceny a že je třeba co nejlépe využívat omezené možnosti modulace.

b) Za druhé, úprava o riziko tržních cen a změna délky palivového cyklu zajišťují, že plánované odstávky připadnou na letní období, kdy ceny jsou a podle očekávání budou tradičně nejnižší. Tím se zajistí, že bloky v dlouhodobém provozu budou dostupné i v době, kdy se očekává nejvyšší poptávka po elektřině (a její ceny). Společnost Engie rovněž dodala, že příprava plánované odstávky jaderného bloku trvá přibližně 12 měsíců, musí být trhu předem oznámena a zahrnuje velký počet zúčastněných stran. Po naplánování nemůže provozovatel jaderných zařízení změnit datum odstávky bez předchozího souhlasu provozovatele sítě. Ačkoli lze tedy odstávky plánovat s ohledem na dlouhodobé tržní podmínky, plánování údržby jaderné elektrárny na krátkodobé tržní signály není citlivé.

c) Za třetí společnost Engie uvedla, že úprava o riziko tržních cen dostatečně motivuje podnik BE-NUC, aby maximalizoval a získal nejvyšší tržní cenu tím, že bude plánovat odstávky na dobu, kdy budou ceny podle očekávání nejnižší, a zásadně nesouhlasí s předběžným názorem Komise, že účinky úpravy o riziko tržních cen „*jsou v praxi malé*“ (jak je uvedeno v 290. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení).

(303) V neposlední řadě, pokud jde o parametry návrhu rozdílové smlouvy, společnost Engie uvedla, že cena na denním trhu je vhodnou tržní referenční cenou.

a) Za prvé, společnost Engie tvrdila, že dlouhodobé produkty nemají žádný vliv na rozhodnutí o nasazení jaderné elektrárny, jejíž krátkodobé mezní náklady jsou ze své podstaty velmi nízké. Forwardové ceny elektřiny se na žádném evropském trhu nikdy nedostaly do záporných hodnot a v budoucnu lze takovou událost považovat za velmi nepravděpodobnou. V důsledku toho společnost Engie uvedla, že dlouhodobé produkty neposkytují potřebné tržní signály k rozhodnutím o nasazení, ale že bez ohledu na zvolenou tržní referenční cenu bude nasazení vždy založeno na srovnání krátkodobých mezních nákladů a nákladů ušlých příležitostí na jedné straně a ceny na denním trhu na straně druhé (s ohledem na možnosti flexibility elektrárny).

b) Za druhé společnost Engie uvedla, že použití termínovaných produktů jako tržní referenční ceny by vystavilo podnik BE-NUC významným a nezvládnutelným rizikům plynoucím z nedostatečné dostupnosti vhodných dlouhodobých produktů na belgickém trhu:

— Belgický forwardový trh se vyznačuje nízkou a klesající likviditou. Objemy obchodované na ročním trhu jsou podstatně nižší než očekávaná roční výroba bloků v dlouhodobém provozu ([120]). Tento rozpor poukazuje na nepraktičnost použití dlouhodobých tržních produktů jako referenční ceny pro účely rozdílové smlouvy.

— Nedostatek likvidity na termínovaném trhu z něj činí nejen slabou referenční hodnotu pro výpočet rozdílové platby s realizační cenou, ale přináší také značná rizika spojená s tvorbou cen, narušením trhu a náklady na realizaci. Naproti tomu cena na denním trhu nabízí nejvyšší likviditu a transparentnost při tvorbě ceny, čímž se zabrání problémům spojeným s netransparentní likviditou, náklady na replikaci, náklady na zástupné zajištění a požadavky na marže.

— K tomu, aby mohl být vhodnou tržní referenční cenou, není belgický termínovaný trh dostatečně podrobně členěný ([121]).

([120]) Očekává se například, že v roce 2024 bude na ročním trhu s elektřinou obchodováno s pouhými 9 TWh elektřiny, přičemž výroba bloků v dlouhodobém provozu by podle odhadů měla dosáhnout 14 TWh za rok.

([121]) Termínované produkty jsou většinou naplánovány na konkrétní den spolu s dalším čtvrtletím a dalším měsícem. Vzhledem ke kolísavé a nejisté povaze výroby bloků v dlouhodobém provozu v důsledku plánovaných odstávek (které se během činností souvisejících s dlouhodobým provozem do roku 2029 a nejistot kolem prací a plánování dále zhorší) a neplánované nedostupnosti by použití dlouhodobého produktu jako tržní referenční ceny vedlo k významnému objemovému riziku a značným nákladům na zrušení termínovaného zajištění v případě, že nedochází k výrobě, což by dále ohrozilo vytváření peněžních toků a finanční životaschopnost společnosti BE-NUC.

c) Společnost Engie uvedla, že další rizika vyplývají ze skutečnosti, že její flotila jaderných reaktorů se od roku 2025 v důsledku vyřazení pěti ze sedmi jaderných reaktorů z provozu výrazně zmenší. Toto zmenšení povede ke zvýšení rizika nedostupnosti, jelikož případné odstávky nebo provozní problémy bloků v dlouhodobém provozu nelze kompenzovat jinými zařízeními. V důsledku toho se výroba podniku BE-NUC stane více nejistou, čímž stoupne riziko nedodání elektřiny na základě dlouhodobých smluv. V takovém případě by byl podnik BE-NUC nucen nakupovat elektřinu za potenciálně vyšší ceny, což by vedle ztráty příjmů ze snížené výroby vedlo k významným finančním ztrátám. Tyto ztráty by se prohloubily v důsledku nedostatečné likvidity dlouhodobých trhů, kde by velké rozpětí mezi nabídkou a poptávkou a omezené objemy obchodování mohly dále zvýšit náklady na plnění smluvních závazků ([122]).

5.2.3 *Stanovisko společnosti Engie k minimální platbě na provozní náklady a kapitál a půjčkám na náklady na dobu odstávky*

(304) Společnost Engie zdůraznila, že potřeba minimální platby na provozní náklady a kapitál a půjček na náklady na dobu odstávky souvisí především s konkrétním kontextem projektu dlouhodobého provozu, který byl důsledkem: i) pozdního rozhodnutí o prodloužení životnosti jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3 a omezeného času na přípravu a realizaci nezbytných činností souvisejících s dlouhodobým provozem, ii) stárnutí aktiv a zvýšeného systémového rizika v důsledku existence dvou bloků se stejnou technologií, iii) současného opětovného spuštění a provozu bloků v dlouhodobém provozu prvních tří let a iv) vyrovnaných nákladů na elektřinu v případě prodloužení životnosti jaderných bloků, které jsou více zatíženy provozními a administrativními náklady než jaderná aktiva „na zelené louce“.

(305) Společnost Engie dále uvedla, že minimální platba na provozní náklady a kapitál a půjčky na náklady na dobu odstávky jsou nezbytně nutné vzhledem k tomu, že: i) platby, které má belgický stát podle dohody o odměně hradit, nepokrývají významné události nedostupnosti způsobené technickými problémy nebo vyvolanými mezinárodními regulačními opatřeními či jadernými haváriemi; ii) na rozdíl od tvrzení v 269. bodě odůvodnění písm. b) rozhodnutí o zahájení řízení nejsou tyto neočekávané události „extrémními scénáři s nízkou pravděpodobností“, ale je pravděpodobné, že nastanou v příštích deseti letech, a iii) vztahují se pouze na události od určité prahové hodnoty.

a) Dohoda o odměně umožňuje úpravu realizační ceny rozdílové smlouvy ve prospěch podniku BE-NUC prostřednictvím určitých „událostí spojených s opětovným uvedením do provozu“, které jsou však spojeny s omezeními a výjimkami. Dohoda o odměně by se například nevztahovala na odstavení jednoho nebo obou bloků v dlouhodobém provozu z důvodu bezpečnostních opatření v případě mimořádné události nebo v důsledku změny mezinárodních předpisů. Kromě toho se dohoda o odměně nevztahuje na události nedostupnosti způsobené určitými technickými problémy, jako jsou například: odstávky z bezpečnostních důvodů v návaznosti na běžné regulační kontroly, které jsou součástí očekávaného provozu; povinné modernizace vyžadované stávajícími nebo všeobecně přijímanými mezinárodními předpisy, jako jsou ty, které vyplývají ze směrnice Rady 2014/87/Euratom po situaci ve Fukušimě ([123]); preventivní odstávky v důsledku mezinárodních incidentů, které jsou předvídatelnou regulační reakcí; přísnější předpisy v oblasti životního prostředí, které ukládají regionální orgány a které často ovlivňují více odvětví; narušení dodavatelského řetězce, která brání nezbytné údržbě nebo opravám, a nepředvídatelná degradace kritických zařízení.

b) Pravděpodobnost vzniku takových technických/regulačních/havarijních událostí není tak nízká, jak se uvádí v rozhodnutí o zahájení řízení, a mohla by mít dopad jak na náklady na provoz bloků v dlouhodobém provozu, tak na jejich dostupnost. Společnost Engie v této souvislosti uvedla:

— Navzdory přísnosti současných předpisů o jaderné bezpečnosti nelze vyloučit havárii, jakou byla havárie v Černobylu nebo ve Fukušimě.

— Začlenění minimální platby na provozní náklady a kapitál do dohody vycházelo ze zkušeností a historie provozu belgické jaderné flotily společností Electrabel: v období 2012–2022 došlo z technických důvodů k jedenácti významným neočekávaným událostem nedostupnosti, které postihly sedm belgických jaderných bloků.

— Ve světě došlo v nedávné době k několika případům prodloužené nedostupnosti jiných jaderných flotil (např. Ringhals 4 ve Švédsku v roce 2022, Civaux 1 ve Francii v roce 2021, Taishan 1 v Číně v roce 2021).

([122]) Společnost Engie se s takovou situací potýkala v roce 2018, kdy bylo nedostupných několik bloků současně, v důsledku čehož fungovala společnost v průměru pouze na 52 % svého jmenovitého výkonu. Společnost Engie musela odkoupit své forwardové zajištění v situaci, kdy se ceny v Belgii výrazně zvýšily a propojovací kapacity byly nasyceny, a pokud jde o její jaderné činnosti, ukončila rok se ztrátou EBITDA ve výši [0–0,5] miliardy EUR (ve srovnání se ziskem ve výši [0–0,5] miliardy EUR v předchozím roce).

([123]) Směrnice Rady 2014/87/Euratom ze dne 8. července 2014, kterou se mění směrnice 2009/71/Euratom, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení (Úř. věst. L 219, 25.7.2014, s. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/87/oj).

c) Všechny události, které mají za následek náklady nižší než prahová hodnota 5 milionů EUR, nejsou považovány za „události spojené s opětovným uvedením do provozu“, a proto za ně protistrana dohody o odměně neposkytuje kompenzaci.

(306) Společnost Engie uvedla, že minimální platba na provozní náklady a kapitál není neomezenou dotací (na rozdíl od toho, co Komise naznačovala v rozhodnutí o zahájení řízení), a to s ohledem na práva protistrany dohody o odměně na ukončení stanovená v dohodě o odměně, která by umožnila omezit její expozici.

(307) Společnost Engie uvedla, že princip prodloužení půjček na náklady na dobu odstávky tak, aby pokrývaly část nákladů po datu opětovného spuštění, byl belgickým státem schválen v důsledku posunutí data opětovného spuštění bloků v dlouhodobém provozu (z roku 2026 na rok 2025) na její žádost, z čehož plyne, že činnosti související s dlouhodobým provozem musí být provedeny během provozu bloků, což povede k nižším příjmům během prvních tří let provozu. Řídila se klíčovou zásadou dohodnutou mezi společností Engie a belgickým státem, že akcionáři nesou veškeré náklady vyplývající z prodloužení dlouhodobého provozu, zatímco podnik BE-NUC financuje náklady na provoz a údržbu ze svých vlastních příjmů.

(308) Pokud jde o přiměřenost finančních mechanismů poskytovaných v rámci projektu dlouhodobého provozu, společnost Engie tvrdila, že tyto mechanismy nechrání podnik BE-NUC před žádným provozním rizikem, jak naznačuje Komise v rozhodnutí o zahájení řízení. Podnik BE-NUC je mimo jiné částečně vystaven riziku dostupnosti po celou dobu prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu a také překročení provozních nákladů po datu úpravy podle skutečnosti, což může zabránit tomu, aby vytvářel peněžní hotovost, a negativně ovlivnit míru návratnosti podniku BE-NUC. Tyto náklady se týkají mimo jiné zvýšení nákladů na zaměstnance (programy udržení zaměstnanců a dodatečné náklady na nábor / odbornou přípravu pro účely pokračujícího provozu), nákladů na provoz a údržbu (zvýšení cen materiálu, nedostatek základních náhradních dílů a součástí v dodavatelském řetězci, požadavky agentury ANFC/FANC (všechny změny projektu podléhají před schválením rozsáhlému přezkumu a vznesení námitek ze strany agentury AFCN/FANC), neplánované vážné poruchy zařízení před opětovným spuštěním atd.) a nákladů na pohonné hmoty (smlouvy jsou částečně provázány s vývojem trhu).

(309) Společnost Engie dále tvrdila, že společnost Electrabel má jako provozovatel bloků v dlouhodobém provozu silnou motivaci maximalizovat dostupnost bloků v dlouhodobém provozu za běžných provozních podmínek, aby se vyhnula placení smluvních pokut v případě, že dostupnost klesne v kterémkoli smluvním roce pod [90–100] %.

(310) Společnost Engie předložila simulaci toho, jaký dopad mají události, na které by se nevztahovala minimální platba na provozní náklady a kapitál, na ziskovost dlouhodobého provozu, jimiž jsou: i) události snížené dostupnosti během fáze provozu sloužící pro ilustraci (zvýšená míra nucených odstávek) a ii) zvýšení některých provozních nákladů po datu úpravy podle skutečnosti v důsledku nepředvídaných nákladů a rovněž kombinace obou událostí. Tabulka 16 uvádí, že tyto události by mohly mít významný nepříznivý vliv na vnitřní míru výnosnosti podniku BE-NUC.

Tabulka 16

Dopad událostí, na které se nevztahuje minimální platba na provozní náklady a kapitál, na ziskovost dlouhodobého provozu (100 %)

	Základní scénář (bez snížené dostupnosti)	Zvýšená míra nucených odstávek + 5 %	Zvýšená míra nucených odstávek + 10 %
Základní scénář (nepřekročení provozních nákladů)		Vnitřní míra návratnosti = [5–10] % Čistá současná hodnota = minus [100–300] milionů EUR	Vnitřní míra návratnosti = [0–5] % Čistá současná hodnota = minus [200–400] milionů EUR
Provozní náklady + 5 %	Vnitřní míra návratnosti = [5–10] % Čistá současná hodnota = minus [0–200] milionů EUR	Vnitřní míra návratnosti = [5–10] % Čistá současná hodnota = minus [100–300] milionů EUR	Vnitřní míra návratnosti = [0–5] % Čistá současná hodnota = minus [200–400] milionů EUR
Provozní náklady + 10 %	Vnitřní míra návratnosti = [5–10] % Čistá současná hodnota = minus [0–200] milionů EUR	Vnitřní míra návratnosti = [0–5] % Čistá současná hodnota = minus [100–300] milionů EUR	Vnitřní míra návratnosti = [0–5] % Čistá současná hodnota = minus [200–400] milionů EUR

Zdroj: odpověď společnosti Engie na rozhodnutí o zahájení řízení

(311) Společnost Engie rovněž tvrdila, že úroková sazba půjček na náklady na dobu odstávky je přiměřená a vhodná, jak vyplývá z nezávislé analýzy ([124]). Společnost Engie dodala, že půjčky na náklady na dobu odstávky by měly být splaceny včetně úroků na konci období dlouhodobého provozu, pokud podnik BE-NUC vytvoří dostatečné peněžní prostředky.

5.2.4 *Postoj společnosti Engie k podmínkám nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu a akcionářských půjček*

(312) Společnost Engie upřesnila, že úroková sazba akcionářských půjček a nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu bude odpovídat obvyklé úrokové sazbě stanovené představenstvem podniku BE-NUC podle převládajících tržních sazeb a srovnatelného dluhového financování třetích stran, které může být v daném okamžiku k dispozici.

(313) Společnost Engie rovněž upřesnila, že vypracovala soubor podmínek popisující metodiku, podle které se stanovují úrokové sazby. Společnost Engie objasnila, že tato metoda je v souladu s její politikou v oblasti převodních cen úvěrů a je v souladu se zásadou OECD v oblasti eroze základu daně a přesouvání zisku (BEPS), která zajišťuje, aby úroková sazba byla stanovena na úrovni tržních cen (viz 63. bod odůvodnění).

(314) Společnost Engie proto dospěla k závěru, že úroková sazba nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu i akcionářských úvěrů je přiměřená.

5.2.5 *Postoj společnosti Engie k dohodě o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií*

(315) Za prvé společnost Engie zdůraznila, že subjekt skupiny Engie (dále jen „GEMS“), který by mohl být vybrán jako partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií na základě nabídkového řízení nebo jako dočasné náhradní řešení, bude zcela nezávislý na obchodní jednotce Nuclear (Jádro). Společnost Engie upřesnila, že od ledna 2024 byla na jedné straně zavedena příslušná nabídková řízení a na straně druhé byly v rámci skupiny Engie zavedeny mechanismy ochrany, aby se zabránilo jakémukoli zapojení společnosti Electrabel do výběru partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií.

(316) Za druhé společnost Engie uvedla, že neexistuje riziko uzavření trhu vyplývající z možnosti, že by byla GEMS vybrána v nabídkovém řízení týkajícím se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. Společnost Engie tvrdila, že GEMS bude jednat jako strana na základě přesného pověření stanoveného strategií nabídek a odchylek, od kterého se nesmí odchýlit, bude odměňována prostřednictvím poplatku a podnik BE-NUC zůstane vlastníkem elektřiny až do jejího prodeje. Jelikož odpovídající prodeje podniku ze strany podniku BE-NUC nelze přičítat GEMS / skupině Engie, nemohlo by dojít k posílení pozice společnosti Electrabel na belgickém trhu, pokud by GEMS byla jmenována partnerem dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií.

(317) Za třetí, nabídkové řízení pro výběr partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií splňuje požadavky na konkurenceschopnost, transparentnost a nediskriminační a bezpodmínečnou povahu stanovenou praxí Komise. Bylo zveřejněno na úrovni EU a stanoví kvalifikační kritéria (zejména pokud jde o finanční sílu a provozní zkušenosti uchazeče). Pokud by tedy byla GEMS vybrána v rámci nabídkového řízení, lze toto její jmenování partnerem dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií považovat za přiměřené. Společnost Engie rovněž tvrdila, že v případě, že by nabídkové řízení nebylo úspěšné a GEMS by byla jmenována partnerem dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií v rámci náhradního řešení, kritérium přiměřenosti by bylo přesto splněno: GEMS bude odměňována za tržních podmínek ve výši stanovené nezávislým znalcem v případě neshody mezi stranami tak, aby tato odměna nepřekračovala rámec toho, co je nezbytně nutné k dosažení účelu dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. Společnost Engie dále vysvětlila, že toto náhradní řešení bude pouze dočasné a belgický stát okamžitě započne organizovat nové nabídkové řízení.

([124]) Memorandum společnosti Compass Lexecon ze dne 22. srpna 2024 „*Supplementary note on MOCP and SDC Loan*“ (Doplňující poznámka k minimální platbě na provozní náklady a kapitál a půjčkám na náklady na dobu odstávky), bod 1.12.

5.3 Stanovisko společnosti Engie k dohodě o odpadech

(318) Společnost Engie uvedla, že celková výše stropu pro odpad postačuje k pokrytí dalších rizik, která by nebyla vzata v úvahu při výpočtu základní částky. Společnost Engie dále poznamenává, že strop pro odpad je stanoven k tomu, aby na stát bylo přeneseno výrazně méně rizik, než tomu bylo v německém případě precedenční povahy, který potvrdila Komise. Společnost Engie předložila zejména tato tvrzení:

a) Odpad nebude automaticky převeden na podnik Hedera po platbě stropu pro odpad. Bude převeden pouze ten odpad, který splňuje velmi přísná smluvní kritéria převodu, a v opačném případě za něj bude společnost Electrabel nadále nést odpovědnost. Na smluvních kritériích převodu se dohodli odborníci a tato kritéria vycházejí ze současných osvědčených postupů. Společnost Electrabel musí navíc v případě potřeby převodu dalších objemů zaplatit podniku Hedera dodatečnou částku (dále jen „poplatky za úpravu objemu“).

b) V německém případě přetrvávaly nejistoty ohledně umístění areálů pro ukládání odpadu, zatímco v tomto případě je již známo konečné zařízení pro ukládání odpadů kategorie A, což nejistoty výrazně snižuje.

c) Na rozdíl od německého případu již základní částka projektu dlouhodobého provozu zahrnuje vysokou úroveň rezerv na nepředvídané události.

d) V německém případě byla použita nominální diskontní sazba ve výši 4,58 % (stanovená v návaznosti na sazby orgánu EIOPA). V souvislosti s výrazně zvýšenou (+56 bazických bodů) sazbou orgánu EIOPA se mnohem nižší (–158 bazických bodů) diskontní sazba ve výši 3 % (nominální) použitá v projektu dlouhodobého provozu zdá být plně v souladu se současnou úrovní úrokových sazeb. Reálná sazba ve výši 1 % použitá v projektu dlouhodobého provozu je navíc ve srovnání s jinými evropskými zeměmi konzervativní.

e) Podnik Hedera bude schopen dosáhnout návratnosti investic, která postačuje k pokrytí jejích platebních závazků. Tento názor podporuje studie řízení aktiv a pasiv, kterou provedla […] pro účely revize agentury CPN z roku 2022.

(319) Společnost Engie proto dospěla k závěru, že částka zaplacená společností Electrabel v rámci dohody o odpadech dostatečně pokryje nejistoty, které převzala společnost BEGOV, a bude tedy přiměřená.

(320) Pokud jde o závazky vyřazení z provozu, společnost Engie uvedla, že společnost Electrabel jakožto provozovatel sedmi belgických jaderných bloků bude i nadále odpovědná za své závazky vyřazení z provozu. Společnost Engie však potvrdila, že Belgie uhradí (zvýšené) náklady na vyřazení z provozu, které přímo vyplývají z projektu dlouhodobého provozu, formou jednorázové (úplné a konečné) paušální platby ve prospěch společnosti Electrabel.

(321) Společnost Engie odkázala na stanovisko agentury CPN/CNV týkající se závazků vyřazení z provozu a demontáže v souvislosti s dlouhodobým provozem, v němž dospěla k závěru, že dopad dlouhodobého provozu na náklady na vyřazení z provozu (v jednodenních nákladech) představuje zvýšení nákladů na vyřazení z provozu (dyssynergie) ve výši [100–500] milionů EUR (v hodnotách pro rok 2021), resp. v aktualizované výši [100–500] milionů EUR (v hodnotách pro rok 2023). Společnost Engie proto dospěla k závěru, že částka za převod dodatečných závazků vyřazení z provozu vyplývajících z dlouhodobého provozu, kterou určila agentura CPN/CNV, je přiměřená.

6. PŘIPOMÍNKY TŘETÍCH STRAN

(322) Kromě podání společnosti Engie obdržela Komise během veřejné konzultace k rozhodnutí o zahájení řízení, která trvala do 9. září 2024, připomínky od sedmi třetích stran.

(323) Připomínky zaslaly členské státy, podniky, sdružení a nevládní organizace. Připomínkám třetích stran se budou věnovat také příslušné části posouzení, aniž by byl uváděn specifický odkaz na konkrétní připomínku.

(324) Níže je uveden popis připomínek a poznámek třetích stran, které jsou relevantní pro posouzení státní podpory, seskupených podle témat.

6.1 Připomínky k existenci podpory

(325) K existenci podpory nebyly vzneseny žádné připomínky.

6.2 **Připomínky ke slučitelnosti podpory**

6.2.1 *Připomínky týkající se vhodnosti a potřeby opatření*

(326) Většina třetích stran vyjádřila svou podporu, pokud jde o obavy Komise vyjádřené v rozhodnutí o zahájení řízení v souvislosti s vhodností a potřebou opatření.

6.2.1.1 Obecné poznámky

(327) Jedna třetí strana nesouhlasila s Komisí ohledně tvrzení o existenci a významu selhání trhu, která předložil belgický stát, a tvrdila, že jaderná technologie jednoduše není nákladově efektivní a neměla by být podporována prostřednictvím státního financování. Tato strana připomněla, že podle pravidel EU pro státní podporu je provozní podpora obecně povolena pouze za výjimečných okolností a měla by být omezena na technologie, které ještě nejsou obchodovatelné nebo vyspělé, pokud jsou splněny určité podmínky. Tato třetí strana nesouhlasila s vhodností a potřebou podpory jaderné energie, kterou považovala za vyspělou a nerentabilní technologii.

(328) Tři ze sedmi třetích stran uvedly, že jaderná energie není vhodnou technologií pro řešení otázek zabezpečení dodávek z důvodu nízké flexibility jaderných elektráren, které musí nepřetržitě vyrábět, jelikož četné modulace nejsou žádoucí.

6.2.1.2 Vhodnost návrhu rozdílové smlouvy

(329) Pět ze sedmi respondentů sdílelo obavy Komise ohledně vhodnosti návrhu rozdílové smlouvy. Nejdůležitější obavy se týkaly: i) souladu s právními předpisy EU, ii) stanovení realizační ceny při neexistenci konkurenčního řízení (např. u větrných elektráren na moři), iii) omezených pobídek k přizpůsobení výroby tržním podmínkám, neboť (v původním návrhu rozdílové smlouvy) je prahová hodnota pro snížení výroby stanovena až po šesti hodinách záporných cen na trzích s elektřinou, iv) výběru referenční ceny.

(330) Jedna třetí strana však uznala, že provozovatelé jaderných zařízení mají problémy s reagováním na tržní signály kvůli omezeným možnostem modulace jaderných elektráren. Jedna třetí strana dále uvedla, že pokud jde o návrh rozdílové smlouvy, nemělo by existovat univerzální řešení a členské státy by měly mít možnost flexibilně upravit návrh rozdílové smlouvy na základě konkrétních okolností. Zásady týkající se návrhu rozdílové smlouvy by se například měly na jaderné technologie použít jiným způsobem než v případě stálých zdrojů energie a je třeba mít na paměti, že jaderné elektrárny slouží jako kapacita pro základní zatížení.

(331) Komise konstatuje, že žádná ze třetích stran neměla v době vydání rozhodnutí o zahájení řízení konkrétní připomínky k tomu, jak zlepšit návrh rozdílové smlouvy předložený belgickým státem.

6.2.2 *Připomínky týkající se přiměřenosti opatření*

(332) Šest ze sedmi respondentů podpořilo obavy Komise uvedené v rozhodnutí o zahájení řízení, které se týkají přiměřenosti opatření.

6.2.2.1 Připomínky k balíčku finančních opatření

(333) Pět ze sedmi respondentů se obecně domnívalo, že balíček opatření týkajících se finanční odměny (včetně rozdílové smlouvy, minimální platby na provozní náklady a kapitál a několika půjček) by nebyl přiměřený. Tyto třetí strany souhlasily s předběžným posouzením Komise v rozhodnutí o zahájení řízení, že balíček opatření týkajících se finanční odměny umožní úplné snížení rizika společnosti Engie.

(334) Jedna ze stran uvedla, že belgická vláda má v této transakci nejméně výhodné postavení, a to vzhledem k akumulaci finančních závazků, které mají společnost Engie motivovat k účasti na transakci, jelikož rizika nakonec ponesou belgičtí daňoví poplatníci.

(335) Jedna strana přirovnala dohodu, stejně jako Komise, k předchozímu prodloužení životnosti jaderných reaktorů Doel 1, Doel 2 a Tihange 1 v roce 2015 a připomněla, že tohoto prodloužení životnosti bylo dosaženo bez státní podpory.

(336) Pokud jde o odměnu a výpočet vnitřní míry návratnosti, jedna třetí strana poznamenala, že ačkoli tato úroveň návratnosti může být pro jaderný průmysl typická, současná úroveň vnitřní míry návratnosti by nezohledňovala celou řadu prvků snižujících riziko, které jsou obsaženy v navrhované dohodě. Ačkoli nebyly poskytnuty žádné konkrétní údaje o tom, co by měla přiměřená vnitřní míra návratnosti znamenat, byla považována za nezbytnou úprava směrem dolů.

(337) Komise konstatuje, že třetí strany se celkově shodují na potřebě důkladně přezkoumat balíček opatření týkajících se finanční odměny.

6.2.2.2 Připomínky k dohodě o odpadech

(338) Jedna třetí strana obecně připomněla, že při provozu jaderných elektráren vznikají extrémně dlouho přetrvávající a nebezpečné látky, které se v přírodě nikde na Zemi nevyskytují. Tato strana tvrdila, že celkové náklady na výrobu elektřiny musí zahrnovat důvěryhodný plán, jak s těmito látkami naložit po jejich použití k výrobě energie.

(339) Pokud jde o nakládání s jaderným odpadem, tatáž strana tvrdila, že hlubinné úložiště nemůže představovat časově neomezené bezpečné skladování, jelikož geologické formace, které byly po dlouhá období v historii Země stabilní, se mohou stát v dlouhodobém horizontu nestabilními v důsledku klimatických změn nebo samotného záření. Zásada předběžné opatrnosti proto doporučuje skladování nad zemí nebo na snadno přístupných místech a překládání každých 50 až 100 let.

(340) Pokud jde o ekonomické aspekty dohody o odpadech, několik třetích stran se domnívalo, že dohoda je pro společnost Engie příliš výhodná, jelikož by byly náklady na nakládání s jaderným odpadem podhodnoceny.

(341) Komise konstatuje, že většina třetích stran neposkytla konkrétní informace o tom, která část dohody o odpadech je problematická, které parametry by bylo třeba změnit a jaká by byla rozumná a přiměřená hodnota dohody o odpadech. Pouze jedna strana uvedla, že Belgie by měla vzít v potaz také náklady na určení místa pro uložení jaderného odpadu, ale ani ona neposkytla bližší informace.

6.2.3 *Připomínky obdržené k možným nepřiměřeným narušením hospodářské soutěže a obchodu mezi členskými státy*

6.2.3.1 Dopad na obnovitelné zdroje energie a dekarbonizaci

(342) Šest ze sedmi třetích stran tvrdí, že podpora jaderné energie není šetrná ke klimatu, ačkoli přispívá ke snížení emisí CO_2. Tyto třetí strany poukázaly na to, že podpora jaderné energie zpomaluje rozvoj obnovitelných zdrojů energie a nepomáhá při dosahování cílů v oblasti klimatu. V této souvislosti byly vzneseny zejména tyto argumenty:

a) Jedna třetí strana se obávala, že výše a forma veřejné podpory pro jaderné reaktory v Doel a Tihange by mohla snížit pobídky k rozšíření obnovitelných zdrojů energie, a tím oddálit dekarbonizaci evropského energetického systému a elektrifikaci hospodářství. Další třetí strana poukázala na to, že vzhledem k tomu, že výroba solární a větrné energie se bude muset přizpůsobit nepružné výrobě jaderné energie, bude jejich výroba znevýhodněna. A to zejména proto, že obnovitelné zdroje energie jsou vystaveny hospodářské soutěži, zatímco rizika provozovatelů jaderných zařízení přebírají členské státy.

b) Některé třetí strany tvrdily, že jaderná energie nemůže představovat legitimní strategii pro dekarbonizaci ekonomik EU vzhledem k tomu, že jaderná energie není nákladově konkurenceschopná, váže příliš mnoho omezených zdrojů (nejen finančních, ale i lidských a materiálních) a systematicky u ní dochází ke zpoždění.

c) Jedna třetí strana uvedla, že i když může jaderná technologie přispívat k dekarbonizaci více než jiné technologie, celková environmentální bilance je záporná (např. v důsledku ukládání jaderného odpadu).

d) Jedna třetí strana poznamenala, že státní podpora poskytnutá společnosti Engie by mohla poškodit řadu menších subjektů budoucího decentralizovaného energetického systému. Tato strana vyzvala Komisi, aby před tím, než vyčlení velké částky státní podpory na jaderné elektrárny, posoudila investiční prostředí pro solární a větrné elektrárny v Belgii, tj. jiné nákladově efektivnější technologie, které nemusí vyžadovat státní podporu. Tato strana rovněž vyzvala k posouzení budoucí potřeby elektrické energie pro základní zatížení.

(343) Naproti tomu jedna třetí strana nesouhlasila s výše uvedenými argumenty a uvedla, že jaderná energie hraje důležitou roli při dosahování cílů EU v oblasti klimatu a zabezpečení dodávek. Tato strana vyzvala Komisi, aby měla na paměti složitost investic do jaderné energetiky a poskytla členským státům určitou míru volnosti při výběru souboru vhodných opatření podpory s cílem podpořit investice do jaderné energetiky.

6.2.3.2 Neexistence nabídkového řízení a prodej jaderné elektřiny

(344) Jedna třetí strana vyjádřila politování nad tím, že navrhovaná smlouva mezi belgickým státem, společnostmi Engie a Electrabel o prodloužení životnosti jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3 byla sjednána bez uspořádání nabídkového řízení. Podle tohoto respondenta by kombinace portfolia rozsáhlých obnovitelných zdrojů a bateriových úložišť mohla zajistit podobný profil výroby elektřiny jako jaderná energie.

(345) Pokud jde o prodej jaderné energie v rámci stávající dohody, další respondent uvedl, že služby hospodaření s energií by měla poskytovat nezávislá strana v případě, že v nabídkovém řízení nebude možné uzavřít smlouvu s žádným úspěšným uchazečem.

6.2.4 *Další připomínky vznesené třetími stranami*

(346) Jedna třetí strana tvrdila, že využívání jaderné energie k výrobě elektřiny je v rozporu se zásadou „znečišťovatel platí“ a zásadou předběžné opatrnosti stanovenou v článku 191 Smlouvy o fungování EU.

(347) Několik třetích stran vyjádřilo obavy ohledně bezpečnostních otázek spojených s provozem jaderné technologie.

a) Jedna strana se domnívala, že nelze vyloučit závažné havárie v jaderných elektrárnách, které by měly dopad i na ostatní členské státy.

b) Tatáž strana se obecněji domnívala, že se v poslední době stalo zjevným nebezpečí jaderných elektráren v ozbrojených konfliktech, neboť civilní jaderná infrastruktura zpravidla není určena k tomu, aby čelila přímým a nepřímým účinkům válečných událostí. Jaderné elektrárny se tak mohou stát potenciálními cíli, jejichž zničení by mohlo způsobit radioaktivní kontaminaci, která představuje nejen obrovské bezpečnostní riziko, ale může rovněž destabilizovat dodávky energie do země.

c) Další strana tvrdila, že každé prodloužení životnosti jaderné elektrárny s sebou navzdory modernizaci a bezpečnostním zlepšením nese zvýšená rizika negativních dopadů souvisejících s kvalitou a spolehlivostí prvků těchto jaderných reaktorů, která se postupem času snižují. Podle této strany stárnutí reaktoru vyvolává tendenci k poruchám jeho vysoce znečištěných součástí a k nárůstu provozních poruch.

d) Jedna strana připomněla, že dostupnost uranu a thoria je nadále omezená a že závislost členských států EU na dovozu uranových rud se blíží 100 %. Tato strana odmítá myšlenku „palivového cyklu“ a tvrdí, že přepracování vyhořelého paliva nelze opakovat tak často, jak je to možné, a uvádí, že přepracování představuje významné bezpečnostní, zdravotní a environmentální riziko a riziko šíření.

(348) Jedna třetí strana uvedla, že má obavy ohledně provedení posouzení vlivů na životní prostředí. Zejména uvedla, že klíčové otázky týkající se nezbytných bezpečnostních vylepšení a řízení stárnutí nebyly v rámci veřejné konzultace zohledněny. Strana uvedla, že předložila širší stanovisko v této věci, které nebylo vzato v úvahu.

(349) V neposlední řadě jedna třetí strana připomněla, že ačkoli jedním z argumentů Belgie pro realizaci projektu dlouhodobého provozu je snížení její závislosti na Rusku v oblasti zemního plynu, evropský jaderný průmysl je na Rusku nadále silně závislý, pokud jde o jaderné palivo, neboť Rusko hraje klíčovou úlohu jak ve výrobě uranu, tak v jeho přepracování. Podle tohoto respondenta by bylo snazší najít alternativní zdroje zemního plynu než zbavit Rusko jeho stávající úlohy v evropském jaderném průmyslu.

7. REAKCE BELGIE NA ODPOVĚDI TŘETÍCH STRAN

(350) Dne 30. října 2024 zaslaly belgické orgány odpověď na připomínky předložené třetími stranami.

(351) Belgický stát obecně uvítal vyjádřené názory, ale domníval se, že některé vznesené připomínky jsou čistě politické povahy, vágní nebo vycházejí z nesprávného chápání projektu dlouhodobého provozu.

(352) Belgie navíc vysvětlila, že většina vznesených otázek již byla řešena v jejích předchozích podáních a v odpovědi na rozhodnutí o zahájení řízení. Hlavní argumenty, které Belgie uvedla v odpovědi na problémy nastíněné třetími stranami, budou podrobněji zmíněny níže. Zdůrazněny budou zejména odpovědi na připomínky, které se přímo vztahují k posouzení státní podpory.

(353) Pokud jde o kritiku některých třetích stran, že měly být zváženy jiné mechanismy financování nebo jiné výrobní technologie (např. nabídkové řízení na profil výroby elektřiny otevřené jiným výrobcům energie, využití belgického kapacitního mechanismu, investice do velkých obnovitelných zdrojů a bateriových úložišť), Belgie poskytla následující odpovědi:

a) Belgie poukázala na vysoké investiční náklady spojené s jadernými projekty a na existenci dalších selhání trhu ve srovnání s jinými technologiemi (viz 39. bod odůvodnění), což znemožňuje financování projektu dlouhodobého provozu prostřednictvím belgického kapacitního mechanismu. Belgie dále uvedla, že aukční mechanismus, jako jsou aukce v rámci belgického kapacitního mechanismu, není vhodným nástrojem pro financování výroby jaderné energie, a proto bloky v dlouhodobém provozu vyžadují zvláštní podpůrný balíček.

b) Belgie připomněla, že podle čl. 194 odst. 2 Smlouvy o fungování EU mají členské státy autonomii při utváření svých energetických politik, včetně možnosti začlenit do svého energetického mixu jadernou energii, a že pro udržení spolehlivé a vyvážené elektrické sítě je nezbytná různorodá kombinace způsobů výroby energie. Belgie v roce 2022 rozhodla, že dotčené jaderné kapacity by měly být součástí belgického energetického mixu po dobu dalších deseti let, a toto rozhodnutí o energetickém mixu nemůže záviset na výsledku aukce.

c) Belgie dále zdůraznila, že bloky v dlouhodobém provozu může odůvodněně provozovat pouze společnost Electrabel, která je současným (většinovým) vlastníkem bloků v dlouhodobém provozu a jediným provozovatelem jaderných elektráren v Belgii. Belgie připomněla, že přístup k jaderným výrobním kapacitám vyžaduje zvláštní know-how, včetně know-how specifického pro danou zemi, které není dostupné všem účastníkům trhu, a že nabídkové řízení by v tomto případě nepřineslo smysluplné výsledky, jelikož by nemohl být vybrán jiný provozovatel než společnost Electrabel.

(354) Pokud jde o připomínky třetích stran k balíčku různých opatření (finanční podpora, dohoda o odpadech) na podporu projektu dlouhodobého provozu, která by byla nadměrná, nebyla by v souladu s tržními pobídkami a nebyla by přiměřená, Belgie tvrdí, že dohody obsahují různé mechanismy, které budou podnik BE-NUC motivovat k tomu, aby v rámci technických omezení elektráren co nejvíce reagoval na tržní signály. Zejména se jedná o následující:

a) Pokud jde o rozdílovou smlouvu, Belgie zopakovala, že návrh rozdílové smlouvy se odvíjí od technických, regulačních a ekonomických omezení bloků v dlouhodobém provozu. Má mechanismus sdílení výhod a nevýhod s vnitřní mírou návratnosti v rozmezí od 6 % do 8 %, který motivuje podnik BE-NUC k tomu, aby: i) optimalizoval strukturu nákladů před stanovením a revizí realizační ceny, ii) maximalizoval výkon reaktorů v době, kdy se očekávají vysoké ceny a kdy elektroenergetickému systému hrozí nedostatek (např. zimní období), iii) zmírnil neočekávané zisky, iv) aktivoval modulaci v případě delších období záporných cen a v) zajistil, aby plánované odstávky pro dlouhodobý provoz, údržbu a doplňování paliva připadly na léto, kdy ceny bývají nejnižší.

b) Pokud jde o kombinaci několika dílčích finančních opatření nad rámec rozdílové smlouvy, Belgie uvedla, že tato opatření jsou omezena na nezbytné minimum a každé z nich pokrývá specifická rizika spojená s projektem dlouhodobého provozu (a tudíž se vzájemně doplňují). Belgie připomněla, že: i) minimální platba na provozní náklady a kapitál a půjčka na náklady na dobu odstávky jsou nezbytné k zajištění toho, aby podnik BE-NUC vytvářel dostatečné peněžní toky k úhradě provozovateli a zachování dlouhodobé provozní životaschopnosti, a ii) struktura společného podniku, akcionářské půjčky a nástroj provozního kapitálu jsou navrženy tak, aby měly stejné podmínky pro belgický stát i společnost Electrabel jako akcionáře a budou uzavřeny za tržních podmínek.

c) Belgie uvedla, že projekt dlouhodobého provozu není v rozporu se zásadou „znečišťovatel platí“ a zásadou předběžné opatrnosti, a připomněla, že podobné jaderné projekty v Německu a ve Spojeném království, pokud jde o mechanismy financování i systém limitů pro odpady, již byly shledány v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“ a zásadou předběžné opatrnosti, a tudíž je Komise schválila.

d) Pokud jde o dohodu o odpadech, Belgie uvedla, že dotčené závazky v oblasti jaderného odpadu budou převedeny na belgický stát na základě paušální platby ve výši 15 miliard EUR, která byla stanovena na základě spolehlivé metodiky a odborných vyjádření. Belgie rovněž připomněla, že konečná odpovědnost za bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním jaderným odpadem spočívá na členských státech a je základní zásadou zakotvenou v čl. 4 odst. 1 směrnice Rady 2011/70/Euratom ([125]).

(355) Pokud jde o připomínky třetích stran týkající se překážek rozvoje obnovitelných zdrojů energie, Belgie uvedla, že poptávka po elektřině bude i nadále stoupat, a vytváří tak příležitosti pro všechny druhy výroby elektřiny. Belgie rovněž zdůraznila svůj záměr rozvíjet a podporovat další rozvoj odvětví obnovitelné energie.

(356) Pokud jde o připomínku třetí strany k posouzení vlivu na životní prostředí, Belgie uvedla, že posouzení vlivu projektu dlouhodobého provozu na životní prostředí bylo provedeno z podnětu FPS pro hospodářství a že bylo uspořádáno v plném souladu s belgickými právními předpisy a Aarhuskou úmluvou ([126]). Belgie dále zdůraznila, že belgické orgány a společnost Engie dodržely všechna pravidla pro zadávání veřejných zakázek.

(357) Pokud jde o obavy třetích stran ohledně prodeje elektřiny z jaderné energetiky, Belgie zdůraznila, že jsou zavedena zvláštní ochranná opatření, která zajistí další záruky týkající se partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. Belgie zdůraznila, že společnost Engie bude vyloučena z procesu výběru a rozhodování a že budou přijata dostatečná opatření k zamezení střetu zájmů, pokud se GEMS zúčastní nabídkového řízení týkajícího se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií.

(358) K připomínce týkající se přetrvávající závislosti na Rusku Belgie uvedla, že smlouvy o dodávkách společnosti Synatom vyjednané nebo projednávané pod dohledem Zásobovací agentury Euratomu výslovně vylučují dodavatele přírodního uranu a služeb v oblasti jeho konverze z Ruska.

8. **POSOUZENÍ OPATŘENÍ**

8.1 **Existence státní podpory**

(359) Podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem.

(360) Opatření představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, pokud splňuje čtyři podmínky. Za prvé, opatření musí být financováno státem nebo ze státních prostředků. Za druhé, opatření musí příjemci přinášet výhodu. Za třetí, opatření musí upřednostňovat určité podniky nebo hospodářské činnosti (tj. musí existovat určitý stupeň selektivity). A za čtvrté, opatření musí mít schopnost ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušit hospodářskou soutěž na vnitřním trhu.

([125]) Směrnice Rady 2011/70/Euratom ze dne 19. července 2011, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem (Úř. věst. L 199, 2.8.2011, s. 48, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj).

([126]) Úmluva Evropské hospodářské komise OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, obvykle známá jako Aarhuská úmluva. Aarhuská úmluva je mnohostranná dohoda o životním prostředí, která zlepšuje možnosti přístupu občanů k informacím o životním prostředí, zvyšuje jejich transparentnost a zajišťuje spolehlivý postup regulace.

(361) V oddíle 4.1.1 rozhodnutí o zahájení řízení Komise vysvětlila, že tři složky oznámeného opatření byly plánovány společně a jsou od sebe neoddělitelné. Podle bodu 81 sdělení Komise o pojmu státní podpora lze různá opatření považovat za „jediný zásah". Tak tomu může být konkrétně tehdy, pokud po sobě jdoucí zásahy vykazují zejména z hlediska svého časového rozvržení, svého cíle a situace podniku v době těchto zásahů natolik úzké vazby, že je nemožné je oddělit ([127]). Například řada zásahů státu, které se ve vztahu k témuž podniku uskuteční v poměrně krátké době, které jsou spolu úzce spojeny nebo které se všechny plánovaly či byly předvídatelné v době provedení prvního zásahu, mohou být posuzovány jako jeden zásah ([128]).

(362) Komise v 204. a 208. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení vysvětlila, že všechny tři složky opatření, včetně všech jejich dílčích prvků, jsou společně zaměřeny na prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu, neboť byly plánovány společně, mají stejný cíl a jsou stanoveny stejnou dohodou, a to prováděcí dohodou ze dne 13. prosince 2023 (viz 24. bod odůvodnění), stejným právním aktem, a to zákonem o programu Phoenix týkajícím se zabezpečení dodávek energie a reformy odvětví jaderné energetiky (viz oddíl 3.5.2), a všechny jsou poskytovány stejným orgánem poskytujícím podporu, a to belgickým státem. Prodloužení životnosti obou jaderných reaktorů, a tedy i projektu dlouhodobého provozu, navíc iniciovala belgická vláda a účast společností Engie a Electrabel na dohodě byla podmíněna poskytnutím odpovídající výše odměny, záruky proti změnám právních předpisů týkajících se výroby elektřiny z jaderných zdrojů a dodatečného snížení rizika, pokud jde o náklady na jaderný odpad (viz 23. bod odůvodnění). Všechny tři složky oznámeného opatření, včetně jejich dílčích prvků, tedy vykazují úzké vazby a není možné je oddělit, jelikož společně představují nezbytnou podmínku pro účast společností Engie a Electrabel na projektu dlouhodobého provozu.

(363) S ohledem na výše uvedené skutečnosti Komise dospěla k závěru, že tyto tři složky by měly být posuzovány společně jako jediný zásah. Tyto tři složky jsou na sobě vzájemně závislé a jejich účinky na výkonnost projektu dlouhodobého provozu se navzájem umocňují. Komise rovněž učinila předběžné zjištění, které se vztahuje na všechny tři složky opatření dohromady, že intervence by představovala státní podporu, neboť byla poskytnuta ze státních prostředků, které lze přičíst belgickému státu, že opatření by poskytlo selektivní hospodářskou výhodu a že by mohlo mít potenciál ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušit hospodářskou soutěž na vnitřním trhu.

(364) Komise v průběhu formálního šetření nezjistila žádné důvody ke změně svého hodnocení v těchto ohledech. Vzhledem k tomu, že tyto tři složky opatření byly plánovány společně, mají stejný cíl, jsou stanoveny stejnou dohodou a stejným zákonem, jsou poskytovány stejným orgánem poskytujícím podporu a všechny tři byly nezbytné k tomu, aby společností Engie a Electrabel přesvědčily k účasti na projektu dlouhodobého provozu, Komise se domnívá, že jsou součástí jednoho zásahu a měly by být posuzovány společně jako jediný zásah.

8.1.1 *Přičitatelnost státu a existence státních prostředků*

(365) Aby mohla být opatření kvalifikována jako podpora ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, musí být poskytnuta přímo nebo nepřímo ze státních prostředků.

(366) Jak je vysvětleno v 213. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, o kombinaci dílčích opatření projektu dlouhodobého provozu popsaných v oddíle 3 tohoto rozhodnutí rozhodl belgický stát (po dohodě se společností Engie) v době podpisu prováděcí dohody dne 13. prosince 2023. Projekt dlouhodobého provozu navíc zahrnuje vytvoření subjektu částečně vlastněného státem (podnik BE-NUC) a orgánem poskytujícím podporu je belgický stát.

([127]) Rozsudek ze dne 19. března 2013, Bouygues a Bouygues Télécom v. Komise a další, spojené věci C-399/10 P a C-401/10 P, EU:C:2013:175, bod 104; rozsudek ze dne 13. září 2010, Řecko a další v. Komise, spojené věci T-415/05, T-416/05 a T-423/05, EU:T:2010:386, bod 177; rozsudek ze dne 15. září 1998, BP Chemicals v. Komise, T-11/95, EU:T:1998:199, body 170 a 171.

([128]) Rozsudek ze dne 15. prosince 2021, Oltchim SA v. Komise, T-565/19, EU:T:2021:904, body 93–197.

(367) Jak je vysvětleno v 214. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, projekt dlouhodobého provozu sestává z řady dílčích opatření zahrnujících převod státních zdrojů ve prospěch podniku BE-NUC, který je nově založeným společným podnikem vlastněným belgickým státem a společností Electrabel. Státem podporovaná rozdílová smlouva, které umožňuje společnému podniku, aby obdržel doplňkovou odměnu v případě, že by tržní ceny vedly k výpadku příjmů z provozu, vystavuje stát riziku převodu státních zdrojů ve prospěch společného podniku.

(368) Na základě výše uvedených skutečností dospěla Komise k závěru, že opatření je poskytnuto ze státních prostředků a je přičitatelné státu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU.

8.1.2 *Selektivní hospodářská výhoda*

(369) Opatření je považováno za selektivní, pokud zvýhodňuje jen určité podniky nebo určitá odvětví výroby. Komise znovu zdůrazňuje, že toto opatření, včetně jeho různých dílčích složek, posuzovaných společně i odděleně, poskytuje selektivní výhodu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU.

(370) Jak je vysvětleno v 217. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, cílem projektu dlouhodobého provozu, včetně tří složek oznámeného opatření, je prodloužení životnosti dvou jaderných reaktorů, aby bylo možné nabízet elektřinu na trhu s energií, a tím přispět k zabezpečení dodávek. Toto opatření poskytne hlavním příjemcům, společnostem Electrabel a Luminus, a rovněž podniku BE-NUC, zvláštní výhodu: i) kterou nemají k dispozici jiní poskytovatelé energie v podobné právní a faktické situaci, s ohledem na cíl a účinky opatření (zajistit financování a stabilní příjmy pro prodloužení životnosti dvou jaderných reaktorů a zaručit bezpečnost dodávek elektřiny v Belgii) a ii) kterou by nezískali za běžných tržních podmínek a bez zvláštní dohody týkající se jednotlivých složek opatření. Tato výhoda je selektivní v tom smyslu, že zvýhodňuje vlastníky a provozovatele bloků v dlouhodobém provozu, kteří jsou ve srovnatelné faktické a právní situaci jako ostatní poskytovatelé výrobní kapacity, kteří nemají možnost provozovat jaderné elektrárny v Belgii, ale kteří mohou rovněž přispět k zabezpečení dodávek (např. plynové elektrárny, zprostředkovatelé reakce strany poptávky, poskytovatelé úložiště).

(371) Kromě toho, jak je vysvětleno v 218. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, mnohá jednotlivá dílčí opatření, která jsou součástí projektu dlouhodobého provozu, poskytují společnosti Electrabel a/nebo Luminus (a případně přispívajícím společnostem) selektivní hospodářskou výhodu. Dohoda o odměně ve složce 1 například zahrnuje dvousměrné rozdílové smlouvy, které stanoví pevný tok příjmů za výrobu elektřiny z jaderných zdrojů, čímž chrání vlastníky elektráren před tržními riziky. Belgický stát rovněž poskytuje akcionářskou půjčku, půjčky na náklady na dobu odstávky a minimální platbu na provozní náklady a kapitál, aby bylo možné pokrýt náklady na zahájení provozu bloků v dlouhodobém provozu a jejich možnou nedostatečnou ziskovost. Tyto půjčky a dohody nemají jiní konkurenti k dispozici, a proto poskytují selektivní hospodářskou výhodu společnosti Electrabel jakožto součásti podniku BE-NUC a společnosti Luminus. Složka 3 poskytuje společnostem Engie a Luminus ochranu před úhradou nákladů v případě změny právních předpisů nebo politiky, čímž snižuje investiční riziko a přenáší je na stát a poskytuje hospodářskou výhodu, kterou by nebylo možné získat za běžných tržních podmínek a kterou nemají jiné subjekty na trhu k dispozici.

(372) Belgie uvádí, že nabídkové řízení týkající se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií probíhá v souladu s belgickým zákonem o zadávání veřejných zakázek ze dne 17. června 2016 a královským výnosem ze dne 18. června 2017 o zadávání veřejných zakázek v odvětví veřejných služeb. Partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude vybrán v otevřeném, transparentním a nediskriminačním nabídkovém řízení bez podmínek. Konkurenční nabídkové řízení týkající se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, které využívá a dodržuje postupy stanovené ve směrnicích o zadávání veřejných zakázek, zajišťuje, že transakce, v tomto případě nákup služeb hospodaření s energií, je v souladu s tržními podmínkami a vylučuje jakoukoli výhodu poskytnutou energetickému manažerovi. Projekt dlouhodobého provozu tedy neposkytuje partnerovi dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií selektivní výhodu.

(373) Na základě výše uvedených důvodů dospěla Komise k závěru, že projekt dlouhodobého provozu poskytuje příjemcům opatření selektivní hospodářskou výhodu.

8.1.3 *Hrozba nepřiměřeného narušení hospodářské soutěže a vlivu na obchod*

(374) Jak Komise zdůraznila v 221. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, trh s elektřinou byl liberalizován a výrobci elektřiny se účastní obchodu mezi členskými státy, takže výhoda poskytnutá výrobcům jaderné elektřiny by mohla narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod mezi členskými státy. Elektřina z jaderných zdrojů se obecně prodává na vnitřním trhu s elektřinou, kde soutěží se všemi zdroji elektřiny, včetně zdrojů v jiných členských státech. Kromě toho je belgický trh s elektřinou v regionu Core pro výpočet kapacity vysoce propojen.

(375) Komise proto opakuje svůj postoj, že výhoda poskytnutá příjemcům prostřednictvím projektu dlouhodobého provozu může narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod mezi členskými státy.

8.1.4 *Závěr o existenci podpory*

(376) Komise dospěla k závěru, že složka 1, složka 2 a složka 3 oznámeného opatření (společně projekt dlouhodobého provozu), jakožto různá opatření týkající se jediného státního zásahu, zahrnují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU.

8.2 **Zákonnost podpory**

(377) Jak Komise uvedla v 224. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, opatření byla Komisi oznámena dne 21. června 2024 a doposud nebyla provedena. Belgie potvrdila, že před uzavřením transakce nebudou provedeny žádné skutečné práce kromě přípravných prací, které jsou součástí činností v oblasti rozvoje podle společné dohody o rozvoji++. Uzavření transakce a provedení opatření je podmíněno schválením opatření ze strany Komise vzhledem k tomu, že schválení státní podpory je předpokladem pro použití prováděcí dohody.

(378) Belgické orgány tudíž splnily oznamovací povinnost a povinnost pozastavení podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.

8.3 **Slučitelnost opatření s vnitřním trhem**

(379) Vzhledem k tomu, že bylo shledáno, že opatření zahrnuje státní podporu, zkoumala Komise také to, zda jej lze považovat za slučitelné s vnitřním trhem.

8.3.1 *Právní základ pro posouzení*

(380) Komise posoudila oznámené opatření na základě čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU, který stanoví, že Komise může prohlásit za slučitelné „*podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem*“.

8.3.2 *Pozitivní podmínka: rozvoj hospodářské činnosti*

8.3.2.1 *Příspěvek k rozvoji hospodářské činnosti*

(381) Ustanovení čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU stanoví, že Komise může prohlásit za slučitelné „*podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem*“. Aby byla podpora slučitelná podle tohoto ustanovení Smlouvy, musí proto přispívat k rozvoji určité hospodářské činnosti ([129]).

(382) Státní zásah může být nezbytný k usnadnění nebo povzbuzení rozvoje určitých hospodářských činností, které by se bez podpory nerozvíjely nebo by se nerozvíjely stejným tempem nebo za stejných podmínek.

([129]) Rozsudek ze dne 22. září 2022, Rakousko v. Komise, C-594/18 P, EU:C:2020:742, body 20 a 24.

(383) Belgie tvrdí, že všechny tři složky opatření snižují hlavní rizikové faktory, které vznikají při investicích do aktiv pro výrobu jaderné energie. Jak je vysvětleno v oddíle 3.1 tohoto rozhodnutí a v oddíle 2.3 rozhodnutí o zahájení řízení, cílem oznámeného opatření je umožnit investice do dvou stávajících jaderných reaktorů, aby byl zajištěn jejich provoz po dobu delší než deset let (zejména prostřednictvím složky 1 opatření, viz oddíl 3.3.1), a přispět tak k zabezpečení dodávek v Belgii a dlouhodobě zajistit financování jaderného odpadu a vyhořelého jaderného paliva (zejména prostřednictvím složky 2 opatření, viz oddíl 3.3.2). Kromě toho Belgie tvrdí, že právní ochrana (prostřednictvím složky 3 opatření, viz oddíl 3.3.3) je nutná k tomu, aby se projekt dlouhodobého provozu posunul vpřed tím, že se sníží určitá rizika, která jsou považována za rizika, nad nimiž nemá investor kontrolu.

(384) Komise připomíná, že Soudní dvůr uznal rozvoj nových jaderných kapacit za hospodářskou činnost ve smyslu čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU ([130]) a stanovil, že článek 107 Smlouvy o fungování EU lze použít na investice do výroby jaderné energie ([131]). Vzhledem k tomu, že projekt dlouhodobého provozu přispívá k rozvoji výroby elektřiny z jaderných zdrojů v Belgii, přispívá k rozvoji hospodářské činnosti v Belgii.

(385) Komise se proto domnívá, že opatření usnadňuje rozvoj určité hospodářské činnosti, jak vyžaduje čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU.

8.3.2.2 Motivační účinek

(386) U státní podpory lze mít za to, že usnadňuje hospodářskou činnost, jestliže má motivační účinek. Motivační účinek je přítomen, pokud podpora motivuje příjemce, aby změnil své chování směrem k rozvoji určité hospodářské činnosti, na kterou je podpora zaměřena, a pokud by k této změně chování bez podpory nedošlo.

(387) Jak je vysvětleno v 5. a 6. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a v 19. a 23. bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí, Belgie objasnila, že při neexistenci podpory by neměla společnost Engie potřebnou motivaci pokračovat v investicích do rozvoje kapacity výroby jaderné elektřiny, zejména proto, že před rozhodnutím belgické vlády o projektu dlouhodobého provozu v březnu 2022 Belgie plánovala úplný útlum jaderné energetiky (viz oddíl 2.2). Belgie dále vysvětlila, že existují důležitá selhání trhu související obecně s investicemi do zařízení na výrobu energie, a zejména do výroby jaderné energie (viz oddíl 3.1). Investice do jaderné energie pravděpodobně nebudou bez státní podpory kvůli nejistotě vývoje na trhu s elektřinou ziskové, zejména v případě prodloužení životnosti na omezenou dobu deseti let.

(388) Jak je vysvětleno v 19. bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí a v 5. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, společnost Engie již oznámila své plány opustit jaderné odvětví v Belgii a přizpůsobila tomu svou komunikaci a strategii. V odpovědi na veřejnou konzultaci týkající se rozhodnutí o zahájení řízení společnost Engie potvrdila, že není pochyb o tom, že by společnost Electrabel při neexistenci projektu dlouhodobého provozu, včetně tří složek, nepokračovala v provozu bloků v dlouhodobém provozu (viz oddíl 5.1.2).

(389) Belgie rovněž tvrdí, že činnosti v oblasti rozvoje, které budou provedeny v důsledku uzavření společné dohody o rozvoji++ před uzavřením transakce, jsou pouze přípravnými pracemi a studiemi proveditelnosti a že před formálním uzavřením transakce nebudou provedeny žádné skutečné práce (viz oddíl 3.3.1.1).

(390) Komise se domnívá, že všechny složky opatření mají stejný specifický cíl a všechny jsou potřebné pro realizaci projektu dlouhodobého provozu.

a) Mechanismy finanční podpory v rámci složky 1 oznámeného opatření jsou nezbytné ke zmírnění rizika projektu dlouhodobého provozu a k pokrytí jeho investičních nákladů, včetně přiměřeného zisku, zejména proto, že podle stávajícího právního základu musí provozovatel jaderných zařízení po prodloužení životnosti o deset let opět ukončit jaderné činnosti, což vytváří ještě vyšší míru nejistoty, pokud jde o příjmy z výroby jaderné energie.

([130]) Tamtéž, bod 63.
([131]) Tamtéž, bod 32.

b) Dohoda o odpadech v rámci složky 2 opatření a dohoda o právní ochraně v případě změny zákonů týkajících se výroby jaderné energie (složka 3) byly požadovány společnostmi Engie a Electrabel ještě předtím, než zvážily své zapojení do projektu dlouhodobého provozu a opětovný vstup do jaderného podnikání v Belgii.

(391) S ohledem na výše uvedené se Komise domnívá, že opatření má motivační účinek, neboť příjemci podpory podněcují k hospodářské činnosti, které by bez opatření nevykonávali.

8.3.2.3 Soulad s příslušnými ustanoveními práva EU

(392) Jak je vysvětleno v rozhodnutí o zahájení řízení, Soudní dvůr ve věci Hinkley Point C ([132]) rozhodl, že „*státní podporu, která je v rozporu s ustanoveními nebo obecnými zásadami unijního práva, nelze prohlásit za slučitelnou s vnitřním trhem*“. Konkrétně v případě jaderné energie Soudní dvůr upřesnil, že na odvětví „*podléhající Smlouvě o Euratomu nemůže být státní podpora ve prospěch hospodářské činnosti náležející do tohoto odvětví, jejíž přezkum by ukázal, že je v rozporu s pravidly unijního práva v oblasti životního prostředí, prohlášena za slučitelnou s vnitřním trhem na základě tohoto ustanovení*“.

(393) Soudní dvůr navíc zdůraznil, že na jaderné elektrárny a další jaderné reaktory se vztahují sekundární právní předpisy, jako je směrnice 2011/92/EU, podle níž některé projekty podléhají posouzení vlivů na životní prostředí.

(394) Soudní dvůr rovněž upřesnil, že investice do jaderné energie nejsou vyloučeny článkem 194 Smlouvy o fungování EU o politice Unie v oblasti energetiky ([133]). Podle judikatury ([134]) je vzhledem k tomu, že členské státy se mohou podle Smlouvy o fungování EU svobodně rozhodnout o zahrnutí jaderné energie do svého energetického mixu, zřejmé, že cíle a zásady unijního práva v oblasti životního prostředí a cíle sledované Smlouvou o Euratomu nejsou ve vzájemném rozporu, takže nelze mít za to, že zásady ochrany životního prostředí, obezřetnosti, „znečišťovatel platí“ a udržitelnosti za všech okolností brání poskytnutí státních podpor ve prospěch výstavby nebo provozu jaderné elektrárny.

(395) Skutečnost, že se opatření týká jaderné energie, jej tedy nečiní neslučitelným s vnitřním trhem. Belgie se rozhodla pro jadernou energii, aby vyřešila obavy o bezpečnost dodávek a přispěla k dekarbonizaci svého energetického mixu (viz oddíly 2.3 a 2.4).

(396) Jak je uvedeno ve 240. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a 222. bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí, Belgie vysvětlila, že vývoji projektu dlouhodobého provozu předcházel rozsáhlý a otevřený proces posuzování vlivů na životní prostředí, který byl proveden v souladu s požadavky sekundárních právních předpisů EU ([135]). V reakci na připomínku třetí strany v tomto ohledu (viz 348. bod odůvodnění) Belgie zopakovala, že posouzení vlivů projektu dlouhodobého provozu na životní prostředí bylo provedeno z podnětu belgické FPS pro hospodářství a že bylo uspořádáno v plném souladu s belgickými právními předpisy a Aarhuskou úmluvou (viz 356. bod odůvodnění). Komise proto nemá žádné informace o tom, že by projekt dlouhodobého provozu porušoval některá ustanovení právních předpisů EU v oblasti životního prostředí.

(397) Projekt dlouhodobého provozu byl oznámen Komisi a belgické orgány jej oznámily podle článku 41 Smlouvy o Euratomu.

(398) Není vyloučeno, že společnost Electrabel bude muset provést stavební práce, aby uvedla bloky v dlouhodobém provozu do souladu s požadavky úřadu pro bezpečnost. Podle judikatury, „*když Komise použije řízení v oblasti státních podpor, je povinna, podle obecného uspořádání Smlouvy, dodržovat souvztažnost mezi ustanoveními, jimiž se řídí státní*

([132]) Rozsudek ze dne 22. září 2022, Rakousko v. Komise, C-594/18 P, EU:C:2020:742, body 44 a 45.
([133]) Rozsudek ze dne 22. září 2022, Rakousko v. Komise, C-594/18 P, EU:C:2020:742, body 48 a 49.
([134]) Tamtéž, bod 49.
([135]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

podpory, a jinými zvláštními ustanoveními, než jsou ustanovení týkající se státních podpor, a posoudit tak slučitelnost dotčené podpory s těmito zvláštními ustanoveními. Nicméně taková povinnost je Komisi uložena pouze, co se týče aspektů poskytnutí podpory, které jsou do takové míry neoddělitelně spjaty s předmětem podpory, že by nebylo možné posoudit je odděleně. […] Naproti tomu, pokud lze dotčený aspekt oddělit od předmětu podpory, není Komise povinna v rámci řízení stanoveného článkem 108 SFEU jeho slučitelnost s jinými ustanoveními, než jsou ustanovení týkající se státních podpor, posoudit“ ([136]). Tribunál v rozsudku týkajícím se státní podpory pro jadernou elektrárnu Paks II potvrdil, že Komise není povinna ověřovat u každé podmínky podpory nebo prvku souvisejícího s podporou – pokud neexistuje nerozlučná souvislost –, že jsou v souladu s právem Unie ([137]). V daném případě Tribunál dále uvedl, že „*[p]rovedení zadávacího řízení a případná volba jiného podniku k výstavbě reaktorů by nezměnily ani účel podpory […], ani příjemce podpory […]*“ ([138]).

(399) Jak je uvedeno v 243. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Komise se domnívá, že posouzení slučitelnosti oznámeného opatření by mohlo být ovlivněno možným nesouladem se směrnicí 2014/25/EU, pokud by vedlo k dalšímu nepřiměřenému narušení hospodářské soutěže a obchodu na trhu s elektřinou (trhu, na kterém působí příjemci). Komise konstatuje, že směrnice 2014/25/EU je relevantní, pokud jde o přímé zadání (potenciálních) stavebních prací na blocích v dlouhodobém provozu konkrétním podnikům.

(400) V tomto případě, i kdyby společnost Electrabel zadala subdodavatelsky všechny nebo část (potenciálních) stavebních prací souvisejících s projektem dlouhodobého provozu, na které by se mohly vztahovat předpisy pro zadávání veřejných zakázek, se Komise domnívá, že neexistuje „nerozlučná souvislost“ mezi aspekty podpory a zadávání veřejných zakázek, jelikož je možné posoudit je odděleně. Oznámené opatření podporuje prodloužení životnosti obou jaderných reaktorů nezávisle na způsobu, jakým bude vybrán budoucí dodavatel. Provádění oznámené podpory rovněž nezávisí na přesném uplatňování pravidel pro zadávání veřejných zakázek. Provoz bloků v dlouhodobém provozu a podmínky prodeje elektřiny lze proto oddělit od aspektů zadávání veřejné zakázek týkajících se modernizace jaderných reaktorů. Komise tedy může opatření posoudit, aniž by hodnotila aspekty zadávání veřejných zakázek, pokud jde o modernizaci, neboť tyto aspekty nejsou neoddělitelně spjaty s hospodářskou činností, které se podpory dostává, ani s jejími podmínkami.

(401) Pokud jde o dohodu o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, Belgie uvádí, že probíhá veřejné nabídkové řízení na výběr partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a že nabídkové řízení je v souladu s belgickým právem o zadávání veřejných zakázek (viz oddíl 3.3.1.5.1). Belgická vláda jedná jako zadavatel jménem a na účet podniku BE-NUC (jelikož podnik BE-NUC dosud není plně funkční), ale dohodu o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií uzavře samotný podnik BE-NUC. Vzhledem k činnosti podniku BE-NUC bylo rozhodnuto použít pravidla pro odvětví veřejných služeb. Zadavatel vybere způsobilé strany a vyzve je k předložení nabídky na základě návrhu dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií vypracovaného zadavatelem a poté mohou následovat jednání a nabídky. Komise proto může konstatovat, že nabídkové řízení týkající se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií je v souladu s příslušnými belgickými a unijními pravidly pro zadávání veřejných zakázek.

(402) Belgie potvrdila, že belgické orgány a společnost Engie dodržely pravidla pro zadávání veřejných zakázek, pokud jde o nabídkové řízení týkající se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií (viz 143. bod odůvodnění), a pravidla pro zadávání veřejných zakázek obecně (viz 356. bod odůvodnění). Z důvodů uvedených v 398. až 401. bodě odůvodnění nemá Komise žádné informace o tom, že by projekt dlouhodobého provozu porušoval některá ustanovení práva o zadávání veřejných zakázek.

([136]) Viz rozsudek ze dne 3. prosince 2014, Castelnou Energía, T-57/11, ECLI:EU:T:2014:1021, body 181–184; rozsudek ze dne 30. listopadu 2022, Rakousko v. Komise, T-101/18, EU:T:2022:728, bod 30.

([137]) Rozsudek ze dne 30. listopadu 2022, Rakousko v. Komise, T-101/18, EU:T:2022:728, bod 32.

([138]) Rozsudek ze dne 30. listopadu 2022, Rakousko v. Komise, T-101/18, EU:T:2022:728, bod 37. Argumentaci týkající se nutnosti „nerozlučné souvislosti“ pro Komisi při posuzování slučitelnosti určitých způsobů podpory s právem EU potvrdil Soudní dvůr v rozsudku ve věci Braesch. Viz rozsudek ze dne 31. ledna 2023, Komise v. Braesch a další, C-284/21 P, EU:C:2023:58, body 96 až 99.

(403) Jak je uvedeno v 245. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a v oddíle 3.3.2.1 tohoto rozhodnutí, dohoda je v souladu s ustanoveními směrnice 2011/70/Euratom, pokud jde o převod závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého jaderného paliva. Smlouva o Euratomu a příslušné sekundární právní předpisy svěřuje prvotní odpovědnost za zajištění odpovědného a bezpečného nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem a jeho financování provozovatelům jaderných zařízení v souladu se zásadou stanovenou v čl. 4 odst. 3 směrnice 2011/70/Euratom. Konečnou odpovědnost za odpovědné a bezpečné nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem a za zajištění odpovídajících finančních zdrojů pro toto nakládání však nese stát. Belgické orgány prokázaly, že cílem opatření je zajistit financování nakládání s vyhořelým palivem a jaderným odpadem jako podmínku pro odpovědné a bezpečné nakládání s těmito materiály. Komise tudíž nemá žádné informace o tom, že by část projektu dlouhodobého provozu týkající se dohody o odpadech porušovala ustanovení směrnice 2011/70/Euratom.

(404) Vzhledem k tomu, že projektu dlouhodobého provozu je poskytována podpora ve formě dvousměrné rozdílové smlouvy, Komise se domnívá, že zásady stanovené v čl. 19d odst. 2 nařízení (EU) 2019/943 ([139]), ve znění nařízení (EU) 2024/1747 (dále jen „nařízení o elektřině“), se vztahují na všechny dvousměrné rozdílové smlouvy, a to od vstupu uvedeného nařízení v platnost dne 16. července 2024. To zahrnuje i případy, kdy se členský stát rozhodne, aniž by měl povinnost tak učinit podle nařízení o elektřině, zavést dvousměrnou rozdílovou smlouvu v souvislosti s investicemi, jejichž cílem je prodloužit životnost stávajících zařízení, jako je tomu v případě projektu dlouhodobého provozu. V této souvislosti belgické orgány provedly určité změny v návrhu rozdílové smlouvy, aby se zlepšila rozhodování o modulaci, a přenesly rozhodovací pravomoc týkající se ekonomických modulací na partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, jak je vysvětleno v oddíle 3.3.1.5.2. Belgie navíc posílila mechanismus sdílení výhod a nevýhod (aktualizovaná úprava o riziko tržních cen), aby lépe přizpůsobily finanční podporu změnám tržních cen (viz 107. bod odůvodnění). Komise uznává, že velikost elektráren je v porovnání s likviditou vnitrodenního trhu a trhu pro zajišťování výkonové rovnováhy v Belgii poměrně velká, že dotyčné elektrárny využívají starou jadernou technologii s omezenou flexibilitou, že na elektrárny se vztahují obzvláště vysoké bezpečnostní požadavky a že prodloužení a zavedení ekonomických modulací zvyšuje riziko odstávek (viz oddíl 2.1). Komise zároveň uznává, že ačkoli jsou belgické vnitrodenní trhy a vyrovnávací trhy stále více integrovány se sousedními trhy, zůstávají v porovnání s velikostí obou elektráren poměrně malé. V této souvislosti Komise uznává skutečnost, že belgické orgány provedly určité úpravy návrhu rozdílové smlouvy, aby jej více sladily s cíli čl. 19d odst. 2 nařízení o elektřině, čímž zajistí, aby bloky v dlouhodobém provozu byly modulovány v reakci na tržní signály, a to zejména rovněž tím, že zajistí – pokud je to technicky možné – účinný plán výroby a údržby.

(405) Jak je uvedeno v 247. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a ve 110. bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí, Belgie tvrdí, že veškeré výnosy z dvousměrné rozdílové smlouvy poplynou do státního rozpočtu (bude však o nich účtováno odděleně) a budou použity především na financování plateb protistrany dohody o odměně podle rozdílové smlouvy pro bloky v dlouhodobém provozu. Pokud příjmy plynoucí z rozdílové smlouvy přesáhnou částky potřebné k financování nákladů na rozdílovou smlouvu, mohly by být použity k financování nákladů spojených s další rozdílovou smlouvou. Belgie se zavazuje, že pokud budou zbývající příjmy plynoucí z rozdílové smlouvy použity pro účely jejich rozdělení mezi podniky, bude rozdělení provedeno v souladu s čl. 19d odst. 2 písm. d) a e) nařízení o elektřině. Belgie bude dále informovat Komisi o případném rozdělení příjmů plynoucích z rozdílové smlouvy mezi podniky a v případě potřeby toto opatření oznámí (viz 110. bod odůvodnění). Komise se domnívá, že Belgie tímto závazkem poskytla dostatečné záruky ohledně dodržování zásad stanovených v čl. 19d odst. 2 písm. d) a e) nařízení o elektřině. Belgie rovněž potvrdila, že návrh rozdílové smlouvy zahrnuje sankční ustanovení pro případ neoprávněného jednostranného předčasného ukončení smlouvy v souladu s čl. 19d odst. 2 písm. f) nařízení o elektřině (viz 110. bod odůvodnění).

([139]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou (Úř. věst. L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj) ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1747 ze dne 13. června 2024, kterým se mění nařízení (EU) 2019/942 a (EU) 2019/943, pokud jde o zlepšení uspořádání unijního trhu s elektřinou (Úř. věst. L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj).

(406) Jak je rovněž uvedeno ve 248. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, pokud jde o soulad společného podniku s nařízením Rady (ES) č. 139/2004 ([140]), z vyjádření belgického státu a společnosti Engie vyplývá, že plánovaný společný podnik nelze považovat za plně funkční ve smyslu článku 3 uvedeného nařízení. Z toho vyplývá, že opatření nepodléhá oznámení Evropské komisi, pokud jde o jeho soulad s uvedeným nařízením.

(407) Jak je uvedeno ve 249. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a v oddíle 3.6 tohoto rozhodnutí, pokud jde o financování opatření, belgické orgány vysvětlily, že náklady spojené s projektem dlouhodobého provozu jsou v případě potřeby hrazeny ze státního rozpočtu. Přínosy projektu by se promítly i do státního rozpočtu. Na opatření nejsou hypoteticky vázány žádné zdroje, a opatření tudíž neporušuje článek 30 ani článek 110 Smlouvy o fungování EU.

(408) Z výše uvedených důvodů dospěla Komise k závěru, že navrhované opatření jako takové neporušuje žádná příslušná ustanovení práva EU.

8.3.2.4 Závěr

(409) Ve světle výše uvedeného Komise dospěla k závěru, že projekt dlouhodobého provozu splňuje první (pozitivní) podmínku posouzení slučitelnosti, (tj. že podpora usnadňuje rozvoj hospodářské činnosti).

8.3.3 *Negativní podmínka: podpora nemůže nepatřičně měnit podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem*

8.3.3.1 Identifikace trhu, na který má podpora vliv

(410) Jak bylo uvedeno v rozhodnutí o zahájení řízení, projekt dlouhodobého provozu byl vytvořen s cílem přispět k bezpečnosti dodávek elektřiny na belgickém trhu a zároveň snížit závislost Belgie na fosilních palivech (a tím rovněž přispět k dekarbonizaci belgického energetického systému). Zároveň bylo zjištěno, že belgický trh je v regionu Core pro výpočet kapacity velmi dobře propojen (viz 374. bod odůvodnění).

(411) S ohledem na výše uvedené skutečnosti jsou relevantními trhy pro posouzení předmětných opatření trhy s elektřinou v Belgii a trh s elektřinou v regionu Core pro výpočet kapacity.

8.3.3.2 Identifikace pozitivních účinků opatření podpory

(412) Jak je uvedeno v 254. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a v tabulce 2 v tomto rozhodnutí, očekává se, že prodloužení životnosti dvou jaderných reaktorů bude představovat 12 % až 16 % výroby elektřiny v Belgii, a tím umožní pokračovat ve výrobě elektřiny z jaderných zdrojů, a tedy zachovat potřebnou výrobu na straně nabídky se specifickým energetickým mixem zvoleným Belgií. Spolu s kapacitou pořízenou prostřednictvím kapacitního mechanismu je z hlediska řešení neustále rostoucí poptávky po elektřině v Belgii nezbytné zachovat na trhu dva nejmladší jaderné reaktory po dobu dalších deseti let, jak vyplývá z posledního posouzení přiměřenosti zdrojů belgického provozovatele přenosové soustavy (viz oddíl 2.4). Projekt dlouhodobého provozu má tedy pozitivní dopady na trh, neboť pomůže řešit problémy s přiměřeností zdrojů a přispěje k bezpečnosti dodávek v Belgii.

(413) Investice do jaderných zdrojů energie navíc zajišťují spolehlivá nízkouhlíková výrobní aktiva. Zajištěním bezpečných dodávek při postupném vyřazování nejvíce znečišťujících paliv a snížením závislosti na zemním plynu přispívá výroba elektřiny z jádra s nízkými emisemi uhlíku na MWh vyrobené elektřiny (společně s rozvojem obnovitelných zdrojů energie) k dosažení vnitrostátních a evropských cílů v oblasti dekarbonizace.

(414) Projekt dlouhodobého provozu rovněž přímo podpoří cíle plánu REPowerEU, neboť sníží závislost na dovozu fosilních paliv (zejména plynu), která podléhají cenovým výkyvům a geopolitickým rizikům, a posílí tak energetickou bezpečnost (viz 21. bod odůvodnění).

([140]) Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků (Úř. věst. L 24, 29.1.2004, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj).

(415) Na základě výše uvedených úvah dospěla Komise k závěru, že projekt dlouhodobého provozu má pozitivní účinky na trh, neboť zvýší bezpečnost dodávek a přispěje k dekarbonizaci belgického energetického mixu. Vzhledem k tomu, že region Core pro výpočet kapacity je velmi dobře propojen, tyto pozitivní účinky by pravděpodobně přinesly prospěch sousedním členským státům, které dovážejí elektřinu z Belgie.

8.3.3.3 Nezbytnost státního zásahu

(416) Aby bylo možné určit, zda je podpůrné opatření nezbytné, musí Komise posoudit, zda je opatření zaměřeno na situaci, kdy by mohlo přinést podstatné zlepšení, které trh sám o sobě nedokáže zajistit. Podporu, která zlepšuje finanční situaci přijímajícího podniku, ale není nezbytná k dosažení zamýšleného cíle, nelze považovat za slučitelnou s vnitřním trhem.

(417) V tomto případě chce Belgie prodloužit životnost svých dvou nejmladších jaderných reaktorů, aby vyřešila otázky bezpečnosti dodávek a zároveň snížila spotřebu fosilních paliv, a tím přispěla k dekarbonizaci. Komise musí posoudit, zda je státní podpora na udržení jaderné energie na trhu pro dosažení těchto cílů nezbytná.

(418) V oddíle 2.3.2 rozhodnutí o zahájení řízení a v oddíle 3.1 tohoto rozhodnutí Komise vysvětlila, že existence selhání trhu je relevantním faktorem pro posouzení nezbytnosti podpory, a uznala některá selhání trhu, která vyžadují státní zásah v souvislosti s rozvojem jaderné energetiky ([141]). Konkrétně v případě investic do jaderné energie dochází k selháním trhu především v důsledku řady zvláštních rizik, která jsou pro obchodní investory obtížně zvládnutelná ([142]), jako například:

a) složitost jaderné technologie, která vede k vystavení technickým rizikům a rizikům řízení projektů a rovněž k tržním a investičním rizikům (vzhledem ke kapitálové náročnosti investic a volatilitě energetických trhů), která jsou řešena složkou 1 opatření;

b) dlouhodobá rizika spojená s nakládáním s jaderným odpadem a s vyřazením jaderných elektráren z provozu a jejich demontáží, která jsou řešena složkou 2 opatření, a

c) vystavení rizikům souvisejícím s regulačními a politickými rozhodnutími, která jsou řešena složkou 3 opatření.

(419) Podle Belgie se každá ze tří složek projektu dlouhodobého provozu zabývá jedním z rizik a selhání trhu, jak je uvedeno v 418. bodě odůvodnění.

(420) Belgie rovněž tvrdí, že belgický kapacitní mechanismus není vhodným mechanismem pro financování kapacit jaderné energie v Belgii, a to zejména vzhledem ke krátkému časovému rámci, v němž bylo rozhodnuto o prodloužení životnosti, dalším nejistotám a selháním trhu souvisejícím s investicemi do jaderné energie ve srovnání s jinými technologiemi, specifickým vlastnostem kapacitního mechanismu, který má roční aukce s nejistým výsledkem, a načasování, které není slučitelné s načasováním projektu dlouhodobého provozu (viz oddíl 3.3.4 a 353. bod odůvodnění). Belgie dále tvrdí, že oznámené opatření, včetně balíčku dílčích opatření, bylo nezbytné k tomu, aby přesvědčilo společnost Engie k zahájení jednání o prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu, neboť společnost Engie již přijala rozhodnutí ukončit veškeré jaderné činnosti v Belgii (viz 19. bod odůvodnění).

([141]) Rozhodnutí Komise ze dne 13.1.2015, SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), Spojené království, Podpora jaderné elektrárny Hinkley Point C (Úř. věst. L/2015/109, 28.4.2015, s. 44), 382. až 385. bod odůvodnění.

([142]) Viz např. rozhodnutí Komise ze dne 13. ledna 2015, SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), Spojené království, Podpora jaderné elektrárny Hinkley Point C (Úř. věst. L/2015/109, 28.4.2015, s. 44); rozhodnutí Komise ze dne 24. července 2017, SA.38454 (2017/C) (ex 2015/N), Maďarsko, Rozvoj dvou jaderných reaktorů v jaderné elektrárně Paks II (Úř. věst. L/2017/317, 1.12.2017, s. 45); rozhodnutí Komise ze dne 17. března 2017, SA.39487 (2016/NN), Belgie, Prodloužení životnosti jaderných elektráren Tihange 1, Doel 1 a Doel 2 (Úř. věst. C/2017/142, 5.5.2017, s. 1); rozhodnutí Komise ze dne 16. června 2017, SA.45296 (2017/N), Německo, Převod radioaktivního odpadu a závazků týkajících se vyhořelého jaderného paliva v Německu (Úř. věst. C/2017/254, 4.8.2017, s. 1).

(421) Belgie proto tvrdí, že k prodloužení životnosti obou jaderných reaktorů pravděpodobně nedojde bez státní podpory, zahrnující vhodný model odměňování (složka 1), dohody o převodu závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva (složka 2) a ustanovení o právní ochraně (složka 3), kdy každá složka řeší jedno z výše uvedených selhání trhu.

(422) Potřeba každé ze tří složek opatření je (samostatně) posouzena v oddílech 8.3.3.3.1, 8.3.3.3.2 a 8.3.3.3.3. Posouzení kombinované potřeby složky 1, složky 2 a složky 3 a jejich potenciálních kumulativních účinků je uvedeno v oddíle 8.3.3.6.

8.3.3.3.1 Potřeba složky 1

(423) Pokud jde o technická rizika, rizika související s řízením projektu, tržní rizika a investiční rizika zmíněná Belgií, Komise ve svých předchozích rozhodnutích uznala, že investice do nových projektů v oblasti jaderné energie podléhají značnému riziku, a to vzhledem ke kombinaci vysokých počátečních kapitálových nákladů, dlouhé doby výstavby a dlouhého období provozu pro dosažení návratnosti investičních nákladů. Komise dále uznala, že nedostatek z trhu vycházejících finančních nástrojů, jakož i jiných druhů smluv pro zajištění proti takovémuto významnému riziku představuje selhání trhu, které je specifické pro malý počet technologií, k nimž patří i jaderná energetika ([143]). To se však týkalo investic do nových jaderných elektráren. Naproti tomu tento případ zahrnuje investice do prodloužení životnosti dvou stávajících provozovatelů jaderných zařízení. Komise se proto domnívá, že pokud by podpora nebyla poskytnuta, samotná otázka investic do prodloužení životnosti obou jaderných reaktorů by vůbec nevyvstala.

(424) Za prvé, pokud jde o připomínku Komise uvedenou v 295. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, že k prodloužení životnosti jaderných reaktorů Doel 1, Doel 2 a Tihange 1 o deset let v roce 2015 došlo bez balíčku finančních podpůrných opatření ([144]), společnost Engie v reakci na veřejnou konzultaci (viz 290. bod odůvodnění) uvedla, že okolnosti obou projektů nejsou srovnatelné, neboť v tomto případě: i) belgická vláda přijala rozhodnutí o projektu dlouhodobého provozu poté, co společnost Engie zahájila přípravy na odchod z odvětví jaderné energetiky, ii) existují dodatečné náklady související s napjatým časovým harmonogramem současného projektu dlouhodobého provozu, což uznal i úřad pro jadernou bezpečnost (agentura AFCN/FANC), a iii) zvýšený podíl obnovitelných zdrojů energie v energetickém systému vede ve srovnání se situací a očekáváními v roce 2015 k většímu kolísání tržních cen.

(425) Za druhé, pokud jde o pochybnosti Komise ohledně nutnosti mít kompletní balíček opatření týkající se odměny, Belgie a společnost Engie uvedly, že každá část složky 1 plní specifický cíl a že dílčí složky se vzájemně doplňují. Belgie podrobněji objasnila nastavení finančních opatření (viz také 68. bod odůvodnění).

a) Provozní náklady a náklady na údržbu projektu dlouhodobého provozu jsou financovány z provozních příjmů bloků v dlouhodobém provozu, přičemž stabilní tok provozních příjmů zaručuje rozdílová smlouva. Jak vysvětlily Belgie a společnost Engie, vzhledem k selhání trhu souvisejícímu s jaderným průmyslem a vysoké volatilitě trhu s elektřinou v nadcházejících letech je projekt dlouhodobého provozu vystaven velkému riziku mezery ve financování, a proto je rozdílová smlouva nezbytným nástrojem pro dosažení stabilních provozních příjmů. Komise se domnívá, že vhodně navržená rozdílová smlouva je nezbytným nástrojem, který zaručuje stabilní tok příjmů v nejistém tržním prostředí. Komise již v rozhodnutí o zahájení řízení uznala vysoké riziko záporné čisté současné hodnoty projektu dlouhodobého provozu v případě neexistence rozdílové smlouvy. Komise dále souhlasí s tím, že prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu (10 let) se ve srovnání s průměrnou dobou trvání investic v jaderném odvětví vztahuje na krátké období (což je umocněno tím, že během prvních tří let nebudou bloky v dlouhodobém provozu fungovat na 100 % výkonu, jelikož je třeba současně dokončit činnosti související s bloky v dlouhodobém provozu), přičemž existují značné náklady na zajištění slučitelnosti bloků v dlouhodobém provozu s bezpečnostními předpisy.

([143]) Rozhodnutí Komise ze dne 13. ledna 2015, SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), Spojené království, Podpora jaderné elektrárny Hinkley Point C (Úř. věst. L/2015/109, 28.4.2015, s. 44), 382. a 383. bod odůvodnění.

([144]) V tomto případě byla poskytnuta pouze právní ochrana proti riziku politického zadržení (která se podobá právní ochraně poskytované prostřednictvím složky 3 tohoto opatření).

b) Minimální platba na provozní náklady a kapitál a půjčky na náklady na dobu odstávky doplňují rozdílovou smlouvu s cílem zajistit dlouhodobou finanční stabilitu, jelikož nelze vyloučit, že během doby deseti let nastane období významné neplánované nedostupnosti. Z údajů poskytnutých společností Electrabel ve skutečnosti vyplývá, že pravděpodobnost takové události nebude malá, ale že na základě zkušeností s belgickými jadernými reaktory v období 2012–2022 tato událost pravděpodobně nastane (viz tabulka 10). Půjčky na náklady na dobu odstávky mají zajistit dostatek peněžních prostředků během fáze opětovného spuštění projektu dlouhodobého provozu, kdy je ještě třeba provést důležité práce a kdy bloky v dlouhodobém provozu nemohou pracovat na plný výkon, a je plánováno, že budou splaceny na konci desetiletého období. Naproti tomu minimální platba na provozní náklady a kapitál je k dispozici po celé desetileté období, ale vztahuje se pouze na situace významné neplánované nedostupnosti. Nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu slouží jako překlenovací prostředek pro přechod na roční minimální platbu na provozní náklady a kapitál v průběhu roku. Belgie předložila tři scénáře, které popisují dopad výskytu významných neplánovaných událostí nedostupnosti. Jak vyplývá z tabulky 11, bez minimální platby na provozní náklady a kapitál a půjček na náklady na dobu odstávky by mohl společný podnik v těchto situacích, jejichž výskyt není během desetiletého období nepravděpodobný, vyhlásit úpadek.

c) Komise proto uznává, že rozdílová smlouva, půjčky na náklady na dobu odstávky, minimální platba na provozní náklady a kapitál a nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu jsou doplňková opatření, která jsou nezbytná k zajištění toho, aby měl vždy podnik BE-NUC dostatečnou likviditu k úhradě svých provozních nákladů, nákladů na údržbu a paliva, s cílem umožnit bezpečný a spolehlivý provoz bloků v dlouhodobém provozu.

d) Vzhledem k tomu, že společnost Engie byla v procesu omezování své výroby jaderné energie (viz 19. bod odůvodnění) a nechtěla sama investovat požadované kapitálové výdaje v částce více než [2–2,5] miliardy EUR do projektu dlouhodobého provozu a sama nést všechny potenciální ztráty v důsledku neočekávaných nedostupností a překročení nákladů, požadovala před podpisem dohody o projektu dlouhodobého provozu (viz 23. bod odůvodnění) kromě mechanismů odměňování v dohodě o odměně mechanismus sdílení rizik v poměru 50/50 s belgickým státem a trvala na struktuře společného podniku (vytvoření podniku BE-NUC), aby pokryla zbývající rizika financování a platební neschopnosti. Požadavky na kapitálové výdaje projektu dlouhodobého provozu jsou financovány akcionáři společného podniku na rovnocenném základě (*pari passu*), a to buď prostřednictvím vlastního kapitálu, nebo akcionářských půjček.

— I po zavedení mechanismů finančního odměňování v dohodě o odměně však přetrvávají významná rizika, která společnost Engie nechtěla nést sama. Společnost Engie předložila simulaci uvádějící dopad událostí snížené dostupnosti a/nebo zvýšených provozních nákladů během provozní fáze, které nejsou pokryty minimální platbou na provozní náklady a kapitál, což může mít významný negativní účinek na ziskovost podniku BE-NUC, jak vyplývá z tabulky 16.

— Prostřednictvím struktury společného podniku lze financovat kapitálové výdaje bez rizika výskytu dluhu, který by byl v tomto případě velmi nákladný nebo obtížně získatelný, jelikož komerční banky projevují neochotu být vystaveny riziku jaderných zařízení.

— Zavedení akcionářských půjček vedle kapitálové injekce vyplývá z finančních důvodů, jelikož poskytuje větší flexibilitu při sestavování harmonogramů čerpání a splácení a optimalizuje finanční strukturu s ohledem na zdanitelné příjmy.

e) Komise proto dospěla k závěru, že zřízení společného podniku, v němž jsou rizika spojená s překročením nákladů a nucenými odstávkami, která nejsou kryta jinými finančními nástroji, sdílena s belgickým státem, lze považovat za nezbytné.

f) Společná dohoda o rozvoji++ pokrývá náklady spojené s činnostmi v oblasti rozvoje, které je třeba provést, aby bylo možné splnit očekávání úřadu pro bezpečnost týkající se projektu dlouhodobého provozu. Vzhledem k napjatému časovému harmonogramu projektu dlouhodobého provozu se Komise domnívá, že bylo tudíž nutné uzavřít dohodu o financování těchto činností.

g) Pokud jde o zbývající dílčí opatření složky 1, jak již bylo uvedeno v rozhodnutí o zahájení řízení, Komise se domnívá, že:

— dohoda o provozování a údržbě umožňuje v kterémkoli okamžiku zajistit úhradu všech nákladů na provoz a údržbu, a proto je tato dohoda nezbytná,

— uzavření dohody o správních postupech a o prodeji energie je podmínkou praktického fungování projektu dlouhodobého provozu, a proto je dohoda o poskytování správních služeb a dohoda o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií nezbytná, a

— je běžnou praxí, že jsou v rámci dohody mezi dvěma stranami dohodnuty podmínky pro případ, že transakce nebude uzavřena, a proto je náhrada za ztráty z pokrytí nákladů v případě, že transakce nebude uzavřena, nezbytná.

(426) Za třetí Komise připomíná připomínky třetích stran, které tvrdily, že dodávky energie lze zajistit i levnějšími technologiemi, a domnívaly se, že dotace jadernému odvětví zpomalí pokrok v oblasti jiných levnějších a ke klimatu šetrnějších technologií (zejména obnovitelných zdrojů). Belgie uvedla, že členské státy mají autonomii při utváření svých energetických politik, včetně možnosti začlenit do svého energetického mixu jadernou energii, a že pro udržení spolehlivé a vyvážené elektrické sítě je nezbytná různorodá kombinace způsobů výroby energie. Vzhledem k tomu, že koncentrace trhu se v posledních letech snížila díky vyššímu podílu obnovitelných zdrojů energie v belgickém energetickém mixu (viz 34. až 37. bod odůvodnění), a vzhledem k nedávným investicím belgického státu do větrného parku na moři v Zóně princezny Alžběty ([145]), nevidí Komise žádný důvod se domnívat, že by byl projekt dlouhodobého provozu překážkou nárůstu obnovitelné energie v Belgii. Potřeba investovat jak do jaderné, tak do obnovitelné energie je rovněž hodnověrná, jelikož obnovitelné zdroje s sebou v současné době stále nesou nevýhody, jako je dostupnost lokalit a kapacita připojení k síti. Odměňování prostřednictvím (upraveného) návrhu rozdílové smlouvy více motivuje k maximalizaci výroby v hodinách, kdy je cena vysoká (v rozsahu, v jakém je to možné vzhledem ke staré technologii používané v blocích dlouhodobého provozu). To snižuje konkurenční dopad opatření na tržní investice do obnovitelných zdrojů vzhledem k tomu, že lze očekávat, že aktiva pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů budou v provozu zejména v obdobích s nižšími cenami (jelikož v těchto obdobích je vysoká dostupnost obnovitelných zdrojů, což snižuje tržní ceny).

(427) V neposlední řadě, pokud jde o argument Belgie, že mezeru ve financování bloků v dlouhodobém provozu nelze adekvátně vyřešit účastí v kapacitním mechanismu (viz oddíl 3.3.4 a 353. bod odůvodnění), Komise uznává, že nejistý výsledek aukcí v rámci kapacitního mechanismu a načasování aukcí není slučitelný s plánem Belgie, aby se bloky v dlouhodobém provozu opětovně spustily v roce 2025. Belgická vláda konkrétně oznámila projekt dlouhodobého provozu v březnu 2022 a dne 13. prosince 2023 podepsala závaznou prováděcí dohodu (viz oddíl 2.3). Do té doby se konaly již tři aukce v rámci kapacitního mechanismu.

(428) Na základě výše uvedených úvah se Komise domnívá, že všechna dílčí opatření složky 1 se ukázala jako doplňková a nezbytná.

8.3.3.3.2 Potřeba složky 2

(429) Pokud jde o selhání trhu a rizika spojená s nejistými náklady na nakládání s jaderným odpadem a vyřazování z provozu, jak je uvedeno v 276. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Komise se domnívá, že tyto problémy jsou řešeny převodem závazků týkajících se radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva a rovněž převodem dodatečných závazků vyřazení z provozu vyplývajících z projektu dlouhodobého provozu. Cílem dohody o odpadech je zajistit odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, neboť převod zajistí financování jaderného odpadu a zvýší úroveň bezpečnosti při dočasném skladování a konečném ukládání těchto materiálů. Belgie tvrdí, že dodatečné závazky vyřazení z provozu vyplývající z projektu dlouhodobého provozu pokrývají pouze dodatečné náklady způsobené projektem dlouhodobého provozu, nepokrývají žádné provozní náklady související s každodenním řízením nebo běžnými činnostmi, a proto nevedou k narušení.

([145]) Viz rozhodnutí Komise ze dne 13. září 2024, SA.107336 (2024/N), Belgie, Mechanismus podpory pro část 1 pobřežní Zóny princezny Alžběty (Úř. věst. C/2024/5754, 25.9.2024, s. 1).

(430) Jak Komise zdůraznila v předchozích rozhodnutích týkajících se převodu závazků v oblasti jaderného odpadu v Německu a ve Spojeném království ([146]), nakládání s radioaktivním odpadem se vyznačuje dlouhými lhůtami, které proto mohou vyžadovat určitou formu zásahu státu. Potřeba zásahu státu v oblasti odpovědného a bezpečného nakládání s radioaktivním odpadem je navíc zakotvena v čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/70/Euratom, který stanoví konečnou odpovědnost státu v tomto ohledu. Převod závazků v oblasti nakládání s radioaktivním odpadem a vyřazování z provozu slouží k zajištění financování nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem jako podmínky pro odpovědné a bezpečné nakládání s těmito materiály. Společnost Engie neplánovala zachovat své jaderné aktivity v Belgii (viz 19. bod odůvodnění) a souhlasila se zahájením jednání o prodloužení životnosti až poté, co bude dosaženo dohody o finančních ujednáních, ale i o převodu závazků v oblasti jaderného odpadu (viz 23. bod odůvodnění).

(431) Pokud jde konkrétně o převod dodatečných závazků vyřazení z provozu vyplývajících z projektu dlouhodobého provozu, vzhledem k tomu, že tento převod pokrývá pouze dodatečné náklady vyplývající z projektu dlouhodobého provozu, zatímco běžné závazky vyřazení z provozu a demontáže zůstávají na provozovateli jaderných zařízení, a vzhledem k tomu, že o prodloužení životnosti požádala belgická vláda, a nikoli společnost Engie nebo společnost Electrabel, Komise zastává názor, že tento převod dodatečných závazků vyřazení z provozu vyplývajících z projektu dlouhodobého provozu je rovněž nutný. V porovnání s posouzením v rozhodnutí o zahájení řízení byly dodatečné náklady na vyřazení z provozu související s projektem dlouhodobého provozu mezitím potvrzeny i agenturou CPN/CNV (viz 200. bod odůvodnění).

(432) Komise dále nemá námitky proti vynětí mimoevropských aktiv ze společnosti Electrabel, pokud společnost Engie zajistí, že ve společnosti Electrabel zůstanou aktiva ve výši nejméně 4 miliardy EUR (viz 59. a 181. bod odůvodnění).

(433) Na základě výše uvedených úvah se Komise domnívá, že složka 2 oznámeného opatření je nezbytná.

8.3.3.3.3 Potřeba složky 3

(434) Pokud jde o selhání trhu související s regulačními a politickými riziky, jak je uvedeno v 278. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Komise se domnívá, že ačkoli všechny technologie mohou v zásadě poškozeny politickým „zadržením“, vzhledem ke kontroverzní povaze jaderné technologie lze očekávat, že jaderné projekty budou tímto rizikem postiženy více ([147]). Belgie zejména během posledních 25 let již několikrát změnila svůj politický směr v oblasti jaderné energie (viz oddíl 2.2), a Komise proto považuje toto riziko v Belgii za obzvláště aktuální. Komise navíc během veřejné konzultace k projednávané věci nezískala žádné důkazy o opaku.

(435) Komise se proto domnívá, že regulační a politická rizika jsou účinně řešena prostřednictvím opatření právní ochrany a že právní ochrana je v případě jaderné energie potřebná, jak Komise uznala také v rozhodnutí ve věci SA.39487 ([148]).

8.3.3.3.4 Závěr ohledně potřeby opatření

(436) Na základě výše uvedených skutečností dospěla Komise k závěru, že všechny tři složky opatření (včetně jejich dílčích částí) jsou nezbytné k zajištění prodloužení životnosti dvou jaderných reaktorů v Belgii. Komise navíc učinila závěr, že opatření mají pro příjemce motivační účinek, a zajišťují tak úspěšnou realizaci projektu dlouhodobého provozu.

([146]) Viz rozhodnutí Komise ze dne 16. června 2017, SA.45296 (2017/N), Německo, Převod radioaktivního odpadu a závazků týkajících se vyhořelého jaderného paliva v Německu (Úř. věst. C/2017/254, 4.8.2017, s. 1); rozhodnutí Komise ze dne 20. dubna 2016, SA.34962 (2015/N), Spojené království, Smlouva o převodu odpadu pro nové jaderné elektrárny (Úř. věst. C/2016/161, 4.5.2016, s. 1).

([147]) Viz také 384. až 385. bod odůvodnění rozhodnutí Komise ve věci SA.34947 (viz poznámka pod čarou 144).

([148]) Viz rozhodnutí Komise ze dne 17. března 2017, SA.39487 (2016/NN), Belgie, Prodloužení životnosti jaderných elektráren (Tihange 1, Doel 1 a Doel 2) (Úř. věst. C/2017/142, 5.5.2017, s. 1).

8.3.3.4 Vhodnost

(437) Selhání trhu uvedená v oddíle 3.1, která vyplývají z: i) nejistého trhu s energií a investičního prostředí, ii) nejistých nákladů spojených s jaderným odpadem a iii) vystavení politickým rozhodnutím znemožňují provozovateli jaderných zařízení získat jistotu příjmů. V tomto případě se Komise domnívá, že je to zvlášť problematické vzhledem ke staré technologii, na níž jsou bloky v dlouhodobém provozu založeny a která ponechává jen malý prostor pro flexibilitu, ale i vzhledem k omezené době prodloužení životnosti na 10 let. Tyto prvky, které se v daném případě především vyskytují, dále komplikují ziskový provoz bloků v dlouhodobém provozu, a Komise tudíž považuje státní podporu za vhodnou.

(438) Belgie tvrdí, že vzhledem ke zjištěným selháním trhu a specifickým rizikům spojeným s jadernou energií je pro jadernou energii vyžadován samostatný podpůrný mechanismus. Jak je uvedeno v oddíle 3.3.4, Belgie uvádí, že byly zvažovány i jiné formy přímé finanční podpory (pevná výkupní cena, jednosměrná rozdílová smlouva a model regulační báze aktiv), které však nebyly považovány za vhodné pro podporu projektu dlouhodobého provozu. Belgie tvrdí, že pro řešení selhání trhu a tržních rizik jsou zapotřebí tři složky oznámeného opatření. Podle Belgie: i) konkrétní nastavení projektu dlouhodobého provozu a opatření finanční podpory v rámci složky 1 jsou vhodné k zajištění stabilních příjmů provozovatele jaderných zařízení a k zabránění platební neschopnosti společného podniku v případě významných neplánovaných událostí, ii) strop pro nakládání s odpady a související dílčí opatření v rámci složky 2 jsou vhodné k zajištění toho, aby byly k dispozici potřebné finanční prostředky na financování odpovědného a bezpečného nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem, a iii) právní ochrana v rámci složky 3 je vhodná k zajištění ochrany před změnami veřejného mínění a postoje politiků k jaderné energii.

(439) Komise posoudí – pro každou složku samostatně – v níže uvedených oddílech, zda jsou složka 1, složka 2 a složka 3 oznámeného opatření, včetně několika jejich dílčích opatření, vhodné. Posouzení kombinované vhodnosti složky 1, složky 2 a složky 3 a jejich potenciálních kumulativních účinků je uvedeno v oddíle 8.3.3.6.

8.3.3.4.1 Vhodnost složky 1

(440) V první řadě, jak je uvedeno v 285., 300. a 303. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Komise považovala společnou dohodu o rozvoji++, dohodu o poskytování správních služeb a náhrada ztrát z pokrytí nákladů v případě neuzavření trhu za vhodná opatření. Za prvé, vzhledem ke krátkému časovému období před datem opětovného spuštění bloků v dlouhodobém provozu a potřebě zahájit činnosti v oblasti rozvoje co nejdříve poté, co belgická vláda přijala rozhodnutí o prodloužení životnosti dvou jaderných reaktorů, považuje Komise uzavření společné dohody o rozvoji++ před konečným uzavřením transakce za vhodný nástroj, který zajistí, aby provozovatel jaderných zařízení včas zahájil nezbytné činnosti v oblasti rozvoje. Za druhé, Komise se domnívá, že uzavření dohody o poskytování správních služeb i dohoda na podmínkách pro případ, že transakce nebude uzavřena, jsou standardním postupem, který je součástí dohody mezi dvěma stranami. Komise navíc během veřejné konzultace k projednávané věci nezískala žádné důkazy o opaku, pokud jde o tato tři dílčí opatření. Komise proto považuje společnou dohodu o rozvoji++, dohodu o poskytování správních služeb a náhradu ztrát z pokrytí nákladů v případě neuzavření za vhodná opatření, která musí být součástí projektu dlouhodobého provozu.

(441) Za druhé, pokud jde o rozdílovou smlouvu, Belgie tvrdí, že dvousměrná rozdílová smlouva je nejvhodnější možností, jak řešit selhání trhu a poskytnout jistotu příjmů a zároveň zabránit nadměrnému odměňování provozovatele jaderných zařízení. Belgické orgány se zabývaly alternativními podpůrnými mechanismy (účast na společném trhu, pevná výkupní cena, jednosměrná rozdílová smlouva, model regulační báze aktiv), považovaly je ale za méně vhodné (viz oddíl 3.3.4). Jak je uvedeno v 290. až 293. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Komise měla určité obavy ohledně návrhu rozdílové smlouvy a mnoho respondentů z řad třetích stran, kteří se zúčastnili veřejné konzultace, s tímto názorem Komise souhlasilo (viz oddíl 6.2.1.2):

a) (Původní) návrh rozdílové smlouvy odpovídal poskytování pevné odměny za skutečně vyrobenou MWh elektřiny a postrádal vhodné pobídky k výrobě elektřiny a plánování údržby v souladu s tržními podmínkami, což hrozilo nepřiměřeným narušením fungování trhu.

b) (Původní) předem definované ujednání o modulaci pouze stanovovalo sankce v případě, že při ceně elektřiny minus 20 EUR za MWh nebo nižší po dobu delší než 6 hodin nebyla výroba bloků v dlouhodobém provozu snížena, což by vedlo k poskytování podpory v době záporných cen elektřiny.

c) Komise v té době rovněž nepovažovala za přesvědčivé, že by měl (původní) mechanismus sdílení výhod a nevýhod v praxi určitý dopad.

d) V neposlední řadě byla vznesena otázka, zda je cena na denním trhu jako tržní referenční cena ve vzorci v rozdílové smlouvě nejúčinnější volbou a zda by nebylo vhodnější zahrnout do tržní referenční ceny také dlouhodobý produkt.

(442) V reakci na obavy Komise týkající se návrhu rozdílové smlouvy provedla Belgie některé úpravy:

a) Belgie nejprve vysvětlila, že vzhledem ke staré jaderné technologii, na níž jsou bloky v dlouhodobém provozu založeny, není možné, aby rychle reagovaly na jakékoli tržní signály. Jak je uvedeno v oddíle 2.1, společnost Engie byla sama otevřena možnosti zhodnotit flexibilitu bloků v dlouhodobém provozu na energetických trzích v rámci tohoto opatření, přičemž zdůraznila následná rizika odstavení v důsledku modulací reaktorů. Belgická agentura pro jadernou bezpečnost zároveň stanovila omezení počtu ekonomických modulací na jeden cyklus. V reakci na obavy Komise a třetích stran uvedené v 441. bodě odůvodnění písm. a) a s ohledem na technická omezení elektráren se Belgie rozhodla upravit odměnu nezávislého partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. Belgie zahrnula do vzorce pro výpočet odměny proměnlivou složku, aby byl partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií motivován k prodeji jaderné elektřiny v maximálním souladu s tržními podmínkami a zároveň měl na paměti modulační omezení, jak je vysvětleno v oddíle 3.3.1.5.2. V tomto novém nastavení bylo v reakci na obavy uvedené v 441. bodě odůvodnění písm. b) upuštěno od ujednání o modulaci, neboť bude na partnerovi dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, aby rozhodl, kdy je vhodné ekonomickou modulaci spustit. Partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude mít vhodnou motivaci vyžadovat ekonomickou modulaci, když budou tržní ceny nízké nebo záporné, protože pokud tak neučiní, dostane pokutu.

b) Pokud jde o obavu uvedenou v 441. bodě odůvodnění písm. c), Belgie posílila mechanismus úpravy o riziko tržních cen, aby se odměna v rámci rozdílové smlouvy více přizpůsobila měnícím se tržním podmínkám (viz oddíl 3.3.1.3.2).

c) Pokud jde o obavy uvedené v 441. bodě odůvodnění písm. d), Belgie zachovala cenu na denním trhu jako tržní referenční cenu ve vzorci v rozdílové smlouvě z důvodů uvedených v 98. bodě odůvodnění. Ve fázi formálního šetření Belgie konkrétně zdůraznila vysoké riziko a velký dopad neplánovaných odstávek, a to zejména ve fázi opětovného spuštění projektu dlouhodobého provozu. To by způsobilo, že výkon bloků v dlouhodobém provozu v prvních třech letech výroby by byl velmi nejistý, a dlouhodobá referenční cena v návrhu rozdílové smlouvy by tudíž zvyšovala rizika elektráren.

d) Belgie rovněž potvrzuje, že protistrana rozdílové smlouvy (podnik BE-WATT) vypracuje strategii řízení rizik pro svou otevřenou pozici, jak je právně stanoveno, a že její provádění přispěje k likviditě termínovaných trhů s elektřinou (viz 99. bod odůvodnění). Přijetí strategie závisí na stanovisku regulačního orgánu, které bude zahrnovat posouzení dopadu strategie na příslušné trhy s elektřinou (viz 158. bod odůvodnění).

(443) Komise se domnívá, že změny týkající se návrhu rozdílové smlouvy a jeho provádění a rovněž závazek vypracovat strategii řízení rizik, která přispěje k likviditě termínovaných trhů s elektřinou, postačují k tomu, aby vyřešily pochybnosti uvedené v rozhodnutí o zahájení řízení. Komise uznává, že bloky v dlouhodobém provozu jsou založeny na staré technologii s omezenou flexibilitou, která omezuje možnosti provozovatele jaderných zařízení pravidelně měnit výkon elektráren. To představuje rozdíl oproti novějším jaderným technologiím nebo jiným konstrukcím jaderných elektráren (např. regulační tyče v šedé versus černé barvě), které umožňují sledování zatížení. Vzhledem k omezenému prodloužení na dobu deseti let Komise uznává, že technologie musí být považována za danou, což omezuje možnosti provozovatele jaderných zařízení výrazně měnit jejich chování.

V tomto ohledu Komise oceňuje snahu belgických orgánů a společnosti Electrabel co nejvíce přizpůsobit výrobu a údržbu tržním podmínkám, a to jednak tím, že delegovaly rozhodovací pravomoc týkající se ekonomických modulací na partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a upravily jeho odměnu, a jednak tím, že přešly z 18měsíčního na 12měsíční palivový cyklus, aby bylo možné v maximální míře naplánovat údržbu na letní období. V tomto ohledu posílení mechanismu sdílení výhod a nevýhod přispívá k cíli, aby odměna za rozdílovou smlouvu co nejvíce odpovídala tržním podmínkám, a přispívá k vyšší expozici vůči tržnímu riziku. Ačkoli podporu v době záporných cen stále nelze z důvodu omezené flexibility elektráren a obav o bezpečnost zcela vyloučit, upravený návrh rozdílové smlouvy spolu s upraveným vzorcem pro výpočet odměny v rámci dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií snižuje motivaci k výrobě v době záporných cen. Komise rovněž uznává, že zejména ve fázi opětovného spuštění projektu dlouhodobého provozu existuje vysoké riziko neplánovaných nedostupností a odstávek, a expozice dlouhodobým trhům tedy může znamenat další rizika, a proto je cena na denním trhu v počátečním období projektu dlouhodobého provozu jako tržní referenční cena vhodnější. Komise rovněž poznamenává, že belgické orgány mají možnost upravit nejen tržní referenční cenu v návrhu rozdílové smlouvy, ale i vyúčtování odměny v rámci dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií po prvních třech letech projektu. V neposlední řadě je dopad použití denního trhu na termínovaných tržních snížen zajišťovací strategií, která podpoří likviditu termínovaných trhů, a dopad na vnitrodenní trh je zmírněn variabilními náklady, které nese partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií.

(444) V důsledku toho a s ohledem na specifické okolnosti této věci, která se týká stávajících jaderných bloků provozovaných na základě staré technologie s omezenou flexibilitou, je Komise toho názoru, že upravený návrh rozdílové smlouvy spolu s upravenou odměnou v rámci dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií je vhodný.

(445) Za třetí Komise rovněž vyjádřila obavy ohledně vhodnosti půjček na náklady na dobu odstávky a minimální platby na provozní náklady a kapitál, které pokrývají náklady na období zastavení provozu a případné výpadky provozních peněžních toků způsobem podobným potenciálně neomezené dotaci, čímž chrání společný podnik před jakýmikoli provozními riziky. Minimální platba na provozní náklady a kapitál navíc poskytuje ochranu kapitálu ve výši 50 %. Belgie tvrdí, že bez půjček na náklady na dobu odstávky, nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu a minimální platby na provozní náklady a kapitál by byly nutné další kapitálové příspěvky, protože v případě jediné nedostupnosti by byli akcionáři společného podniku vystaveni riziku platební neschopnosti a mezery ve financování, což by investici učinilo neziskovou.

(446) V reakci na obavy Komise týkající se půjček na náklady na dobu odstávky a minimální platby na provozní náklady a kapitál Belgie poskytla další vysvětlení a tato opatření upravila:

a) Belgie tvrdí, že půjčky na náklady na dobu odstávky budou v zásadě splaceny. Pokud jde o riziko, že půjčky na náklady na dobu odstávky nebudou splaceny v případě nedostatečného přítoku peněžní hotovosti (jelikož nastanou po splacení příspěvků akcionářů), Belgie tvrdí, že tento scénář je velmi nepravděpodobný a že půjčky na náklady na dobu odstávky nebudou splaceny pouze v případě velmi nepříznivého scénáře (viz 132. bod odůvodnění), tj. pokud by se v období 2029–2035 vyskytlo několik let významné nedostupnosti, např. kdy by byla dostupnost v každém roce nižší než 60 %. Ačkoli toto riziko není nepravděpodobné, je nízké a k jeho výskytu dochází pouze za mimořádných okolností, které by znamenaly dlouhodobě trvající závažné neočekávané události nebo řady závažných neočekávaných událostí a které by případně mohly znamenat ukončení provozu elektrárny (viz písmeno b)). Tato situace by znevýhodňovala akcionáře: půjčky na náklady na dobu odstávky nebudou plně splaceny pouze v případě, že projekt nevytvoří dostatečný zisk na výplatu výnosů z investic akcionářů, a proto půjčky na náklady na dobu odstávky nepřinášejí akcionářům nepřiměřený prospěch.

b) Podobně Belgie tvrdí, že k minimální platbě na provozní náklady a kapitál dojde pouze v případě velmi nepříznivé situace a že společnost Engie nadále riskuje, že přijde o 50 % svých kapitálových investic. V reakci na obavy, že by minimální platba na provozní náklady a kapitál mohla vyústit v neomezenou dotaci, však Belgie stanovila strop pro úhrady minimální platby na provozní náklady a kapitál. Jak je vysvětleno ve 121. bodě odůvodnění, protistrana dohody o odměně (tj. belgický stát) uplatní své právo na ukončení podle dohody o odměně v případě, že vyplacená částka minimální platby na provozní náklady a kapitál dosáhne výše 2 miliardy EUR.

c) V neposlední řadě Belgie poskytla další informace týkající se rizika, že během desetiletého období prodloužení životnosti dojde k významné neplánované události nedostupnosti, u něhož se ukázalo, že není malé (viz 114. až 118. bod odůvodnění), a jehož účinky budou mít velký dopad na ziskovost projektu dlouhodobého provozu (viz tabulka 11).

(447) Komise proto dospěla k závěru, že půjčky na náklady na dobu odstávky a minimální platba na provozní náklady a kapitál jsou nezbytnými a vhodnými nástroji k zajištění životaschopnosti projektu dlouhodobého provozu, zejména s ohledem na konkrétní okolnosti této věci, která se týká stávajících jaderných reaktorů, jež jsou založeny na staré technologii, a jsou tudíž vystaveny riziku významných neplánovaných odstávek. Z tohoto pohledu, vzhledem k tomu, že prodloužení životnosti je omezeno na dobu deseti let, což omezuje možnost vyrovnat značné ztráty, poskytuje minimální platba na provozní náklady a kapitál společnému podniku jištění tím, že jej chrání před provozním rizikem. Bez dodatečných záruk v podobě minimální platby na provozní náklady a kapitál a půjček na náklady na dobu odstávky by soukromý investor pravděpodobně nepodstoupil riziko realizace projektu dlouhodobého provozu. Vzhledem k potenciální výši plateb minimální platby na provozní náklady a kapitál v případě dlouhodobého odstavení jednoho ze dvou bloků v dlouhodobém provozu v průběhu několika let se jevilo jako nezbytné omezit tento mechanismus na částku, která by odpovídala tržním zvyklostem a která by poskytla dostatečný čas na obnovení běžného provozu bloku nebo bloků v dlouhodobém provozu. Komise vítá omezení (potenciálních) úhrad minimální platby na provozní náklady a kapitál tak, aby byla expozice belgického státu přinejmenším vyčíslena a známa předem.

(448) Pokud jde o účast belgického státu ve společném podniku, Belgie tvrdí, že to belgickému státu umožňuje společně ovládat projektovou společnost, jelikož oba akcionáři vstupují do společného podniku za stejných podmínek. Zároveň umožní belgickému státu, aby si zachoval určitou míru vlastnictví kritické infrastruktury. Komise proto dospěla k závěru, že společný podnik je vhodný.

(449) Za čtvrté, pokud jde o dohodu o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, Komise považuje za vhodné vybrat partnera pro prodej elektřiny vyrobené bloky v dlouhodobém provozu na velkoobchodním trhu za podmínky, že tento partner bude jednat zcela samostatně a nikoli v zájmu společnosti Electrabel. Komise však měla pochybnosti ohledně omezení prodeje na denní velkoobchodní trh. Belgie upřesnila, že partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií má možnost prodávat elektřinu vyrobenou bloky v dlouhodobém provozu na jakémkoli trhu a není omezen na denní trh (viz 152. bod odůvodnění). Belgie rovněž potvrdila, že partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude vybrán na základě nabídkového řízení a že budou zavedena ochranná opatření, která zajistí, aby společnost Engie neměla žádný vliv na nabídkové řízení nebo jeho výsledek (viz body 3.3.1.5.1 a 3.3.1.5.3). Kromě toho se Belgie a společnost Engie zavazují, že v případě, že bude GEMS vybrána jako partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, zavedou nezbytná ochranná opatření, aby nedošlo k narušení ostatních obchodních činností GEMS (viz oddíl 3.3.1.5.3). Komise proto považuje uzavření dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a výběr partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií za vhodné.

(450) V neposlední řadě měla Komise obavy ohledně vhodnosti kombinace několika mechanismů odměňování, které jsou součástí rozdílové smlouvy, a domnívala se, že balíček dílčích opatření v rámci složky 1 lze považovat za vhodný pouze tehdy, pokud nevede k nepřiměřenému dodatečnému narušení obchodu a hospodářské soutěže. Vzhledem k tomu, že Komise nemá žádné informace o tom, že by partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií nepůsobil samostatně, ani o tom, že by společnost Engie byla chráněna před všemi tržními riziky (prostřednictvím upraveného mechanismu úpravy o riziko tržních cen, stropu pro minimální platbu na provozní náklady a kapitál a kapitálového rizika ve výši 50 %), může Komise dospět k závěru, že všechna dílčí opatření v rámci složky 1 lze považovat za vhodná, a to jak jednotlivě, tak i společně.

8.3.3.4.2 Vhodnost složky 2

(451) Jak je uvedeno v 304. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, nakládání s radioaktivním odpadem se vyznačuje dlouhými lhůtami, a proto může vyžadovat určitou formu zásahu státu; konečná odpovědnost státu za odpovědné a bezpečné nakládání s radioaktivním odpadem je stanovena v čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/70/Euratom.

(452) Komise se proto domnívá, že převod závazků za jaderný odpad a vyhořelé palivo na nezávislý veřejný subjekt Hedera je vhodným prostředkem, jak přenést větší odpovědnost za konečné uložení vyhořelého paliva a radioaktivního odpadu na belgický stát a zajistit jeho dlouhodobé financování. Komise rovněž neurčila žádné jiné opatření nebo nastavení než to, které je popsáno v oddíle 3.3.2.2, které by Belgii umožnilo dosáhnout těchto cílů úplně stejně.

(453) Pokud jde o převod dodatečných závazků vyřazení z provozu vyplývajících z projektu dlouhodobého provozu (dále jen „dyssynergie vyřazování z provozu“), jak je uvedeno v oddíle 3.3.2.4, tento převod se týká pouze dodatečných nákladů vyplývajících z projektu dlouhodobého provozu, zatímco běžné závazky vyřazování z provozu a demontáže zůstávají na provozovateli jaderných zařízení. Agentura CPN/CNV ve skutečnosti potvrdila, že existují dyssynergie ovlivňující náklady na vyřazení z provozu a demontáž, a vyčíslila jejich výši. Vzhledem k tomu, že o prodloužení životnosti požádala belgická vláda, a nikoli společnost Engie/Electrabel, Komise se domnívá, že převod dyssynergií vyřazování z provozu prostřednictvím jednorázové paušální platby ze strany belgického státu je vhodný.

(454) Převod závazků v oblasti jaderného odpadu na podnik Hedera, který je samostatným veřejným subjektem zajišťujícím finanční prostředky k určenému účelu a kontrolujícím náklady spojené s převedenými závazky, v obou těchto případech pod kontrolou nezávislého vládního orgánu (agentury CPN/CNV), odůvodňuje vynětí mimoevropských aktiv ze společnosti Electrabel a zajišťuje vhodnost převodu závazků týkajících se radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva.

(455) Komise se proto domnívá, že složka 2 oznámeného opatření, včetně jeho dílčích opatření, je vhodná pro řešení selhání trhu souvisejícího s nejistými náklady na nakládání s odpady a vyřazování z provozu.

8.3.3.4.3 Vhodnost složky 3

(456) Komise se domnívá, že jaderná technologie je rovněž vystavena značnému riziku politického zadržení. Jak již bylo uvedeno v 306. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Komise proto považuje dohodu o právní ochraně za vhodnou pro řešení selhání trhu v souvislosti s politickými a regulačními riziky, jak Komise uznala rovněž v rozhodnutí ve věci SA.39487 ([149]).

8.3.3.4.4 Závěr ohledně vhodnosti opatření

(457) Komise se domnívá, že změny opatření, včetně úpravy návrhu rozdílové smlouvy, zintenzivnění úpravy o riziko tržních cen a zastropování minimální platby na provozní náklady a kapitál, a rovněž dodatečná vysvětlení týkající se kombinace dílčích opatření postačují k tomu, aby Komise dospěla k závěru o vhodnosti složky 1. Komise rovněž zvažuje specifické okolnosti této věci, která se týká investice do stávajících jaderných elektráren založených na staré technologii, a to po omezenou dobu. Pokud jde o složky 2 a 3, formální šetření nepřineslo důkazy, které by vedly k odchýlení se od předchozího závěru Komise, že složky 2 a 3 jsou vhodné.

(458) Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem považuje Komise dílčí opatření v rámci složky 1, složky 2 a složky 3 za vhodný způsob podpory projektu dlouhodobého provozu.

8.3.3.5 Přiměřenost

(459) Pro posouzení přiměřenosti opatření musí Komise ověřit, zda se opatření omezuje na minimum umožňující úspěšné dokončení projektu dlouhodobého provozu a dosažení cílů.

(460) V rozhodnutí o zahájení řízení Komise vysvětlila, že posouzení přiměřenosti musí vzít v potaz kombinaci podpůrných opatření navržených belgickými orgány, tj. kombinaci složky 1, složky 2 a složky 3, včetně kombinace dílčích opatření v rámci každé složky.

(461) Komise nejprve v níže uvedených oddílech posoudí, zda jsou složka 1, složka 2 a složka 3 oznámeného opatření, včetně několika jejich dílčích opatření, přiměřené. Posouzení kombinované přiměřenosti složky 1, složky 2 a složky 3 i jejich potenciálních kumulativních účinků je uvedeno v oddíle 8.3.3.6.

([149]) Viz také 103. bod odůvodnění rozhodnutí Komise ve věci SA.39487 (viz poznámka pod čarou 25).

8.3.3.5.1 Přiměřenost složky 1

(462) Jak je uvedeno v 331. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, bylo zjištěno, že společná dohoda o rozvoji++, dohoda o provozování a údržbě, dohoda o poskytování správních služeb a náhrada ztrát z pokrytí nákladů v případě neuzavření byly uzavřeny za tržních podmínek, a lze je proto považovat za přiměřené. Jak je uvedeno v 324. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Komise uznala, že vzhledem k citlivosti a specifické povaze bloků v dlouhodobém provozu nemusí být provedení nabídkového řízení týkající se dohody o provozování a údržbě vhodné, a její přiměřenost lze tudíž posoudit prostřednictvím úrovně marže, kterou společnost Electrabel získá plněním smlouvy a která by měla být stanovena za tržních podmínek. Vzhledem k tomu, že výše marží stanovená v dohodě o provozování a údržbě je v souladu s maržemi uplatňovanými v rámci dohody o partnerství týkajícím se dlouhodobého provozu společností Luminus, která je relevantní referenční dohodou, neboť se vztahuje na podobné služby, Komise považovala dohodu o provozování a údržbě za přiměřenou. Kromě toho Komisi nebyly během veřejné konzultace v této věci předloženy žádné důkazy, které by svědčily o opaku, pokud jde o přiměřenost společné dohody o rozvoji++, dohody o provozování a údržbě, dohoda o poskytování správních služeb a náhrady ztrát z pokrytí nákladů v případě neuzavření.

(463) Společný podnik byl v rozhodnutí o zahájení řízení rovněž považován za přiměřený, neboť belgická vláda a společnost Electrabel budou vykonávat svá práva za rovných podmínek: na řízení a správě společného podniku a na nákladech a příjmech se budou podílet rovným dílem.

(464) V tomto oddíle Komise posuzuje přiměřenost vnitřního výnosového procenta (IRR) projektu dlouhodobého provozu, jakož i zbývajících dílčích finančních opatření složky 1 (minimální platba na provozní náklady a kapitál, nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu, půjčky na náklady na dobu odstávky, akcionářské půjčky). Aby byla zajištěna přiměřenost opatření státní podpory a zabránilo se nadměrné kompenzaci, musí opatření státní podpory zajistit minimální míru návratnosti, aby příjemce mohl do projektu investovat. Jinými slovy je to minimální míra, která uzavře mezeru ve financování projektu. Mezera ve financování je definována jako rozdíl mezi čistou současnou hodnotou skutečného scénáře a hypotetického srovnávacího scénáře a zároveň představuje minimální částku státní podpory, která je potřebná k tomu, aby opatření mělo na podnik motivační účinek, a maximální částku státní podpory, která je přiměřená k vyvolání investice.

(465) Koncept mezery ve financování je hluboce zakořeněn v běžném podnikatelském rozhodování. Když se společnosti maximalizující zisk rozhodují, zda realizovat určitý projekt, posuzují hodnotu generovanou daným projektem v porovnání s alternativními způsoby jednání a vybírají ten, který přináší nejvyšší očekávanou návratnost. Proto, aby byly společnosti ochotny realizovat projekt, který není projektem s nejvyšší očekávanou návratností, může být nutné je motivovat prostřednictvím státní podpory pokrývající mezeru ve financování.

(466) Aby bylo možné určit, jakou část různého zlepšení lze přičíst dopadu zásahu, neboť k takovému zlepšení může dojít nejen díky projektu dlouhodobého provozu, ale i díky jiným faktorům, předložila Belgie hypotetický srovnávací scénář, který Komise v době rozhodnutí o zahájení řízení neměla k dispozici ([150]). V takovém případě je hypotetickým srovnávacím scénářem scénář, kdy by nedošlo k prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu, což by byl případ, že by nebyla uzavřena žádná dohoda s belgickou vládou. V hypotetické srovnávací analýze se porovnávají výsledky zásahu s výsledky, kterých by bylo dosaženo, kdyby zásah nebyl proveden. V takové situaci by společnost Electrabel: i) pokračovala v provozu jaderných reaktorů až do jejich původního právně závazného data ukončení a ii) ponechala si veškeré závazky související s odpady. Belgická vláda poskytla finanční údaje týkající se tohoto bodu, konkrétně uvedené předpokládané nediskontované ([151]) volné peněžní toky související s provozem belgických jaderných bloků po dobu jejich zbývající životnosti (do jejich právně závazných dat ukončení provozu v roce 2025). Belgie tvrdí, že peněžní toky bloků v dlouhodobém provozu po zbývající dobu zákonné životnosti zůstanou nezměněny, ať už s projektem dlouhodobého provozu, nebo bez něj.

(467) V rozhodnutí o zahájení řízení byly vyjádřeny tři hlavní obavy týkající se přiměřenosti složky 1, které jsou důležité pro posouzení Komise a které se týkají:

a) minimální platby na provozní náklady a kapitál a podmínek nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu, akcionářských půjček a půjček na náklady na dobu odstávky (viz oddíl 8.3.3.5.1.1);

b) cílové vnitřní míry návratnosti ve výši 7 %, z níž vychází finanční model (viz oddíl 8.3.3.5.1.2), a

c) dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií (viz oddíl 8.3.3.5.1.3).

([150]) Hypotetická srovnávací analýza uvedená v rozhodnutí o zahájení řízení se týká scénáře, v němž by společnost Engie realizovala projekt dlouhodobého provozu, aniž by dosáhla dohody s belgickou vládou.

([151]) Volné peněžní toky nebyly diskontovány, jelikož do právně závazného data ukončení provozu zbývalo méně než jeden rok.

8.3.3.5.1.1 Přiměřenost opatření finanční podpory v rámci složky 1

(468) Za prvé, jak bylo uvedeno v rozhodnutí o zahájení řízení, Komise se domnívá, že minimální platba na provozní náklady a kapitál ve skutečnosti poskytuje společnému podniku jištění, neboť případný výpadek příjmů v důsledku nedostatečné výroby elektřiny, k němuž dojde v počátečním období a v období provozní fáze, bude pokryt platbou belgického státu, čímž bude společný podnik finančně chráněn před jakýmkoli provozním rizikem. Hlavní problém spojený s minimální platbou na provozní náklady a kapitál souvisel s tím, že by mohla *de facto* představovat téměř neomezenou dotaci pro podnik BE-NUC v případě dlouhých neplánovaných období nedostupnosti bloků v dlouhodobém provozu. Pokud by vedla teoreticky závažná neočekávaná událost nebo řada závažných neočekávaných událostí k tomu, že by bloky v dlouhodobém provozu nemohly vyrábět elektřinu po dobu deseti let trvání projektu dlouhodobého provozu, mohlo by dojít k minimální platbě na provozní náklady a kapitál ve výši až [7 000 – 8 000] milionů EUR. Belgie poskytla další vysvětlení ohledně nezanedbatelné pravděpodobnosti, že k takovým významným neplánovaným odstávkám dojde (viz 114. až 118. bod odůvodnění), a důsledků, které by to mohlo mít (viz tabulka 11), a zavázala se omezit úhradu minimální platby na provozní náklady a kapitál na výši 2 miliardy EUR (viz 121. bod odůvodnění). Tato částka, která se zdá být v souladu s praxí v odvětví, pokud jde o úroveň záruky, odpovídá horní hranici scénáře, kdy jsou oba bloky v dlouhodobém provozu současně nedostupné po dva po sobě jdoucí roky. S ohledem na dobu prodloužení provozu (omezenou na deset let) byly dva roky považovány za maximální dobu, kterou lze vyčlenit na identifikaci a řešení problému nebo řady problémů podle jejich závažnosti, než bude zvažována možnost ukončení provozu. Komise se proto domnívá, že zastropovaná částka minimální platby na provozní náklady a kapitál je přiměřená.

(469) Za druhé, pokud jde o půjčky na náklady na dobu odstávky, Belgie uvádí, že půjčky na náklady na dobu odstávky až do roku 2028 pokrývají náklady v období, kdy se neplánuje, že budou bloky v dlouhodobém vytvářet čistý příjem, a tyto půjčky jsou splatné belgické vládě, což zajišťuje, že je podpora minimalizována. Jak bylo uvedeno v rozhodnutí o zahájení řízení, Komise měla obavy ohledně splácení půjček na náklady na dobu odstávky, jelikož půjčky na náklady na dobu odstávky v praxi představují financování podřízené všem ostatním půjčkám a rovněž vlastnímu kapitálu společného podniku. To znamená, že tyto půjčky nemusí být splaceny na konci období dlouhodobého provozu, pokud by výroba elektřiny nebyla dostatečně velká, a jsou tak spojeny se značným rizikem, že úroková sazba stanovená tak, aby byla na úrovni nižší z hodnot úrokové sazby OLO (pětiletých) ([152]) v Belgii plus 200 bazických bodů a 6 %, nemusí odpovídat. Belgie upřesnila, že půjčky na náklady na dobu odstávky nebudou splaceny pouze v případě velmi nepříznivého scénáře, a tudíž je riziko, že nebudou belgickému státu splaceny, velmi nízké (viz 132. bod odůvodnění). Belgie zejména zdůraznila, že v takovém velmi nepříznivém scénáři by rovněž nedošlo k návratnosti kapitálového vkladu. Rizika půjček na náklady na dobu odstávky se totiž týkají pouze rizik spojených s výkonností a ziskovostí projektu, jelikož půjčky na náklady na dobu odstávky se nepoužívají k financování kapitálových výdajů. Pokud jde o úrokovou sazbu, ta je zastropována na maximální úroveň, která nepřesáhne cílové rozpětí vnitřní míry návratnosti podle úpravy o riziko tržních cen v rozmezí 6 % až 8 %. Komise se proto domnívá, že podmínky půjček na náklady na dobu odstávky jsou přiměřené. Pokud by konečné podmínky půjček na náklady na dobu odstávky pozměnily oznámené opatření, jak je uvedeno v tomto rozhodnutí, Belgie se zavazuje oznámit je Komisi.

(470) Za třetí, pokud jde o podmínky nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu a akcionářských půjček, Belgie během formálního vyšetřovacího řízení upřesnila, že tyto půjčky budou pořízeny za tržních podmínek a s úrokovými sazbami, které dosud nebyly stanoveny, která však budou stanoveny s odkazem na aktuální tržní sazby a na srovnatelné dluhové financování třetích stran, které bude v daném okamžiku k dispozici. Byl vypracován soubor podmínek, který stanoví podmínky obou akcionářských půjček a popisuje metodiku stanovení úrokové sazby. Belgie objasnila, že tato metoda je v souladu s politikou společnosti Engie v oblasti převodních cen úvěrů a je v souladu se zásadou OECD v oblasti eroze základu daně a přesouvání zisku (BEPS), která zajišťuje, aby úroková sazba byla stanovena na úrovni tržních cen. Podle souboru podmínek se očekává, že úroková sazba bude pohyblivá a bude stanovena na úrovni šestiměsíční sazby EURIBOR navýšené o očekávanou marži ve výši přibližně [0–3] %. Komise poznamenává, že marže přičítaná k šestiměsíční sazbě EURIBOR bude odhadnuta na základě […], což je široce uznávaný a používaný nástroj pro odhad rozpětí marží podle kritérií, jako je splatnost, bonita a měna úvěru a dlužníka. Pokud jde o rating, který bude brán v úvahu pro společný podnik při odhadu rozpětí marží, v případě, že podnik BE-NUC nemá formální rating od ratingové agentury, Belgie tento rating odhadne na základě

([152]) To odpovídá odhadované době trvání půjček na náklady na dobu odstávky (5 let).

nejnižšího úvěrového ratingu akcionářů subjektu. Jedná se o belgický stát (rating agentury Moody's Aa3 ([153]) potvrzený na internetových stránkách belgické vlády ([154]), rating agentury S&P AA a rating agentury Fitch AA– potvrzený na internetových stránkách belgické vlády a rovněž ověřený Evropskou komisí na portálu S&P Capital IQ Pro ([155]) dne 16. ledna 2025) a společnost Electrabel (rating agentury Moody's Baa1 ([156]) podle veřejně dostupné zprávy ze dne 10. července 2024 ([157]) a rating agentury Fitch BBB+ podle veřejně dostupných informací na internetových stránkách agentury Fitch ([158])). To představuje standardní přístup, zejména s ohledem na to, že bloky v dlouhodobém provozu jsou hlavní činností společnosti Electrabel, navíc podpořenou neomezenou zárukou mateřské společnosti Engie (rating agentury Moody's Baa1 ([159]) a rating agentury Fitch BBB+ ([160])), a s ohledem na kapitálovou strukturu společného podniku. Komise se proto domnívá, že podmínky nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu a akcionářských půjček jsou přiměřené. Pokud by konečné podmínky nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu a akcionářských půjček pozměnily oznámené opatření, jak je uvedeno v tomto rozhodnutí, Belgie se zavazuje oznámit je Komisi.

(471) Vzhledem k vložení stropu pro minimální platbu na provozní náklady a kapitál a dodatečným vysvětlením týkajícím se půjček na náklady na dobu odstávky a podmínek nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu a akcionářských půjček je Komise toho názoru, že minimální platba na provozní náklady a kapitál, nástroj pro poskytnutí provozního kapitálu, půjčky na náklady na dobu odstávky a akcionářské půjčky jsou přiměřené.

8.3.3.5.1.2 Přiměřenost cílové návratnosti ve výši 7 % (na níž je založena rozdílová smlouva)

(472) V rámci dohody o odměně bude mezi stranami uplatňována dvousměrná rozdílová smlouva. Komise posoudila metodiku stanovení realizační ceny, včetně kontroly parametrů, které se zadávají do finančního modelu, jenž určuje výši realizační ceny. Jak je uvedeno v 71. bodě odůvodnění, v základním scénáři finančního modelu k podpisu, který je základem prováděcí dohody podepsané dne 13. prosince 2023, Belgie předpokládá, že náklady na modernizaci obou reaktorů budou činit [2–2,5] miliardy EUR v podobě kapitálových výdajů, což by vedlo k realizační ceně [80–90] EUR za MWh, která by zajistila po dobu životnosti bloků v dlouhodobém provozu vnitřní míru návratnosti ve výši 7 %. Jinými slovy, diskontování volných peněžních toků sazbou po zdanění ve výši 7 % by vedlo k nulové čisté současné hodnotě, čímž je prokázána přiměřenost vnitřní míry návratnosti a uzavření mezery ve financování. Belgie dále uvádí, že dohoda o odměně obsahuje mechanismus sdílení výhod a nevýhod, jehož prostřednictvím společnost Engie částečně sdílí rizika s belgickým státem, pokud se ukáže, že tržní ceny jsou nižší nebo vyšší, než se očekávalo v základním scénáři. Při nižších cenách klesá cílová návratnost (v podobě nižší realizační ceny) ze 7 % na 6 %, zatímco při vyšších cenách se cílová návratnost (v podobě vyšší realizační ceny) zvyšuje na 8 %.

(473) Během formálního vyšetřovacího řízení Belgie poskytla dodatečná vysvětlení, proč je cílová míra návratnosti ve výši 7 % a rozpětí 6 až 8 % přiměřené, a prokázala, že výše podpory je omezena na minimum potřebné k překlenutí mezery ve financování.

(474) Za prvé Belgie upravila návrh rozdílové smlouvy tak, aby výroba elektřiny z bloků v dlouhodobém provozu lépe odpovídala tržním signálům a aby partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií nebyl motivován k prodeji elektřiny za záporné ceny. Jak je uvedeno v oddíle 8.3.3.4.1, Komise se domnívá, že upravený návrh rozdílové smlouvy je skutečně vhodný.

([153]) Ekvivalent AA– podle terminologie ratingových agentur S&P a Fitch.
([154]) Viz https://www.debtagency.be/en/datafederalstaterating.
([155]) Na portálu S&P Capital IQ Pro, který je přístupný Evropské komisi, se zobrazují pouze ratingy agentur S&P a Fitch, pokud jsou k dispozici.
([156]) Ekvivalent BBB+ podle terminologie ratingových agentur S&P a Fitch.
([157]) Viz https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2024-07/Credit_Opinion-Electrabel-SA-Update-to-credit-10Jul2024-PBC_1410170.pdf.
([158]) Viz https://www.fitchratings.com/entity/electrabel-sa-96533890.
([159]) Baa1 odpovídá ratingu BBB+ podle terminologie ratingových agentur S&P a Fitch. https://www.engie.com/sites/default/files/assets/documents/2024-07/Credit_Opinion-ENGIE-SA-Update-to-credit-03Jul2024-PBC_1409724.pdf.
([160]) Viz https://www.fitchratings.com/entity/engie-sa-80361337.

(475) Za druhé Belgie aktualizovala referenční srovnání a dospěla k závěru, že rozpětí ziskovosti 6 % až 8 % je v souladu s referenčními hodnotami odvětví a vnitřní míra návratnosti ve výši 7 % konkrétně odpovídá prémii o přibližně 4 % převyšující bezrizikovou sazbu ve výši přibližně 3 % (viz oddíl 3.3.1.3.1.1). Mezinárodní srovnávací analýza, kterou poskytla Belgie, využívá v maximální možné míře srovnatelné společnosti a projekty. Vzhledem k tomu, že jaderný sektor je závislý na velmi specifickém a na míru šitém financování, často se silnou účastí vlády, navržení referenční úrovně přesně odpovídající mechanismům se nejeví jako reálné. Belgie totiž uznala, že různorodost tržních a regulačních rámců, rizikových profilů a také charakteristik společností a projektů brání vytvoření plně srovnatelného souboru společností nebo projektů. Příklady navržené Belgií však lze považovat za relevantní, neboť se týkají společností a projektů vlastnících jaderná zařízení v různých zeměpisných oblastech a využívajících mechanismy financování, jež se maximálně blíží mechanismům projektu. Pokud jde o vnitřní míru návratnosti v rozpětí 6 % až 8 %, zdá se, že stejně jako u většiny projektů se srovnatelným rozsahem a finančními ochrannými opatřeními jsou parametry zvolené Belgií na spodní hranici stupnice.

(476) Za třetí Belgie pozměnila mechanismus úpravy o riziko tržních cen tak, aby k úpravě vnitřní míry návratnosti docházelo rychleji v souladu s tržními podmínkami (viz oddíl 3.3.1.3.2). Změnou nastavení úpravy o riziko tržních cen z 30 % na 20 % vedoucí k zintenzivnění mechanismu bude dosaženo rychlejšího posunu vnitřní míry návratnosti směrem dolů v době, kdy je tržní cena nižší než realizační cena, nebo k rychlejšímu posunu vnitřní míry návratnosti směrem nahoru v době, kdy je tržní cena vyšší než realizační cena. To by za stejných podmínek vedlo k silnějšímu dopadu na vnitřní míru návratnosti společného podniku v případě změn tržních cen v rámci cenového rozpětí.

(477) Za čtvrté, na základě aktualizované úpravy o riziko tržních cen a současných projekcí tržních cen Belgie vypočítala skutečnou míru návratnosti, které by dosahoval podnik BE-NUC v současné době, a to ve výši 6,5 %, což je o 0,5 bazického bodu méně než cílová míra 7 %, a která se nachází na dolním konci rozpětí 6 % až 8 %. Toto posouzení vychází z vývoje trhů s elektřinou od podpisu dohody (2023) a ze skutečnosti, že by se snížily projekce na období 2025–2035. Komise konstatuje, že tato posouzení jsou v souladu se současnými kotacemi EEX. K 16. lednu 2025 jsou průměrné cenové projekce následující: 79,72 EUR/MWh pro rok 2025, 80,23 EUR/MWh pro rok 2026, 75,75 EUR/MWh pro rok 2027, 64,99 EUR/MWh pro rok 2028 ([161]).

(478) Za páté Belgie porovnala cílovou vnitřní míru návratnosti s teoretickými náklady na kapitál, a to na základě dvou obecně uznávaných metodik, jimiž jsou vážené průměrné náklady kapitálu (WACC) a náklady vlastního kapitálu (náklady vlastního kapitálu bez finanční páky). Belgie vypočítala WACC, které se pohybují v rozmezí 6,2–7,4 %, a náklady vlastního kapitálu bez finanční páky, které se pohybují v rozmezí 6,2–7,5 %. V této souvislosti Komise za účelem dalšího ověření, zda je cílová vnitřní míra návratnosti přiměřená, porovnala cílové WACC Belgie s tržním rozpětím WACC ([162]). Cílová hodnota vnitřní míry návratnosti vyšší než dané rozmezí znamená nepřiměřeně vysoký výnos, cílová hodnota vnitřní míry návratnosti nižší než dané rozmezí znamená nepřiměřeně nízký výnos (tj. výnos, který by tržní investor nepřijal). Při odhadu teoretického rozmezí WACC na základě tržních údajů vychází Komise ze standardního vzorce WACC, který používá rovněž Belgie a který je popsán v oddíle 3.3.1.3.1.2.1.

(479) V případě nákladů vlastního kapitálu vycházela Komise ze standardního vzorce modelu CAPM, který používá také Belgie a který je popsán v oddíle 3.3.1.3.1.2.2, a odhadla jednotlivé složky vzorce na základě tržních údajů, jak je vysvětleno níže.

(480) V případě bezrizikové sazby se Komise v souladu s belgickým přístupem opírá o výnosy desetiletých belgických státních dluhopisů (OLO), které se mohou vhodně přiblížit bezrizikovému faktoru denominovanému v eurech v rámci státního úvěrového ratingu Belgie a mohou být v souladu s desetiletou dobou trvání projektu. Pokud jde o období průměrování, Komise zvážila šestiměsíční i dvanáctiměsíční klouzavý průměr, který k září 2024 činil

([161]) Viz https://www.eex.com/en/market-data.

([162]) Vzhledem k tomu, že tržní parametry použité pro výpočet nákladů vlastního kapitálu bez finanční páky a WACC jsou stejné, zaměří se Komise v tomto oddíle na výpočet WACC.

3,01 %, resp. 3,03 % ([163]). Odhadované rozpětí bezrizikové sazby se proto pohybuje v rámci dolní a horní hranice odhadů vypočtených Belgií ve výši 2,8 % a 3,11 % (na základě dvanáctiměsíčního klouzavého průměru pro polovinu roku 2023, resp. konec roku 2023). Tyto odhady jsou rovněž v souladu s průměrnými bezrizikovými sazbami používanými v Belgii podle Fernandeze a kol. ([164]) pro začátek roku 2024.

(481) U tržní rizikové prémie Belgie předpokládá na základě Damodaranových a Krollových údajů (viz tabulka 8) rozpětí mezi 5,27 % a 5,75 %. Tyto databáze jsou ve světě financí a obchodu široce uznávané a využívané. Komise považuje tyto zdroje za spolehlivé a ve svém scénáři s nízkou hodnotou vychází z průměru Damodaranových údajů (5,27 %) a ve svém scénáři s vysokou hodnotou z konzervativního údaje Belgie (5,75 %). V případě svého základního scénáře Komise vzala v úvahu třetí široce uznávaný zdroj opírající se o zdroj údajů, a to údaje z ročního průzkumu zveřejněné Fernandezem a kol. ([165]), a odhadla tržní rizikovou prémii na začátku roku 2024 na 5,7 %. Z důvodu konzervativnosti považuje Komise za základní scénář průměr tří zdrojů (Damodaran, Kroll a Fernandez), který činí 5,57 %.

(482) Pro účely stanovení koeficientu beta bez finanční páky Komise posoudila obě metodiky předložené Belgií, které vycházejí z prostého průměru a mediánu pákového poměru (dluh / vlastní kapitál) pěti srovnatelných společností v oblasti veřejných služeb a koeficientu beta odhadovaného jako pětileté klouzavé průměry od poloviny roku 2023 s denní frekvencí. Komise se domnívá, že tato metodika a zdroj údajů (Bloomberg) jsou v souladu s široce uznávanými metodikami ([166]). V případě svého základního scénáře Komise vychází z průměru dolní ([0,40–1,00]) a horní ([0,40–1,00]) hodnoty odhadu pro svůj základní scénář ([0,40–1,00]). V případě procesu stanovení odhadů koeficientu beta s finanční pákou a bez finanční páky Komise vychází stejně jako Belgie rovněž z Hamadova přístupu (popsaného v tabulce 6) a z důvodu konzervativnosti používá spodní hranici belgického odhadu cílového pákového poměru (dluh/kapitál) ve výši 53 %.

(483) V případě zadlužení ([167]) Komise poznamenává, že rozpětí 34,6–35,2 % (viz tabulka 6) je odvozeno z cílového pákového poměru v rozmezí 53 % a 54,5 % na základě srovnatelných společností použitých pro odhady koeficientu beta, jak je popsáno v 482. bodě odůvodnění. Z důvodu konzervativnosti používá Komise spodní hranici odhadů ve svém základním scénáři ([168]).

(484) Pro odhad nákladů na dluh před zdaněním používá Belgie široce uznávanou metodiku, která spočívá v tom, že se k bezrizikové sazbě připočte rozpětí podnikových sazeb (podle odvětví, v němž podnik působí). V souladu s touto metodikou Komise v případě svého základního scénáře připočítává k bezrizikové sazbě ve výši 3,03 % (základní scénář) průměr rozpětí podnikových sazeb na počátku roku 2023 a na počátku roku 2024 ve výši 2,69 %, resp. 2,17 % ([169]).

([163]) Data získána z portálu S&P Capital IQ Pro dne 4. září 2024.

([164]) Široce uznávaný zdroj dat. Prof. Fernandez a kol. zveřejňují přehled tržních rizikových prémií a bezrizikových sazeb používaných každoročně pro celou řadu zemí. Je zde k dispozici průzkum z roku 2024, který uvádí průměrnou bezrizikovou sazbu ve výši 3,1 %. Průzkum: Market Risk Premium and Risk-Free Rate used for 96 countries in 2024 (Tržní riziková prémie a bezriziková sazba pro 96 zemí v roce 2024), autoři: Pablo Fernandez, Diego Garcia de la Garza, Lucía Fernández Acín – https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4754347.

([165]) Široce uznávaný zdroj dat. Prof. Fernandez a kol. zveřejňují přehled tržních rizikových prémií a bezrizikových sazeb používaných každoročně pro celou řadu zemí. Je zde k dispozici průzkum z roku 2024, který uvádí průměrnou tržní rizikovou prémii ve výši 5,7 %; Průzkum: Riziková přirážka a bezriziková sazba použitá pro 96 zemí v roce 2024, Pablo Fernandez, Diego García de la Garza, Lucía Fernández Acín: SSRN.

([166]) Použití pětiletého klouzavého průměru s denní frekvencí umožňuje vyřešit krátkodobou volatilitu a poskytuje stabilnější míru rizika.

([167]) Zadlužení (dluh / celkový kapitál) je odvozeno z cílového pákového poměru použitého v procesu stanovení odhadů koeficientu beta s finanční pákou a bez finanční páky, popsaného v oddíle 3.3.1.3.1.2. Zadlužení se vypočítá jako (cílová páka / (1 + cílová páka)).

([168]) Zadlužení je rovněž v široké míře v souladu s informacemi o odvětví, které poskytl Damodaran, který odhaduje pro rok 2023 průměrné zadlužení v energetickém odvětví na 39,25 % (údaje zveřejněné v lednu 2024, dostupné na https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/dataarchived.html#capstru).

([169]) Z internetových stránek profesora Damodarana, stránka „Archived data“ (Archivované údaje) (https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/dataarchived.html#discrate), soubory týkající se období 1/24 a 1/23 pro Evropu v oddíle „Cost of Capital by Industry“ (Náklady vlastního kapitálu podle odvětví).

(485) Závěry Komise týkající se WACC jsou uvedeny v tabulce 17 níže. V tabulce jsou uvedeny tři scénáře WACC, které jsou výsledkem tří souborů předpokladů: „Belgie – nízký“, „Základní“ scénář Komise a „Belgie – vysoký“.

Tabulka 17

prezentace tří scénářů WACC

Scénáře (*)	Belgie – nízký	Základní scénář Komise	Belgie – vysoký
Bezriziková míra	2,8 %	3,0 %	3,1 %
Tržní riziková prémie	5,3 %	5,6 %	5,8 %
Koeficient beta včetně úvěru	[0,40–1,00]	[1,00–1,60]	[1,00–1,60]
Náklady dluhu před zdaněním	5,5 %	5,5 %	5,3 %
Finanční páka	34,6 %	34,6 %	35,2 %
Daňová sazba	25 %	25 %	25 %
WACC	6,5 %	7,0 %	7,2 %

(*) Čísla zaokrouhlená na jedno desetinné místo

(486) Z parametrů WACC uvedených v tabulce 17 vyplývá WACC ve výši přibližně 7,0 % podle základního scénáře Komise a v rozmezí odhadovaném Belgií podle nízkého a vysokého scénáře. Cílová vnitřní míra návratnosti ve výši 7 % se pohybuje v tomto rozmezí. Je třeba poznamenat, že:

a) Tyto údaje nezahrnují žádnou specifickou prémii za jaderné riziko ani jiné prémie, jako je prémie za nelikviditu, které by odrážely zmírnění rizika poskytované různými opatřeními popsanými v oddílech výše ([170]).

b) Koeficient beta a odhad finanční páky v případě belgického „nízkého“ scénáře vycházejí z prostého průměru vybraných srovnatelných společností. Co se týče koeficientu beta, Belgie však ve svých dodatečných vysvětleních k rozmezí odhadů nákladů kapitálu poskytnutých v prosinci 2024, jak je uvedeno v oddíle 3.3.1.3.1.2, zejména zdůrazňuje, že prostý průměr srovnatelných koeficientů beta by podhodnotil tržní rizika energetické společnosti působící v oblasti výroby jaderné energie, jelikož přiřazuje stejnou váhu společnostem s různým složením portfolia ([171]). Z tohoto důvodu Belgie předložila mírně revidované odhady koeficientu beta bez finanční páky, a použila prostý průměr všech srovnatelných společností s výjimkou společnosti s nejnižším podílem výroby jaderné energie v aktivech, čímž získala hodnotu [0,40–1,00], a dále použila průměr koeficientů beta bez finanční páky dvou společností s nejvyšší mírou působení v oblasti jaderné energie, čímž získala hodnotu [0,40–1,00]. Komise uznává oprávněnost připomínek vznesených Belgií. Pokud by se v případě WACC v rámci základního scénáře Komise vzal v úvahu průměr ([0,40–1,00]) obou odhadů koeficientů beta bez finanční páky, výsledkem by byl mírně vyšší odhad WACC ve výši 7,12 %.

c) Podle revidovaných projekcí tržních cen (elektřiny), jak je uvedeno v oddíle 3.3.1.3.1.3, je odhadovaná realizovaná vnitřní míra návratnosti ve skutečnosti 6,5 %.

(487) V neposlední řadě, jak je uvedeno v 318. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, přiměřenost finančních dílčích opatření složky 1 souvisí s jejich vhodností. Jak je uvedeno v oddíle 8.3.3.4.1, Komise dospěla k závěru, že balíček dílčích finančních opatření složky 1 lze považovat za vhodný pro řešení selhání trhu a rizik spojených s investicemi do jaderné energie.

([170]) To je v souladu s rozhodnutím ve věci Dukovany.

([171]) Viz Belgie, prosinec 2024, „SA.106107 Doplňující poznámka – Další vysvětlení k rozpětí odhadů nákladů kapitálu“: Například v případě společnosti Iberdrola (jejíž koeficient beta bez finanční páky je [0,00–0,60]) pocházelo 5 % instalovaného výkonu z jaderných zařízení a 14 % její výroby pocházelo z jádra. Současně bylo 53 % celkové výroby společnosti Fortum založeno na jaderné energii a její koeficient beta činil [0,40–1,00].

(488) Z výše uvedených důvodů se Komise domnívá, že Belgie dostatečně prokázala přiměřenost návrhu rozdílové smlouvy a podkladové vnitřní míry návratnosti.

8.3.3.5.1.3 Přiměřenost dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií

(489) V neposlední řadě Belgie během formálního vyšetřovacího řízení potvrdila, že bude uspořádáno nabídkové řízení na výběr partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, a podrobněji objasnila kritéria výběru a podmínky vztahující se na partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií (viz oddíl 3.3.1.5.1). Komise se domnívá, že nabídkové řízení je soutěžní, zejména je otevřené, jasné, transparentní, nediskriminační a založené na objektivních kritériích, která byla definována *ex ante* v souladu s cílem daného opatření a minimalizací rizika strategického podávání nabídek. Kritéria výběru byla rovněž zveřejněna na příslušných belgických a unijních platformách a v dostatečném předstihu před lhůtou pro podávání nabídek, aby byla umožněna účinná hospodářská soutěž. Belgie zavedla dodatečná ustanovení a záruky s cílem zajistit, že bude dosaženo cílů dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a že budou očekávané služby poskytovány na odpovídající úrovni (např. žádost o informace, žádost o připomínky, jak je vysvětleno v oddíle 3.3.1.5.1).

(490) Belgie rovněž přijala opatření k účinné identifikaci a předcházení případným střetům zájmů se společností Engie během přípravy nabídkového řízení.

(491) V reakci na obavy Komise uvedené v 328. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení Belgie rovněž upravila návrh rozdílové smlouvy a udělila rozhodovací pravomoc týkající se ekonomické modulace partnerovi dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, který má prostřednictvím upraveného vzorce pro výpočet odměny vhodnou motivaci k přijímání rozhodnutí o ekonomické modulaci v souladu s tržními podmínkami, což zajišťuje optimální nasazení a údržbu bloků v dlouhodobém provozu a rovněž nižší motivaci k výrobě v době záporných cen (viz oddíl 8.3.3.4.1). V důsledku toho se Komise domnívá, že partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií nebude motivován k tomu, aby nabízel plnou kapacitu bloků v dlouhodobém provozu na denním trhu za nejnižší povolenou cenu.

(492) Upravený vzorec pro výpočet odměny partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií rovněž zajišťuje vhodnou rovnováhu mezi zvýšeným rizikem odstavení a zachováním vhodných pobídek pro partnera dohoda o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, aby usiloval o vyváženost. Komise se proto domnívá, že nabídkové řízení týkající se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií přiláká dostatečný počet uchazečů.

(493) Belgie kromě toho upřesnila, že byla zamýšlena zvláštní ustanovení a opatření pro případ účasti a výběru GEMS v nabídkovém řízení nebo pro případ, kdy by byla GEMS dočasně partnerem dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, pokud by nabídkové řízení nebylo úspěšné (viz oddíl 3.3.1.5.3). Komise se domnívá, že tato opatření postačují k zajištění nezávislosti partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií za všech okolností.

(494) Z výše uvedených důvodů se Komise domnívá, že Belgie dostatečně prokázala přiměřenost dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií.

8.3.3.5.2 Přiměřenost složky 2

(495) Aby bylo možné určit, zda je převod závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva přiměřený, Komise ověřila, zda jsou podmínky, za nichž se převod závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva uskuteční, stanoveny tak, aby se co nejvíce snížilo riziko překročení nákladů, které by mohlo mít dopad na stát, a související nejistota. Vzhledem k povaze nakládání s radioaktivním odpadem a přetrvávající nejistotě, pokud jde o výběr lokality a náklady na uložení, to nemusí dojít tak daleko, aby se zcela vyloučila možnost překročení nákladů, jak bylo uznáno v předchozích rozhodnutích Komise ohledně závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva (viz poznámka pod čarou 149).

(496) Komise rovněž v předchozích případech upozornila, že nakládání s radioaktivním odpadem se vyznačuje dlouhými lhůtami, které mohou vyžadovat určitou formu státního zásahu. Belgie rovněž uvádí, že potřeba státního zásahu pro zajištění odpovědného a bezpečného nakládání s radioaktivním odpadem je zakotvena v čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/70/Euratom, který stanoví konečnou odpovědnost státu v tomto ohledu, a rovněž ve Společné úmluvě o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivními odpady. Belgie tvrdí, že zásah státu by mohl být odůvodněný, aby se předešlo riziku, že stát bude nést v budoucnu větší zátěž, pokud nepřijme žádná opatření.

(497) Belgie rovněž uvedla, že v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“ stanovenou v doporučení Komise 2006/851/Euratom vyčlenil belgický provozovatel jaderných zařízení během produktivní životnosti sedmi jaderných reaktorů dostatečné finanční prostředky na náklady spojené s nakládáním s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. Agentura CPN/CNV provádí pravidelnou kontrolu přiměřenosti těchto finančních zdrojů. Belgie dále tvrdí, že stávající dohoda o odpadech nadále dodržuje zásadu „znečišťovatel platí“ a splňuje požadavky uvedené v čl. 4 odst. 3 písm. e) a čl. 5 odst. 1 písm. f) a článku 9 směrnice 2011/70/Euratom, z následujících důvodů:

a) Provozovatel jaderných zařízení je i nadále odpovědným za závazky vyřazování z provozu a činnosti, jejichž cílem je uvést radioaktivní odpad a vyhořelé jaderné palivo do souladu se smluvními kritérii převodu. Belgie dále tvrdí, že tato smluvní kritéria převodu lze považovat za velmi přísná, což dále snižuje riziko, které belgický stát podstupuje. Stát rovněž nenese žádnou finanční ani jinou odpovědnost za řízení před převodem, které provádí provozovatel jaderných zařízení.

b) Objem odpadu byl stanoven předem a provozovatel jaderných zařízení nese objemové riziko v případě, že vznikne více odpadu, než bylo dohodnuto, prostřednictvím poplatku za úpravu objemu, zatímco v případě, že vznikne méně odpadu, není poskytována žádná náhrada.

c) Do paušální platby byla zahrnuta riziková prémie na pokrytí nejistot, na které v souladu s IAS 37 (Mezinárodní účetní standardy) dosud nebylo nutné vytvářet rezervy.

d) K paušální platbě ve výši 15 miliard EUR ze strany společnosti Electrabel dojde okamžitě, nikoliv v průběhu několika desetiletí, a tato platba je spravována a investována nezávislým veřejným subjektem (podnik Hedera), který zajišťuje finanční prostředky pro jejich zamýšlený účel a kontroluje náklady spojené s převedenými závazky, v obou případech pod kontrolou nezávislého vládního orgánu (agentura CPN/CNV). Tím je zajištěno, že finanční zdroje budou k dispozici, až bude konečné úložiště radioaktivního odpadu uvedeno do provozu, a snižují se rizika spojená s případnou platební neschopností společnosti Electrabel. Prostřednictvím předem poskytnuté paušální platby zastropovaných částek bude mít belgický stát již k dispozici finanční zdroje a přestane být závislý na existenci soukromého provozovatele jaderných zařízení ve vzdálené budoucnosti.

(498) Komise v 337. až 340. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení uznala, že dohoda o odpadech uzavřená mezi Belgií a společností Engie má mnoho pozitivních rysů, jimiž je například: i) okamžitá platba v hotovosti na základě současných jaderných rezerv (potvrzených mezinárodní účetní firmou) včetně rizikové prémie, která belgický stát pojistí proti případné platební neschopnosti provozovatele jaderných zařízení, ii) zahrnutí poplatku za úpravu objemu v případě, že by množství jaderného odpadu bylo vyšší, než se v současnosti předpokládá, a iii) zahrnutí přísných smluvních kritérií převodu.

(499) Komise se domnívá, že převod závazků v oblasti jaderného odpadu na podnik Hedera, který je samostatným veřejným subjektem zajišťujícím finanční prostředky k určenému účelu a kontrolujícím náklady spojené s převedenými závazky, v obou těchto případech pod kontrolou nezávislého vládního orgánu (agentury CPN/CNV), odůvodňuje vynětí mimoevropských aktiv ze společnosti Electrabel (a doprovodné monitorování agenturou CPN/CNV) a zajišťuje přiměřenost převodu převedených závazků týkajících se radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva vzhledem k předchozímu posouzení, že v okamžiku uzavření dohody mezi belgickým státem a společností Electrabel zůstanou ve společnosti Electrabel aktiva ve výši nejméně 4 miliard EUR. Kromě toho, jak již bylo uvedeno v 334. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, lze toto vyčlenění považovat za přiměřené, jelikož společnost Engie poskytuje neomezenou a nezrušitelnou záruku mateřské společnosti, která se vztahuje na: i) závazky společnosti Electrabel týkající se vyřazení z provozu (což zahrnuje i riziko, že hodnota rezerv nebude dostatečná), ii) objemové riziko podle dohody o zastropování odpadu a iii) splácení půjček u společnosti Synatom.

(500) V neposlední řadě Belgie rovněž upřesnila, že finanční model k podpisu zohledňuje náklady na nakládání s odpadem z dlouhodobého provozu a vyhořelým palivem dlouhodobého provozu nebo koncové náklady, které se odhadují na přibližně 0,9 milionu EUR na jeden celek (v hodnotách pro rok 2022) (viz 177. bod odůvodnění), a tyto hodnoty týkající se odpadu lze tudíž přiřadit pouze k období prodloužení životnosti a nejsou zohledněny v dohodě o odpadech.

(501) V rozhodnutí o zahájení řízení byly uvedeny tři hlavní přetrvávající problémy týkající se přiměřenosti složky 2, které jsou důležité pro posouzení Komise, a to:

a) výše diskontní sazby pro výpočet současné hodnoty převedených závazků v oblasti jaderného odpadu, která potenciálně neodráží velmi dlouhodobá rizika spojená s úplným převodem všech závazků z odpadu na belgický stát (jak uvádí agentura CPN/CNV ve svém stanovisku);

b) výše rizikové prémie a

c) hodnota převodu dodatečných závazků vyřazení z provozu v důsledku projektu dlouhodobého provozu, která v době posouzení v rozhodnutí o zahájení řízení dosud nebyla známa.

(502) Za prvé, Belgie zvolila pro výpočet současné hodnoty závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva jedinečný nominální diskontní faktor ve výši 3 %, který vychází z míry inflace ve výši 2% a reálné míry ve výši 1 %, v rozporu se poradenstvím agentury CPN/CNV, dle kterého má být použít dvoufázový přístup, podle kterého se pro prvních třicet let použije diskontní sazba ve výši 3,17 % (na základě třicetileté sazby OLO) a pro následující období se použije diskontní sazba ve výši 2,17 % (na základě bezrizikové sazby). Komise měla pochybnosti o tom, proč se Belgie odklonila od přístupu agentury CPN/CNV.

(503) Jak bylo vysvětleno v oddíle 3.3.2.3.1, Belgie vysvětlila, že diskontní sazba ve výši 3 % je konzervativní dlouhodobou sazbou, porovnáním se simulovanou jedinečnou sazbou odpovídající dvoufázovému přístupu agentury CPN/CNV (vypočtenou v různých časových okamžicích) a konečnou forwardovou sazbou (dále jen „UFR“) orgánu EIOPA. Jak vyplývá z tabulky 14, při porovnání 3% diskontní sazby s těmito dalšími referenčními sazbami získanými v různých časových obdobích po podpisu prováděcí dohody se sazba ve výši 3 % nachází na dolní hranici referenčního rozpětí.

(504) Sazba ve výši 3 % je rovněž v souladu s belgickou sazbou třicetiletého OLO a vzhledem k delšími časovému období a k tomu, že 3 % se již nacházejí na dolní hranici různých odhadů, by se jednalo o nejlepší dostupný odhad v souladu s tržní praxí. Je také podstatně nižší než diskontní sazba 4,58 %, kterou Německo použilo v podobném případě a kterou Komise schválila ve věci SA.45296.

(505) Belgie při výpočtu stropu pro odpad vychází z konstantní míry inflace ve výši 2 %, což je dlouhodobý inflační cíl ECB. Agentura CPN/CNV vyjádřila obavy, že skutečná inflace nákladů na výstavbu jaderných zařízení (na základě indexu ABEX) může být vyšší než 2% inflační cíl ECB (viz 278. bod odůvodnění). Belgie tvrdí, že 2% inflační cíl ECB je adekvátním zástupným ukazatelem inflace pro výpočet stropu pro odpad vzhledem k tomu, že: i) index ABEX je jen slabým zástupným ukazatelem nákladů na výstavbu jaderných zařízení, jelikož zahrnuje pouze bytovou výstavbu, a ii) základní strukturální trendy indexu ABEX a indexu spotřebitelských cen jsou podobné. Komise souhlasí s odůvodněním Belgie, aby se v souladu s tržní praxí považovala za relevantní cílová míra Evropské centrální banky ve výši 2 %.

(506) Komise proto dospěla k závěru, že diskontní sazbu ve výši 3 % lze považovat za konzervativní, a tudíž přiměřenou.

(507) Za druhé, pokud jde o výši rizikové prémie, Belgie upřesnila, že k základní částce 9 815 milionů EUR byla na základě technické poznámky agentury ONDRAF/NIRAS připočtena významná dodatečná riziková prémie ve výši 5 185 milionů EUR na pokrytí zbývajících nejistot.

(508) Belgie během fáze formálního šetření objasnila způsob, jakým byly při výpočtu rizikové prémie zohledněny nejistoty a rizika spojená s převodem finanční odpovědnosti za nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem ze sedmi belgických jaderných elektráren na belgický stát, jak bylo uvedeno ve zprávě agentury ONDRAF/NIRAS (viz tabulka 15).

(509) Komise uznává, že vyčíslit všechna tato rizika a posoudit jejich pravděpodobnost není jednoduché. Komise se nicméně domnívá, že riziková přirážka v dohodě o zastropování odpadu má pokrýt všechna rizika, která jsou „méně pravděpodobná než nepravděpodobná“, jak je uvedeno ve zprávě agentury ONDRAF/NIRAS, a považuje tudíž rizikovou přirážku ve výši 5 185 milionů EUR za přiměřenou.

(510) Za třetí, pokud jde o výpočet částky dyssynergií vyřazení z provozu, Komise bere na vědomí stanovisko agentury CPN/CNV snížit částku navrhovanou společností Engie na [100–500] milionů EUR (v nominálním vyjádření) (viz 200. bod odůvodnění) a považuje tuto částku za přiměřenou.

(511) S ohledem na výše uvedené odůvodnění a dodatečná vysvětlení poskytnutá Belgií se Komise domnívá, že složka 2 opatření je přiměřená.

8.3.3.5.3 Přiměřenost složky 3

(512) Ustanovení o právní ochraně uzavřená se společností Engie stanoví, že belgický stát nahradí společnosti Engie přímé ztráty, které jí skutečně vzniknou, kdykoli budou přijaty nové předpisy týkající se provozovatelů jaderných zařízení v Belgii nebo jaderných činností společnosti Electrabel, které budou mít negativní dopad na podmínky transakce.

(513) V případě jednostranného aktu belgického státu, který by vedl k předčasnému odstavení jaderných reaktorů Doel 4 a Tihange 3 nebo ke změně ekonomických parametrů stanovených v dohodách, mohou vlastníci jaderných elektráren použít ustanovení o náhradách v dohodách a obrátit se na soud nebo rozhodčí soud s cílem určit náhrady škody. Žadatel musí svůj nárok prokázat a o výši odškodnění nerozhoduje belgický stát nebo vlastníci jaderných reaktorů, ale třetí strana.

(514) Jak již bylo uvedeno v rozhodnutí o zahájení řízení, řízení před soudem nebo rozhodčím soudem, jehož cílem je určit výši škody, která má být nahrazena, by mělo zajistit, aby výše podpory byla minimální, a tudíž přiměřená.

8.3.3.5.4 Závěr ohledně přiměřenosti opatření

(515) Komise se domnívá, že změny opatření, včetně úpravy návrhu rozdílové smlouvy, zintenzivnění úpravy o riziko tržních cen a zastropování minimální platby na provozní náklady a kapitál, a rovněž dodatečná vysvětlení týkající se kombinace dílčích opatření postačují k tomu, aby Komise dospěla k závěru o vhodnosti složky 1. Komise přitom rovněž zvažuje specifické okolnosti této věci, která se týká investice do stávajících jaderných elektráren založených na staré technologii, a to po omezenou dobu. Komise kromě toho považuje dodatečná vysvětlení týkající se výpočtu diskontní sazby a rizikové prémie za dostatečná k tomu, aby mohla učinit závěr o přiměřenosti složky 2 opatření. V neposlední řadě, pokud jde o složku 3, formální šetření nepřineslo důkazy, které by vedly k odchýlení se od předchozího závěru Komise, že složka 3 je přiměřená.

(516) Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem považuje Komise dílčí opatření v rámci složky 1, složky 2 a složky 3 za přiměřený způsob podpory projektu dlouhodobého provozu.

8.3.3.6 Kombinace tří složek a potenciální kumulativní účinky

(517) Belgie v reakci na rozhodnutí o zahájení řízení (viz oddíl 4.4.4) uvedla, že složky 1, 2 a 3 opatření, ačkoli mají stejný účel v podobě prodloužení životnosti bloků v dlouhodobém provozu a byly uzavřeny ve stejný okamžik, se liší, pokud jde o předmět a povahu, účel a příjemce, a proto lze všechny složky a dílčí složky opatření považovat za vzájemně se doplňující, což omezuje výskyt případných kumulativních účinků.

(518) Pokud jde o tvrzení Belgie (viz 517. a 419. bod odůvodnění), že každá ze tří složek projektu dlouhodobého provozu se zabývá specifickým rizikem nebo specifickým souborem rizik a specifickými selháními trhu, jak je uvedeno v 418. bodě odůvodnění, Komise v předchozích rozhodnutích týkajících se jaderné energie uznala, že kombinace těchto specifických rizik a selhání trhu je pro jadernou technologii jedinečná ([172]) a představuje obecný rys všech trhů EU, včetně belgického trhu s elektřinou.

(519) Komise se domnívá, že každá ze tří složek opatření pokrývá samostatné riziko a selhání trhu a že se v tomto ohledu tyto tři složky nepřekrývají. Komise proto dospěla k závěru, že k pokrytí všech zjištěných rizik spojených s jadernou technologií (technická rizika a rizika řízení projektů, tržní a investiční rizika, dlouhodobá rizika spojená s nakládáním s jaderným odpadem a vyřazováním jaderných elektráren z provozu a jejich demontáží, regulační a politická rizika) je kombinace tří složek opatření (složka 1, složka 2 a složka 3) nezbytná a vhodná.

(520) Pokud jde o přiměřenost kombinovaného souboru opatření, Komise v rozhodnutí o zahájení řízení dospěla k závěru, že Belgie dostatečně neprokázala vzájemný dopad všech tří složek opatření, zejména pokud jde o přiměřenost kombinovaného souboru všech dílčích opatření.

(521) Belgie během formálního šetření objasnila, že finanční model, na němž jsou založena opatření finanční podpory v rámci složky 1, zahrnuje na jedné straně dodatečné náklady související s provozním odpadem a vyhořelým palivem, které vznikly v blocích v dlouhodobém provozu během období dlouhodobého provozu, jakož i výši dyssynergií při vyřazování z provozu (které hradí belgický stát), zatímco na druhé straně se dohoda o odpadech netýká pouze bloků v dlouhodobém provozu, ale všech sedmi jaderných reaktorů v Belgii, a zohledňuje všechny jaderné rezervy, které mají být vytvořeny do právně závazných dat ukončení provozu sedmi jaderných reaktorů (viz oddíl 3.3.2.5). Komise proto souhlasí s tím, že náklady na jaderný odpad a vyhořelé palivo byly v případě potřeby zohledněny ve finančním modelu složky 1, na němž je založeno nastavení dílčích finančních opatření složky 1, přičemž největší část dohody o odpadech ve složce 2 (zohledňující převod závazků souvisejících s jaderným odpadem a vyhořelým palivem až do původního právně závazného data ukončení provozu sedmi jaderných reaktorů) se nepřekrývá s dílčími finančními patřeními ve složce 1. Komise proto dospěla k závěru, že dopad dílčích opatření složky 2 byl správně zohledněn v analýze přiměřenosti složky 1.

(522) Belgie uznává, že složky 2 a 3 opatření (potenciálně) mění rizikový profil společnosti Electrabel. Podle Belgie však složky 2 a 3 nemění rizikový profil BE-NUC, který je hlavním příjemcem složky 1. Rizikový profil podniku BE-NUC proto představuje významný faktor pro posouzení přiměřenosti složky 1. Jak je uvedeno v oddíle 3.4, Komise souhlasí s tím, že příjemci tří složek opatření se pokaždé mírně liší a že dopad každé složky opatření je třeba posuzovat na úrovni příslušného příjemce. Hlavními příjemci složky 1 a složky 3 jsou tedy podnik BE-NUC a společnost Electrabel. Snížený rizikový profil společnosti Electrabel a podniku BE-NUC, jehož bylo dosaženo prostřednictvím opatření právní ochrany v rámci složky 3, byl zohledněn například při hodnocení dílčích finančních opatření složky 1, neboť se předpokládá, že cílová vnitřní míra návratnosti projektu dlouhodobého provozu se v aktualizovaném referenčním srovnání pohybuje na dolním konci spektra (viz oddíl 3.3.1.3.1.1), a blíží se tudíž ziskovosti společností se sníženým rizikovým profilem. Kromě toho nebyla v souladu se sníženým rizikovým profilem doplněna žádná dodatečná prémie za jaderné riziko (ani prémie za likviditu) (viz 486. bod odůvodnění písm. a)). A v neposlední řadě, přestože je cílová vnitřní míra návratnosti 7 %, očekávaná realizovaná vnitřní míra návratnosti činí 6,5 %, a může být i mnohem nižší, vzhledem k tomu, že je velmi pravděpodobné, že se každoročně vyskytnou neočekávané události, které mají negativní dopad na návratnost projektu (viz oddíl 3.3.1.3.1.3).

([172]) Viz např. rozhodnutí Komise ze dne 13. ledna 2015, SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), Spojené království, Podpora jaderné elektrárny Hinkley Point C (Úř. věst. L/2015/109, 28.4.2015, s. 44), 385. bod odůvodnění; rozhodnutí Komise ze dne 24. července 2017, SA.38454 (2017/C) (ex 2015/N), Maďarsko, Rozvoj dvou jaderných reaktorů v jaderné elektrárně Paks II (Úř. věst. L/2017/317, 1.12.2017, s. 45), 322. bod odůvodnění; rozhodnutí o zahájení řízení ze dne 30. června 2022, SA.58207 (2021/N), Česko, Podpora pro Dukovany II, novou jadernou elektrárnu v Česku (Úř. věst. C/2022/299, 5.8.2022, s. 5), 182.–184. bod odůvodnění.

(523) Komise proto dospěla k závěru, že kumulativní účinek tří složek opatření byl v případě potřeby zohledněn při posuzování přiměřenosti, a vyvodila tudíž závěr, že přiměřená je i kombinace tří složek opatření.

8.3.3.7 Zamezení nežádoucím negativním účinkům na hospodářskou soutěž a obchod a ověřování vyváženosti

(524) Aby bylo možno považovat opatření za slučitelné s vnitřním trhem, musí být omezeny negativní účinky opatření spočívající v narušení hospodářské soutěže a dopadu na obchod mezi členskými státy, které musí být vyváženy pozitivními účinky podpory.

(525) S cílem analyzovat dopad na trh Komise zkoumala dopad na hospodářskou soutěž vyvolaný tím, že hlavními příjemci oznámeného opatření jsou stávající a jediný provozovatel dvou bloků v dlouhodobém provozu, společnost Electrabel, a druhá společnost (z hlediska podílu na trhu) na belgickém trhu s elektřinou, společnost Luminus. Vzhledem k silnému postavení společnosti Electrabel na vysoce koncentrovaném belgickém trhu s elektřinou (viz oddíl 2.5) vyvolal výběr společnosti Electrabel jako hlavního příjemce podpory pochybnosti ohledně možného nepřiměřeného narušení struktury trhu.

(526) V oddíle 4.3.3.1 rozhodnutí o zahájení řízení Komise posuzovala skutečnost, že společnost Electrabel (jakožto významný příjemce projektu dlouhodobého provozu a jediný provozovatel bloků v dlouhodobém provozu) byla vybrána bez nabídkového řízení, procesu výběru nebo veřejné výzvy k vyjádření zájmu. Nebylo tedy jasné, zda byli zvažováni i jiní potenciální provozovatelé, což vyvolalo otázku, zda by byla společnost Electrabel nejvýkonnějším provozovatelem a na základě jakých technických nebo ekonomických důvodů byla vybrána.

(527) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení zvážila následující argumenty, aby dospěla k závěru, že výběr společnosti Electrabel bez nabídkového řízení nepovede k žádnému možnému nepřiměřenému narušení struktury trhu:

a) Společnost Electrabel vždy byla jediným provozovatelem jaderných elektráren v Belgii, a má proto potřebné zkušenosti s provozem stávajících belgických jaderných elektráren i potřebné licence. Neexistuje tudíž žádný jiný provozovatel, který by byl vhodnějším subjektem pro provozování jaderných reaktorů (viz 22. bod odůvodnění).

b) V jiných případech, které se týkaly výstavby nových jaderných reaktorů (např. Paks II ([173])), příjemce podpory týkající se provozu elektráren nebyl vybrán v nabídkovém řízení.

c) Podpora je poskytována na omezenou dobu (10 let) a pouze na podporu dalšího provozu obou jaderných elektráren, a nikoli nové investice.

(528) V rozhodnutí o zahájení řízení Komise rovněž poukázala na silné postavení společnosti Engie na belgickém trhu s elektřinou a vyjádřila obavy z možného nepřiměřeného narušení struktury trhu v důsledku projednávaného opatření podpory. Komise měla v tomto ohledu obavy a otázky, které se týkaly zejména

a) návrhu rozdílové smlouvy;

b) nezávislosti partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, který má zajišťovat prodej jaderné elektřiny;

c) potenciálního vytěsnění alternativních investic v důsledku tohoto opatření.

([173]) Viz poznámku pod čarou 145.

(529) Za prvé, jak je podrobněji vysvětleno v oddíle 3.3.1.3.2 a posouzeno v oddíle 8.3.3.4.1, Belgie pozměnila návrh rozdílové smlouvy a udělila rozhodovací pravomoc týkající se modulace partnerovi dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, který je prostřednictvím upraveného vzorce pro výpočet odměny motivován k tomu, aby vyžadoval ekonomickou modulaci, když jsou tržní ceny nižší, a aby nevyžadoval ekonomickou modulaci, když jsou tržní ceny vyšší (na rozdíl od původního návrhu rozdílové smlouvy, kde byl provozovatel jaderných zařízení motivován k tomu, aby vyráběl neustále). Komise rovněž zpochybnila použití ceny na denním trhu jako tržní referenční ceny ve vzorci v rozdílové smlouvě. Belgie nezměnila tržní referenční cenu a v tomto ohledu argumentovala tím, že použití dlouhodobého produktu v rozdílové smlouvě je méně vhodné vzhledem ke snížené výrobě během fáze opětovného spuštění projektu dlouhodobého provozu (kdy budou současně probíhat činnosti související s dlouhodobým provozem), riziku odstávek po celou dobu životnosti projektu dlouhodobého provozu a při současném zmenšení jaderného parku ze sedmi jaderných reaktorů na dva jaderné reaktory (viz 98. bod odůvodnění). Belgie má možnost po uplynutí 3,5 roku výběr tržní referenční ceny flexibilně revidovat (viz 100. bod odůvodnění). Belgie rovněž potvrzuje, že protistrana rozdílové smlouvy (podnik BE-WATT) vypracuje strategii řízení rizik pro svou otevřenou pozici, jak je právně stanoveno, a že její provádění přispěje k likviditě termínovaných trhů s elektřinou (viz 99. bod odůvodnění).

(530) Za druhé Belgie potvrdila, že dohoda o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií bude zadána v otevřeném, konkurenčním nabídkovém řízení s cílem vybrat nezávislého partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, který bude prodávat elektřinu vyrobenou bloky v dlouhodobém provozu. Uspořádání nabídkového řízení řeší pochybnosti Komise o postupu při zadání dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. Pokud jde o obavy Komise ohledně nezávislosti partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, a to zejména v případě, že nabídkové řízení nepovede k rozhodnutí a prodej elektřiny v prvním roce bude zajišťovat GEMS, obchodní jednotka společnosti Engie, nebo v případě, že bude GEMS vybrána jako partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií na základě nabídkového řízení, Belgie podrobněji objasnila dodatečná ochranná opatření, která budou v těchto případech přijata (viz oddíl 3.3.1.5.3).

(531) V neposlední řadě, jak již bylo uvedeno v rozhodnutí o zahájení řízení, Komise měla obavy, že projekt dlouhodobého provozu by ponechal příliš málo prostoru pro jiné investiční projekty v odvětví energetiky. Některé připomínky třetích stran (viz oddíl 6.2.3.1) poukazovaly také na možné negativní důsledky projektu dlouhodobého provozu zejména pro investice do obnovitelných zdrojů energie. Komise se domnívá, že tvrzení třetích stran nebyla dostatečně podložena, a má za to, že projekt dlouhodobého provozu plně neabsorbuje nedostatečnou výrobní kapacitu elektřiny v období 2025–2035, vzhledem k následujícím důvodům:

a) Společnost Elia ve své poslední studii přiměřenosti zdrojů (2023 NRAA) uvedla, že dodatečná kapacita 2 GW bloků v dlouhodobém provozu nebude postačovat k pokrytí očekávaného nárůstu poptávky po elektřině v příštích deseti letech.

b) Prostřednictvím belgického kapacitního mechanismu mají ostatní nové a stávající výrobní technologie (zejména tepelná výroba, reakce na poptávku a skladování) přístup k financování na kratší nebo delší dobu (smlouvy v rámci kapacitního mechanismu jsou poskytovány na dobu jednoho roku, tří let, osmi let nebo patnácti let). Projekt dlouhodobého provozu proto nebude mít nepřiměřený vliv na situaci ostatních výrobních technologií v Belgii a nebude odrazovat od investic do nových tepelných zařízení, reakce na poptávku a skladování až do roku 2035.

c) Nic nenasvědčuje tomu, že by Belgie přestala podporovat rozvoj nových kapacit pro výrobu z obnovitelných zdrojů energie. Komise například v roce 2024 schválila plány Belgie na rozvoj větrných elektráren v Severním moři prostřednictvím větrného projektu v Zóně princezny Alžběty (viz poznámka pod čarou 148).

(532) Z výše uvedených důvodů Komise nemá žádné informace o tom, že by projekt dlouhodobého provozu bránil novým subjektům ve vstupu na trh s výrobou elektřiny v Belgii a/nebo bránil jiným subjektům v rozvoji nových výrobních kapacit. V důsledku toho se očekává, že dopad projektu dlouhodobého provozu na maloobchodní trh zůstane rovněž omezený.

(533) Komise dále konstatuje, že koncentrace belgického trhu s energií se v posledních letech mírně snižuje (viz oddíl 2.5) a souběžné vyřazování dalších jaderných reaktorů společnosti Engie v Belgii by mohlo vést k tomu, aby tento trend dále pokračoval.

(534) Pokud jde o složku 2, Komise v 372. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že převod závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva nebude mít bezprostřední vliv na zlepšení konkurenční situace příjemců vůči jejich konkurentům. Tato složka opatření v první řadě donutí provozovatele jaderných zařízení zaplatit vyšší částku v hotovosti, než je ta, která je v současné době nakumulována v rozvahách. Jako záruka slouží poplatek za úpravu objemu, který zajišťuje, že provozovatel jaderných zařízení zaplatí dodatečnou částku v případě, že vznikne více jaderného odpadu, než se původně předpokládalo. Po formálním šetření navíc Komise na základě dodatečných údajů poskytnutých Belgií, jak je vysvětleno v oddíle 3.3.2.3, dospěla k závěru, že předem poskytnutá paušální platba ve výši 15 miliard EUR dostatečně sníží riziko, které belgický stát převezme při převzetí závazků v oblasti jaderného odpadu od společnosti Electrabel, a je tedy přiměřená. Podobně byly shledány přiměřenými i ostatní dílčí opatření složky 2 (viz oddíl 8.3.3.5.2). Dílčí opatření složky 2 proto nemají žádné potenciální negativní účinky na hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy.

(535) V neposlední řadě, pokud jde o složku 3, jak je uvedeno v 373. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, mají doložky o právní ochraně, pokud jsou použitelné, pouze kompenzační povahu. Komise se proto domnívá, že nemají žádný potenciální negativní účinek na hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy.

(536) Závěrem lze říci, že vzhledem k úpravám návrhu rozdílové smlouvy, uspořádání nabídkového řízení týkajícího se dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií (a úpravám odměny partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií) a zárukám nezávislosti partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií, neexistenci informací o tom, že projekt dlouhodobého provozu bude bránit rozvoji jiných technologií výroby elektřiny v Belgii, jakož i přiměřenosti převedených závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva a právní ochrany, se Komise domnívá, že případné nepřiměřené narušení belgického trhu zůstane omezené.

8.3.4 *Poměřování pozitivních účinků podpory s negativními účinky na hospodářskou soutěž a obchod*

(537) V návaznosti na posouzení v oddíle 8.3.2 tohoto rozhodnutí Komise uznává, že opatření je zaměřeno na podporu investic do jaderné energie, a přispívá tedy k rozvoji hospodářské činnosti, tj. výroby elektřiny z jaderných zdrojů, a zároveň přispívá k zabezpečení dodávek elektřiny a ke snížení závislosti Belgie na fosilních palivech (a tím rovněž přispívá k cílům Belgie v oblasti dekarbonizace).

(538) Komise uznává, že bez podpory, zahrnující všechna tři opatření tvořící balíček podpory, by nebylo možné očekávat provedení investice. Podpora je tedy pro rozvoj této hospodářské činnosti nezbytná a má motivační účinek.

(539) Komise dospěla k závěru, že dvousměrná rozdílová smlouva doplněná o další finanční opatření na podporu finanční životaschopnosti společného podniku, dohoda o převodu závazků týkajících se jaderného odpadu a vyhořelého paliva a právní ochrana jsou vhodnými nástroji. Formální šetření nepřineslo důkazy o tom, že by jiná opatření byla stejně účinná a měla nižší rušivé účinky, zejména s ohledem na zvláštní okolnosti této věci, která se týká prodloužení životnosti stávajících aktiv, a to na omezenou dobu.

(540) Podpora bude poskytnuta přiměřeným způsobem, neboť příjemce si nenechá dodatečné zisky nad rámec toho, co je nezbytně nutné k zajištění ekonomického provozu a životaschopnosti jaderné elektrárny. Upravený návrh rozdílové smlouvy a upravený vzorec pro výpočet odměny partnera dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií (jehož parametry budou za tři roky přezkoumány) a zastropování minimální platby na provozní náklady a kapitál zajišťují, že bloky v dlouhodobém provozu budou vyrábět elektřinu v souladu s tržními signály, že provozovatel jaderných zařízení a společný podnik jsou více vystaveni tržnímu riziku a že bude současně snížena zátěže belgického státu.

(541) Díky pravidelné revizi jasně definovaného souboru vstupních hodnot finančního modelu, který umožňuje úpravy směrem nahoru a dolů, nevedou nyní existující hlavní pochybnosti týkající se kapitálových a provozních nákladů k nadměrné kompenzaci pro příjemce. Použití (zintenzivněného) mechanismu sdílení výhod a nevýhod dále zajišťuje, že existují pobídky k co nejúčinnějšímu provozu bloků v dlouhodobém provozu a že se současně belgický stát podílí na zátěži v případě, že jsou tržní ceny vyšší nebo nižší, než se očekávalo.

(542) Míra návratnosti vlastního kapitálu v rozmezí od 6 % do 8 % (s cílovou mírou 7 %) je v porovnání s referenčními projekty na dolní hranici a v souladu s náklady kapitálu, a je tudíž považována za přiměřenou. To platí zejména s ohledem na okolnosti projektu dlouhodobého provozu, který se týká prodloužení životnosti stávajících aktiv založených na staré technologii, a na omezenou dobu deseti let.

(543) Komise rovněž poznamenává, že ani společnost Electrabel, ani podnik BE-NUC nebudou kontrolovat prodej elektřiny vyrobené bloky v dlouhodobém provozu, ale že veškerou elektřinu bude na trhu prodávat nezávislý partner dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií. To přispěje k tomu, že postavení společnosti Engie na belgickém trhu nebude posíleno.

(544) Komise kromě toho nemá žádné informace o tom, že by projekt dlouhodobého provozu bránil novým subjektům ve vstupu na trh s výrobou elektřiny v Belgii a/nebo bránil jiným subjektům v rozvoji nových výrobních kapacit, a na základě úvah uvedených v oddíle 8.3.3 dospěla k závěru, že potenciální nepřiměřené narušení hospodářské soutěže je celkově omezené.

(545) Po důkladném zvážení a s přihlédnutím k nabídnutým závazkům Komise dospěla k závěru, že narušení hospodářské soutěže vyplývající z opatření jsou omezena na nezbytné minimum a jsou vyvážena kladnými účinky opatření.

8.3.5 *Závěr o slučitelnosti podpory*

(546) Na základě posouzení provedeného v tomto rozhodnutí a s ohledem na specifické okolnosti této věci, konkrétně prodloužení životnosti stávajících jaderných reaktorů založených na staré technologii s omezenou flexibilitou na omezené časové období deseti let, Komise konstatuje, že soubor opatření oznámených a následně pozměněných belgickými orgány, včetně možností přezkumu a poskytnutých závazků, je slučitelný s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU.

9. **ZÁVĚR**

(547) Pozměněné opatření je slučitelné s vnitřním trhem na základě čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU.

(548) Komise bere na vědomí, že prováděcí dohoda a doprovodné dokumenty byly poskytnuty k posouzení s podmínkami dohody o poskytování služeb v oblasti hospodaření s energií a finančního modelu k podpisu. Belgie se zavazuje, že dohody, jejichž konečné podmínky dosud nebyly stanoveny (např. podmínky dohody o poskytování správních služeb, akcionářských půjček, půjček na náklady na dobu odstávky, nástroje pro poskytnutí provozního kapitálu), budou obsahovat standardní ustanovení, která by si u podobného projektu vyžádal každý investor, a že tyto podmínky budou stanoveny v souladu s principem tržního odstupu. Pokud by konečné podmínky těchto dokumentů pozměnily oznámené opatření, jak je uvedeno v tomto rozhodnutí, Belgie se zavazuje oznámit je Komisi,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Opatření, které Belgie plánuje zavést na podporu prodloužení životnosti dvou jaderných reaktorů v Belgii, konkrétně Doel 4 a Tihange 3, je slučitelné s vnitřním trhem.

Provedení tohoto opatření je proto povoleno.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Belgickému království.

V Bruselu dne 21. února 2025.

Za Komisi
Teresa RIBERA
výkonná místopředsedkyně